

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ УКРАЇНИ

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ (ВИТЯГИ)

щодо критеріїв/показників/індикаторів ризикових операцій, що можуть бути пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення

КИЇВ – 2020

Міжнародні стандарти (витяги) щодо критеріїв/показників/індикаторів ризикових операцій, що можуть пов'язані з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму та фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення

№ з/п	Міжнародний стандарт (витяг)	Критерії/показники/індикатори ризикових операцій
1.	FATF Типологічний Звіт «Відмивання грошей у сфері торгівлі» (23.06.2006) Best Practices on trade-Based Money Laundering. FATF (23 June 2006)	Індикатори ризику відмивання грошей у сфері торгівлі ("червоні прапорці") Респонденти, що беруть участь в анкетуванні, проведеному проектною групою FATF, повідомили про наступні індикатори ризику, традиційно використовувані для виявлення діяльності, пов'язаної з відмиванням грошей у сфері торгівлі : • істотні розбіжності в описі товару в коносаменті і рахунку-фактурі; • істотні невідповідності між товаром, позначеним в коносаменті (чи рахунку-фактурі) і фактично відвантаженим товаром; • істотні невідповідності між вартістю товару, заявленою в рахунку-фактурі і його справедливою ринковою вартістю; • об'єм постачання не співпадає з масштабами звичайною діловою активністю експортера або імпортера; • відвантажений товар відповідає визначенню товару з підвищеним ризиком відмивання грошей; • тип відвантаженого товару не характерний для звичайної ділової активності експортера або імпортера; • постачання не вигідне з економічної точки зору; • товар відвантажуються в юрисдикцію (чи з юрисдикції), що характеризується "підвищеним ризиком" відмивання грошей; • товар перевантажується в одній або декількох юрисдикціях без очевидної економічної причини; • спосіб оплати не відповідає ризикам, пов'язаним з цим постачанням; • угода припускає отримання готівкових грошових коштів (чи оплати в іншій формі) від третьої сторони, що не бере участь в ній; • угода припускає використання акредитивів, що багаторазово виправляються або часто продовжуються; • угода припускає використання підставних (фіктивних) компаній. Джерело: https://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/trade-basedmoneylaundering.html
2.	FATF Посібник з питань підходу, заснованому на оцінці ризиків, в боротьбі з	3.3. Ризики відмивання коштів та фінансування тероризму можуть бути оцінені за допомогою різних категорій. Застосування категорій ризику забезпечує стратегію управління ризиками, надаючи фінансовим установам можливість зобов'язувати клієнтів проходити контроль та перевірку. Найбільш розповсюджені критерії ризику: географічне розташування країни, тип клієнта, види товарів чи послуг. Важливість, яку відіграють ці категорії ризику (окремо чи разом) в загальній оцінці ризику може різнитися залежно від

Відмивання коштів та фінансуванню тероризму Принципи та процедури високого рівня (червень 2007 р.) FATF Guidance on the Risk-Based Approach to Combating Money Laundering and Terrorist Financing - High Level Principles and Procedures (june 2007)	фінансової установи та обставин. Таким чином, фінансова установа сама повинна буде приймати рішення щодо важливості категорії ризику. Параметри, визначені законом чи приписами, можуть обмежувати свободу дії фінансової установи. 3.4. Хоча і немає узгодженого переліку обов'язкових категорій ризику, приклади, приведені нижче, містять найбільш типові категорії ризику. Не існує єдиної методології застосування цих категорій ризику. Застосування цих категорій має за мету забезпечення стратегії управління потенційними ризиками. <i>Географічне розташування країни</i> 3.5. Не існує загальновизнаного визначення, сформульованого певним компетентним органом чи фінансовою установою, яке встановлює, яка країна чи географічна територія (включаючи країну, в межах якої діє фінансова установа) становить підвищений ризик. Критерій географічного розташування разом з іншими факторами ризику надає корисну інформацію щодо ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму. Фактори, які сприяють переконанню в тому, що країна становить підвищений ризик включають: • країни, що підпадають під санкції, ембарго чи інші схожі заходи, накладені, наприклад, ООН. Окрім того, за деяких обставин країни, які підпадають під санкції та заходи схожі до тих, які накладаються такими органами, як ООН, але не є загальновизнаними, можуть розраховувати на довіру від фінансової установи, враховуючи статус організації, яка наклала санкції, та характеру заходів. • країни, визначені надійними джерелами, які не мають сили законів про протидію відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, приписів та інших документів. • країни, визначені надійними джерелами як такі, що фінансують чи надають підтримку терористичній діяльності, яка здійснюється визначеними терористичними організаціями, які діють в їх межах. • країни, визначені надійними джерелами як такі, що мають значний рівень корупції та злочинності. <i>Ризики клієнтів</i> 3.6. Визначення потенційного ризику відмивання коштів та фінансування тероризму тою мірою, якою можна визначити ризик фінансування тероризму, який становить клієнт чи певний тип клієнтів, є надзвичайно важливим при здійсненні загальної оцінки ризику. Основуючись на цьому критерії, фінансова установа визначає, чи певний клієнт становить підвищений ризик та чи він здійснює вплив пом'якшуючих факторів на загальну оцінку. Застосування категорій ризику може покращити чи погіршити оцінку ризику. Категорії клієнтів, чия діяльність може становити підвищений ризик, включають: • клієнти, які ведуть свій бізнес чи здійснюють операції за таких незвичних обставин, як: - необґрунтовано велика відстань між фінансовою установою та місцем знаходження клієнта,
--	---

		- необґрунтовано часте переміщення рахунків до різних установ, - необґрунтовано часте переміщення коштів між установами, які знаходяться у різних географічних зонах. • клієнти, які мають організацію або відносини, структура та характер яких ускладнює процес ідентифікації справжнього власника та його інтереси. • установи, які здійснюють операції з готівкою чи засобами, еквівалентним готівці, включаючи: - установи, які здійснюють грошові операції (наприклад, пункти переказу коштів, пункти обміну валюти, агенти з переказу коштів, трейдери банкнотами та інші установи, які надають послуги з переказу коштів); - казино, тоталізатори та інші азартно-ігрові установи; - установи, які не мають великий оборот коштів, але виробляють велику кількість готівки для певних операцій. • благодійні та інші «неприбуткові» організації, які не підпадають під моніторинг чи нагляд (особливо ті, які діють на «транскордонній основі») (див. восьму спеціальну рекомендацію). • «охоронці закону», як: бухгалтери, юристи та інші спеціалісти, які мають рахунок у фінансовій установі, діють від імені своїх клієнтів або коли фінансова установа виявляє необґрунтовано велику довіру до цих осіб. • клієнти, які використовують посередників, на яких не розповсюджуються закони про протидію відмиванню коштів та фінансуванню тероризму та які не підпадають під належний нагляд • політичні діячі <i>Ризики товарів та послуг</i> 3.7. Загальна оцінка ризику повинна також включати визначення потенційних ризиків, які становлять товари та послуги, що пропонує фінансова установа. Фінансові установи повинні усвідомлювати ризик, пов'язаний з новими та інноваційними товарами та послугами, які не пропонуються безпосередньо цими фінансовими установами, але які постачаються за рахунок послуг цих фінансових установ. Процес визначення ризиків, пов'язаних з товарами та послугами повинен включати такі фактори, як: • послуги, визначені компетентними органами та іншими надійними джерелами як такі, що становлять потенційний ризик, включаючи, наприклад: - міжнародні кореспондентські банківські послуги, включаючи такі операції, як комерційні платежі для не клієнтів (наприклад, для банка-посередника); - міжнародні приватні банківські послуги. • послуги, які включають торгівлю та доставку банкнот і дорогоцінних металів; • послуги, які по суті забезпечують анонімність чи передбачають перетин кордону, наприклад, банківські послуги в режимі он-лайн, послуги з картками, міжнародні перекази та послуги приватним інвестиційним компаніям і трастам. Джерело: https://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/fatfguidanceontherisk-basedapproachtocombatingmoneylaunderingandterroristfinancing-highlevelprinciplesandprocedures.html
3.	FATF Типологічний звіт «Відмивання грошей з	Індикатори можливого залучення відмивання доходів, отриманих від використання карусельної схеми від ухилення ПДВ

**використанням
карусельної схеми
уникнення сплати ПДВ»
(23.02.2007)**

**Laundering the Proceeds of
VAT Carousel Fraud Report
(23 february 2007)**

Регуляторно-наглядові органи та інші органи повинні мати інформацію про індикатори, що вказують на залучення в карусельну схему від ухилення ПДВ:

- компанія не орієнтується в тенденції ринку та товару, приходять нові власники та керують нею;
 - компанія швидко змінює товар та структуру діяльності;
 - товарообіг істотно виріс за короткий період часу;
 - пропозиції спрямовані за власною ініціативою маловідомими або невідомими на ринку компаніями і гарантують прибуток по операціях за високу вартість;
 - Подвійні угоди з однаковою або заниженою вартістю товарів, з невеликим та регулярним прибутком, наприклад 1 фунт стерлінгів за одиницю товару;
 - незабезпечений кредит з нереальними процентними ставками і (або) умовами;
 - вказівки перевести постачальнику суму, яка менша від повної вартості (і часто навіть менше зазначеного в рахунку ПДВ);
 - вказівки про перерахування значних сум третім сторонам або на офшорні рахунки;
 - угоди з дорогими малогабаритними товарами, за якими нараховуються високі процентні ставки, такі як комплектуючі для комп'ютера або мобільні телефони;
 - миттєвий переказ коштів перерахований на рахунки інших компаній;
 - наявність рахунків, які використовуються тільки для отримання та переказу великих сум готівкою;
 - загальна сума грошових коштів, які пройшли через рахунок, є достатньо великою, при цьому залишок на рахунок зазвичай дуже малий;
 - зняття з рахунку велику суму готівкою;
 - компанія не публікує щорічну звітність і займається діяльністю, яка не відповідає корпоративним цілям;
 - миттєва оплата рахунків, які не відповідають фінансовому стану та/або змісту діяльності компанії;
 - відсутні обов'язкові дані в рахунках-фактурах, такі як номер платника ПДВ, дата і т.д.;
 - керівництво компанією здійснюють іноземні громадяни, які ніколи не займали керівні посади в юрисдикції і які відмінні від адреси реєстрації юрисдикції;
 - Рахунки для оплати за послуги часто не відповідають діяльності компанії;
 - Експорт та імпорт товарів не відповідає ринкової вартості.
- Крім цього, правоохоронним органам, компетентним органам і ГФР повинно бути відомо такі індикатори:
- наявність відкритих банківських рахунків в різних кредитно-фінансових установах на ім'я фіктивних компаній;
 - використання всіма постачальниками з однією і тією самою кредитно-фінансовою установою (офшорною) для здійснення платежів;
 - отримання кредиту, еквівалентній сумі відшкодування ПДВ, для початкового фінансування схем;
 - постійне використання компаніями карусельної схеми з заміною роздрібних торговців на оптових при продажу товарів;
 - використання товарів, характерних для певного ринку, наприклад, мобільні телефони з технічними

		характеристиками, призначеними для Східної Європи, можуть купуватися та продаватися трейдерами в Західній Європі. Джерело: http://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/laundryingtheproceedsofvatcarouselfraudreport.html
4.	FATF Звіт «Відмивання грошей та фінансування тероризму через сектор нерухомості» (29.06.2007) Money Laundering and Terrorist Financing Through the Real Estate Sector (29 June 2007)	ДОДАТОК В. ПОПЕРЕДЖУВАЛЬНІ ПОКАЗНИКИ На підставі аналізованих випадків і іншої інформації учасники справжнього дослідження також розпізнають деякі ознаки, які окремо або в сукупності можуть означати потенційне неправомірне використання сектора нерухомості для цілей ВК/ФТ. Використання цих застережливих показників може допомогти кредитно-фінансовим і іншим установам проводити заходи по належній перевірці існуючих і нових клієнтів. Вони можуть допомогти і в проведенні загального аналізу сектора з використанням підходу ґрунтованого на оцінці ризику. Таким чином, дійсні показники дадуть можливість визначити підозрілу діяльність, про яку слід повідомляти компетентні органи державній владі відповідно до законодавства у сфері ПВК/ФТ. Дані показники не охоплюють повністю всі види транзакцій, пов'язані з відмиванням грошей і фінансуванням тероризму. І вони ні в якому разі не мають на увазі, що транзакція з такого переліку неодмінно пов'язана з такою діяльністю. Слід пам'ятати, що діяльність з відмивання грошей або фінансування тероризму завжди маскується під «Нормальну» діяльність. Злочинний характер такої діяльності обумовлюється походженням грошових коштів і цілями учасників. Попереджувальні показники, пов'язані з фізичними особами • Транзакції з фізичними особами, що проживають на територіях з пільговим режимом оподаткування або територіях з високою мірою ризику, коли особливості даної транзакції відповідають особливостям транзакцій, перерахованих в переліку застережливих показників. • Транзакції з особами, що підозрювалися або звинувачені у вчиненні злочинів, або особами, які явно мають відношення до злочинної діяльності, пов'язаної з незаконним збагаченням, — або при існуванні підозри про участь осіб в діяльності, яких може мати на увазі відмивання грошей; • Транзакції з особами, які, так або інакше, можуть бути причетні до вищеназваної діяльності (наприклад, через своїх родичів або ділових партнерів, загальним походженням або місцем проживання — або якщо такі особи користуються послугами тих же представників або юристів); • Транзакції з особами, чия адреса невідома або є лише поштовою адресою (наприклад, поштова скринька, спільна офісна або службова адреса, і тому подібне) — або якщо є підозра, що інформація про місце проживання неправдива; • Декілька транзакцій з особами, зв'язаними родинними, діловими або подібними стосунками (наприклад, родичі, ділові партнери, особи однієї національності, особи, що проживають разом або що мають однакових представників або юристів і тому подібне); • Особи, що несподівано виплатили проблемні кредити, — або крупні споживчі або іпотечні кредити, що постійно

виплачують раніше терміну, особливо якщо виплата здійснюється готівкою.

Застережливі показники, пов'язані з юридичними особами

- Транзакції з юридичними особами або сторонами правових угод, розташованими на територіях з пільговим режимом оподаткування, коли особливості транзакцій відповідають особливостям, перерахованим в переліку застережливих показників.
- Транзакції з недавно створеними юридичними особами, якщо сума транзакції набагато перевищує їх активи.
- Транзакції з юридичними особами, коли не спостерігається жодних зв'язків між транзакціями і діяльністю, яку веде компанія-покупець, — або якщо компанія не займається жодною діяльністю.
- Транзакції з фондами, культурними організаціями або компаніями по організації дозвілля, взагалі всіма некомерційними організаціями, якщо показники транзакції не відповідають цілям юридичної особи.
- Транзакції з юридичними особами, які, не дивлячись на те, що вони зареєстровані в країні, є іноземними громадянами, які можуть бути або не бути податковими резидентами.
- Транзакції з юридичними особами, адреса яких невідома або є лише поштовою адресою (наприклад, поштова скринька, спільна офісна або службова адреса і тому подібне) — або якщо є підозріння, що інформація про їх місцезнаходження неправдива.
- Різні транзакції з однією і тією ж особою, а також транзакції з особами, зв'язаними якими-небудь стосунками (наприклад, якщо власники або представники юридичної особи є родичами або вступають у ділові відносини, а також — якщо юридична особа, його власники або представники відносяться до однієї національності, мають загального власника, представника або юриста, їх офіси знаходяться за однаковою адресою або їх компанією називаються однаково).
- Утворення юридичної особи або збільшення його капіталу у формі натуральних вкладів в нерухомість, вартість якої не береться до уваги при збільшенні ринковою вартістю використовуваного майна.
- Утворення юридичних осіб для володіння майном за посередництва підставної особи між майном або дійсним власником.
- Вклад нерухомості в акціонерний капітал компанії, яка не має зареєстрованої адреси або постійної будівлі, для відкритого відвідування.
- Транзакції, в яких використовуються незвичайні або надмірно комплексні правові структури без економічного обґрунтування.

Застережливі показники, пов'язані з фізичними або юридичними особами

- Транзакції з ознаками, явно або побічно вказує на те, що сторони діють не від свого імені і що вони намагаються приховати особу справжнього клієнта.
- Транзакції, які починаються від імені однієї особи, а потім особа міняється без логічного на те обґрунтування (наприклад, продаж майна або зміна права покупки або права власності на покупку, яка ще не передана власникові, резервування майна, що будується, з подальшою передачею права на покупку третій стороні і тому подібне).

		Транзакції, в яких сторони поводяться таким чином: • не виявляють жодної цікавості до параметрів майна (наприклад, якості будівельних робіт, місцю його знаходження, даті, коли воно передаватиметься у володіння, і тому подібне); • не виявляють особливої цікавості до переговорів про зниження ціни транзакції або поліпшення платіжних умов; • виявляють сильну цікавість до швидкого завершення транзакції, не маючи на те обґрунтованих причин; • виявляють особливу цікавість до транзакцій, що стосуються будівель, розташованих в особливих зонах, і при цьому ціна для них не має значення. - Транзакції, в яких сторони є іноземцями або податковими нерезидентами і: їх єдиною метою є інвестиції в основний капітал (тобто вони не хочуть жити в нерухомості, що купується, навіть тимчасово і тому подібне); їх цікавлять широкомасштабні операції (наприклад, покупка крупних земельних ділянок, на яких можна будувати будинки, купівля побудованих будинків або фіктивні компанії по організації дозвілля і тому подібне). Застережливі показники, пов'язані з посередниками • Транзакції, здійснювані за допомогою посередників, коли вони діють від імені групи потенційно зв'язаних фізичних осіб (наприклад, що є родичами, діловими партнерами, особами однієї національності, особами, що проживають разом, і тому подібне). • Транзакції, здійснювані за допомогою посередників, які діють від імені груп потенційно афілійованих юридичних осіб (наприклад, якщо власники або представники юридичних осіб (наприклад, якщо власники або представники юридичної особи є родичами або вступають у ділові відносини, а також якщо юридична особа, його власники або представники відносяться до однієї національності, мають загального власника, представника або юриста, їх офіси знаходяться за однаковою адресою або їх компанії називаються однаково). • Транзакції, здійснювані за допомогою посередників, що є іноземцями або податковими нерезидентами. Застережливі показники, пов'язані із засобами платежу • Транзакції, платежі по яким переводяться в готівку або за допомогою оборотних інструментів, що не дозволяє визначити справжнього платника (наприклад, банківські тратти), і по яких накопичені суми є значними відносно загальної суми транзакції. • Транзакції, в яких одна із сторін просить про роздроблення платежів на менші частини з невеликим інтервалом виплати між ними. • Транзакції, відносно яких виникають сумніви із-за документів, наданих разом з кредитною заявкою. • Транзакції, для здійснення яких надаються кредити — або була зроблена спроба отримати кредит, використовуючи грошову заставу, — або якщо ця застava розташована за кордоном. • Транзакції, по яких платежі здійснюються в готівковій валюті, кредитними квитками, чеками на пред'явника або іншими анонімними інструментами — або платіж здійснюється за допомогою індосування чека третьої сторони.
--	--	--

		- Транзакції, в яких задіяні готівкові засоби, отримані з територій з пільговим режимом оподаткування або ризикових територій відповідно до закону про відмивання грошей, незалежно від того, чи є клієнт резидентом країни або території, про яку йде мова, чи ні. - Транзакції, в яких покупець є боржником, і його борг є значним порівняно з вартістю майна. - Транзакції, в яких передаються права на іпотечні кредити надані установами, зареєстрованими в країні, можуть виключатися. Застережливі показники, пов'язані з особливостями транзакцій - Транзакції між двома приватними особами, які не мають наміру завірити його у нотаріуса, і якщо виражені такі наміри, транзакція, як правило, не завершується. - Транзакції, які не були завершені із-за недотримання їх умов, з обмовкою, що передбачає накладення штрафу на покупця з втратою депозиту, якщо продаж не відбувається. - Серії транзакцій, в яких фігурують одне і те ж майно або права (наприклад, придбання і негайний продаж майна) і які мають на увазі збільшення або зменшення ціни відносно ціни покупки. - Транзакції, вартість майна по яких помітно відрізняється (тобто є набагато вищим або нижчим) від реальної вартості майна або ринкових цін. - Транзакції, що стосуються будівництва майна в міських зонах з високою, на думку компанії, мірою ризику (наприклад, із-за високого відсотка резидентів іноземного походження, затвердження плану міського будівництва, якщо кількість будівель, що будуються, набагато перевищує кількість жителів і тому подібне). - Занадто короткий проміжок часу між оголошенням про продаж будівельної ділянки і оголошенням про повністю закінчену нову будівлю в певній місцевості (тобто за такий час неможливо побудувати будівлю із заданими характеристиками). - Оголошення про завершення будівництва нової будівлі юридичною особою — нерезидентом, що не має постійного місця проживання, — це означає, що будівельні роботи були закінчені за його рахунок, без залучення субпідрядників або постачання матеріалів. - Транзакції, що мають відношення до будівництва майна в міській зоні з високою мірою ризику на підставі інших змінних, визначуваних установою (наприклад, із-за високого відсотка резидентів іноземного походження, затвердження плану міського будівництва, якщо кількість будівель, що будуються, набагато перевищує кількість жителів і тому подібне). Джерело: https://www.fatf-gafi.org/documents/documents/moneylaunderingandterroristfinancingthroughtherealestatesector.html
5.	FATF Керівництво з використання підходу, заснованого на оцінці	РОЗДІЛ 3. КЕРІВНИЦТВО ДЛЯ БУХГАЛТЕРІВ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ПІДХОДУ, ПРИ ПРОВЕДЕННІ ОЦІНКИ РИЗИКІВ. Глава 1. Категорії ризиків

**ризиків, для бухгалтерів.
Розділ 3. Керівництво для
бухгалтерів щодо
використання підходу, при
проведенні оцінки ризиків.
(17.06.2008)**

**FATF Guidance for a Risk-
Based Approach for the
Accounting Profession
(17 June 2008)**

107. Часто функцією публічно практикуючих бухгалтерів є надання сприяння клієнтам, в управлінні їх справами в складних обставинах, шляхом надання певних послуг, виходячи із індивідуальних потреб клієнтів. У багатьох випадках вони зіткнуться (або будуть рекомендувати використовувати) з незвичайними або складними структурами, в якості засобів отримання комерційної вигоди або найбільш доцільних дій в складних ситуаціях або при наявності ризиків, в основі яких не лежать злочинні або інші приховані мотиви. Багато факторів, які можуть здатися ознаками ризику відмивання грошей/фінансування тероризму (ВГ/ФТ) при подальшому розгляді виявляється комерційне обґрунтування, і ризик ВГ/ФТ в дійсності є скоріше звичайним, ніж високим. Проте, бухгалтери будуть стикатися з ситуаціями, що становлять підвищений ризик ВГ/ФТ, які вони повинні брати до уваги і враховувати у своїй діяльності. Теоретично, ризики ВГ/ФТ можуть бути підрозділені на три категорії: географічний ризик, клієнтський ризик і ризик послуг. Однак на практиці ці ризики можуть підпадати під більш, ніж одну категорію і повинні розглядатися не як різні окремо взяті, а як взаємозв'язані ризики.

108. Вищенаведеному підрозділі «Клієнтський ризик» ключовими факторами, зв'язаними з основною категорією клієнтського ризику, являються:

- Фактори, що вказують на спроби клієнта ускладнити процес його діяльності, форми власності або характеру його операцій.
- Фактори, що вказують на певні операції, організаційні структури, географічне розташування, міжнародну діяльність або інші фактори, що не поєднуються з розумінням бухгалтерської діяльності клієнта або економічної ситуації.
- Сфери, сектори і категорії клієнтів, в яких є особливо широкі можливості для відмивання грошей або фінансування тероризму.

109. Клієнти, що входять в цю категорію, можуть представляти високий ризик, хоча після відповідної перевірки та аналізу бухгалтер може встановити, що вони переслідують законні цілі. За умови можливості отримання чіткого і ясного економічного обґрунтування організаційної структури і операцій клієнта, бухгалтер зможе довести, що клієнт здійснює законні операції, які є доцільними і обґрунтованими і не переслідують злочинних цілей.

110. Існує також деякі категорії послуг, що надаються практикуючими бухгалтерами, які можуть використовуватися злочинцями, що займаються відмиванням грошей, для своїх власних цілей, і які, таким чином, представляють підвищений ризик. Ці категорії послуг перераховані в підрозділі «Ризик послуг».

111. Хоча і не існує універсально узгодженого набору категорій ризику, приклади, наведені в цьому посібнику, представлені для надання сприяння у виявленні тих ризиків, які можуть мати місце при певних умовах для окремих фірм і ділових відносин з клієнтами. Не існує єдиної методології застосування цих категорій ризику, і використання даних категорій ризику яке призначене лише для надання зразкових рамок підходу до управління потенційними ризиками.

Державний/Географічний ризик

112. Не існує загальновизнаного узгодженого визначення, яке вказувало б на те, чи представляє окрема країна або регіон підвищений ризик. Географічний ризик в поєднанні з іншими факторами ризику може забезпечити корисну

інформацію щодо потенційних ризиків відмивання грошей і фінансування тероризму. Однак необхідно мати на увазі, що законні комерційні підприємства з більш низьким ступенем ризику можуть розташовуватися в країнах з високим ризиком. Проте, клієнти можуть оцінюватися, як представлені з більш високим ступенем ризику, ніж з нормальним ризиком, у випадках, коли вони або джерела, з яких вони отримують кошти, або одержувачі, яким вони направляють кошти, розташовані в країні:

- Відносно якої введені санкції, ембарго або аналогічні заходи, прийняті, наприклад, Організацією Об'єднаних Націй (ООН). У деяких обставинах це буде стосуватися країн, щодо яких введено санкції або заходи, аналогічні тим, які прийняті такими організаціями як ООН.
- Визначені надійними джерелами інформації як країна, в якій відсутнє належне законодавство, нормативні акти та інші заходи, що стосуються ВГ/ ФТ.
- Визначені надійними джерелами інформації як країна, що надає кошти або надає підтримку терористичної діяльності, на території якої діють певні терористичні організації.
- Визначені надійними джерелами як країна, що має значний рівень корупції або іншої злочинної діяльності.

Клієнтський ризик

Знижений рівень прозорості

113. Фактори, які можуть вказувати на більш високий, ніж нормальний ризик ВГ/ ФТ включають:

- Відсутність особистого знайомства з клієнтом;
- Відсутність контактів, та очікування їх в подальшому;
- Відсутність ясності щодо ролі посередників;
- Незрозумілі зміни у власності;
- Відсутність ясності щодо діяльності компанії;
- Неодноразові зміни організаційно-правової структури клієнта (зміна назви, передача власності, зміна місцезнаходження);
- Враження того, що керівництво діє відповідно до вказівок невідомої неналежної особи (осіб);
- Невиправдано складна організаційна структура клієнта;
- Неясна причина вибору фірми клієнтом з урахуванням місцезнаходження або характеру діяльності фірми;
- Постійні або нез'ясовні зміни професійного консультанта (консультантів) або членів керівництва;
- Небажання клієнта надавати необхідну інформацію або сумніви бухгалтера в тому, що надана інформація є правильною та достатньою.

Операції або структури, що не відповідають характеру підприємства

114. Чинники, які можуть вказувати на більш високий, ніж нормальний ризик ВГ/ФТ включають:

- Розпорядження, що віддаються клієнтами, або використовувані ними засоби не відносяться до сфери їх

діяльності або сфери діяльності їх сектора.

- Окремі операції або види операцій які здійснюються поза встановленою сферою діяльності підприємства, і відсутня ясність відносно очікуваної діяльності/операцій.
- Число співробітників або організаційна структура не відповідають розмірам або характеру підприємства (наприклад, занадто великий оборот компанії, зважаючи на кількість співробітників і об'єми використовуваних активів).
- Раптовий сплеск активності раніше "сплячого" клієнта.
- Клієнт створює або розвиває підприємство з несподіваним напрямом діяльності або швидким отриманням результатів.
- Ознаки того, що клієнт не бажає отримати необхідні державні дозволи/реєстрацію і т. д.
- Клієнти пропонують виплатити надмірно велику винагороду за зроблені послуги, коли звичайна така винагорода невиправдана.
- Платежі, що отримуються від не пов'язаних або невідомих третіх сторін, і оплата винагороди готівкою у випадках, коли це не являється звичайним способом оплати.

Сектори і операційні структури, що представляють підвищений ризик

115. Ряд клієнтських секторів і операційних структур представляють вищий, ніж нормальний ризик ВГ/ФТ. Такі фактори ризику можуть включати:

- Юридичні особи, які здійснюють велику кількість операцій з готівковими коштами або легко передаються активами, серед яких можуть бути приховані незаконні засоби.
- Політичні діячі.
- Інвестиції в нерухомість за завищеними / заниженими, ніж очікується, цінами.
- Значні міжнародні платежі, які не мають комерційного обґрунтування.
- Незвичайні фінансові операції з невідомим джерелом.
- Клієнти, що здійснюють свою діяльність в декількох юрисдикціях, і що не мають відповідного централізованого корпоративного нагляду.
- Клієнти, створені і зареєстровані в країнах, в яких дозволено використання акцій на пред'явника.

116. Крім того, наявність шахрайських угод або операцій, які неналежно відображені у бухгалтерському обліку, повинні завжди розглядатися як високий ризик. Такі угоди і операції можуть включати:

- Завищення або заниження сум в рахунках за товари/послуги.
- Неодноразове виставлення рахунків на одні і ті ж товари/послуги.
- Неправдивим чином описані товари/послуги - постачання більшої і меншої кількості товару (тобто неправдиві записи в коносаментях).
- Численні перепродажі товарів/послуг.

Ризики, пов'язані з наданням послуг

117. Послуги, які можуть надаватися бухгалтерами, і які (у ряді обставин) представляють ризик їх використання в цілях сприяння злочинцям, що беруть участь у відмиванні грошей, можуть включати:

- Використання не за призначенням об'єднаних клієнтських рахунків, або активів клієнтів, що знаходяться на відповідальному зберіганні.
- Консультування з питань створення юридичних утворень, які можуть бути використані для приховання власності або для реальних економічних цілей (включаючи створення трастів, компаній або зміна найменування/місцезнаходження, або створення інших складних групових структур).
- Використання не за призначенням послуг з рекомендації клієнтів, наприклад, фінансовим установам.

Зміни, які можуть вплинути на міру ризику

118. Ряд факторів, які можуть підвищити або понизити ризик відносно конкретних клієнтів, стосунків з клієнтами або умов діяльності, включає:

- Участь фінансових установ або інших ВНФПП.
- Складність структури клієнта, включаючи складність умов здійснення контролю.
- Складність операцій/схем.
- Країна місцезнаходження бухгалтера.
- Умови діяльності/організаційна структура бухгалтера, наприклад, одноосібно практикуючий бухгалтер, велика фірма.
- Роль або нагляд, здійснюваний іншим регулюючим органом.
- Регулярність або тривалість ділових стосунків. Тривалі ділові стосунки, включаючи часті контакти з клієнтами у рамках цих стосунків, можуть представляти менший ризик.
- Мета ділових стосунків і необхідність надання бухгалтерських послуг.
- Клієнти, які мають позитивну репутацію місцевого самоврядування.
- Приватні компанії, які є прозорими і добре відомі в суспільстві.
- Знайомство бухгалтера з країною, включаючи знання місцевих законів і нормативних актів, а також структура і масштаб регулюючого нагляду.

Контроль ситуацій з підвищеним ризиком

119. Бухгалтери і бухгалтерські фірми повинні здійснювати належні заходи і застосовувати заходи контролю для зниження потенційних ризиків відмивання грошей відносно тих клієнтів, які в результаті застосування установою ґрунтуються на оцінці ризику підходу визначені як клієнти, що представляють підвищений ризик. Такі заходи і заходи контролю можуть включати:

- Підвищення рівня інформованості що становлять підвищений ризик клієнтів і операцій, що мають ділові відношення з такими клієнтами, включаючи можливість детальнішого інструктажу по роботі з клієнтами.

		- Підвищення рівня знань про клієнта ("знай свого клієнта") або посилена належна перевірка. - Підвищення рівня, на якому відбувається затвердження встановлення ділових відносин або дозвіл на надання клієнтських послуг. Джерело: http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/rba-accounting-profession.html
6.	FATF Керівництво з використання підходу, заснованого на оцінці ризиків, для провайдерів послуг трасту та підприємств (провайдерів птп) (17.06.2008) RBA Guidance for Trust and Companies Service Providers – FATF (june 2008)	РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПРОВАЙДЕРІВ ПОСЛУГ ТРАСТА ТА ПІДПРИЄМСТВ (ПРОВАЙДЕРІВ ПТП) З РЕАЛІЗАЦІЇ ПІДХОДУ, ПРИ ПРОВЕДЕНІ ОЦІНКИ РИЗИКІВ <i>Глава 1. Категорії ризиків</i> 103. Для здійснення належного підходу, заснованого на оцінці ризику, провайдери ПТП повинні визначити критерії для оцінки потенційних ризиків відмивання грошей і фінансування тероризму для кожної послуги, що надаються окремо. Ці ризики будуть відрізнятися в залежності від видів діяльності, що здійснюються провайдерами ПТП. 104. Визначення ризиків відмивання грошей і фінансування тероризму (в тих випадках, коли ризик фінансування тероризму може бути визначений), пов'язаних з клієнтами або групами клієнтів і операціями, дозволить провайдерам ПТП визначити і здійснювати пропорційні заходи та заходи контролю для зниження таких ризиків. Хоча оцінка ризику повинна завжди проводитися при встановленні ділових відносин з клієнтами, в разі деяких клієнтів повні характеристики і параметри ризику можуть бути встановлені тільки з часом. У зв'язку з цим моніторинг операцій клієнта і постійний аналіз є основним елементом розробленого підходу, заснованого на оцінці ризику. Провайдер ПТП може також скорегувати свою оцінку ризику певного клієнта, виходячи з інформації, отриманої від уповноваженого компетентного органу. 105. Для визначення рівнів ризиків відмивання грошей і фінансування тероризму можуть використовуватися різні категорії. Використання категорій ризиків забезпечує стратегію для управління потенційними ризиками, дозволяючи провайдерам ПТП застосовувати пропорційні заходи контролю й нагляду за діяльністю клієнтів. Найбільш часто використовуваними критеріями ризику є: державний або географічний ризик; клієнтський ризик; і ризик продукту / послуг. Ступінь важливості цих категорій ризику (окремо або разом) при оцінці загального ризику можливого відмивання грошей можуть відрізнятися при підключенні різних провайдерів ПТП в залежності від їх обставин. Отже, провайдерам ПТП доведеться самостійно визначати ступінь ризику. Параметри, встановлені законами або нормативними актами, можуть обмежити свободу рішень, прийнятих провайдерами ПТП. 106. Хоча і не існує узгодженого набору категорій ризику для провайдерів ПТП, приклади, наведені в цьому посібнику, представлені найбільш часто, які визначають категорії ризику. Не існує єдиної методології застосування цих категорій ризику, проте, використання даних категорій ризику призначене для надання сприяння в розробці ефективної стратегії управління потенційними ризиками. <i>Державний/Географічний ризик</i> 107. Не існує загальновизнаного узгодженого визначення, компетентними органами або провайдерами ПТП, яке вказувало б на те, чи ПТП представляє окрема країна або регіон (включаючи країну, в якій провайдер ПТП здійснює свою діяльність) підвищений ризик. Ризик в поєднанні з іншими факторами ризику забезпечує корисну інформацію

		щодо потенційної уразливості для відмивання грошей і фінансування тероризму. Фактори, які можуть привести до визначення того, що країна представляє підвищений ризик, включають: • Країни, щодо яких введено санкції, ембарго або аналогічні заходи, прийняті, наприклад, Організацією Об'єднаних Націй (ООН). Крім того, в деяких обставинах, провайдери ПТП можуть «довіряти» країнам, щодо яких введено санкції або заходи, аналогічні тим, які прийняті такими організаціями як ООН, але які можуть бути не визнані всіма країнами, внаслідок позиції органу прийняв заходи і характеру цих заходів. • Країни, визначені надійними джерелами інформації як країни, в яких відсутнє належне законодавство, нормативні акти та інші заходи, що стосуються ПВГ / ФТ. • Країни, визначені надійними джерелами інформації які надають кошти або надають підтримку терористичної діяльності, на території яких діють певні терористичні організації. • Країни визначені надійними джерелами як такі, що мають значний рівень корупції або іншої злочинної діяльності. <i>Клієнтський ризик</i> 108. Визначення потенційних ризиків відмивання грошей і фінансування тероризму (в тих випадках, коли ризик фінансування тероризму може бути визначений), пов'язаних з клієнтами або групами клієнтів і операціями, які є надзвичайно важливим для розробки загальної концепції ризику. Виходячи зі своїх власних критеріїв, провайдер ПТП визначить, чи представляє певний клієнт підвищений ризик, а також визначить потенційний вплив будь-яких пом'якшуючих факторів на цю оцінку. Застосування змінних ризику може або знизити, або підвищити оцінку ступеня ризику. Категорії клієнтів, діяльність яких може вказувати на більш високий ризик, включають: • Клієнти, які здійснюють свої операції або ділові відносини в незвичайних умовах, наприклад: Значна і незрозуміла географічна віддаленість провайдера ПТП від місця розташування клієнта. • Клієнти, структура і характер утворень або відносини яких, ускладнює ідентифікацію і перевірку дійсного власника або власника контрольного пакета акцій, наприклад: - Незрозуміле використання корпоративних структур, довірчих фондів, заснованих за угодою сторін, і акцій, які перебувають у номінального утримувача, а також використання акцій на пред'явника. - Незрозуміла передача повноважень особи або клієнта з використанням довіреностей. - Незрозумілі відносини між бенефіціарними власниками контролерами і особами з правом підпису рахунку. У разі довірчих фондів, заснованих за угодою сторін, незрозумілі відносини між засновником і бенефіціарами з закріпленими правами, іншими зацікавленими сторонами та особами, які є об'єктом повноважень. У разі довірчих фондів, заснованих за угодою сторін, незрозумілий характер класів бенефіціарів і класифікації осіб, які мають право висловлювати побажання. • Комерційні структури з великим обігом готівки (і еквівалентів готівки), включаючи: - Комерційні структури, що надають грошові послуги (наприклад, організації, що надають послуги з переказу грошових коштів, обмінні пункти, агенти з переказу грошових коштів і торговці банкнотами, або інші структури, що пропонують засоби для переказу грошей). - Казино, букмекерські контори та інші гральні заклади.
--	--	--

	Комерційні структури, як правило, не мають великий оборот готівки, але у яких з'являються значні суми готівки для здійснення певних операцій. • Благодійні та інші «некомерційні» організації, на яких не поширюється моніторинг і нагляд (особливо ті, які здійснюють свою діяльність на «трансграничній» основі). • Інші провайдери ПТП, фінансові установи та інші визначені нефінансові підприємства та професії, на яких не поширюються дії законодавства у сфері ПІД / ФТ, належних заходів, і щодо яких не здійснюється належний нагляд. • Клієнти, які є політичними діячами (ПД). • Клієнти у разі, якщо у них немає комерційного обґрунтування для придбання продукту або послуг, які вони хочуть придбати, і якщо вони вимагають надмірних заходів секретності, або якщо аудиторський контроль за їх діяльністю виявився навмисно «обірваний» або надмірно заплутаний. <i>Ризик продукту / послуг</i> 109. Оцінка загального ризику також повинна включати визначення потенційного ризику, наданими продуктами та послугами які пропонують провайдери ПТП. Провайдери ПТП повинні пам'ятати про ризики, пов'язані з новими або інноваційними продуктами або послугами. Ключовим елементом для провайдерів ПТП є встановлення наявності законних ділових, економічних, податкових або юридичних причин для структур, з проханням про заснування та управління яких до них звернулися. Визначення ризику продуктів і послуг повинно включати розгляд таких факторів як: • Компанії-ширми, компанії, володіння якими здійснюється з використанням пакета акцій, придбаних підставними особами, і контроль здійснюється через номінальних або корпоративних директорів. • Послуги, при наданні яких провайдери ПТП виступають в якості фінансових посередників, безпосередньо здійснюють отримання і переказ грошових надходжень через рахунки, які вони контролюють в ході оформлення ділової операції. • Інші послуги, що мають на меті приховати від компетентних органів неналежним чином оформлену бенефіціарну власність. • Ситуації, в яких важко встановити бенефіціарів трастів. Це може бути ситуації, в яких ідентифікація ускладнена внаслідок того, що бенефіціарієм трасту є інший траст або корпоративна структура, або в трастовому договорі не вказані імена засновника бенефіціарів або клас бенефіціарів. • Комерційні і приватні операції та послуги, або операції та послуги з нерухомістю, які не мають очевидних законних ділових, економічних, податкових, сімейних або юридичних причин. • Платежі, одержувані від незв'язаних або невідомих третіх осіб, коли це не є типовим методом платежу. • Пропозиція від клієнтів про виплату надмірно великої винагороди за надані послуги, коли зазвичай така винагорода не виправдана. • Послуги, які за своєю суттю припускають велику анонімність. • Трасти, що є пенсійними, можна розглядати, що вони представляють низький ступінь ризику. Змінні, які можуть вплинути на ризик 110. Методологія підходу, заснованого на оцінці ризику, для провайдерів ПТП може враховувати змінні ризику,
--	--

		характерні для конкретного клієнта або операції. Ці змінні можуть підвищувати або знижувати рівень передбачуваних ризиків, які подаються конкретним клієнтом або операцією, і можуть включати: • Мету і передбачуваний характер ділових відносин. • Вид, обсяг і вартість очікуваної діяльності. • Джерело походження коштів і джерело доходу - джерелом грошових коштів є діяльність, яка приносить гроші для клієнта, а джерело доходу описує діяльність, яка принесла загальний чистий капітал клієнта. • Незвично великий обсяг активів або незвично великі операції, у порівнянні з тим, що можна було очікувати від клієнтів даної категорії, вказує на те, що даний клієнт представляє підвищений ризик, і його потрібно розглядати відповідно. І навпаки, мінімальний обсяг активів і низька вартість операцій, здійснюваних клієнтом, який в іншому випадку був би віднесений до категорії підвищеного, може дозволити провайдеру ПТП розглядати такого клієнта що представляє нижчий ризик. • Ступінь регулювання, або іншого нагляду в рамках державного режиму, який поширюється на клієнта. Клієнт, який є фінансовою установою в країні з режимом ПІД, представляє менший ризик з точки зору відмивання грошей, ніж клієнт, на якого не поширюються заходи регулювання, або заходи регулювання у сфері ПІД поширюються в мінімальному обсязі. Крім того, компанії та їх дочірні підприємства, що знаходяться в їх повній власності, які є акціонерними товариствами, акції яких продаються на визнаних біржах, в цілому представляють мінімальний ризик з точки зору відмивання грошей. Такі компанії зазвичай зареєстровані в країнах з належним визнанням режимом регулювання, і тому, в цілому становлять менший ризик, внаслідок своєї діяльності та масштабного режиму державного регулювання, який поширюється на них • Регулярність або тривалість ділових відносин. Тривалі ділові відносини, включаючи часті контакти з клієнтами в рамках цих відносин, можуть представляти менший ризик з точки зору відмивання грошей. • Знайомство з країною, включаючи знання місцевих законів, норм і правил, а також структури і масштабів регулятивного нагляду і контролю, отримані в результаті діяльності провайдерів ПТП в країні. • Використання посередницьких корпоративних структур або інших структур, які не мають очевидного комерційного або іншого обґрунтування, або які підвищують складність або іншим чином приведуть до недостатньої прозорості. • Використання таких суб'єктів або структур без належного пояснення, підвищує ступінь ризику. Контроль ситуацій з підвищеним ризиком 111. Провайдери ПТП повинні здійснювати належні заходи і застосовувати заходи контролю для зниження потенційних ризиків відмивання грошей по відношенню до тих клієнтів, які за результатами оцінки ризику, проведеної провайдерами ПТП, визначені як клієнти, що представляють підвищений ризик. Одні і ті ж заходи та заходи контролю можуть часто стосуватися декількох певним критеріям ризику, і навряд чи доводиться розраховувати на те, що провайдери ПТП введуть спеціальні заходи контролю щодо кожного критерію. Відповідні заходи і заходи контролю можуть включати: • Загальне навчання, що стосується методів відмивання грошей і фінансування тероризму, а також ризиків, що
--	--	--

		мають відношення до провайдерів ПТП. • Спеціальне цілеспрямоване навчання для підвищення інформованості про клієнтів та операціях, які представляють підвищений ризик. • Підвищення рівня належної перевірки клієнтів або посилене належна перевірка. • Підвищення рівня, на якому відбувається затвердження встановлення ділових відносин. • Посилений моніторинг пропонованих послуг для визначення того, чи підвищився ризик відмивання грошей. • Підвищені постійні заходи контролю і періодичність аналізу ділових відносин. Джерело: https://www.fatf-gafi.org/documents/documents/rba-tcpsps.html
7.	FATF Посібник щодо застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику відмивання коштів та фінансування тероризму. Принципи та процедури для торговців дорогоцінними металами та дорогоцінним камінням (17.06.2008) FATF Guidance on the RBA for Dealers in Precious Metals and Stones (June 2008)	Категорії ризику 103. Щоб запровадити об'єктивний підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, торговці дорогоцінними металами чи дорогоцінним камінням повинні визначити критерії оцінки потенційних ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму. Ці ризики різнитимуться залежно від діяльності, яку здійснюють торговці. 104. Ідентифікація ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму (тою мірою, якою можна виявити ризик фінансування тероризму) допоможе торговцям дорогоцінними металами чи дорогоцінним камінням визначити і вжити необхідних заходів, спрямованих на пом'якшення цих ризиків. 105. Рівень ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму можна визначити, використовуючи різні категорії. Застосування категорій ризику формує стратегію управління потенційними ризиками, надаючи торговцям можливість здійснювати нагляд та контроль за клієнтами. Найбільш поширені категорії ризику – це: країна або територія, клієнт та товари/послуги. Увага, приділена цим категоріям ризику (окремо чи в сукупності) при здійсненні загальної оцінки ризику відмивання коштів може різнитися залежно від торговця та обставин. Таким чином, торговці дорогоцінними металами чи дорогоцінним камінням повинні самостійно визначити, на які категорії ризику потрібно звертати більше уваги. Параметри, встановлені законом чи постановою можуть обмежити свободу торговця. 106. Хоча не існує узгодженого переліку категорій ризику для торговців, все ж наведені нижче приклади є найбільш поширеними категоріями ризику. Також не існує єдиної методології застосування цих категорій ризику. Однак, застосування цих категорій ризику має за мету допомогти у визначенні ефективної стратегії управління потенційними ризиками. <i>Ризик, який становить країна/територія</i> 107. Не існує загальноприйнятого критерію, сформованого визначеними компетентними органами, саморегульвними організаціями або торговцями, який визначає, чи становить певна країна або територія високий ризик. Така категорія ризику, як країна, у поєднанні з іншими факторами ризику надає корисну інформацію щодо ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму. Фактори, які можуть підтвердити, що країна становить високі ризики відмивання коштів, наведені нижче. 108. Деякі країни та території не сприяють боротьбі з ВК та ФТ, і рівень ризику може підвищуватись або

		знижуватись залежно від країни, яка здійснює будь-який елемент операції, включаючи 1) місце видобутку товару; 2) місце полірування та завершення товару; 3) місце продажу; 4) місце купівлі; 5) місце доставки товару; 6) місце розміщення коштів, які використовувалися в операції. Загальна інформація Географічний ризик – місце видобутку товару. Видобування може бути вразливим до фінансування тероризму, якщо воно здійснюється у віддалених місцях з мінімальною присутністю державних органів та інфраструктури. У деяких регіонах, наприклад, золотовидобування може контролюватися озброєними приватними угрупованнями. Видобування дорогоцінного каміння також є географічно поширеним явищем і часом здійснюється в регіонах значних заворушень. На відміну від видобутку діамантів, видобування іншого дорогоцінного каміння є переважно незначним та неофіційним і здійснюється місцевими золотошукачами та власниками розсипних копалень - з них лише деякі, якщо взагалі, належать державі. Деякі шахти належать державі, і вони дуже часто мають ліцензії, видані урядовими органами з питань природних ресурсів, але навіть такі шахти часто не підпадають під жорсткий урядовий контроль і розміщуються в зонах конфлікту та високого рівня злочинності, включаючи тероризм. Покупці приїждять до шахт чи сусідніх районів і купляють дорогоцінне каміння так, як це вимагається урядом, але часто безпосередньо від шахтарів чи місцевих посередників. Зважаючи на те, що багато з цих регіонів не мають належної фінансової системи, оплата часто здійснюється готівкою та неофіційно або через рахунки третіх сторін, що, в свою чергу, підвищує рівень ризику. 109. Фактори, які повинні бути враховані при вирішенні питання, чи країна може становити високий рівень ризику по відношенню до операцій з діамантами, іншим дорогоцінним камінням та дорогоцінними металами: • для необроблених діамантів, чи країна, що виробляє або здійснює продаж, бере участь в Процесі Кімберлі. • чи існує відоме місце видобутку або значного продажу товару операції – діаманти, дорогоцінне каміння або дорогоцінні метали – в країні здійснення операції. • чи країна має загально визнані джерела значних покладів діамантів, іншого дорогоцінного каміння або дорогоцінних металів, які є складовою національного багатства і ґрунтуються на багаторічній практиці торгівлі та культури (центри торгівлі дорогоцінним камінням, наприклад, Антверпен, Бельгія) чи має невідомі джерела (велика кількість старих золотих прикрас у погано розвинутих країнах). Також потрібно визнати, що золото та срібло мають культурну та економічну значимість у низці країн, що розвиваються, а тому навіть дуже бідні люди можуть мати, купляти та продавати ці метали. • рівень урядового нагляду за веденням бізнесу та працею в регіонах видобутку та/або продажу. • обсяг готівки, яка використовується в країні. • рівень регулювання діяльності. • чи діють в країні неофіційні банківські системи, наприклад, хавала функціонує у багатьох країнах, що
--	--	---

		розвиваються. • чи діють в межах країни відомі терористичні або злочинні організації, особливо в регіонах незначного або кустарного видобутку. • чи є прямий доступ з країни до сусідніх конкурентоздатних ринків або місць обробки товару, наприклад, золото, яке видобувається в Африці частіше обробляється в Південній Африці, на Близькому Сході, ніж в США, а тому пропозиція обробити африканське золото в США буде вважатися незвичайною та становити високий ризик. • чи в країні застосовують і дотримують відповідні закони, постанови та інші заходи щодо боротьби з ВК та ФТ (враховувати достовірні джерела). • рівень забезпечення дотримання законів проти корупції та організованої злочинності. • чи застосовувалися проти країни санкції, ембарго та інші аналогічні заходи. • ризик, який становить клієнт або контрагент. • ризик, який становить роздрібний клієнт. 110. Роздрібний клієнт дорогоцінних металів або дорогоцінного каміння, як правило, не має ділового наміру купити певний екземпляр дорогоцінних виробів, дорогоцінного каміння або дорогоцінних металів. Покупка, напевно, буде здійснюватися з чисто особистих та емоційних причин, які не можуть бути враховані в оцінку ризиків ВК та ФТ. Однак, високий ризик, можуть становити певні операції роздрібного клієнта: • Використання готівки. Потрібно визнати, що багато осіб бажають залишитися анонімними при здійсненні покупки дорогоцінностей з чисто особистих причин або принаймні не бути записаним до бази даних, не маючи при цьому жодного зв'язку з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму. • Оплата третіми сторонами або доставка до третіх сторін. Однак, не кожна оплата третіми сторонами свідчить про відмивання коштів чи фінансування тероризму. При купівлі дорогоцінностей звичайною практикою є, коли жінка обирає товар, а чоловік пізніше його оплачує та доставляє жінці. • Дроблення операції. Ризик, який становить діловий партнер (контрагент) Загальна інформація Існує багато різних стадій, операцій та контрагентів, залучених до бізнесу з дорогоцінним камінням або дорогоцінними металами. Як зазначалося вище, добувачами можуть бути як міжнародні компанії, так і фізичні особи. Посередниками можуть бути місцеві покупці, які придбали товар безпосередньо від добувачів, подорожуючі іноземці або хавалери. Роздрібні ювеліри можуть придбати вживані дорогоцінності як безпосередньо у продавців, так і в ломбардах. Кожна з цих операцій може становити ризик відмивання коштів. Торговці можуть купити або продати дорогоцінності іншим контрагентам, які працюють у сфері дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння, або ж продати їх через роздрібну торгівлю (що часто є анонімною). Торговці повинні враховувати ризики, пов'язані з клієнтами чи контрагентами, на кожній стадії. Окрім роздрібного сектору, торгівля діамантами, іншим дорогоцінним камінням та дорогоцінними металами є традиційно приватною, а це порушує питання комерційного захисту та безпеки. Торговці традиційно не розголошують інформацію про своїх контрагентів, їх матеріали та операції, щоб захистити себе від злочинних організацій та
--	--	---

		потенційної взаємодії між конкурентами і клієнтами, контрагентами чи постачальниками. Однак, торговці повинні переконатися, що вони мають справу із законослухняними контрагентами. У деяких секторах бізнесу з дорогоцінними металами та дорогоцінним камінням довіра, що ґрунтується на особистих контактах, є важливим елементом ведення бізнесу: така довіра та особисті контакти сприяють зниженню рівня ризиків. Крім того, кожне підприємство або установа має торговельну асоціацію чи торговельне представництво, які з'ясовують основну та кредитну інформацію, а також надають консультативні послуги. Перевірка повинна бути здійснена щодо кожного нового контрагента, який є невідомим торговцю, особливо, невідомим у сфері діяльності торговця. Контрагент, який пропонує здійснити операцію в діамантах, іншому дорогоцінному камінні або дорогоцінних металах повинен мати знання, досвід та фінансову і технічну здатність, щоб взяти участь в цій операції. 111. Контрагент з високим рівнем ризику – це особа, яка: • не розуміється у сфері, в якій вона пропонує працювати, або не має відповідного місця, обладнання чи фінансів, необхідних для такої діяльності, або не знає звичайних фінансових термінів. • пропонує здійснити операцію, яка не має змісту або є не співрозмірною, зважаючи на обставини, з витратами, якістю чи потенційним прибутком. • знаходиться на значній та необґрунтованій географічній відстані від торговця • дорогоцінними металами чи дорогоцінним камінням користуються банками, які не спеціалізуються або які нерегулярно надають послуги у цій сфері, або які не пов'язані будь-яким чином з місцем розташування контрагента та товарів. • здійснюють часті та необґрунтовані перекази між банківськими рахунками, особливо між банками в інших країнах. • залучають до операцій треті сторони в якості платників або в якості реципієнтів оплати чи товару без очевидного законного комерційного сенсу. • не визначають повних власників або власників контрольного пакету акцій тоді, коли це очікується з комерційної точки зору. • прагнуть залишатися анонімними при здійсненні звичайних операції з бухгалтерами, юристами або іншими посередниками. • використовують готівку в операціях з торговцями дорогоцінними металами чи дорогоцінним камінням або з власними контрагентами в незвичній формі. • використовують установи, що надають грошові послуги, або інші небанківські фінансові установи без очевидної законної комерційної мети. • політичний діяч. Ризик, який становить товар/послуга 112. Загальна оцінка ризиків також повинна включати визначення потенційних ризиків, які становлять товари чи послуги, що пропонує торговець. Визначення ризиків товарів або послуг повинно включати врахування таких факторів: а) запропоновані товари
--	--	---

		113. Всі діаманти, інше дорогоцінне каміння та дорогоцінні метали потенційно можуть бути використані з метою відмивання коштів чи фінансування тероризму, але корисність та рівень ризику операції часто залежить від цінності товару. Якщо операції не передбачають дуже велику кількість товару, то менш цінні товари становлять нижчий ризик, ніж більш цінні товари. Однак, торговці повинні брати до уваги той факт, що ціни можуть змінюватися залежно від попиту та пропозиції. Ціни на деякі матеріали можуть значно різнитися залежно від країни та періоду часу. 114. Залежно від операції, контрагентів та кількості, золото може становити високий ризик відмивання коштів. Чисте або відносно чисте золото - це одна й та сама речовина, наявна у всьому світі, світові стандартні ціни на яку встановлюються щодня. Крім того, чисте золото може використовуватися в якості валюти, наприклад, хавалерами. Золото наявне в різноманітних формах, наприклад, злитках, монетах, дорогоцінних виробах або металоломі. В усіх цих формах воно продається у всьому світі. 115. Сплави золота з іншими металами чи металолом, що містить золото, можуть вимагати значної обробки та очищення, щоб бути представленими на кінцевому ринку, тому ціна спочатку буде знижена, але згодом такий металолом буде продаватися по високій ціні на багатомільярдних світових ринках. Вартість багатьох металоломних матеріалів є нечітко визначеною та заздалегідь невідомою до того часу, як вони остаточно будуть оброблені та оцінені, що може становити ризик відмивання коштів у випадку, якщо сторони недооцінять або переоцінять міжнародні поставки. 116. Сплави золота або золотий пісок можуть вказувати на неофіційний видобуток фізичними особами або невеликими групами часто в регіонах, що характеризуються неофіційним банкінгом та відсутністю регулятивних норм, а тому можуть становити підвищений ризик відмивання коштів. 117. Фізичні особливості запропонованого товару також є фактором, який потрібно враховувати. Товари, що легко переносяться, а тому особливо не привертають увагу правоохоронних органів, підпадають під високий ризик бути використаними у транскордонному відмиванні коштів. Наприклад, діаманти – це невелике, легке дорогоцінне каміння, яке не виявляється детекторами, а тому дуже велика кількість може бути легко прихована. 118. Нарешті, ризик купівлі чи продажу викраденого або шахрайського товару також потрібно брати до уваги. Як і всі цінні речі, діаманти, інше дорогоцінне каміння та дорогоцінні метали приваблюють крадіїв, а тому торговці повинні усвідомлювати ризик продажу краденого товару. Наприклад, торговці дорогоцінними виробами, ломбарди та покупці вживаних дорогоцінностей повинні з обережністю ставитися до осіб, які пропонують купити викрадені дорогоцінності. Окрім викрадених товарів, торговці повинні усвідомлювати ризики, пов'язані із шахрайськими діамантами, наприклад синтетичні діаманти пропонуються під виглядом природних діамантів, або 14 карат золота – під виглядом 18 карат. б) запропоновані послуги 119. Значні торговці золотом створюють для своїх клієнтів рахунки для тимчасового зберігання або для інвестування в дорогоцінні метали, а потім переказують кредити золотом на ці рахунки, а також здійснюють перекази між складами та місцями доставки у всьому світі, надаючи, таким чином, послуги, що можна порівняти з послугами, які надають банки щодо фінансових кредитів. Такі послуги, що надаються як банками, так і великими торговцями
--	--	--

		золотом, можуть бути вигідні злочинцям, що відмивають кошти та фінансують тероризм, з метою продажу цінних товарів на міжнародному ринку під виглядом законного бізнесу, але навряд чи ця діяльність залишиться анонімною та нестабільною, а тому може становити невисокий ризик відмивання коштів. в) особливості ринку 120. Потрібно взяти до уваги наступні основні принципи, які можуть допомогти знизити рівень ризиків, що становлять певні операції: · обмежені можливості перепродажу – обмежені можливості перепродажу є не вигідними для відбивачів коштів. · Розмір ринку – невеликий ринок ускладнить відмивачу коштів структурування операцій, нашаровування багаторазових операцій (з метою створення відстані між продавцем та кінцевим покупцем), здійснення анонімних операцій, а тому малий ринок буде менш вигідним для нього. · Ступінь необхідного досвіду – якщо для здійснення певних операцій потрібен спеціалізований досвід, ризик використання таких операцій з метою відмивання коштів знижується. Наприклад, використані промислові каталізatori, які містять групу платинових металів можуть бути перепродані лише оброблювачами платини, а тому становлять невисокий ризик відмивання коштів. Срібло, що використовується з метою створення зображення та виготовлення електроніки, спеціалізоване застосування якої ускладнює вилучення дорогоцінного металу, також становить низький ризик. Платинові та срібні вироби і монети, звичайно, можуть бути використані відмивачами коштів. Срібло протягом століть використовувалося в якості валюти і мало особливе значення в деяких географічних регіонах та культурах, наприклад, Індії. Наприклад, діаманти – це унікальне каміння (деякі діаманти є особливо цінними, деякі є менш цінні, залежно від розміру та фізичних характеристик), що зазвичай оцінюють особи з досвідом проведення оцінки діамантів. Зважаючи на те, що сума операцій зростає чи то від зростаючої кількості діамантів, чи то від кращої якості окремих діамантів, зростає потреба і в кваліфікованих експертах з оцінки та спеціалізованих ринках. Відмивачі коштів можуть не володіти такими знаннями та досвідом. Кваліфіковані експерти є, однак, у багатьох місцях, і відмивачі коштів можуть легко дістатися до них або найняти їх. · Ступінь регулювання ринку – якщо ринок регулюється, то, залежно від ступеня регулювання, операції на цьому ринку можуть становити менший ризик (див. нижче інші змінні, які потрібно враховувати при визначенні рівня ризику). · Витрати на здійснення операцій – відмивання коштів та фінансування тероризму передбачають багаторазові операції, тобто спочатку злочинець розміщує злочинні активи в межах законного об'єкту, зберігаючи при цьому анонімність, потім розшаровує ці активи за допомогою негайно проведених операцій і врешті-решт вилучає їх у різний час та у різному місці. Відмивачі коштів прагнуть одержати якнайбільше від своїх злочинних активів за допомогою цих операцій. Вони можуть бути готовими до понесення витрат під час розшарування операцій, але прагнуть звести їх до мінімуму. Таким чином, операції, які передбачають використання високовартісного товару та понесення невеликих витрат, можуть бути особливо привабливими для злочинців, які відмивають кошти та фінансують тероризм. Наприклад, купівля монет з чистого золота та подальший продаж цих монет в іншому місці швидко відшкодує початкові витрати. З іншого боку, перепродаж сплаву золота відшкодує вартість вмісту золота, не
--	--	---

		враховуючи при цьому вартість витрат при виробленні та обробці цього золота. Така операція примусить відмивача коштів понести значні витрати, а тому становить невисокий ризик. г) фінансові методи 121. Метод оплати впливає на рівень існуючого ризику відмивання коштів та фінансування тероризму. Рівень ризику може зменшитись, якщо операції здійснюються через головну банківську систему. І навпаки, рівень ризику може підвищитись у наступних випадках: Готівка, особливо у великих розмірах, може бути сигналом попередження, особливо якщо використання готівки здійснюється анонімно або з наміром приховати особу клієнта. Наприклад, справжній покупець фінансує операцію через надання готівки третій стороні, яка потім стає номінальним та ідентифікованим покупцем. Оплата або доставка товару здійснюється на (чи) з рахунків третіх осіб, наприклад оплата на (чи) з рахунків осіб, які не є погодженими контрагентами. Оплата здійснюється на (чи) з рахунків фінансових установ, які не мають відношення до операції чи погоджених контрагентів, наприклад, банки, розміщені не в країнах контрагента чи операції. Небанківські фінансові механізми, наприклад, діяльність з обміну валюти або переказу коштів. Змінні, які можуть вплинути на процес визначення рівня ризику. 122. Для розробки методології ризик-орієнтованого підходу, можливо буде потрібно розглянути серію інших змінних, які можуть підвищувати або знижувати передбачений ризик, що виникає через окремого клієнта чи операції: - Рівень ефективності регулювання ПВК/ФТ або іншого режиму нагляду чи управління, який поширюється на контрагента. Контрагент, що є торгівцем дорогоцінних металів чи торгівцем дорогоцінного каміння, здійснює діяльність у країні з посиленням режимом ПВК/ФТ або яка є учасником системи подібної до «Процесу Кімберлі», вважається з більш меншим ризиком щодо можливості відмивання грошей, ніж контрагент, що не регулюється або підпадає під мінімальне регулювання з питань ПВК. Щоб розглядатися як особа з низьким ризиком, контрагенту варто мати комплаєнс-програму або документ щодо відповідності з відповідною регуляторною системою. - Розмір операції. З більшими операціями виникає більш високий ризик. Але завжди треба пам'ятати про можливість навмисного поділу на менші операції. - Рівень урядового регулювання діяльності контрагента та його облікових практик. Компанії та їхні дочірні суб'єкти, що перебувають у державній власності або їхні цінні папери торгуються на регульованих біржах, або які користуються фінансовими інструментами, що випущені державою, продукують мінімальний ризик відмивання грошей. Однак варто зазначити, що це не завжди так, оскільки компанії, що торгуються на біржі, можуть створюватись відмивачами грошей. - Механізми урядового контролю за торгівельними потоками, що залучають фізичний контроль над торгівельними потоками, у тому числі у подальшому та/або перевірку цінності. Взагалі, якщо уряд став відігравати роль «гейткіпера» («сторожа»), що контролює вхідні та вихідні торгівельні потоки, включаючи фізичний контроль за
--	--	---

		товарами та грошовими цінностями, то ризик відмивання грошей можна вважати пониженим. Це також стосується використання синтетичних алмазів. • Природа та ступінь залучення банків. Взагалі, низький рівень ризику присутній там, де операція є цілком незмінною з боку фінансового питання, як з боку торговця так і контрагента, та здійснюється через банківську установу, що знаходиться у країні-члені FATF та через яку здійснюються потоки платежів та фінансові розрахунки у певній сфері торгівлі, за умови, що операція, в цілому, є поточною (включаючи оплату, що здійснюється за товарним потоком) та що документування містить достовірну ідентифікацію щодо всіх зацікавлених сторін (див також ризиковий підхід щодо методів фінансування у 121 абзаці). • Регулярність та тривалість ділових відносин, або загальні відомості щодо ролі контрагента в галузі. Довготривалі відносини, включаючи часті контакти, забезпечують розуміння легітимності контрагента у межах галузі торговця та інформації, за якою пропонується операція може бути оціненою на відповідність галузевим нормам. • Знайомство торговця дорогоцінними металами або торговця дорогоцінним камінням з країною контрагента, включаючи знання чинного законодавства, регулювання та правил, а також структури та ступеня регуляторного нагляду. <u>Контроль за високоризикованими ситуаціями</u> 123. Торговцям варто запровадити належні міри та заходи контролю, щоб пом'якшити потенційні ризики від їхніх клієнтів щодо відмивання грошей та фінансування тероризму, що визначені високими за результатами оцінки ризиків торговців. Певні міри та заходи контролю можуть часто стосуватись більш, ніж одного з критеріїв ризику, що визначені, та це не є необхідним сподіванням, що торговці розроблять особливі заходи контролю, що оцінюють кожен критерій. Належні міри та заходи контролю можуть включати: • Загальне навчання для відповідального персоналу щодо методів відмивання грошей та фінансування тероризму та ризиків, що стосуються торговців. • Спеціалізоване навчання для відповідального персоналу щодо підвищення обізнаності про високоризикових клієнтів та операцій. • Підвищення рівня «знай свого клієнта/контрагента» або поглибленої належної перевірки. • Підвищення рівня у торговця, на якому затверджуються рішення. • Збільшення моніторингу за операціями. • Збільшення заходів з контролю та частоти перегляду відносин. Джерело: https://www.fatf-gafi.org/documents/documents/fatfguidanceontherisk-basedapproachfordealersinpreciousmetalsandstones.html
8.	FATF Посібник щодо	Частина 3: посібник для торговців щодо впровадження підходу, що ґрунтується на оцінці ризику Розділ 1: Категорії ризику 105. Щоб запровадити об'єктивний підхід, що ґрунтується на оцінці ризику, брокери з питань торгівлі нерухомістю

застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику відмивання коштів та фінансування тероризму. Принципи та процедури для брокерів по операціям з нерухомістю (17.06.2008) FATF Guidance on the Risk-Based Approach for Real Estate Agents (17 June 2008)	повинні визначити критерії оцінки потенційних ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму. Ці ризики різнитимуться залежно від діяльності, яку здійснюють брокери. Ідентифікація ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму (тою мірою, якою можна виявити ризик фінансування тероризму) допоможе брокерам з питань торгівлі нерухомістю визначити і вжити необхідних заходів, спрямованих на пом'якшення цих ризиків. 106. Рівень ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму можна визначити, використовуючи різні категорії. Застосування категорій ризику формує стратегію управління потенційними ризиками, надаючи брокерам можливість здійснювати нагляд та контроль за клієнтами. Найбільш поширені категорії ризику – це: країна або територія, клієнт та товари/послуги. Увага, приділена цим категоріям ризику (окремо чи в сукупності) при здійсненні загальної оцінки ризику відмивання коштів може різнитися залежно від брокера та обставин. Таким чином, брокери з питань торгівлі нерухомістю повинні самостійно визначити, на які категорії ризику потрібно звертати більше уваги. Параметри, встановлені законом чи постановою можуть обмежити свободу брокера. 107. Хоча не існує узгодженого переліку категорій ризику для брокерів, все ж наведені нижче приклади є найбільш поширеними категоріями ризику. Також не існує єдиної методології застосування цих категорій ризику. Однак, застосування цих категорій ризику має за мету допомогти у визначенні ефективної стратегії управління потенційними ризиками. Ризик, який становить країна/територія 108. До потенційних елементів, які сприяють ризику належать: Місце знаходження власності покупця. Перед різними країнами постають різні за рівнем та видами ризику стосовно транскордонних, непрямих операцій, наприклад, деякі країни мають вищий або нижчий рівні злочинності та/або регулювання. Місце знаходження покупця та продавця. 109. Не існує загальноприйнятого критерію, сформованого визначеними компетентними органами, саморегульвними організаціями або брокерами, який визначає, чи становить певна країна або територія високий ризик. Така категорія ризику, як країна, у поєднанні з іншими факторами ризику надає корисну інформацію щодо ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму. До факторів, які можуть підтвердити думку, що країна становить високі ризики відмивання коштів, належать наступні: • Країни, до яких застосовано санкції, ембарго або подібні заходи з боку, наприклад, ООН. Крім того, за деяких обставин країни, до яких застосовано санкції або подібні заходи з боку таких організацій, як ООН, але які не можуть бути загально визнані, можуть вважати брокера з питань торгівлі нерухомістю надійним, оскільки така країна не входить до складу організації, яка застосувала санкції, або через характер застосованих заходів. • Країни, в яких, за даними з надійних джерел, є недоліки в законах з протидії відмиванню коштів та/або фінансуванню тероризму, положеннях та інших заходах. • Країни, які, за даними з надійних джерел, здійснюють фінансування та підтримку терористичної діяльності, та на території яких діють терористичні організації. • Країни, в яких, за даними з надійних джерел, рівень корупції або інших видів злочинності є високим.
--	---

- Країни, в яких реєстрація нерухомого майна не є обов'язковою.

Ризик, який становить клієнт

110. Поведінка та мотивація клієнтів може бути джерелом ризику відмивання коштів або фінансування тероризму. Однак, у брокерів також можуть виникнути занепокоєння або підозри щодо інших учасників операції, про яку має бути надано звіт до відділу, відповідального за проведення фінансового моніторингу (часто мова йде про відповідальну особу, залежно від застосовуваних законів та внутрішніх процедур). Зменшення ризику, який становить клієнт, в основному досягається застосуванням заходів належної обачливості, включаючи ідентифікацію клієнта.

111. Основними категоріями ризику, який становить клієнт, є:

- Значна та не пояснена географічна відстань між брокером та місцем розташування клієнта.
- Клієнти, в яких структура, організаційно – правова форма або відносини не дають змоги встановити реального власника або особу, яка має контрольний інтерес.
- Активне використання готівки.
- Благодійні фонди та інші неприбуткові організації, які не підлягають моніторингу та нагляду.
- Залучення посередників, які не підпадають під дію відповідних законів з протидії відмиванню коштів та/або фінансуванню тероризму, та які не підлягають відповідному нагляду.
- Політичні діячі.

Ризик, який становить операція

112. Ця категорія ризику пов'язана з факторами, що відносяться до власності, фінансування операції та учасниками операції.

- Швидкість операції (операції, що є надто терміновими без розумного пояснення, можуть становити підвищений ризик).
- Вид об'єктів власності (житлова або комерційна, вільні землі, інвестиції, об'єкти власності з високим попитом, об'єкти власності з кількох складових, які передаються в оренду).
- Послідовні операції, особливо з одним і тим же об'єктом власності за короткий період часу з безпідставними змінами його вартості.
- Перетворення об'єктів власності на менші об'єкти.
- Залучення невідомих раніше учасників на пізніх стадіях операції, наприклад, за домовленостями між покупцями.
- Використання третіх сторін – посередників з метою приховання справжнього набувача прав власності.
- Недооцінені або переоцінені операції.
- Продаж об'єктів власності безпосередньо перед ув'язненням або банкрутством.
- Вартість об'єкта власності не відповідає діяльності клієнта.

113. Фінансовий ризик пов'язаний з факторами, які відносяться до фінансування та/або джерел фінансування операції. До потенційних елементів, що сприяють виникненню фінансових ризиків, відносять:

- Розміщення джерел коштів клієнта та/або контрагента.
- Незвичайні джерела, наприклад, кошти, отримані від невідомих осіб або від незвичних організацій.

	• Покупка за велику суму готівкою. • Депозити, що вносяться готівкою або грошові перекази з незвичних джерел або країн, які визнані ризикованими країною/географічною зоною. • Використання заплутаних позик або інших незрозумілих фінансових засобів, замість позик у регульованих фінансових установах. • Безпідставні зміни у фінансових розрахунках. 114. Мають враховуватись фінансова практика, що різниться між країнами, та культурними відмінностями. Якщо на деяких ринках великі (або всі готівкові) операції можуть сприйматись як такі, що мають підвищений ризик, то на інших ринках такі операції будуть звичайними, зокрема якщо грошовий обіг сильно коливається або відсутній розвинений іпотечний ринок. 115. Брокери, які залучені на будь-якій стадії отримання, передачі або повернення позики, іпотеки або іншого фінансового інструменту, мають враховувати особливі ризики, які виникають, та звертатись до посібника для осіб, які надають фінансові послуги. Брокери з питань торгівлі нерухомістю, які здійснюють контроль за викупним фондом також повинні впевнитись, що їхні політики та процедури відповідають додатковим ризикам, що постають перед ними. 116. В деяких національних системах встановлені вимоги або стала практика, що інші професії, особливо адвокати, нотаріуси та фінансові установи, залучені до операцій, мають використовувати заходи належної обачності відповідно до Рекомендацій FATF. Таке залучення більш ніж одного професійного діяча сприяє застосуванню заходів належної обачності та знижує ризик. Змінні, які впливають на рівень ризику 117. Існує низка змінних, що може вплинути на категорії ризику, залежно від зовнішніх обставин: • Залучення інших учасників, наприклад, фінансових установ, адвокатів, нотаріусів, та (чи) застосовуються до них вимоги щодо протидії відмиванню коштів та/або фінансуванню тероризму. • Як клієнт був представлений брокеру. • Спосіб спілкування між клієнтом та брокером, наприклад, електронна пошта або особисто. • Чи є клієнт політичною особою. • Чи існує реальний власник, відмінний від особи безпосереднього клієнта. • Товар/послуга, використана клієнтом або покупцем. • Особа, з якою брокер з питань нерухомості підтримує відносини, наприклад, юридичні особи або домовленості з нечіткою структурою можуть становити більш високий ризик порівняно з фізичними особами. Контроль випадків з високим рівнем ризику 118. Брокери з питань торгівлі нерухомістю повинні впровадити відповідні заходи контролю, щоб пом'якшити ризики відмивання коштів тими клієнтами, які становлять підвищений ризик згідно з оцінкою ризиків брокера. Відповідні заходи контролю можуть включати: • Підвищення поінформованості брокера з питань торгівлі нерухомістю щодо клієнтів та операцій з високим рівнем
--	--

		ризик. • Вдосконалення заходів належної обачливості чи програми «Знай свого клієнта та контрагента». • Впровадження процесу надання згоди на встановлення ділових відносин. • Посилення моніторингу операцій. • Посилення заходів контролю та збільшення частоти перегляду ділових відносин. • Такі ж заходи та заходи контролю часто орієнтуються більш ніж на один виявлений критерій, але не обов'язково вимагати, щоб брокери з питань торгівлі нерухомістю встановлювали особливі заходи контролю, спрямовані на кожен або всі критерії. Розділ 2: Застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризику 119. Брокери з питань торгівлі нерухомістю мають враховувати наступні фактори при проведенні оцінки ризиків своєї діяльності: • Масштаби діяльності, наприклад, фінансове значення операцій, що проводяться. • Об'єкти діяльності, транскордонні та/або внутрішні, житлові та/або комерційні. • В якій спосіб отримуються інструкції, наприклад, через ЗМІ, або через звернення. Джерело: https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/RBA%20Guidance%20for%20Real%20Estate%20Agents.pdf
9.	FATF Посібник «Ризики відмивання коштів та фінансування тероризму через комерційні веб-сайти та платіжні системи Інтернету» (18.06.2008) Money Laundering & Terrorist Financing Vulnerabilities of Commercial Websites and Internet Payment Systems (18 June 2008)	Червоні прапорці – індикатори 65. Цей розділ, який став результатом типологічного аналізу, визначає потенційні індикатори відмивання коштів та фінансування тероризму. Індикатори «червоні прапорці» повинні привернути увагу Інтернет провайдера при здійсненні аналізу підозрілих операцій. Наявність індикатора не означає, що операція підозріла і про неї потрібно надсилати звіт ПФР. Інтернет провайдер повинен збирати додаткову інформацію для аналізу підозрілих операцій. 66. Деякі Інтернет провайдери вже використовують індикатори «червоні прапорці» для виявлення підозрілих операцій/дій за допомогою комп'ютерного забезпечення, що визначає рівень ризику (див. розділ «заходи управління ризиками, які вживаються представниками приватного сектору»). Воно надається тим Інтернет провайдерам, які все ще не усвідомлюють ризики відмивання коштів і фінансування тероризму та не ознайомлені з такими індикаторами. 67. Цей розділ стане корисним також для представників приватного сектору, які додадуть індикатори «червоні прапорці» до своїх самостійно розроблених індикаторів. 68. Як було зазначено у розділі «механізми, які використовуються для пом'якшення ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму», Інтернет провайдери мають доступ до низки інформаційних джерел, включаючи інформацію про комерційні операції, що лежать в основі підозрілих фінансових операцій, які є об'єктом аналізу. 69. Визначено наступні індикатори «червоні прапорці»: • Клієнт відкриває свій індивідуальний Інтернет рахунок за допомогою провайдера платіжних послуг в одній країні, але регулярно заходить на веб-сайт через іншу або інші треті країни. • На рахунок, відкритий клієнтом, надходять кошти з третьої країни, що може вказувати на той факт, що клієнт не

		живе в країні, де він зареєструвався, а в країні, де він зареєструватися не може (не приймається веб-сайтом через причини, пов'язані з безпекою) або він зареєструвався в одній країні, але здійснює незаконну діяльність в третій країні, або він приховує результати своєї незаконної діяльності в третій країні. • Клієнт починає купувати через Інтернет товари на такі суми, які не відповідають профілю його попередніх операцій. • Клієнт перераховує на свій Інтернет рахунок готівку за умови, що Інтернет провайдер дозволяє перераховувати готівку клієнта раптово відходять від профілю попередніх операцій, а на рахунок клієнта надходять кошти від третьої сторони. • Клієнт регулярно купує товари високої або середньої вартості за допомогою передплатної дебетної, анонімної передплатної кредитної чи подарункової картки, на яких важко відслідкувати походження коштів. • Клієнт перепродає явно куплені заздалегідь товари без будь-якого економічного сенсу або зі значним заниженням чи завищенням ціни (моніторинг можливий, якщо Інтернет провайдер платіжних послуг співпрацює з комерційним веб-сайтом під час здійснення аналізу підозрілих фінансових операцій). • Покупець вимагає доставити товари до пункту поштового зв'язку або на іншу адресу, яка відрізняється від зареєстрованої (способи доставки залежать від країни-пункту призначення). • Клієнт використовує Інтернет рахунок не для того, щоб купувати товари через Інтернет, а щоб приховати незаконно одержану суму коштів. Клієнт відкриває рахунок через Інтернет провайдера, поповнює рахунок значною сумою коштів, залишає кошти на рахунку протягом певного періоду часу, а потім вимагає повернення коштів. • Клієнт вимагає переказати всі кошти зі свого Інтернет рахунку третій стороні, яка не має очевидного з ним зв'язку. • Використання кредитних карток, особливо передплачених, виданих в іноземній країні. • Клієнт продає незаконні товари, які входять до переліку заборонених товарів. • Необґрунтованість запропонованої ціни на аукціонному сайті чи під час аукціону, що може вказувати на можливу змову між покупцем та продавцем (клієнт пропонує купити товар за ціною, яка дуже перевищує стартову ціну).. • На Інтернет рахунок клієнта надходять кошти від третьої сторони, яка явно не пов'язана з клієнтом. Додаткові фактори можуть включати багаторазові операції між тими самими покупцями та продавцями. - Куплені товари регулярно доставляються в іноземну країну. - Клієнт регулярно використовує кредитну картку, видану банком в офшорній зоні або країні, яка не співпрацює з FATF. Потрібно зазначити, що подарункові картки мають низьку номінальну вартість. Злочинцям потрібно купувати декілька подарункових карток, щоб їх операції з відмивання коштів були економічно вигідними. Установи, що випускають подарункові картки, також мають внутрішній механізм контролю, який здійснює нагляд за випуском карток у місцевих магазинах та супермаркетах, що знижує, але не усуває анонімність. Деякі електронні інструменти обмежені в часі. Всі країни, які не співпрацюють з FATF, були виключені зі списку, але щодо деяких країн здійснюється моніторинг. • Кошти походять з країни, яка не співпрацює з FATF. • Країна походження клієнта відома як країна, яка не залучена до боротьби з відмиванням коштів та
--	--	---

		фінансуванням тероризму. • Надзвичайно високий обіг коштів у недавно заснованого комерційного веб-сайту або неочікуване зростання вартості комерційного сайту після здійснення декількох операцій з продажу. • На підозрілу діяльність чи операцію може вказувати один або декілька індикаторів. Джерело: https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/ML%20TF%20Vulnerabilities%20of%20Commercial%20Websites%20and%20Internet%20Payment%20Systems.pdf
10.	ЕГМОНТСЬКА ГРУПА Звіт про інструменти та практику ПФР для розслідування відмивання доходів від корупції. Резюме Робочої групи з обміну інформацією (IEWG) (2019 р.)	НАБІР ПОКАЗНИКІВ ЕГМОНТСЬКОЇ ГРУПИ ДЛЯ СПРАВ, ПОВ'ЯЗАНИХ З КОРУПЦІЄЮ З ПОЗИЦІЙ ПФР Показники корупції у публічних закупівлях 1. Послуги, що надаються державним компаніям або державним установам компаніями-оболонками, офшорними компаніями або формуваннями, компаніями в реєстраційних відділеннях або Р.О. компаніями. 2. Послуги, що надаються державним компаніям або державним установам компаніями, зареєстрованими в юрисдикціях високого ризику. 3. Довгострокові контракти неодноразово укладаються з одним і тим же субпідрядником або певною юридичною особою чи правовим утворенням, яка постійно виграє більшість найбільших тендерних пропозицій/заявок на публічні закупівлі. 4. Видача замовником необґрунтованих специфікацій щодо виконання контракту (включаючи обмежувальні умови розташування підрядника, обмежувальні умови щодо матеріалів, необхідних для виконання договору, особливо жорсткі терміни тощо). 5. У субпідрядників є спільний директор(-и), бенефіціарний власник(-и) та/або пов'язані з керівництвом підрядника. 6. Субпідрядники/посередники, включають ділові угоди, коли договір вже був узгоджений і без очевидних причин. 7. Підрядники, субпідрядники або їх контрагенти (у терміни виконання державного контракту) пов'язані адресою, номером телефону, IP-адресою тощо. 8. Проекти закупівель, які фінансуються за допомогою кредитних договорів такими органами управління як інститути розвитку, але кінцева ціна тендеру є значно вищою, ніж запитувана сума позики. 9. Депозити на рахунках посадових осіб з чеками, виданими будівельними компаніями, фізичними особами чи неурядовими організаціями, які раніше отримували вигоду за державними замовленнями. 10. Юридичні особи, які мають незначний чи обмежений досвід у отриманні високоскладних та технічних державних контрактах/проєктах (не сумісних із розміром чи досвідом діяльності суб'єкта господарювання) або у отриманні державних контрактів/проєктів, не пов'язаних із сферою їхньої діяльності. 11. Певна юридична особа чи правове утворення, яке є підрядником державної компанії, зазвичай отримує виплати на більш високі суми за товари чи послуги, які зазвичай повинні коштувати дешевше (порівняно із звичайними ринковими цінами на еквівалентну продукцію чи послуги). 12. Кошти, отримані підрядником публічних закупівель, не витрачаються у розумні строки для задоволення потреб у договорі. 13. Чеки, видані на користь посадових осіб, надходять із рахунків осіб, які отримували вигоду від публічних

	закупівель/фондів, без очевидного обґрунтування. 14. Чеки, видані державним органом/відомством, видаються та згодом депонуються на рахунках посадових осіб чи організацій, пов'язаних з посадовими особами. 15. Посадові особи, особливо ті, хто бере участь в управлінні державними замовленнями або публічними закупівлями високоцінних активів, отримують вказівки з переказу коштів: • з комерційних та/або особистих рахунків, коли ці кошти виявляються надмірно вартісними; • відповідно до вбудованих методів розповсюдження або підрядників чи посередників; • від дистриб'юторів, які використовуються на прохання договірної сторони; • за наявності домовленостей про знижки, особливо якщо вони узгоджені поза договором; • відповідно до вимог щодо отримання ліцензій та інших урядових дозволів як необхідної умови ведення бізнесу. 16. Використання третіх сторін, таких як підрядники, консультанти, продавці, постачальники та радники/посередники для полегшення виконання договорів про закупівлю: • Запити на отримання компенсації, яка прямо не передбачається в договорі третьої сторони • Вимоги про здійснення платежів різним третім сторонам • Прохання третіх осіб про благодійні чи політичні внески • Третя сторона веде іншу сферу бізнесу, ніж та, якою вона займається • У третьої сторони майже немає досвіду роботи у відповідній галузі чи діяльності • Третя сторона не має офісу в країні, де здійснюватимуться послуги • Третя сторона була нещодавно утворена або включена (incorporated) • Третя сторона має погану фінансову стабільність або кредитну історію • Третя сторона має високу залежність від субпідрядників або посередників (так звані "четверті сторони") • Третя сторона стала частиною транзакції за прямим проханням чи наполяганням посадової особи • Третя сторона рекомендується чи надсилається посадовою особою • Комісії третіх сторін необґрунтовано великі або основані на неточних або неповних рахунках. 17. Сторона договору видає комерційні картки фізичним особам, які не є працівниками сторони договору і використовуються для придбання предметів розкоші, здійснення платежів за дорогі послуги або інших операцій, які не є звичайними комерційними витратами. 18. Виплати, основані на договорі публічних закупівель, проводяться за ціною, що перевищує передбачену первинним договором. 19. Платежі, проведені згідно з договорами публічних закупівель, коли на тендері на публічні закупівлі була лише одна пропозиція, що свідчить про відсутність конкуренції та закритий доступ. 20. Отримання комісійних платежів або зборів до підписання угоди на послуги або здійснення функції чи процесу стосовно договору публічних закупівель. 21. Комісії, відсотки або платежі за комерційними умовами договору про публічні закупівлі збільшуються, зменшуються або реструктуруються таким чином, що не є комерційно можливим. 22. Повторні або наступні закупівлі неякісних товарів, робіт і послуг за ринковими цінами товарів більш високої якості
--	--

	або придбання товарів, робіт і послуг за більш високими, ніж ринкові ціни. 23. Оплата товарів за договорами публічних закупівель без доставки таких товарів на митну територію країни. 24. Виплати проводяться на рахунки постачальників товарів, робіт і послуг, які відкриваються в країнах, відмінних від тих, з яких такі товари, роботи та послуги походять або надаються. Показники статків або доходів невідомого джерела походження 25. Суб'єктами у транзакції є вітчизняні чи іноземні посадові особи, які отримують та/або надсилають незвично великі суми коштів у різних валютах. 26. Кошти, отримані на рахунки фізичних, юридичних осіб чи правових утворень, що не мають видимого зв'язку з посадовими особами, але, як відомо, вони контролюються такими особами або є пов'язаними з цими особами (frontman, підставна особа чи юридична особа, створена з метою приховування бенефіціарної власності), при цьому кошти надіслала компанія-оболонка. Додаткова інформація, котра надається стосовно коштів, стосується "позик", "інвестиційних цілей" або "придбання нерухомості" або іншим чином виявляє непримиренний конфлікт інтересів, пов'язаний з комерційними справами між приватним підприємством та посадовою особою. 27. Представник посадової особи (тобто адвокат, секретар, бухгалтер) відкриває рахунок та купує дороге майно чи предмети розкоші з явним наміром обійти процедуру належної перевірки клієнтів (CDD) для посадових осіб. 28. "Підставних осіб" (особливо в секторі грошових переказів) можна використовувати для приховування бенефіціарної власності активів шляхом залучення робітників посадових осіб, тобто прибиральниці/садівника/водія. Зазвичай кошти, отримані на рахунках таких підставних осіб, значно перевищують їхній законний дохід від зайнятості. 29. Посадові особи отримують або купують акції (або можливість придбання акцій): • у компанії в обмін на послуги; • у компанії, де придбання фінансується продавцем; • у компанії, де ціна придбання нижча за чисту вартість активів компанії; • в компанії і отримують від компанії дивіденди, непропорційний ціні придбання; • які дають право продавати акції за ціною, що перевищує або поточну ринкову вартість, або ціну, за якою були придбані акції; або та отримують прибуток від операції з акціями, коли купівлю та продаж акцій було здійснено протягом короткого періоду часу. 30. Посадові особи отримують гарантії позики від державної корпорації чи державного органу, або позику на вигідних умовах. 31. Посадові особи отримують великі кошти за участь у семінарах, конференціях або в якості консультантів проєктів, щоб замаскувати походження коштів, які можуть бути сприйняті як плата за корупційні діяння. 32. Посадовим особам списуються борги або вимоги щодо погашення боргу кредитором. 33. Посадові особи здійснюють операції з державними інвестиційними фондами або державними компаніями. 34. Неправильне представлення та/або невідповідність між заявленим джерелом статків посадових осіб через завірені декларації про активи, та тими, що встановлені під час проведення належної ретельної перевірки. 35. Посадові особи придбали віртуальні активи на загальну суму, що перевищує їхній задекларований законний
--	--

	дохід. 36. Купівля товарів чи послуг, або здійснення переказу платежів, або отримання будь-яких інших пільг (наприклад, плата за оренду, шкільні збори, гонорари водіям, плата за приватне медичне обслуговування, фінансування приватних літаків, оплата консультаційних послуг, високі комісії тощо) для або від імені посадової особи, від замовника чи підрядника в період виконання державного контракту. 37. Транзакції, що здійснюються на рахунках посадових осіб, пов'язані з грошовими вкладами або зняттям грошових коштів з незвичною періодичністю та сумою. 38. Вхідні транзакції з іноземних юрисдикцій (зокрема, з юрисдикцій високого ризику) на рахунки посадових осіб, які призначені для придбання нерухомості або придбання товарів високої цінності або розкоші, як правило, не містять додаткової інформації про саму транзакцію та необхідна інформація щодо переказу коштів є нечіткою (наприклад, йдеться про "плату за консультаційні послуги"). Такі ситуації призводять до недостатньої прозорості стосовно транзакції та труднощів у визначенні джерела коштів. 39. Купівля чи оренда рухомих чи нерухомих активів посадовими особами, які не збігаються з доходом суб'єкта. 40. Використання механізмів типу «Хавала» (hawala) (особливо через сектор переказів) посадовими особами для переміщення коштів за кордон. 41. Сертифікати з строковим депозитом, надані компаніями з основною метою, щоб капітал та відсотки, отримані від інвестицій, повинні були негайно перераховані на рахунки політичної партії. 42. Грошові депозити без обґрунтування: • Заявки на отримання кредитних карток/кредитів на житло (навіть якщо вони відхилені) корисні для з'ясування того, що заробляє посадова особа порівняно з тим, що знаходиться на його рахунку; • Грошові депозити, внесені на рахунок однієї і тієї ж посадової особи з різних місць. 43. Безпосереднє перерахування коштів з рахунку приватної особи на особистий рахунок посадової особи та подальше переміщення коштів на рахунки третіх осіб. Ці кошти з часом переміщуються за кордон, що вказує на використання вищезгаданих рахунків як тимчасових вузлів. Деякі особи в описуваному ланцюгові можуть вирахувати відсоток від суми, перш ніж перерахувати її далі, що вказує на те, що ці особи отримали комісію за свої послуги. 44. Вхідні готівкові або електронні перекази з різних зовнішніх джерел на рахунки посадових осіб пізніше витрачаються на сайтах онлайн-ігор, потім можна побачити кредит з того самого сайту або різних веб-сайтів, що займаються азартними іграми. 45. Перерахування коштів з рахунків посадових осіб юридичним особам з високим рівнем ризику за кордоном, наприклад, на корпоративні фонди. 46. Посадові особи утворюють юридичних осіб чи правові утворення, які придбали землю та будівлі, що мають значну цінність (як це видно з їхніх бухгалтерських документів), незважаючи на відсутність будь-якої іншої комерційної діяльності або без обґрунтованих джерел походження коштів. 47. Посадові особи здійснювали готівкові операції, пов'язані з великими сумами (наприклад, обмін валюти, використання готівки для придбання товарів з високою вартістю тощо). 48. Виплати за транзакціями з незвичною сумою або частотою від посадових осіб юристам, бухгалтерам чи іншим
--	--

	професійним посередникам. 49. Виплати на користь посадових осіб здійснюються для полегшення або прискорення отримання державної послуги. 50. Використання державних коштів для придбання акцій приватних компаній або приватних компаній, що належать посадовим особам, за цінами вище ринкової вартості. 51. Емісія державного боргу посадовим особам чи організаціям, які, як відомо, контролюються ними, за процентними ставками, що перевищують поточну ринкову ставку. 52. Використання спільних венчурних структур для державних контрактів, в яких посадові особи або компанія, що належить їм, є «тіньовими» партнерами. Наприклад, у спільних венчурних структурах між державною компанією та приватною компанією вводиться третій «тіньовий» акціонер, який належить чи контролюється посадовою особою, щоб дозволити посадовій особі взяти частку прибутку. 53. Виплати, здійснені суб'єктами господарювання неприбутковим організаціям, з якими, як відомо, пов'язані посадові особи. 54. Транзакція або фінансова діяльність, в якій беруть участь іноземні громадяни, які не мають істотного зв'язку (крім фінансової) з країною, в якій відбулися транзакції. Ці іноземні громадяни, як відомо, є активними консультантами або працівниками лобістських організацій, а іноді неохоче пояснюють джерела походження статків/коштів або дають незадовільні пояснення. 55. Фінансові потоки, які виявляють складні фінансові механізми та втручання з боку іноземних юридичних осіб чи правових утворень, надходять на рахунок в іншій юрисдикції, де рахунок пов'язаний з посадовою особою. 56. Міжнародний переказ з казначейства іноземної країни до компаній-оболонок, суб'єктів, що не мають публічного профілю, не мають фізичної чи онлайн-присутності, або фізичним особам, які не є відомими працівниками уряду. 57. Зазначене джерело походження коштів, що надійшли на рахунок посадової особи, може бути невідповідним заявленій клієнтом історії кар'єри, досвіду чи віку. У зв'язку з цим може існувати невідповідність між заявленою історією кар'єри заявника та їх загальною чистою вартістю. 58. Транзакційна діяльність зазвичай характеризується виплатами перших сторін на/з однойменних рахунків або між офшорною компанією та трастовими структурами (пов'язані або відомо, що пов'язані з посадовими особами). 59. Клієнт, особливо коли це посадова особа, перераховує кошти на/від інших посадових осіб, включаючи правоохоронців. Загальні показники 60. Інформація з відкритим доступом, яка може бути пов'язана із конкретною фінансовою діяльністю, поточними розслідуваннями стосовно фізичних осіб та занепокоєнь щодо корупції. 61. Суб'єкт господарювання, який отримує публічні договори, та його законний представник/представники з'являються у ЗМІ, які пов'язують їх з корупцією або іншими фінансовими злочинами. 62. Платежі, котрі здійснюються підрядниками за консультаційні послуги, особливо в галузях, із більш високим ризиком корупції, таким як озброєння, видобуток корисних копалин, телекомунікації, державна інфраструктура, де сума, яка виплачується, виходить за рамки звичайного цінового діапазону стосовно консультаційних послуг.
--	---

		63. Компанія, з надання довірених (фідуціарних) послуг, яка створила структуру для заявника, може бути об'єктом негативної інформації для преси. 64. Близькі члени сім'ї або співробітники державних службовців призначаються в якості старших посадових осіб у приватних компаніях без дотримання необхідних вимог для прийняття таких посад, в той час як зарплата або пакет компенсаційних виплат співробітника не відповідають ринковим умовам. 65. Заявник хоче відкрити рахунок з надмірно складною структурою економічної та бенефіціарної власності, яка може включати в себе різноманітне планування статків або акційних компаній (котрі пов'язані із державними службовцями). 66. Заявник (який є державним службовцем) висловлює свою терміновість щодо заяви про (завершення угоди стосовно іпотеки або іншої операції, котра є критично важливою для часу). 67. Пояснення щодо транзакцій може включати використання слів та фраз, які часто використовуються як евфемізми для отримання неправомірної вигоди (наприклад, комісійні, маркетингові збори, доплата тощо). 68. Державні службовці підвищують їх рівень життя після закінчення строку своїх повноважень без будь-яких юридично виправданих причин. Інша можливість полягає у нездатності або відмові цих осіб надати достовірний рахунок щодо того, як накопичувалися статки, або надати докази, які б підтверджували джерела походження статків. В інших випадках надана підтверджувальна документація викликає занепокоєння щодо достовірності або іншим чином не відповідає заявленому джерелу походження статків. 69. Непрозорість державних бізнес-схем, використовуються для заохочення різноманітності, яка повинна бути явно прозорою. 70. Компанії, які платять іншим фірмам за логістику, в країнах, де існує високий рівень корупції та яку вони могли б здійснювати самі, з метою передачі ризику іншій фірмі. 71. Компанії, які змінюють умови договорів та визначення посередників, з метою уникнення реєстрації та регуляторного нагляду в інших країнах. 72. Компанія виграла публічний тендер із коротким періодом подання заявки (тобто кількість днів між опублікуванням конкурсу та кінцевим терміном подання заявки на участь у тендері).
11.	FATF Типологічний звіт про фінансування розповсюдження зброї масового знищення (18.06.2008) FATF Typologies 2008 - Typologies Report on Proliferation Financing	Ознаки можливого фінансування розповсюдження зброї масового знищення • В операції бере участь фізична або юридична особа в країні, щодо якої існують підозри у розповсюдженні ЗМС. • В операції бере участь фізична або юридична особа в країні, щодо якої існують підозри у переадресуванні вантажу. • У фінансовій операції торгової угоди використовується маршрут перевезення (якщо є) через країну зі слабким законодавством щодо експортного контролю або його слабким правозастосуванням • В операції беруть участь фізичні особи або компанії (особливо торгові компанії), розташовані в країнах із слабким законодавством в галузі експортного контролю або його слабким режимом застосування законів в галузі експортного контролю. • Операція передбачає транспортування продукції, що не відповідає географічній схемі торгівлі. • Операція передбачає відправку продукції, що не відповідає технічним можливостям країни, в яку вона прямують (наприклад, відправка обладнання для виробництва напівпровідників у країну, яка не має електронної

	(june 2008)	промисловості). • В операції беруть участь фінансові установи з відомими недостатніми заходами контролю в області ПВК/ФТ та / або розташовані в країнах із слабким законодавством в галузі експортного контролю або зі слабким режимом застосування законів в галузі експортного контролю. • На підставі документації, отриманої в ході операції, виявлено, що заявлена вартість партії вантажу, занижена в порівнянні з витратами на транспортування. • Невідповідність інформації, що міститься в торговій документації, наприклад іменами, назви компаній, адреси, пункти кінцевого призначення і т.п. • Діяльність клієнта не відповідає характеру його бізнесу, або інформація, надана кінцевим користувачем, не відповідає характеру діяльності кінцевого користувача. • Замовлення на продукцію здійснюється фірмами або фізичними особами з іноземних країн, які не є заявленою країною кінцевого користувача. • Клієнт надав «туманну» / неповну інформацію і не бажає надавати додаткову інформацію за запитом. • Новий клієнт просить виставити акредитив для здійснення операції, чекаючи визнання нового рахунку правильним. • Клієнт або його партнер та їх адреси аналогічні адресами сторін, включеним в загальнодоступні списки «відмовників» (осіб яким було відмовлено) або відомі, як особи, що порушували режим експортного контролю. • Операція вказує на зв'язок між представниками компаній купують / продають продукцію, тобто ті ж самі власники або керівники. • В операції беруть участь можливі компанії-ширми (наприклад, компанії з невисоким рівнем капіталізації або мають ознаки, що вказують на те, що вони є «ширмами»). • Транспортно-експедиторська фірма вказана в якості кінцевого пункту призначення продукції. • Доручення або електронні платежі від або на адресу сторін не вказані у вихідному акредитиві або іншій документації. • Схеми з електронного переказу коштів, які показують незвичну поведінку чи не мають конкретної цілі. Джерело: https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Typologies%20Report%20on%20Proliferation%20Financing.pdf
12.	FATF Посібник для експертів з правових питань щодо впровадження підходу, що ґрунтується на оцінці ризику (23.10.2008)	107. Хоча не існує узгодженого переліку категорій ризику, все ж наведені у цьому посібнику приклади є найбільш поширеними категоріями ризику. Також не існує єдиної методології застосування цих категорій ризику. Однак, застосування цих категорій ризику має за мету допомогти у визначенні ефективної стратегії управління потенційними ризиками. Ризик, який становить країна/територія 108. Немає загальноприйнятого визначення, сформованого визначеними компетентними органами, СРО або експертами з правових питань, яке б вказувало, яка країна або яка географічна територія (включаючи країну, де здійснюється незалежна правова діяльність) становить вищий ризик. Ризик, який становить країна, у поєднанні з іншими факторами ризику, надає корисну інформацію щодо ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму.

**Risk Based Approach
Guidance for the Legal
Professionals
(23 October 2008)**

Ризики відмивання коштів та фінансування тероризму мають здатність виникати з будь-якого джерела, наприклад місце проживання клієнта, місце проведення операції та місце джерела фінансування. Країни, які становлять високий ризик, включають:

- Країни, до яких застосовано санкції, ембарго або подібні заходи, наприклад, ООН. Крім того, за деяких обставин країни, до яких застосовано санкції або заходи, аналогічні тим які прийняті такими організаціями як ООН, але які можуть бути не визнані, та в подальшому звертати увагу експертом з правових питань через позицію установи, яка застосувала санкції, або через характер застосованих заходів.
- Країни, в яких, за даними з надійних джерел, є недоліки в законах з протидії відмиванню коштів та/або фінансуванню тероризму, положеннях та інших заходах.
- Країни, на території яких, за даними з надійних джерел, здійснюється фінансування та підтримка терористичної діяльності.
- Країни, в яких, за даними з надійних джерел, рівень корупції або інших видів злочинності є високим.

Ризик, який становить клієнт

109. Визначення потенційних ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму, що становить клієнт або категорія клієнтів, є надзвичайно важливим для розвитку та впровадження усієї основаної системи на оцінці ризику. При проведенні оцінки, ґрунтуючись на власних критеріях, експерт з правових питань повинен визначити, чи даний клієнт становить високий ризик та чи він потенційно здійснює негативний вплив на фактори зменшення ризику. Застосування різних факторів ризику може зменшити або підвищити рівень ризику, що визначається під час здійснення оцінки.

Категорії клієнтів, чиї види діяльності можуть становити високий рівень ризику, включають:

Політично заангажовані особи як клієнти з високим рівнем ризику – якщо експерт з правових питань надає правову допомогу клієнту, який є політично заангажованою особою, або якщо політично заангажована особа є бенефіціаром клієнта по відношенню до діяльності, визначеної у Рекомендації 12, тоді експерт з правових питань повинен застосувати відповідні посилені заходи належної перевірки, що вимагаються Рекомендацією 6.

Певні фактори, які вплинуть на обсяг та суть заходів належної перевірки клієнта, включають індивідуальні особливості політично заангажованої особи, її країну, вид діяльності, ця особа просить експерта з правових питань здійснити, а також спостереження (нагляд), що здійснюється до політично заангажованої особи в її країні.

Якщо політичний діяч є іншим чином залученим до клієнта (інший, ніж за обставин Рекомендації 6), тоді характер ризику повинен розглядатися в світлі усіх відповідних обставин, таких як:

- Характер відносин між клієнтом та політичним діячем. Навіть якщо політичний діяч не має контрольної частки або домінуючої позиції у правлінні або у керівництві та тим самим не кваліфікується як бенефіціарний власник, політичний діяч незважаючи на це може завдати шкоди оцінці ризику.
- Характер клієнта (наприклад, є державною компанією, чиї акції котируються на біржі).

Характер очікуваних послуг. Наприклад, нижчі ризики можуть існувати, якщо політичний діяч не є клієнтом, але є директором клієнта, який є державною компанією, чиї акції котируються на біржі, та клієнт придбає реальне майно для належної зустрічної компенсації.

		•Клієнти утримують свої ділові відносини або запитують послуги за незвичайних або нетрадиційних обставин (як оцінено в усіх обставинах представлення). •Клієнти, у яких структура або характер установи або відносин перешкоджає своєчасній ідентифікації дійсного бенефіціарного власника або контрольних часток, таких як непояснене використання юридичних осіб або юридичних домовленостей, іменних акцій або акцій на пред'явника. Клієнти, які провадять діяльність з великим обігом готівки (та готівкового еквіваленту), включаючи: •Надавачі грошових послуг (наприклад, пункти здійснення переказів, пункти обміну валют, агенти з переказу коштів та торговці банківськими білетами та інші види бізнесу, що пропонують можливості переказу коштів). •Казино, ставки та інша діяльність, пов'язана з гральних бізнесом. •Діяльність, що зазвичай не є діяльністю з великою місткістю готівки, породжують значні суми готівки. •Якщо клієнти оперують великою місткістю готівки, вони підлягають та регулюються повним спектром вимог по боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, що відповідають Рекомендаціям FATF, це може пом'якшити ризики. •Благодійні та інші «неприбуткові» організації, які не підлягають моніторингу або нагляду (особливо ті, що діють на транскордонній основі) з боку визначених компетентних органів або СРО. •Клієнти, що використовують фінансових посередників, фінансові установи або експертів з правових питань, які не підлягають дії відповідних законів та заходів по боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванням тероризму, та які не підлягають належному нагляду з боку компетентних органів або СРО. Клієнти, які мають судимості за злочини, що породжують доходи, які інструктують експертів з правових питань (які обізнані про такі судимості) щодо вжиття певних дій від їх імені. •Клієнти, які не мають адреси, або мають велику кількість адрес без законних підстав. •Клієнти, які змінюють свої інструкції щодо розрахунків або виконань без належного пояснення. •Використання експертів з правових питань та домовленостей без будь якої явної правової або законної податкової, ділової, економічної або іншої причини. Ризик, який становить послуга 110. Всеохоплююча оцінка ризику повинна також включати визначення потенційних ризиків, що представлені послугами, які пропонуються експерти з правових питань, відмічаючи, що різноманітні експерти з правових питань надають широкий та різноманітний спектр послуг. Контекст послуг, що пропонуються та надаються, є завжди фундаментальним для підходу, оснований на оцінці ризику. Будь-який з факторів, що обговорюються в цьому Посібнику, самостійно сам по собі може і не представляти обставини високого ризику. Обставини високого ризику можуть бути визначені лише після ретельної оцінки ряду факторів, які разом та після взяття до уваги будь яких пом'якшуючих обставин, підтверджуватимуть оцінку підвищеного ризику. При визначенні ризику, що асоціюються з наданням послуг, пов'язаних із визначеною діяльністю, необхідно розглядати наступні фактори: •Послуги, в яких експерти з правових питань, що діють в якості фінансових посередників, дійсно керують отриманням та переказом коштів через рахунки, які вони дійсно контролюють займаючись закриттям ділової
--	--	--

	операції. •Послуги з неналежного приховання бенефіціарного володіння від компетентних органів. •Послуги, запитувані клієнтом, для яких експерт з правових питань не має досвіду, за виключенням випадку, коли експерт з правових питань передає запит належним чином навченому професіоналу для отримання консультації. •Передача нерухомості між сторонами протягом часового періоду, що є незвичайно коротким для подібних операцій за відсутності правової, податкової, ділової, економічної або іншої законної причини •Платежі, одержані від непов'язаних або невідомих третіх осіб та платежі за комісійні готівкою, коли це не є типовим методом платежу. •Операції, коли заздалегідь експертам з правових питань є зрозумілим, що немає належного відшкодування, в такому випадку, як коли клієнт не ідентифікує законні причини для суми відшкодування. •Адміністративні домовленості стосовно майна, коли померлий був відомий експерту з правових питань як особа, яка була засуджена за злочини із доходами. •Клієнти, які пропонують сплатити надзвичайні комісійні за послуги, які б зазвичай не гарантували такої премії. Однак, добросовісні та належні випадкові домовленості про комісійні, коли експерт з правових питань може отримати значну премію за успішну роботу, не має вважатися фактором ризику. •Джерела коштів та джерела багатства – Джерелом коштів є діяльність, яка генерує кошти для клієнта, в той час як джерело багатства описує діяльність, яка генерувала загальну вартість майна клієнта. •Незвичайно високі рівні активів або незвичайно великі операції у порівнянні з тим, що могло доцільно очікуватися від клієнтів зі схожими профілями, може вказувати на те, що клієнт, який би в іншому випадку не розглядався за високим рівнем ризику, повинен розглядатися саме як такий. І навпаки, низькі рівні активів та операції низької вартості, що залучають клієнта, який у іншому випадку розглядався б як клієнт з високим рівнем ризику, може дозволити експерту з правових питань розглядати клієнта, як такого, що має низький рівень ризику. •Компанії оболонки, компанії з володінням через номінальне володіння акціями та контролем через номінальних та корпоративних директорів. •Ситуації, коли важко ідентифікувати бенефіціарів трастів; це може включати дискреційний траст, який дає довіреній особі дискреційні повноваження називати бенефіціара в межах класу бенефіціарів та відповідно розповсюджувати активи, що утримуються в трасті, та коли траст створюється з метою управління акціями в компанії, що може зашкодити визначенню бенефіціарів активів, що управляються трастом; •Послуги, які були свідомо надані або навмисно залежать від більшої анонімності в особі клієнта або учасників, ніж зазвичай у відповідності з обставинами та досвідом експертів з правових питань. Юридичні особи, які як окремий бізнес, пропонують послуги трастів та компаній, що надають послуги повинні розглядатися у відповідності із Посібником про трасти та компанії, що надають послуги, навіть якщо такі юридичні особи знаходяться у володінні або управляються експертами з правових питань. Експерти з правових питань, однак, які пропонують послуги трастів та компаній, що надають послуги повинні брати до уваги цей Посібник, та повинні розглядати ризики, пов'язані із клієнтом та послугами, пов'язані із трастами та
--	---

	компаніями, що надають послуги, такі як наступні: Непояснене використання спеціальних трастів. • Незаконне надання повноваження клієнтом за допомогою використання довіреності, змішаного правління або представництв. • У випадку спеціальних трастів, непояснені відносини між довірительом та бенефіціарами із законним правом, іншими бенефіціарами та особами, які є об'єктом повноважень. • У випадку спеціального трасту, непояснений (якщо потребується пояснення) характер класів бенефіціарів та класів в межах виявлення бажань. Змінні, які можуть впливати на ризик 111. Належну увагу необхідно приділяти численним та глибоким різницям у практиці, розмірі, масштабі та досвіді серед експертів з правових питань. В результаті, увагу необхідно приділяти цим факторам при створенні належного підходу, оснований на оцінці ризику, та ресурсів, які можуть бути доцільно розміщені для імплементації та управління ним. Наприклад, від єдиного практикуючого юриста не повинно очікуватися виділення ресурсів, еквівалентних великій юридичній фірмі; натомість, від єдиного практикуючого юриста очікуватиметься виділення відповідних систем та контролів та підходу, оснований на оцінці ризику, пропорційного до масштабу та характеру практики юриста. 112. Важливим для розгляду фактором є той факт, чи клієнт та запропонована робота буде незвичайною, ризикованою або підозрілою для певних експертів з правових питань. Цей фактор повинен завжди розглядатися в контексті практики експерта з правових питань. Методологія підходу, оснований на оцінці ризику, може тим самим взяти до уваги змінні ризику, характерні для певного клієнта або виду роботи. У відповідності із підходом, оснований на оцінці ризику, та концепцією пропорційності, присутність однієї або більше цих змінних може спричинити той факт, що експерт з правових питань вимагатиме або посиленої процедури належної перевірки клієнта або моніторингу, або навпаки, що нормальні процедури належної перевірки клієнта можуть бути зменшені, змінені або спрощені. Ці змінні можуть збільшити або зменшити усвідомлений ризик, що представляє собою певний клієнт або вид роботи, та може включати: • Характер відносин з клієнтом та потребу клієнта у наданні певних послуг експертом з правових питань. • Рівень режиму регулювання або іншого нагляду, або управління, якому підлягає клієнт. Наприклад, клієнт, який є фінансовою установою або експертом з правових питань, що регулюється в країні із задовільним режимом протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму, становить менший ризик відмивання коштів, ніж клієнт в індустрії, яка має ризики відмивання коштів та не є регульованою для цілей відмивання коштів. • Репутація та публічно доступна інформація про клієнта. • Юридичні особи, які є прозорими та добре відомими публічно та пропрацювали впродовж декількох років без обвинувачень у скоєнні злочинів, що генерують доходи, мають меншу вразливість до відмивання коштів. • Регулярність або тривалість відносин. • Обізнаність експерта з правових питань про країну, включаючи знання місцевих законів, постанов та правил, а
--	---

		також структуру та рамки регуляторного нагляду, в результаті власної діяльності експерта з правових питань в країні. • За умови виконання інших факторів (включаючи характер послуг та джерело та характер відносин з клієнтом), надання обмежених юридичних послуг в якості місцевого або спеціального радника може вважатися фактором низького ризику. Це також може у будь-якому випадку означати, що експерт з правових питань не “готується до” або не “здійснює” операцію для регульованої діяльності, визначеної Рекомендацією 12. • Значна та не пояснена відстань між організацією експерта з правових питань та місцезнаходженням клієнта, коли немає зв'язку із видом здійснюваної роботи. • Якщо майбутній клієнт інструктує експерта з правових питань щодо здійснення єдиної послуги, основаної на операції (на противагу триваючим консультаційним відносинам) та один або більше інших ризиків є присутніми. Ризики, які можуть походити з використання новітніх технологій або тих, що розвиваються, які дозволяють непрямі відносини та можуть сприяти анонімності. Однак, завдяки поширенню електронного зв'язку між експертами з правових питань та клієнтами у наданні юридичних послуг, непряма взаємодія між експертами з правових питань та клієнтами не повинна, сама по собі, вважатися фактором високого ризику. Наприклад, непряма транскордонна робота для існуючого клієнта не обов'язково є роботою з високим ризиком для певної організації (таких як регіональні, національні або міжнародні юридичні фірми та інші фірми, незважаючи на розмір, який практикується у цьому виді роботи), так само як і звичайні послуги, що надаються єдиним практикуючим юристом на місцевій основі для клієнта у місцевій громаді, які у іншому випадку не представляють збільшені ризики. <i>Характер посилання на клієнта або походження клієнта.</i> Майбутній клієнт може зв'язатися з експертом з правових питань без запрошення або без вживання звичайних методів представлення або посилання, що може збільшити ризик. Натомість, якщо на клієнта посилається на інше довірене джерело, що підлягає дії режиму по боротьбі з відмиванням коштів та фінансуванню тероризму, що відповідає стандартам FATF, посилання може вважатися таким, що пом'якшує фактор ризику. <i>Структура клієнта або операції.</i> Структури з відсутністю явної правової, податкової, ділової, економічної або іншої законної причини можуть підвищувати ризик. Експерти з правових питань часто розробляють структури (навіть складні) для визнання законними правові, податкові, ділові, економічні та інші законні причини, у випадку чого ризики відмивання коштів можуть бути зменшені. Трасти, що є пенсійними, можуть вважатися трастами з меншим ризиком. Джерело: https://www.fatf-gafi.org/documents/documents/riskbasedapproachguidanceforlegalprofessionals.html
13.	FATF та APG Звіт «Слабкі сторони сектору казино та	Показники відмивання коштів із застосуванням грошових інструментів казино • Використання грошей у гральних автоматах і негайне представлення цих коштів в якості виграшу. • Заявлення клієнтами про виплати гральних машин без джекпоту. • Заявлення клієнтами про високий рівень виплат гральних машин.

**грального сектору»
(березень 2009 р.)**

**FATF Report. Vulnerabilities of
Casinos and Gaming Sector
(March 2009)**

- Значні відмінності від типових витрат чи ставок
- Використання клієнтами великої кількості банкнот під час гри на гральних автоматах, які мають високий рівень виплати, і відсутність максимальних ставок для обмеження шансів значної втрати чи виграшу, таким чином, накопичення балів за мінімальної участі у грі.
- Часте укладення парі з рівними шансами у випадку, коли двоє гравців з протилежних сторін ставлять однакову ставку (в рулетці, баккарі/міні-баккарі чи у грі «кості»).
- Відсутність наміру виграти у клієнта або цей намір є вторинним.
- Двоє або більше клієнтів часто укладають парі один проти одного у грі з рівними шансами для гравців.
- Наявність у клієнта великої кількості монет чи банкнот.
- Встановлення дружніх відносин /спроба встановити дружні відносини з працівниками казино.
- Купівля фішок за готівку з невеликим (відсутнім) рівнем участі у грі.
- Прохання клієнта додати готівку до виграшу казино і обміняти поєднання готівки та виграшу на один чек.
- Неодноразове виписування чеку по рахунку.
- Великий обсяг операцій за короткий період часу.
- Неодноразовий обмін фішок на готівку за один день.
- Структурування операцій з фішками/чеками.
- Обмін готівки на фішки аналогічний/схожий на купівлю фішок.
- Прохання здійснити переказ до інших казино.
- Використання багато-чисельних імен для здійснення схожої діяльності.
- Використання третіх сторін для купівлі фішок казино.
- Використання кредитних карток для купівлі фішок казино.
- Використання персональних чеків, банківських чеків та дорожніх чеків для купівлі фішок казино.
- Проблеми в ході проведення належної перевірки клієнта, наприклад, відмова, фальшиві документи, разові документи, туристи.
- Клієнт купляє фішки та через короткий період часу залишає казино.
- Квитанції та розписки на дату, що передують даті відшкодування.
- Купівля фішок на велику суму.
- Часта купівля подарункових сертифікатів казино.
- Необґрунтований дохід, що не відповідає фінансовому становищу/профілю клієнта.
- Припустимий виграш не відповідає записаному виграшу.
- Дуже різке підвищення в обсязі і частоті операцій, які проводить постійний клієнт.
- Виявлення фішок, принесених у казино.

Структурування

113. Структурування операцій, спрямованих на відмивання коштів, передбачає поділ операції, що залучає значну суму коштів, на декілька менших операцій для уникнення підозри та порогу звітування. Найбільш розповсюдженими способами структурування є:

- Постійне розміщення на депозит чи проведення операцій на суму, яка є нижчою за поріг звітування певної країни.
- Використання третіх осіб для здійснення операцій з використанням рахунків на одну особу чи мульти-рахунків.
- Використання чеків у розповсюджених фінансових установах чи філіях фінансової установи, при цьому сума кожного чеку є меншою за поріг звітування.
- Застосування невеликих змін до систематичного обміну фішок або інших грошових інструментів на готівку для уникнення порогу звітування.
- Звичка залишати ігрові столи, ігрові кімнати, тури по казино або казино, коли сума ставки наближається до порогу звітування.
- Прохання розділити виграш чи призові гроші, що перевищують поріг звітування, обміняти його на готівку та фішки, що мають вартість, яка не перевищує поріг звітування, для подальшого обміну їх у касі.

Очистка

Обмін банкнот малого номіналу на банкноти великого номіналу

115. Відмивачі коштів чи організовані групи використовують послуги казино для обміну великої кількості банкнот малого номіналу на більш зручні банкноти великого номіналу. Деякі країни зазначають, що у них ця діяльність пов'язана з розповсюджувачами наркотиків, які накопичують велику кількість купюр невеликого номіналу від продажу наркотиків. У випадках організованих груп, то учасники групи можуть розділити гроші між собою перед входом до казино. Група входить до казино, учасники індивідуально використовують свою частку грошей, потім зустрічаються за межами казино та об'єднують свої частки у загальну суму. Найбільш розповсюджені способи удосконалення відмивання коштів зазначені нижче:

116. Використання каси – відмивачі коштів обмінюють у касі монети чи купюри малого номіналу на купюри великого номіналу.

117. Використання гральних автоматів, що приймають купюри – більшість казино, що мають гральні автомати, приймають купюри. Відмивачі коштів вставляють купюри в гральний автомат для формування банку гри, при цьому не беручи або беручи мінімальну участь у грі перед обміном залишку в банку на готівку. Ураховуючи той факт, що сума може бути достатньо великою, клієнт потребуватиме квитанцію або аналогічний документ з грального автомата як доказ можливості здійснити обмін на готівку або чек у касі казино. Гральні автомати, відео лотерейні термінали, ТІТО автомати (що використовують квитанції) використовуються відмивачами коштів для обміну валюти. Гральні автомати, ТІТО автомати та відео лотерейні термінали використовують великі суми купюр малого номіналу. Відмивачі обмінюють залишок у банку гри за мінімальної участі в азартній грі. Потім квитанція обмінюється у касі казино, кіоску обміну квитанцій на купюри великого номіналу.

118. Використання рахунку казино – відмивачі коштів кладуть на свої рахунки в казино купюри малого номіналу, а знімають готівку купюрами великого номіналу.

Показники відмивання коштів з використанням структурування та обміну купюр

- Діяльність несумісна з профілем клієнта.

- Асоціації з мульти-рахунками, відкритими на багато імен.
- Використання різних імен для здійснення схожої діяльності.
- Багато різних осіб надсилають кошти одному бенефіціару.
- Чек видається члену сім'ї особи.
- Третя сторона фігурує в усіх операціях, але фактично не бере участь в операціях.
- Переказ коштів на рахунки третьої сторони.
- Здійснення операцій по рахункам казино не власником рахунку.
- Використання третіх сторін для здійснення структурування депозитів та електронних переказів.
- Використання агента з переказу коштів/тур оператора для передачі чи одержання готівки.
- Використання третіх сторін для того, щоб зробити ставку.
- Використання третіх сторін для купівлі фішок.
- Передача готівки третій стороні після обміну фішок на готівку.
- Великий обсяг операцій протягом короткого періоду часу.
- Купівля фішок за готівку без участі у грі.
- Часті ставки на суму, яка майже досягає порогу звітування.
- Часті купівлі фішок за готівку на суму, що майже досягає порогу звітування.
- Одержання/передача готівки на суму, що майже досягає порогу звітування.
- Електронний переказ/обмін валют на суму, що майже досягає порогу звітування.
- Прохання розділити виграш на готівку та фішки на суму, що майже досягає порогу звітування.
- Обмін виграшу, що складається з поєднання фішок, чеків та готівки, на готівку.
- Клієнт проводить декілька операцій на суму, що майже досягає порогу звітування, кілька разів поспіль з незначними змінами.
- Клієнт часто змінює ігровий стіл чи ігрову кімнату до того часу, як ставка досягне порогу звітування.
- Відкриття рахунку казино чи купівля фішок за купюри малого номіналу.
- Клієнт грає великою кількістю купюр малого номіналу.
- Обмін купюр малого номіналу на купюри великого номіналу.
- Часті операції з обміну фішок на готівку без відповідних операцій з купівлі фішок або навпаки.
- Виклики перед заходами належної перевірки клієнта, наприклад, відмова, фальшиві документи, одноразові документи туриста.
- Стрімке підвищення частоти проведення валютних операцій з власниками рахунків.
- Різкі зміни у ставкових операціях або у способах витрат коштів.
- Клієнт використовує банкноти в електронних гральних автоматах без участі у грі, натискає кнопку «готівка», яка змушує автомати видати квитанцію, потім обмінює квитанцію на готівку у касі чи у кіоску обміну квитанцій.

Рахунки казино та інші послуги

Кредитні рахунки/ прості векселі /іноземні рахунки /скриньки для зберігання

119. Рахунки казино надають злочинцям додаткові можливості для відмивання злочинних коштів. Багато казино пропонують депозитні рахунки та кредитні лінії без проведення ретельної перевірки та заходів належної обачливості щодо клієнтів на відміну від інших фінансових установ. Частий рух коштів між фінансовими установами та казино або між рахунками у різних казино може бути вразливими до відмивання коштів. Багато казино пропонують приватні скриньки для зберігання, особливо для VIP клієнтів.

120. Обмін чеків на готівку для внесення їх на депозит – Деякі казино дозволяють обмінювати різноманітні види чеків на готівку та використовувати її в азартній грі. Чеки можуть передаватися від держателя до одержувача чека. У розглянутих випадках доходи від злочинної діяльності використовувалися для того, щоб виписати чек з метою уникнення підозри працівників казино.

121. Внесення коштів на депозит казино через електронний переказ або банківський чек – кошти вносяться на депозит шляхом електронного переказу чи банківського чеку, потім обмінюються на готівку або перераховуються на інші рахунки за мінімальної участі в азартній грі.

122. Кошти, виміняні на готівку, зберігаються у скриньках казино або зберігаються у формі векселів (цінних паперів), які потім обмінюються на готівку.

123. Іноземні рахунки – рахунки, які ведуться казино в одній юрисдикції, але кошти можуть бути використані для участі у грі в казино тієї ж мережі в іншій юрисдикції.

Кошти, що лежать на рахунку, фізично не залишають країну, а тому не підлягають декларуванню.

Великі мережі казино можуть здійснювати таку діяльність в інших юрисдикціях, ніж юрисдикції, де розміщено казино. Постійні клієнти можуть вносити кошти на рахунок казино, які потім використовуються для гри під час відвідування казино в іншій країні без використання транскордонного переказу коштів.

124. Електронні перекази коштів з пунктів обміну валют на рахунки казино – пункти обміну валют в іншій юрисдикції можуть переказувати кошти до казино. Наприклад, у США пункти обміну валют сконцентровані вздовж південно-західного кордону, більше тисячі розташовані вздовж кордону від Каліфорнії до Техасу. Такі установи переважно не зареєстровані і не дотримуються вимог звітування про підозрілі операції, а тому вважаються такими, що становлять значний ризик відмивання коштів. Такі пункти обміну валют мають відповідні банківські рахунки, які дозволяють їм переказувати великі суми готівки до казино та інших установ по всьому світу.

125. Скриньки для зберігання – низка казино пропонує скриньки для зберігання постійним клієнтам, особливо VIP-клієнтам. Це становить ризик через брак прозорості використання таких скриньок та можливості третіх сторін мати доступ до таких скриньок шляхом введення пароля або коду з метою полегшення здійснення фінансових операцій. Дуже мало юрисдикцій регулюють в казино скриньки для зберігання.

Показники використання банківських рахунків з метою відмивання коштів

- Часті випадки покладення готівки, чеків, банківських чеків, коштів, одержаних електронним переказом, на рахунок казино.
- Кошти знімаються з рахунку незадовго після їх покладення на рахунок.
- Активна діяльність з рахунками казино за мінімальної участі в азартних іграх.

	• Операції по рахункам казино здійснюються особами, які не є власником рахунку. • Кошти на рахунок перераховані з країни, яка викликає занепокоєння. • Великі суми готівки переказуються і кладуться на рахунок з невідомих джерел. • Асоціації з мульти-рахунками на багато імен. • Переказ коштів на рахунки третіх осіб. • Переказ коштів з рахунку казино на рахунок благодійного фонду. • Багато осіб переказують кошти одному бенефіціару. • Структурування при внесенні коштів на депозит, знятті коштів з рахунку чи при здійсненні електронного переказу. • Використання третіх сторін для здійснення електронних переказів чи структурування депозитів. • Використання посередника для внесення на депозит великих сум коштів. • Використання посередників, наприклад, бухгалтерів та адвокатів, для здійснення операцій. • Використання багатьох імен для здійснення схожої діяльності. • Використання рахунку казино як ощадного рахунку. • Діяльність несумісна з профілем клієнта. • Необґрунтований дохід несумісний з фінансовим станом клієнта. • Переказ коштів без очевидної діяльності чи законної мети. • Переказ коштів з рахунків компанії на рахунки казино. • Використання фальшивих або украдених документів, що посвідчують особу, для відкриття або ведення рахунків казино. • Ім'я клієнта та ім'я власника рахунку не співпадають. • Протилежні операції, які здійснюються з коштами, що переказувалися з одної країни в іншу, а потім частинами ці кошти поверталися у попередню країну. • Проблеми під час проведення заходів належної перевірки клієнта, наприклад, відмова, фальшиві документи, разові або туристичні документи. • Запити щодо рахунків казино від політичних діячів. <i>Виграші</i> 126. Використання незаконних доходів в азартних іграх – це найпростіший спосіб використання незаконних доходів в азартних іграх з метою одержання законного виграшу. Це можна зробити через гру на гральних автоматах або через участь в інших іграх, що вимагають невеликих внесків, але мають високий шанс виграшу. Потім відмивач коштів одержує чек казино на повну суму залишку кредиту, що був внесений гральний автомат, із джекпотом. 127. Деякі юрисдикції вимагають від казино відокремлювати чеки казино на джекпоти, тобто виграш, від чеків, одержаних в результаті обміну великої суми кредиту, внесеного у гральний автомат, на готівку. 128. Купівля виграшів у законослухняних клієнтів є іншим способом, що використовується у гральній сфері. Відмивачі коштів підходять до клієнтів і пропонують їм готівку на більшу суму, ніж їх виграш. Це має місце з клієнтами, які виграли джекпот, граючи на гральних автоматах, або накопили велику кількість фішок казино від виграшу за гральними столами, або з клієнтами, які виграли, беручи участь в інших азартних іграх, що пропонують деякі казино,
--	--

наприклад, електронні лотереї, кінські перегони чи спортивні лотереї.

129. Паралельні ставки – у випадках, коли участь в азартних іграх клієнти беруть з метою відмивання коштів, зазвичай це ігри з невеликими ставками та невисоким ризиком втрати грошей, наприклад, ігри на рулетці з рівним вибором. В одній грі беруть участь двоє або більше осіб, які ставлять протилежні ставки на однакову суму. Наприклад, особа А ставить 1 400 доларів на червоне, а особа В ставить 1 400 доларів на чорне у грі в рулетку. Ставка подвоюється або ти отримуєш нічого. У цьому випадку особа, що виграла, отримає близько 3 000 доларів, які їй можуть видати вигравшим чеком. Розмір виграшу, одержаного за столом рулетки у такому разі не перевищуватиме порогу, встановленого вимогами заходів належної перевірки клієнта.

130. Ставка проти пособників/навмисні втрати коштів – це ще один спосіб відмивання коштів, який дозволяє злочинцям поставити ставку проти свого пособника, що у будь-якому разі дозволить одній стороні виграти. Такі «навмисні втрати», за яких відмивачі коштів навмисно віддають гроші одній стороні, яка здатна одержати чек від казино або здійснити електронний переказ «законного» виграшу».

Показники відмивання коштів з використанням виграшів

- Часті заяви про виграш джекпотів.
- Часті випадки формування депозиту з виграшних чеків, що передують негайному зняттю коштів у готівці.
- Клієнти спостерігають/знаходяться поряд із місцями виплати джекпотів, але не беруть участі в азартних іграх.
- Чисельні випадки обміну на готівку того ж самого операційного дня.
- Клієнти заявляють про видачу гральними автоматами внесених клієнтом коштів або виплат без джекпотів.
- Купівля та обмін фішок на готівку без участі в азартній грі.
- Прохання розділити виграш на певну кількість готівки та фішок, при чому жодна сума не досягає порогу звітування.
- Часті операції з обміну фішок на готівку, які не відповідають операціям з купівлі фішок.
- Обмін виграшу, що складається з фішок, чеків та готівки, на готівку.

Обмін готівки

131. Ураховуючи популярність турів по казино та прагнення клієнтів відвідувати легальні казино, більшість казино пропонують послуги з обміну валют.

132. Обмін великої суми іноземної валюти – відмивачі коштів можуть здійснювати великі, разові, або часті операції з обміну іноземної валюти, або класти іноземну валюту на депозитний рахунок казино. У юрисдикціях з великою кількістю іноземних туристів це не вважається підозрілою операцією.

133. Справи про відмивання коштів свідчать про те, що злочинці, залучені у розповсюдження та доставку наркотиків, використовують послуги казино щодо обміну валют з метою конвертування злочинних коштів з однієї валюти на іншу для зміни походження коштів.

134. Окремі особи та групи також використовують способи структурування для здійснення операцій з обміну валют, які не підпадають під поріг звітування. Вони проводять операції у різних казино і після обміну валюти зустрічаються для об'єднання загальної суми.

135. Участь у грі казино здійснюється з метою обміну валют – у погано регульованих юрисдикціях клієнти можуть купувати фішки безпосередньо за іноземну валюту.

Показники відмивання коштів з використанням обміну валют

- Банківські трати/чеки, що обмінюються на готівку, наприклад, Євро, американські долари.
- Часті операції з обміну валют.
- Значне чи різке підвищення обсягу або частоти здійснення операцій з обміну валют постійними власниками рахунку.
- Обмін валют без обґрунтованої мети.
- Обмін валют з купюр невеликого номіналу на купюри великого номіналу.
- Обмін валют, що здійснюється третіми сторонами.
- Великі, разові, або часті операції з обміну валют клієнтами, невідомими казино.
- Обмін валют з невеликим або відсутнім рівнем участі у грі.
- Структуровані операції з обміну валют.

Співучасть працівників казино

136. Залучення працівників казино є іншим способом, в якому треті сторони використовуються для відмивання коштів. Окремі працівники або організовані групи, в які входять працівники з різних відділів казино, організовують змову із клієнтами з метою запобігання виявленню операцій з відмивання коштів. Такі способи включають:

- Неподання звітів про підозрілі операції або операції, які досягли визначеного порогу звітування.
- Знищення документів/звітів про операції, які стосуються проведення належної перевірки клієнта або процесу звітування.
- Фальсифікація рейтингу гравця та інших гральних записів з метою обґрунтування накопичення фішок казино/кредиту у гральних автоматах.

137. Деякі юрисдикції з'ясували слабкі сторони постачальників грального обладнання та гральних автоматів, а також контрагентів, які постачають товари з можливістю впливати на прозорість операцій. Основні контракти можуть бути способом злочинного використання операції (через корупційні закупівлі та при постачанні замовлених товарів). Злочинці можуть спробувати використати гральне обладнання та пов'язані комп'ютерну систему для вчинення крадіжки та відмивання коштів у казино.

Показники співучасті працівників казино

- Зв'язки між постійними клієнтами та персоналом казино поза межами казино.
- Припустимий виграш не співпадає з записом про виграш.
- Різке або швидке зростання обсягу або частоти проведення готівкових операцій постійними власниками рахунку.
- Великі суми готівки з невідомого джерела.
- Великі суми коштів кладуться на рахунки інших юрисдикцій або країн, які викликають занепокоєння.
- Асоціації з мульти-рахунками, відкритими на багато імен.
- Здійснення операцій по рахункам не власниками рахунків.
- Кошти кладуться на рахунок казино різноманітними способами.
- Чеки виписуються на члена сім'ї особи.
- Багато осіб надсилають кошти одному бенефіціару.

	• Третя сторона повідомляє про здійснення операції, але фактично не бере участі в операції. • Переказ коштів на рахунки третіх осіб. • Використання третіх осіб для здійснення електронних переказів. • Використання посередників для здійснення вкладу на велику суму готівки. • Використання бухгалтерів та юристів для здійснення операцій. • Здійснення протилежних операцій має місце тоді, коли кошти переказуються за кордон, а потім частина цих коштів повертається. • Використання агентів з переказу коштів для переміщення готівки через кордони. • Використання третіх сторін для купівлі фішок. • Використання третіх сторін для того, щоб робити ставки. • Здійснення електронного переказу коштів у країнах без режиму оподаткування. • Тури по казино, де кошти можуть бути приховані шляхом їх об'єднання у пул групи. • Передача готівки третій стороні після обміну фішок на готівку. <i>Кредитні/дебетні картки</i> 138. Відмивання коштів через вкрадені кредитні картки – казино в деяких юрисдикціях дозволяють клієнтам купувати фішки у казино за допомогою кредитних карток. У випадках, коли картки не вкрадені і не отримані шляхом шахрайства, мінусовий баланс на кредитній картці покривається у банку власником картки з використанням незаконних коштів. 139. Кредитні картки – використання злочинцями кредитних карток надає можливість уповноваженим органам більш чітко відслідковувати рух коштів. 140. Дебетні картки – це інший спосіб, що використовується з метою вчинення шахрайства та відмивання коштів. У наступному прикладі справи описується, як злочинці заходили до казино та використовували свої дебетні картки для купівлі фішок на максимальну, стандартну для операційного дня казино суму. Злочинці або не робили ставки взагалі, або робили мінімальні ставки. Потім злочинці обмінювали фішки на готівку. У схожих випадках фішки передавалися співучаснику для гри. Деколи усі гроші використовувалися у грі. Основні оператори швидко виявили цю тенденцію та застосовували механізми контролю для обмеження початкових операцій з дебетними картками у ситуаціях з високим ризиком відмивання коштів. <i>Показники відмивання коштів з використанням кредитних/дебетних карток</i> • Купівля фішок казино за допомогою кредитної картки. • Купівля фішок казино за допомогою дебетної картки. • Купівля та обмін на готівку фішок/жетонів казино без участі у грі. • Клієнт купує фішки казино та незабаром залишає його. • Використання викраденої або незаконно отриманої кредитної картки. • Використання багаточисельних кредитних/дебетних карток для купівлі фішок казино. • Використання третіх сторін для купівлі фішок за допомогою кредитної/дебетної картки.
--	--

	• Структурування операцій з кредитними картками. • Здійснення операцій з кредитними картками на максимальну суму. • Сума операцій з обміну фішок на готівку (майже) дорівнює сумі операції з купівлі фішок. • Проблеми при здійсненні належної перевірки клієнта, наприклад, відмова, фальшиві документи, одноразові документи, турист. <i>Фальшиві документи</i> 141. Як і у випадку з фінансовими установами, відмивачі коштів використовують фальшиві документи для того, щоб приховати походження злочинних коштів та захистити осіб, які вчиняють відмивання коштів. 142. Фальшиві ідентифікаційні документи – часто використовуються для здійснення фінансових операцій у казино, для відкриття рахунку у казино, здійснення ігрових операцій та одержання виграшів. <i>Показники відмивання коштів з використанням фальшивих документів та підробленої валюти:</i> • Асоціації з мульти-рахунками, відкритими на багато імен. • Особа купує фішки або здійснює готівкові операції та негайно залишає казино. • Переказ коштів на рахунки третіх сторін. • Використання багаточисельних імен для здійснення схожої діяльності. • Використання змінених/викрадених або незаконно отриманих ідентифікаційних документів для приховування справжньої особи. • Виклики при здійсненні належної перевірки клієнта, наприклад, відмова, фальшиві документи, одноразові документи, турист. • Невідповідність наданих ідентифікаційних документів. • Відмова у наданні ідентифікаційних документів/ надання фальшивих документів або номерів соціальної страховки. • Повторна відмова у наданні потрібних ідентифікаційних документів. 167. До показників відмивання коштів через операції з організації туристичних поїздок з відвідуванням казино належать наступні: • Гравці відмовляються проходити ідентифікацію. • Використання представників/третіх сторін для придбання готівки. • Вкуп гральних фішок без проведення будь – яких азартних ігор. • Джерело коштів для придбання не розкрито. • Джерелом коштів для придбання є компанії. • Придбання гральних фішок особою, рід занять якої не відповідає вартості покупки. • Організатор туристичних поїздок з відвідуванням казино випускає чеки конкуруючим казино. • Організатор туристичних поїздок з відвідуванням казино переводить кошти гравцям без підтверджених доказів виграшів. • Гравець часто вимагає від оператора з організації туристичних поїздок з відвідуванням казино чеки на суми нижче визначеного порогу.
--	--

		Джерело: https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Vulnerabilities%20of%20Casinos%20and%20Gaming%20Sector.pdf
14.	FATF Типологічний звіт «Відмивання грошей і фінансування тероризму в секторі цінних паперів» (жовтень 2009 р.) FATF Report. Money Laundering and Terrorist Financing in the Securities Sector (October 2009)	Індикатори підозрілих транзакцій для іменних цінних паперів (включаючи сертифікати на пред'явника та векселі) До іменних цінних паперів, включаючи векселі, застосовуються такі індикатори підозрілих транзакцій: • Клієнт розміщує велику кількість цінних паперів на пред'явника в фондовій компанії, а потім в короткий термін погашає цінні папери або продає їх на відкритому ринку; • Клієнт вимагає отримання готівкових коштів з цінних паперів на пред'явника, не розміщуючи їх на рахунок; • Клієнт регулярно розміщує цінні папери на пред'явника або вексель в рахунок; • Якщо цінні папери на пред'явника або векселя підписані, їх назва відрізняється від найменування рахунку; Клієнт надає розбіжні та суперечливі пояснення щодо способи придбання цінних паперів на пред'явника або векселів; • Клієнт регулярно розміщує цінні папери на пред'явника на меншу суму встановленого ліміту, для надання звітності; • Виплати векселя здійснюються клієнту чеками, виданими третіми особами, або передаються йому за індосаментом; • На іменних цінних паперах відсутні обмежувальні позначки, навіть якщо історія цінного паперу перебуває в обігу, передбачено наявність подібних позначень. Індикатори підозрілих транзакцій продукту страхової компанії Визначено наступні індикатори підозрілих транзакцій продукту діяльності страхових компаній: • Клієнт розриває договір страхування і вимагає переказ коштів третій особі; • Клієнт розміщує чек на сплату страхового ануїтету по анульованому страховому полісу і негайно вимагає видачі коштів готівкою або грошовим переказом; • Клієнт анулює ануїтет протягом ознайомлення; • Клієнт відкриває і закриває рахунки в страховій компанії, а потім негайно відкриває новий рахунок в тій же страховій компанії, вказуючи нові відомості про власника; • Клієнт набуває страховий продукт, не цікавлячись метою розміщення коштів, та ефективністю та діяльності фонду; • Клієнт набуває страховий продукт на кошти, отримані з невідомих або не провірених джерел, наприклад, за готівкові розрахунки, в яких послідовно пронумеровані платіжні доручення, дорожні і (або) касові чеки; • Клієнта особливо цікавить дострокове погашення продукту і сума, яку він при цьому отримає на руки; • Клієнт набуває страховий продукт, виплачуючи одноразову страхову премію на велику суму, особливо якщо при цьому використовується незвичайний метод оплати, наприклад, готівковий розрахунок або кошти, еквівалентні готівки. • Клієнт розплачується за придбання поліса одноразовим страховим внеском готівкою, платіжним дорученням, дорожніми або касовими чеками на суму, яка, явно не пропорційна доходу клієнта; • Клієнт укладає договір на значну суму на умовах оплати внесків з-за кордону, зокрема, з офшорного фінансового центру; • Клієнт замінює протягом терміну дії договору початкового бенефіціара на особу, яка явно не пов'язана з власником страхового поліса;

	• Клієнт анулює договір, не звертаючи уваги на необхідність сплати значної комісії або штрафу в разі такого анулювання; • Клієнт організовує отримання позики під заставу страхового поліса в рахунок вартості готівкою незабаром після видачі поліса і повертає позику готівкою або різними грошовими інструментами. Фактори ризику і індикатори підозрілих транзакцій, пов'язані з оплатою готівкою Кредитні установи та фондові посередники, яким дозволяють здійснювати купівлю цінних паперів за готівкові кошти, використовують їх для доходів одержаних злочинним шляхом в галузі цінних паперів, а також для інтегрування і розшарування засобів за допомогою обігу та викупу цінних паперів. Стосовно до використання готівкових коштів оплати були виявлені наступні індикатори підозрілих транзакцій, які можуть бути характерні не тільки для галузі цінних паперів: • Клієнт відмовляється вказати законне джерело походження коштів та надає фондовій фірмі помилкові, недостовірні або в значній мірі невірні відомості; • Клієнт здійснює декілька депозитів на невеликі суми, які згодом використовує для придбання конкретних цінних паперів, з подальшим продажем або погашенням в короткий термін; • На рахунок клієнта надходить багато депозитів від третіх осіб одночасно або майже одночасно з видачею чеків або здійсненням грошових переказів на ім'я інших третіх осіб; • Клієнт має рахунки, які використовуються для депозитів та інші рахунки які використовуються, в основному, для вихідних платежів. Стосовно до використання чеків та електронних грошових переказів були виявлені наступні індикатори підозрілих транзакцій, які можуть бути характерні не тільки для галузі цінних паперів: • За допомогою чеків, платіжних доручень, дорожніх і касових чеків проводиться безліч депозитів на невеликі суми; • Вхідні платежі здійснюються чеками третіх осіб або чеками, що містять декілька передавальних написів; • Електронні грошові перекази здійснюються в (з) зони фінансового притулку, в якій дотримується конфіденційність фінансової інформації, податкового притулку або географічних зон підвищеного ризику (тобто країни, відомі як виробники незаконних наркотичних / психотропних речовин або пов'язані з терористичною діяльністю); • Електронні грошові перекази або платежі здійснюються несумісними третіми особами (іноземними громадянами або співвітчизниками) або адресовані їм, або в тому випадку, якщо не вказується ім'я або номер рахунку одержувача або відправника; • Клієнтом або третіми особами здійснюється велика кількість вхідних електронних грошових переказів на невеликі суми, які практично відразу знімаються з рахунку, або пересилаються в порядку, що не відповідає характеру діяльності або історії; • Здійснюються електронні грошові перекази без вказівки призначення платежу, багаторазово їх сума і структура не характерна для даної особи, або не мають очевидної ділової мети; • Рахунок у цінних паперів використовується для здійснення платежів та електронних грошових переказів, операції з цінними паперами не здійснюється або обсяг їх незначний, тобто рахунок, очевидно використовується в якості депозитного рахунку і каналу для грошових переказів;
--	---

	- Грошові кошти надходять у фінансові або депозитні установи, відмінні від тих, в які спочатку прямували кошти, зокрема, якщо при цьому задіяні різні країни; - Між двома рахунками, що належать клієнту, відбуваються перекази коштів без очевидної комерційної мети; При перегляді журналу грошових переказів за певний період виявляються підозрілі або незвичайні тенденції; - Клієнт вимагає проведення певних платежів через рахунки ностро або кореспондентські рахунки фінансового посередника, замість того, щоб скористатися власним рахунком; - Поточні грошові перекази третім особам за часом практично збігаються з отриманням грошових переказів від інших третіх осіб. Індикатори підозрілих транзакцій в частині консультаційних послуг / управління активами заможних клієнтів - Заможні / впливові клієнти, які неохоче надають відомості для перевірки НПК і вимагають надати гарантії забезпечення конфіденційності своєї діяльності; - Клієнти, які мають численні і складні рахунки в інших країнах, як в одній філії або групі, так і в декількох; - Клієнти, які користуються послугами з управління активами заможних осіб спільно з офшорними трастовими фондами / компаніями-оболонками для маскування фактичного власника; - Діяльність з управління активами заможних осіб в країнах, традиційно дотримуються вимоги про конфіденційність банківської інформації; - Переказ коштів та інших активів приватними клієнтами, пов'язані з транзакціями на велику суму, при якому потрібно миттєвий переказ коштів з одного рахунку на інший, які розташовані в різних країнах і регіонах світу; Використання об'єднаних в пул/омнібусних рахунків для збору коштів з різних джерел і різних клієнтів для подальшого їх переказу. Індикатори підозрілих транзакцій / діяльності, пов'язані з трастовими, номінальними і омнібусні рахунками, благодійними організаціями, компаніями оболочками і фондами хеджування У відповідях на питання анкети не вказані конкретні індикатори підозрілих транзакцій / діяльності щодо трастових, номінальних і омнібусних рахунків, благодійних організацій, компаній-оболонок і фондів хеджування. Однак нижченаведені загальні індикатори підозрілих транзакцій / діяльності (також представлені в Додатку В) можуть виявитися корисними при оцінці ризиків, пов'язаних із зазначеними рахунками, організаціями та юридичними особами: - В процесі відкриття рахунку особа, яка відкриває рахунок, відмовляється надати інформацію для перевірки (наприклад, посаду, відомості про попередні фінансові відносини і т.д.), зокрема, про реалізацію права власності; Особа, яка відкриває рахунок, неохоче надає повні відомості про характер і цілі діяльності клієнта, попередніх фінансових відносин, планування операцій по рахунку, розташування організації, посадових осіб та керівників; - Трастова компанія або фактичний власник номінального рахунку знаходиться в країні / регіоні підвищеного ризику або в зоні конфлікту. Індикатори підозрілої діяльності, пов'язані з шахрайством співробітників Кількома країнами визначені наступні індикатори підозрілої діяльності / транзакцій, пов'язані з схильністю співробітниками ризику участі у відмиванні грошей або фінансуванні тероризму. Дані індикатори не обов'язково
--	---

	характерні тільки для галузі цінних паперів, вони можуть вказувати на вчинення правопорушень співробітників, скоріше, їх потрібно враховувати поряд з іншими індикаторами: • Очевидно, що співробітник веде розкішний спосіб життя, який не відповідає його доходам і посаді; • Співробітник не прагне взяти відпустку або вихідні; • Співробітник піддається інтенсивним робочим вимогам, наприклад досягнення торговельних або виробничих показників, завдяки чому він більше схиляється до участі або, навпаки, випускає з уваги дії, які можуть загрожувати ВГ / ФТ; • Співробітник приділяє велику увагу обслуговуванню рахунку певного клієнта, навіть якщо рахунок цього клієнта має низьку значимість для організації; • Відомо, що співробітник відчуває труднощі в особистому житті, фінансового характеру і т.д .; • Співробітник уповноважений вести справи клієнтів без нагляду і участі колег; • Завдяки структурі управління / підпорядкування фінансової установи, співробітник отримує значну свободу дій, без безпосереднього контролю за діяльністю; • Співробітник знаходиться в країні, відмінній від місцезнаходження безпосереднього керівництва, тому нагляд і контроль за його діями здійснюється в дистанційному режимі; • В основі культури управління в рамках фінансової установи лежить виплата фінансової компенсації за дотримання нормативних вимог; Відсутність або неповний комплект підтверджуючої документації співробітника за рахунки клієнтів, або накази за виконання операцій; • На підприємстві спостерігається період високої плинності кадрів, або відбуваються значні структурні зміни. Індикатори підозрілих транзакцій / діяльності, пов'язані з інсайдерською торгівлею. Серед індикаторів підозрілих транзакцій / діяльності, що вказують на інсайдерську торгівлю, виділяють наступне: • Клієнт здійснює велике придбання або продаж цінних паперів, опціон на цінні папери незадовго до випуску новин, які можуть вплинути на зміну ціни на цінні папери; • Відомо, що друзі або родичі клієнта працюють в компанії, яка здійснює емісію цінних паперів; • Місце проживання клієнта знаходиться неподалік від місця розташування емітента; • Придбання цінних паперів клієнтом не відповідає його інвестиційному профілю. Наприклад, клієнт ніколи раніше не займався інвестування коштів в цінні папери, але у відповідний час зробив це; • Рахунок клієнта був відкритий або поповнений на значну суму незадовго до придбання; • Клієнт продає свою позицію в цінних паперах разом зі значним оголошенням про цінний папір. Індикатори підозрілих транзакцій / діяльності, пов'язані з біржовими махінаціями Стосовно до біржових махінацій, і схемам накачування і скидання акцій, визначаються наступні індикатори підозрілих транзакцій / діяльності: • Клієнт здійснює операції на велику суму з цінними паперами, які є неліквідними, мають низьку вартість або важко піддаються оцінці; • Компанія-емітент не має очевидної діяльності, прибутку або продуктів;
--	---

- Компанія-емітент відчуває часті або тривалі зміни в комерційній структурі або виробляє часті суттєві зміни в стратегії або напрямку господарської діяльності;
- Посадові особи або співробітники, що мають доступ до конфіденційної інформації компанії-емітента, пов'язані з іншими компаніями, акції яких мають низьку вартість, низький обсяг продажів або неліквідні;
- Посадові особи або співробітники, що мають доступ до конфіденційної інформації компанії-емітента, мають історію нормативно-правових порушень;
- Компанія-емітент не надала відомості на вимогу органів контролю і нагляду;
- Компанія-емітент раніше піддавалася припиненню торгових операцій;
- Для операції клієнта характерне отримання іменні цінні папери або отримання переказ акцій, та подальша їх продаж і переказ прибутку з рахунку;
- Клієнт розміщує іменні цінні папери разом з вимогою про внесення акцій на різні рахунки, які виявляються не пов'язаними між собою, або продає, передає право власності на акції;
- Одна зі сторін набуває цінні папери за високою ціною, а потім продає їх, приносячи значний збиток іншій стороні;
- Клієнт розподіляє цінні папери між непов'язаними рахунками без очевидних комерційних підстав;
- Клієнт бере участь в заздалегідь підготовлених або позаконкурсних торгах на фондовій біржі, включаючи фіктивні або крос-угоди з неліквідними або дешевими цінними паперами.

Індикатори шахрайства в частині підписки на цінні папери

Стосовно до шахрайства в області пропозиції цінних паперів були визначені наступні індикатори підозрілих транзакцій / діяльності:

- Клієнт відкриває безліч рахунків на різні юридичні особи, які перебувають в його управлінні;
- Клієнт отримує безліч чеків або електронних переказів від не пов'язаних з ним третіх осіб;
- Клієнт розподіляє отримані депозити третіх осіб, на різні рахунки;
- Клієнт здійснює численні платежі третім сторонам практично одночасно з отриманням безліч чеків або електронних переказів від третіх осіб;
- Профіль клієнта не передбачає законних комерційних підстав для отримання безліч депозитів від третіх осіб;
- У чеках або деталях грошових переказів зазначено, що дані кошти призначені для капіталовкладення.

Розділ I: Індикатори підозрілої діяльності по відмиванню грошей і фінансуванню тероризму в галузі цінних паперів

Належна перевірка клієнтів

- Клієнт надає фондовій компанії незвичайні або підозрілі документи, що засвідчують особу, які не піддаються швидкої перевірки, не відповідають іншим твердженням або документами, поданими клієнтом. Даний індикатор може застосовуватися при відкритті рахунку і взаємодії після відкриття рахунку, наприклад, при здійсненні грошових переказів.
- В процесі відкриття рахунку клієнт відмовляється надати інформацію для виконання НПК / ЗСК (наприклад, посаду, попередні фінансові відносини і т.д.).
- Клієнт, який є юридичною або фізичною особою, неохоче надає фондовій компанії повну інформацію про характер і цілі діяльності клієнта, попередніх фінансових відносинах, очікуваних операції по рахунку, посадових осіб, директорів

	або адреси організації. • Клієнт, який є юридичною або фізичною особою, знаходиться в країні, відомій як держава, що дотримується конфіденційності банківської інформації, податковий притулок або географічна зона підвищеного ризику (наприклад, держава, в якому виробляються наркотики). • Клієнт проявляє небажання зустрічатися зі співробітниками фондової компанії особисто, поводить себе ухильно, або насторожується, якщо його просять надати додаткову інформацію. • Клієнт відмовляється вказати законне джерело доходу або надає фондовій компанії неправдиву, недійсну інформацію. • Клієнт часто здійснює операції з компаніями, що надають фінансові послуги. • Анкетні дані клієнта, незалежно від форми організації, не вселяють довіри або не відповідають очікуванням з точки зору господарської діяльності. • Клієнт відмовляється надати інформацію про фактичних власників рахунку, відкритого на ім'я організації, або надають неправдиву, або в значній мірі невірну інформацію. • На адресу клієнта відкрито кілька інших рахунків, які пов'язані між собою. • Клієнт раніше міняв фінансових консультантів і (або) користувався послугами різних фірм або банків. Цей індикатор посилюється, якщо клієнт користується послугами фірм, розташованих в різних країнах. • Відомо, що клієнт відчуває вкрай серйозні фінансові труднощі. • Клієнт є ПД або політично значущою особою; або пов'язаний з ними. • Клієнт відмовляється інвестувати кошти в більш вигідні цінні папери, якщо при цьому потрібно здійснити додаткову повну перевірку. • Клієнт, який має давні ділові відносини з фондовою компанією, раптово ліквідує всі активи для виведення матеріальних цінностей за кордон. • Виявляється, що клієнт виступає в ролі довіреної особи, але не бажає надавати відомості про те, від чийого імені він діє. • Широко відомо, що клієнт має судимість за цивільним або кримінальним правопорушенням, пов'язаним з корупцією або нецільовим використанням бюджетних коштів, або пов'язаний з такими людьми. Дана інформація отримана з новин або через пошукові служби мережі Інтернет. • Клієнт задає питання про те, в який термін потрібно закрити рахунки або вивести прибуток, не пояснюючи причин своїх питань або приводячи підозрілі доводи. • Клієнт відкриває рахунок або купує продукт, не враховуючи можливість збитку, сплати комісійних або інших витрат, пов'язаних з таким рахунком або продуктом. • Клієнт знаходиться в комерційних чи інших відносинах з сумнівними організаціями або фізичними особами. • Клієнт здійснює діяльність через посередників, наприклад, керуючих або консультантів з фінансових питань, щоб уникнути реєстрації свого імені. • Клієнт проявляє дивну заклопотаність дотриманням фондовою компанією державних вимог щодо надання звітності • Клієнт не бажає надавати фондовій компанії відомості, необхідні для подачі звіту, відмовляється від виконання
--	--

	транзакції, коли дізнається, що для цього потрібно надати відповідні документи або виконати інші вимоги щодо ведення обліку. • Клієнт готовий більше платити фондової компанії, щоб зберегти конфіденційність деяких відомостей. • Клієнт намагається переконати співробітника компанії не надавати необхідний звіт або не вести відповідний облік. • Клієнт розміщує кошти на депозит, знімає їх або набуває фінансові або грошові інструменти на суму, меншу за встановлений ліміт по наданню звітності, щоб ухилитися від виконання вимог по звітності та ведення обліку. • Клієнт вимагає відкрити і закрити рахунки на своє ім'я або на ім'я своїх родичів, не даючи документального свідчення. • Електронні грошові перекази здійснюються з (в) зони фінансового притулку, в якій дотримуються конфіденційність фінансової інформації, податкового притулку або географічних зон підвищеного ризику (тобто країни, відомі як виробники незаконних наркотичних / психотропних речовин або пов'язані з терористичною діяльністю) без очевидних комерційних підстав або зв'язку з операціями з цінними паперами; • Електронні грошові перекази та платежі здійснюються третіми особами (іноземними громадянами або співвітчизниками) або адресовані їм, або в тому випадку, якщо не вказується ім'я або номер рахунку одержувача або відправника; • Клієнтом або третіми особами здійснюється велика кількість вхідних електронних грошових переказів на невеликі суми, в формі чеків, грошових доручень або готівкових коштів, які практично відразу переводяться в готівку, або пересилаються в порядку, що не відповідає характеру діяльності клієнта або історії; • Надходження платежів від третіх осіб, у формі чеків або чеків з декількома передавальними написами; Внесення коштів у формі дрібних купюр для поповнення рахунку або обміну на купюру більшої вартості. • Здійснюються багаторазово електронні грошові перекази без назви призначення платежу, їх сума незвично велика, а структура не характерна для даної особи, або не має очевидної ділової мети; • Рахунок цінних паперів використовується для здійснення платежів і вихідних електронних грошових переказів, операцій з цінними паперами не здійснюються або обсяг їх незначний, тобто рахунок, очевидно, використовується в якості депозитного рахунку і каналу для грошових переказів; • Власник контрольного пакету акцій або посадова особа закритого акціонерного товариства здійснює переказ коштів на свій особистий рахунок або на рахунок закритої акціонерної компанії, яка належить йому або включена до переліку осіб, які мають право підпису. • Швидке зняття коштів з рахунку через короткий час після їх надходження на рахунок. • Грошові кошти надходять у фінансові або банківські установи, відмінні від тих, в які спочатку прямували кошти, зокрема, якщо при цьому задіяні різні країни; • Між різними рахунками, що належать клієнту, відбуваються перекази (розподіл) коштів без очевидної комерційної мети; • Клієнт вимагає проведення певних платежів через рахунки ностро, кореспондентські рахунки фінансового посередника або рахунки інших витрат, замість того, щоб скористатися власним рахунком; Цінні папери на пред'явника
--	---

- Клієнт вимагає отримання готівкових коштів з цінних паперів на пред'явника, не розміщуючи їх на рахунок, або часто розміщує на рахунок цінні папери на пред'явника;
- Клієнт призводить нескладні або суперечливі пояснення щодо способу придбання цінних паперів на пред'явника;
- Клієнт розміщує на рахунок цінні папери на пред'явника разом із заявкою про розподіл акцій на різні рахунки, які очевидно не пов'язані між собою, або про продаж або передачу права власності на акції в інший спосіб.

Незвичайні операції з цінними паперами та операції по рахунку

- Операції, при яких одна зі сторін набуває цінні папери за високою ціною, а потім продає їх, приносячи значний збиток іншій стороні. Це може вказувати на передачу цінностей між сторонами;
- Транзакції клієнта відрізняються постійною збитковістю. Це може вказувати на передачу цінностей між сторонами;
- Купівля та продаж що не котируються на біржі цінних паперів з великою різницею в ціні за короткий період часу. Це може вказувати на передачу цінностей між сторонами
- Платежі, здійсненні керуючими і розпорядниками активів готівкою, чеками на пред'явника або іншими інструментами, без вказівки особи отримувача і на підставі недостатніх відомостей про власника рахунку або бенефіціара;
- Компанія використовує наявні кошти для виплати дивідендів інвесторам;
- Використання компаній-оболонки для придбання акцій відкритих акціонерних компаній, зокрема, якщо відкрита акціонерна компанія здійснює операції з великими сумами готівки;
- Переведення активів без відповідного переміщення грошових коштів, наприклад, шляхом електронного журналу або зміни фактичного власника.
- Дремлюючий (неактивний) рахунок, який раптово активізувався без будь яких підстав (наприклад, раптово здійснено велике вкладення готівкових коштів, які негайно перераховані з рахунку).
- Транзакції клієнта не мають очевидної економічної мети.
- Клієнт в цілому не обізнаний про ефективність і характер фінансового продукту, але, тим не менш, має намір вкласти в них кошти;
- Транзакції, які свідчать про те, що клієнт діє в інтересах третіх осіб;
- Здійснення довгострокових інвестицій, за якою слідує негайна ліквідація рахунків, незважаючи на сплату комісії та штрафів.
- Транзакції, в яких бере участь невідомий контрагент.
- Придбання фінансових інструментів і паїв в пайових інвестиційних фондах за великі суми готівкових коштів з негайним погашенням цінних паперів.

Страхові продукти (застосовується в державах, в яких деякі із страхових продуктів відносяться до цінних паперів)

- Клієнт розриває договір страхування і направляє кошти третій особі;
- Клієнт розміщує страховий анuitет з погашеного поліса і вимагає негайного зняття коштів з рахунку і переведення на інший рахунок.
- Клієнт погашає аннуїтетні продукти в період загального ознайомлення. Дана дія може бути цілком законною, але також може сигналізувати про метод відмивання грошей, якщо здійснюються іншими індикаторами підозрілої

	діяльності, наприклад, клієнт купує ануїтет за допомогою послідовно пронумерованих грошових доручень і (або) має історію відмови від ануїтетних продуктів протягом періоду загального ознайомлення . • Клієнт відкриває і закриває рахунки у страховій компанії, а потім знову відкриває нові рахунки в тій же страховій компанії, але на іншого власника. • Клієнт набуває страховий продукт, не цікавячись метою розміщення коштів або ефективністю діяльності; • Клієнт набуває страховий продукт на засоби, отримані з невідомих або неперевічених джерел, наприклад, за готівковий розрахунок, офіційні чеки або послідовно пронумеровані платіжні доручення; • Клієнт організовує отримання позики під заставу страхового поліса в рахунок вартості готівкою незабаром після видачі поліса і повертає позику готівкою або різними грошовими інструментами. Діяльність, яка не відповідає комерційним цілям або профілю клієнта; • Характер виконання операцій клієнтом раптово змінюється і не відповідає звичайному режиму роботи або профілю клієнта; • Клієнт має кілька рахунків або рахунки відкриті на ім'я його родичів або організацій без видимої комерційної або іншої мети; • Рахунок клієнта використовується не за призначенням (тобто в якості депозитного рахунку); • Клієнт бере на себе непосильні фінансові зобов'язання; • Клієнт починає активно користуватися готівкою; • Клієнт здійснює вкрай складні транзакції, хоча це не передбачено його профілем; • Клієнт користується кредитними коштами, суми які не відповідають його фінансовому статусу або застави, представленими третьою особою, не пов'язаним з ним; • Клієнт, який знаходиться за кордоном, використовує внутрішні рахунки для здійснення операцій на валютних біржах; • Клієнт не проявляє занепокоєння з приводу підвищення тарифів на виконання транзакцій. Шахрайство співробітників • Очевидно, що співробітник веде розкішний спосіб життя, який не відповідає його доходам і посаді; • Співробітник неохоче бере щорічну відпустку; • Співробітник піддається інтенсивним робочим вимогам, наприклад досягнення торгових або виробничих показників, завдяки чому він більше схиляється до участі або, навпаки, випускає з уваги дії, які можуть загрожувати ВД / ФТ; • Відомо, що співробітник відчуває труднощі в особистому житті, фінансового характеру і т.д .; • Співробітник уповноважений вести справи клієнтів без нагляду і участі колег; • Завдяки структурі управління / підпорядкування фінансової установи, співробітник отримує значну свободу дій, безпосереднього контролю за діяльністю; • Співробітник знаходиться в країні, відмінній від місцезнаходження безпосереднього керівництва, тому нагляд і контроль за його діями здійснюється в дистанційному режимі; • В основі діяльності управління в рамках фінансової установи лежить виплата фінансової компенсації за дотримання
--	---

	нормативних вимог; • Відсутність або неповний комплект підтверджуючої документації співробітника за рахунками клієнтів або накази на виконання операцій; • На підприємстві спостерігається період високої плинності кадрів, або відбуваються значні структурні зміни. Розділ II: Індикатори підозрілої діяльності щодо правопорушень, предикатним відмиванню грошей, у галузі цінних паперів Інсайдерська торгівля • Клієнт здійснює велике придбання або продаж цінних паперів, або опціон на цінні папери незадовго до випуску новин, які можуть вплинути на зміну ціни на цінні папери; • Відомо, що друзі або родичі клієнта працюють в компанії, яка здійснює емісію цінних паперів; • Характер діяльності клієнта свідчить про наявність у нього відповідної конфіденційної інформації. Біржові махінації, в тому числі з грошовими акціями • Клієнт бере участь заздалегідь в підготовлених або позаконкурсних торгах на фондовій біржі, включаючи фіктивні або крос-угоди з неліквідними або дешевими цінними паперами; • Здійснення перекладу цінних паперів або грошових коштів між сторонами, що не мають відношення один до одного; • Здійснення операцій з цінними паперами в різних країнах, особливо в країнах підвищеного ризику; • Здійснення операцій з неліквідними або дешевими цінними паперами раптово або одночасно за двома і більше не пов'язаних між собою рахунках в фондовій компанії; • Клієнт розподіляє цінні папери між непов'язаними рахунками без очевидних комерційних підстав; • Клієнт відкрив кілька рахунків на ім'я одних і тих же власників або керівників без очевидних комерційних підстав; • Транзакції між одними і тими, або пов'язаними між собою сторонами побудовані виключно так, що одна зі сторін несе збиток, а інша отримує прибуток; • Транзакція, при якій одна із сторін набуває цінні папери за високою ціною, а потім продає їх, завдаючи значних збитків іншій стороні; • Клієнт вносить велику кількість іменних цінних паперів в фондову компанію; • Найменування іменних цінних паперів відрізняється від найменування рахунку; • На іменних цінних паперах відсутні обмежувальні позначення, навіть якщо історія цінного паперу і (або) обсяг акцій, які перебувають в обігу, передбачає наявність подібних позначень • Клієнт призводить нескладні або суперечливі пояснення щодо способу придбання іменних цінних паперів; • Клієнт розміщує іменні цінні папери разом із заявкою на розподіл коштів між кількома рахунками, які явно не пов'язані між собою, або на продаж або передачу права власності на цінні папери; • Здійснення великих або багаторазових операцій з цінними паперами, які є неліквідними, мають низьку вартість або важко піддаються оцінці. • Компанія-емітент не має очевидної діяльності, прибутку або продукту; • Компанія-емітент відчуває часті або тривалі зміни в комерційній структурі або здійснює часті суттєві зміни в стратегії
--	--

		або напрямку господарської діяльності; Посадові особи або співробітники, що мають доступ до конфіденційної інформації компанії-емітента, пов'язані з іншими компаніями, акції яких мають низьку вартість, низький обсяг продажів або неліквідні; - Посадові особи або співробітники, що мають доступ до конфіденційної інформації компанії-емітента, мають історію нормативно-правових порушень; - Компанія-емітент, що має дешеві, неліквідні або нечисленні акції, не надала відомості на вимогу органів контролю і нагляду; - Компанія-емітент, що має дешеві, неліквідні або нечисленні акції, раніше підвергалась припиненню торгових операцій; Для операції клієнта характерне отримання іменні цінні папери або отримання переказ акцій, та подальший їх продаж і переказ прибутку з рахунку; - Купівля та продаж не оборотних на біржі цінних паперів з великою ціновою різницею протягом короткого терміну. Шахрайство, пов'язане з підпискою на цінні папери - Співробітник відкриває безліч рахунків на різні організації, що знаходяться під управлінням клієнта; - Клієнт отримує безліч чеків та електронні грошові перекази від не пов'язаних з ним сторін; - Клієнт розподіляє отримані від третіх осіб депозити між декількома рахунками; - Клієнт здійснює регулярне зарахування коштів на рахунок третім сторонам, час який збігається з часом отримання клієнтом регулярних переказів від третьої особи або переказів готівкових коштів - Профіль діяльності клієнта не передбачає законних комерційних підстав для отримання численних депозитів від третіх осіб; - У примітках до платежу або до грошових переказів зазначено, що кошти призначені для інвестиційної діяльності. Джерело: https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/ML%20and%20TF%20in%20the%20Securities%20Sector.pdf
15.	FATF Звіт «Відмивання грошей з використанням нових методів оплати» (жовтень 2010 р.) FATF Report. Money Laundering Using New Payment Methods (October	4.5 Сигнали небезпеки 138. У результаті аналізу конкретних прикладів були визначені сигнали небезпеки, характерні для всіх продуктів і послуг НСП (Нові способи платежів). Крім того, було виявлено кілька сигналів небезпеки, що вказують на можливу співучасть емітентів передплачених карток у злочинних схемах. Було встановлено, що деякі приклади самі по собі є сигналами небезпеки, при цьому повний список прикладів, пов'язаних з кожним сигналом небезпеки, ще не визначений. 139. Сигнали небезпеки вказують на наявність підозрілої діяльності, у рамках якої фактичне використання того або іншого продукту або відрізняється від його цільового призначення, або недоцільно з економічної точки зору. Наприклад, зняття коштів із передплачених туристичних карток за кордоном цілком характерно, тоді як продаж таких карток неповнолітнім викликає підозри. Тому сигнали небезпеки необхідно оцінювати раціонально, з урахуванням специфіки конкретного продукту.

2010)

Сигнали небезпеки, пов'язані з усіма провайдерами послуг НСП:

- Розбіжності між інформацією, наданою клієнтом, та інформацією, отриманою за допомогою систем моніторингу.
- Фізичні особи, що мають велику кількість рахунків НСП в одного і того ж провайдера.
- Великі й різноманітні джерела коштів, що використовуються для поповнення одного і того ж рахунку(ів) НСП (наприклад, банківські перекази, кредитні картки й наявні засоби, що використовуються в різних географічних точках).
- Численні рахунки в банках, розташованих у різних містах, що використовуються для поповнення одного і того ж рахунку НСП.
- Поповнення рахунку тільки третіми сторонами.
- Та сама фізична особа багаторазово поповнює ту саму передплачену картку (картки) готівкою на суми, трохи менше ніж 10 000 доларів (гранична сума, при перевищенні якої необхідно повідомляти відповідні органи), час від часу повторюючи зазначену операцію.
- Багаторазове внесення коштів або поповнення рахунку НСП третіми сторонами з подальшим переказом коштів на рахунок або рахунки, що не мають до рахунку НСП ніякого відношення.
- Багаторазове поповнення тих самих рахунків з подальшим переведенням у готівку коштів у банкоматах через короткий проміжок часу.
- Багаторазове переведення в готівку коштів за допомогою різних банкоматів (у тому числі й у країнах, розташованих за межами юрисдикції, у якій здійснювалося поповнення рахунку НСП).
- Використання рахунку НСП винятково для переведення в готівку коштів, а не для здійснення покупок через платіжні термінали або Інтернет.
- Нетипове використання платіжного інструменту (у т.ч. нестандартне й багаторазове транскордонне використання такого інструменту або нестандартні транзакції, багаторазово вчинені з його допомогою).

Сигнали небезпеки, пов'язані з емітентами передплачених карток, що є співучасниками злочинних схем:

- Велика кількість банківських рахунків, що належать одній компанії-емітенту передплачених карток (які в деяких випадках можуть знаходитися в різних країнах), які ймовірно використовуються як транзитні рахунки (для «розшарування» коштів).
- Компанія-емітент передплачених карток знаходиться в одній країні, але має рахунки в інших країнах (використання яких не має очевидних комерційних зисків і тому є підозрілим).
- Переказ коштів з одних банківських рахунків на інші й назад, власниками яких є різні компанії-емітенти передплачених карток (свідчить про можливе використання зазначених рахунків для «розшарування» коштів, якщо такі перекази не відповідають бізнес-моделі, що використовується).
- Транзакції з готівковими коштами (які іноді дробляться на суми, що не перевищують порогу, при досягненні

		якого про транзакцію повинно бути повідомлено відповідні органи («структуринг»)), здійснювані власником компанії-емітента передплачених карток, обсяги й частота яких недоцільні з економічної точки зору . Джерело: https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/ML%20and%20TF%20in%20the%20Securities%20Sector.pdf
16.	MONEYVAL Дослідження типології. Відмивання грошей через недержавні пенсійні фонди і сектор страхування: «червні прапорці» та індикатори ризику (вересень 2010 р.)	II. «ЧЕРВОНІ ПРАПОРЦІ» І ІНДИКАТОРИ РИЗИКУ Перераховані далі індикатори підозрілої діяльності включені до цього звіту, щоб надавати правоохоронним органам, органам регулювання та підприємствам приватного сектора, огляд їх видів діяльності, які можуть викликати підозри. Цей список не є остаточним. Крім того, необхідно відзначити, що деякі індикатори підозрілої діяльності та «червоні прапорці» не діють для всіх юрисдикцій. Слід також зазначити, що наявність одного або декількох індикаторів або «червоних прапорців» може розглядатися як знак, що попереджає про незвичайну діяльність, що може свідчити про відмивання грошей (ВГ) і (або) фінансування тероризму (ФТ) певного злочину, характерного для індустрії страхування. Однак це необов'язково є показник відмивання грошей, фінансування тероризму або інша незаконна діяльність. Має проводитися подальше розслідування у разі виявлення будь-якого індикатора або «червоного прапорця» в ході будь-якої операції або в процесі спілкування з клієнтом. Список «червоних прапорців» та індикаторів ризику відноситься до: - Операцій з відкриття рахунку - Факторів, що підвищують ризик - Операцій по виплаті страхових премій - Дій страхового поліса після вступу в силу - Вимог - Особливих видів угод і продукту 1. Відкриття рахунку Як фінансовий, так і особистий профіль клієнта є основою для оцінки здійснюваних ним транзакцій або підтримуваних ним ділових відносин. Деякі із зазначених далі індикаторів використовуються для визначення підозрілої діяльності в усіх секторах індустрії фінансових послуг, в той час як інші є специфічні, виключно для сектора страхування. Звичайно дії власника поліса, спочатку викликають підозри, що можуть пояснюватися цілком безневинними причинами, і завдання страхової компанії або посередника полягає в перевірці цих причин. Загальні індикатори <i>Належна перевірка</i> Слід зазначити, що в силу характеру деяких видів загального страхування (крім страхування життя) може виникнути необхідність в ідентифікації власника поліса і встановлення характеру основного ризику або застрахованих активів. • Клієнт неохоче надає ідентифікаційну інформацію при купівлі товару, або надає мінімальну, цілком ймовірно

фіктивну інформацію, підозрілі або фальшиві документи.

- Надання інформації затримується, або інформація для завершення перевірки не надається.
- Клієнт уникає прямих контактів з працівниками страхової компанії або компанії посередника, часто надаючи необґрунтовані доручення та довіреності.
- Клієнт надає інформацію, яку важко або неможливо перевірити через великі витрати.
- Клієнт на отримання страхового поліса використовує електронну адресу, зареєстровану поза межами юрисдикції, і при проведенні перевірки виявляється, що домашній телефон відключений.
- Клієнт неохоче надає загальну інформацію щодо відповідальності за ризик, яку страховій компанії важко перевірити.
- В засобах масової інформації є повідомлення про незаконну діяльність.

Запити, що стосуються незвичайної діяльності

- клієнт намагається отримати страховий поліс або погоджується на не вигідні умови відкриття рахунку або укладення договору або додаткові умови.
- До оформлення угоди залучається невідомий контрагент.
- Заява на отримання поліса від потенційного клієнта надходить з віддаленого місця, де аналогічні поліси можливо придбати «ближче до дому».
- Клієнт не проявляє зацікавленості в результатах інвестування в продукт, однак, цікавиться умовами дострокового припинення терміну дії продукту, включаючи умову про вільне ознайомлення.
- Клієнт набуває страхові поліси з преміями, які перевищують його очевидні доходи.
- Заявник на придбання страхового поліса є власником полісів кількох інших компаній.
- Клієнт не знає, що саме він хоче застрахувати, однак, цікавиться усіма варіантами, включаючи самі неактуальні (наприклад, страхування від наслідків землетрусу в Польщі).
- Клієнт набуває страхові поліси, вартість яких не узгоджується зі страховими потребами клієнта.
- Запитувана страховка і (або) пропоновані угоди не мають певної мети, економічно не обґрунтовані і не відповідають реальності, законним вимогам або етичним нормам.
- Клієнт набуває страховий поліс, який не відповідає його потребам, проблем зі здоров'ям або віком (наприклад, страховий поліс, що покриває ризик непрацездатності, або поліс для забезпечення старості, або поліс, що покриває ризики при заняттях екстремальними видами спорту).
- Клієнт використовує поширені методи реєстрації договорів, які передбачають придбання полісів страхування життя, або змінює імена зареєстрованих осіб без видимої причини.
- Клієнт набуває численні поліси страхування життя, призначаючи різних бенефіціарів, які не пов'язані між собою.
- Клієнт здійснює операцію, яка призводить до підозрілого збільшення інвестиційних внесків.

Поведінка клієнта

- Клієнт наполягає на швидкому випуску поліса або обслуговування без необхідного оформлення документів та дотримання інших вимог.
- Клієнт надмірно наголошує на необхідності дотримання секретності угоди, або переконливо просить страхового агента або посередника не повідомляти про угоду відповідним органам або підкупує страхового агента або посередника з цією метою.
- Клієнт поспішає, не вивчає пропозицію, не цікавиться вартістю, вибирає найдорожчі варіанти, які можуть бути не самими прийнятними.
- Поведінка і зовнішність клієнта здаються підозрілими (наприклад, нервозність, невпевненість, нерішучість, незвичайний одяг і т.д.).
- Клієнта супроводжує компаньйон або інші особи, які впливають і (або) вчиняють тиск на клієнта при прийнятті ним рішень, і поведінка яких викликає підозру.
- Клієнт намагається підкупити співробітника (обіцяє додаткові комісійні за надання більш вигідних умов і за ігнорування деяких пропонованих до нього вимог).
- Клієнт пропонує скоротити термін дії договору страхування життя в порівнянні зі стандартним терміном, запропонованим страховою компанією.

Корпоративні клієнти

- Клієнт ускладнює або затримує надання копій рахунків або інших документів про заснування корпорації, які вимагаються від нових клієнтів, які є корпораціями або трастами.
- Клієнт часто і без необхідності використовує офшорні рахунки компанії при обставинах коли потреби клієнта не відповідають таким економічним вимогам.
- Клієнт використовує посередницькі корпоративні або інші структури, які в економічному або в іншому відношенні не обґрунтовані, або які надмірно ускладнюють структуру власності для поліса або іншим чином використовуються для приховування операцій. Використання таких структур без прийнятних підстав підвищує ризик відмивання грошей.
- Клієнт включає в страховий поліс ризики, які не відповідають діяльності компанії (наприклад, страхування від крадіжок в Інтернеті, коли відомо, що клієнт не має доступу до Інтернету).
- Вартість страхового поліса та страхова премія є невиправдано високими, в порівнянні з річним оборотом компанії.
- Компанія змінює структуру власності, персональні дані і нових власників (особи без певного місця проживання і т.д.) які не відповідають профілю компанії, або фінансова діяльність компанії раптово змінюється після змін в структурі власності.
- Фінансові показники компанії в значній мірі відрізняються від показників компаній, які здійснюють подібну діяльність.
- Компанію представляє особа (уповноважена підписувати документи), зовнішній вигляд, та кваліфікація якої не

відповідає наданим повноваженням, особливо якщо ця особа не є співробітником компанії.

- Представник компанії неохоче надає інформацію або не повною мірою знайомий із основною діяльністю компанії.
- Угоди з оформлення страхових полісів відбуваються від імені неіснуючих або фіктивних компаній.

Типи клієнтів

Факт потрапляння клієнта в одну із зазначених категорій сам по собі не означає, що метою угоди є відмивання грошей або фінансування тероризму. Однак він вказує на те, що необхідно вжити певних заходів для перевірки клієнта та здійснювати подальший контроль щодо поліса.

- Клієнти, які є юридичними особами, структура компаній яких перешкоджає визначенню основного власника або власника контрольного пакета акцій.
- Благодійні та інші неприбуткові організації, які не підлягають контролю або нагляду з боку відповідних органів (особливо здійснюють міжнародну діяльність).
- Експерти з правових і фінансових питань, такі як бухгалтеря, адвокати та інші фахівці, які є власниками страхових рахунків, полісів або договорів з страховою компанією, діють від імені своїх клієнтів, і яким страхова компанія необґрунтовано довіряє.
- Клієнти, які є Видатними політичними діячами (ВПД).
- Клієнти, в договорі з якими не вказано основний власник поліса (наприклад, певні трасти).
- Клієнти, які представлені через посередників.
- Ненадійні компанії, які замішані в шахрайстві, в підозрілих операціях які не заслуговують на довіру боржника.
- Власники полісів, які є злочинцями, близькими родичами або партнерами злочинців.

2. Фактори, що підвищують ризик

Посередники

Страхові компанії, які надають послуги з страхування життя, та компанії які надають послуги по загальному страхуванню (крім страхування життя) у великій мірі залежать від посередників. Це може означати, що страховим компаніям доводиться покладатися на посередників при проведенні належної перевірки клієнта та підтвердження особи клієнта. Крім того, посередники часто контролюють грошовий потік між страховою компанією і клієнтом. Хоча це є стандартною практикою в страховому секторі, це також відкриває можливості для відмивання грошей і фінансування тероризму.

- Посередник неохоче надає дані щодо структури власності компанії та іншу відповідну документацію компанії.
- Компанію, представляє агент або посередник, який знаходиться в нерегульованій або слабо регульованій юрисдикції або в юрисдикції на яку поширена організована злочинна діяльність (наприклад, незаконний оборот

		наркотиків або терористична діяльність) або корупція. • Зарубіжний посередник знаходиться в юрисдикції, в якій діє неефективне законодавство щодо протидії відмиванню грошей, та застосування такого законодавства забезпечено на низькому рівні, або таке законодавство відсутнє. • Угоди здійснюються із залученням третіх сторін, участь яких стає очевидним тільки на завершальній стадії. • Використовуються надмірно складні схеми. • Посереднику виплачуються завищені комісійні, або залучається посередник, який виявляється зайвим. • Комісійні переводяться на рахунок в банку в юрисдикції відмінній від юрисдикції посередника. • Незвично високий рівень повернень і розірвань. • Виплата завищених сум страхових премій з проханням повернути надлишок на окремий банківський рахунок. • Небажання проводити перевірку рахунку клієнта. • Результати проведеної перевірки показують, що угоди про фінансування страхової премії, укладені між власником поліса і посередником, можуть приховувати джерело походження коштів або незвичайні великі готівкові виплати. • Агент представляє фальшиві документи. <i>Географічні чинники</i> Ризик може бути пов'язаний з місцем постійного проживання або юридичною адресою власника поліса, місцем перебування страхувальника або місцем перебування посередника, який бере участь в угоді. У деяких випадках цей ризик також може бути пов'язаний з місцем перебування одержувача страхової суми за полісом страхування життя. Деякі ризики, характерні для сектора страхування, можуть виникати тільки в певних юрисдикціях (наприклад, профільний майновий ризик і ризик випадкових подій, від яких страхують в лондонській компанії Lloyd's). Аналогічним чином, для того щоб розподілити високий ризик страхова компанія може здійснити вторинне страхування в іншій юрисдикції. Такі угоди є звичайними комерційними операціями і самі по собі не викликають підозр у відмиванні грошей або фінансуванні тероризму. Страхові компанії і посередники повинні звертати увагу на попередження відповідних органів щодо ризиків, які можна застосувати до країн або географічних районів, а також повинні враховувати специфіку певного виникнення ризику. Той факт, що страховий ризик виникає в країні або на кордоні, як зазначено далі, не говорить про відмивання грошей або фінансування тероризму, проте, необхідно з обережністю здійснювати угоди, а комбінація з іншими індикаторами може вказувати на підозрілу транзакцію, про яку необхідно повідомити у відповідні органи. • Країни, які визначені в Заявах ФАТФ, як такі, що мають недоліки у застосуванні контролю з ПВК/ФТ, і на які кредитно-фінансові установи повинні звертати особливу увагу при проведенні ділових відносин та у здійсненні транзакцій. • Країни або географічні райони, щодо яких діють санкції ембарго, або міжнародними організаціями як Організація Об'єднаних Націй (ООН), ФАТФ, або урядом країн якими випущені заяви з виявленням стурбованості. Крім того, в деяких випадках країнам, щодо яких діють санкції або вжиті заходи, аналогічні санкціям або заходам,
--	--	---

вжитим такими організаціями як ООН, але можливо не настільки авторитетними в світі, можуть надавати довіру страховій компанії або посередники в силу статусу такої організації і характеру дієвих заходів.

- Країни або географічні райони, визначені надійними джерелами як країни або райони, в яких не діють відповідні закони і положення ПВД / ФТ.
- Країни або географічні райони, визначені надійними джерелами як країни або райони, які надають підтримку терористам або фінансують терористичну діяльність або в яких діють певні терористичні організації.
- Країни або географічні райони, визначені надійними джерелами як такі, що високий рівень корупції та злочинності.
- Країни або географічні райони, в яких захист недоторканності особистого життя перешкоджає ефективному виконанню вимог ПВД/ФТ.
- Учасники міжнародної угоди, такі як страхова компанія, клієнт і одержувач страхової суми за договором знаходяться в різних юрисдикціях (проте, необхідно враховувати коментарі вище).
- Запит на страхування товарів, активів і т.д. який надійшов через країну або з країни, в якій поширено тероризм, виробництво наркотиків, незаконний обіг наркотиків, організована злочинна діяльність яка внесена в повідомлення ФАФТ з попередженням або в список держав і територій, які не співпрацюють у питаннях протидії відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму, або в список країн з низьким індексом сприйняття корупції, складений компанією Transparency International.

Продукт

Наступні характеристики можуть підвищити ризик продукту:

- Можливість припинення операцій в будь-який час без додаткових зборів.
- Використання акцептованого векселя в якості забезпечення кредиту та (або) випуск векселя на дискреційний траст або будь-який інший траст, який представляє підвищений ризик.
- Можливість переуступки продукту в разі, коли страхова компанія не знає про зміну одержувача страхової суми за договором до подачі вимоги.
- Можливість отримання великих сум готівкою.
- Можливість прийому великих сум в якості одноразового платежу за продукт в поєднанні з ліквідністю продукту.
- Наявність умов вільного ознайомлення, які дозволяють розірвати договір з повним поверненням страхової премії протягом певного періоду «обмірковування».

3. Виплата страхових премій

Слід зазначити, що розрахунки по дрібним операціям в більшості організацій до сих пір в основному виробляються готівкою, і літнім особам часто зручніше використовувати готівку, ніж інші форми оплати. Так чи інакше, факт використання готівки сам по собі не обов'язково означає здійснення операції, пов'язаної з відмиванням грошей. Особливо це відноситься до ощадних продуктів з невеликими регулярними виплатами страхових премій.

- Кошти отримані з країни, яка вважається країною з підвищеним ризиком (див. Розділ «Географічні

чинники»).

- Страхових премій отримані від фінансових посередників, які перебувають в офшорних зонах і (або) слабо регульованих або нерегульованих юрисдикціях.
- Заявник на отримання страхового продукту просить надати йому можливість здійснити оплату одноразовим платежем методом банківського переказу або в іноземній валюті.
- Страхова сума виплачена з іноземного рахунку, відкритого в юрисдикції, відмінній від юридичної адреси або місця перебування власника поліса.
- Клієнт використовує незвичайні способи оплати, такі як оплата готівкою або їх еквівалентами (коли таке використання готівки або їх еквівалентів є незвичайним), індосирувані платіжні доручення, чеки банку або структуровані інструменти грошово-кредитної політики, у випадках коли при оплаті в рамках комерційної угоди можуть бути використані чеки, кредитні або дебетові картки або інші способи оплати.
- Клієнт намагається використовувати чек третьої сторони при покупці поліса.
- Клієнт використовує різні джерела коштів для виплати страхових премій.
- Приймаються термінові або безстрокові платежі та нетермінові платежі в значних сумах.
- Клієнт здійснює виплату великої суми страхової премії, яка не відповідає його доходам або активів.
- Приймаються багаторазові платежі, які не відповідають звичайним премій за полісом або графіком виплат.
- Здійснює передоплата страхових премій, що є нестандартним випадком.
- Суб'єкт страхування просить укласти договір на велику суму з одноразовою виплатою, тоді як зазвичай суб'єкт здійснює регулярні платежі дрібними сумами.
- Засоби, що проходять через цілий ряд різних осіб і організацій, можуть створювати численні шари угоди для забезпечення непрозорості угоди і приховування джерела коштів.
- Виплачуються завищені суми страхових премій, які не зараховуються в якості наступної оплати премій.
- Після однієї або декількох виплат завищених сум премій за полісом надходить вимога перерахувати повернення на рахунок третьої сторони.
- Клієнт (фізична особа) здійснює виплату страхової премії з коштів юридичної особи.
- Клієнт здійснює численні платежі з різних рахунків, суми за якими не перевищують встановленого граничного значення.

4. Дія страхового поліса після вступу в силу

Поведінка клієнта

- Клієнт передає або переуступає вигоду по страховому продукту не пов'язаною з третьою стороною.
- Власник поліса замінює кінцевого одержувача страхової суми не пов'язаною з третьою стороною.
- Власник поліса змінює призначених одержувачів страхових сум без згоди страхової компанії.
- Власник поліса змінює призначених одержувачів страхових сум, просто запевняючи своїм підписом передавальний напис на полісі.
- Клієнт вирішує достроково припинити дію продукту, особливо якщо це відбувається зі збитком для нього, а

		також пропонує готівкові та (або) випишує чек на повернення суми третій особі. • Заявник на отримання страхового продукту хоче зайняти максимальну суму готівкою за полісом з одноразовим страховим внеском незабаром після оплати поліса. • Клієнт здійснює незвичайні продажі страховки за допомогою віатикального контракту. • Клієнт часто і без з'ясовних причин переміщує рахунки, поліси, договори між різними страховими компаніями та кредитно-фінансовими установами. • Клієнт використовує страхову компанію або посередника в якості банку для переміщення коштів. <i>Повернення та розірвання</i> • Клієнт просить достроково припинити термін дії продукту (в тому числі протягом періоду ознайомлення або періоду «обмірковування»), особливо коли це відбувається зі збитком для клієнта. • Одна і та ж застрахована особа набуває кілька полісів за відносно невеликі страхові внески (зазвичай сплачуються готівкою), які швидко розриваються. • Дострокова відмова від прав за полісом інвестиційного типу, особливо коли така відмова суперечить економічній логіці. • Клієнт розриває поліс і вимагає, щоб повернення коштів був проведений на ім'я третьої сторони. • Виплата завищених сум страхових премій з проханням повернути надлишок на рахунок третьої сторони або в іноземній валюті. • Кілька одночасних вимог дострокового викупу полісів або кілька вимог дострокового викупу полісів на великі суми і (або) їх використання для отримання кредитів, особливо коли такий достроковий викуп передбачає прийняття не вигідних умов для клієнта, або приватне часткове отримання готівки по великим полісами з одноразовим страховим внеском. • Клієнт просить розірвати страховий поліс або використовує право на застосування застереження про звільнення від зобов'язань у разі, якщо поліс передбачає високу страхову премію, без переконливого пояснення своїх дій. • Власник поліса розриває поліси майнового страхування і страхування від нещасних випадків, при цьому зберігає інтерес щодо основних ризиків або активів застрахованого. <u>5. Вимоги</u> Всі страхові компанії є уразливими для страхового шахрайства і використовують механізми і методи, розроблені для виявлення і запобігання шахрайських вимог. Однак процес подачі вимог може сприяти відмиванню грошей. <i>Характер претензій</i> Формально законні вимоги, які надаються з незвичайною постійністю, наприклад, регулярні вимоги на дрібні суми в межах страхової премії, що подаються одним і тим же страхувальником або посередником. • Зміни власника поліса або правонаступників за полісом незадовго до його втрати. • Відхиляється від норми коефіцієнт збитків для класу ризиків, які можна застосувати у відповідності з
--	--	---

обов'язковим авторитетом, особливо коли посередник має право на врегулювання вимог (можливі докази на вимогу можуть бути сфабриковані і передані андерайтерам, або число вимог може бути занижена, коли посередник виступає в ролі неуповноваженого страховика, або навіть можуть не виплачуватися відшкодування за вимогами).

- Клієнт відкликає вимогу і відмовляється від своїх прав, коли страхова компанія вимагає надання додаткових документів.
- Клієнт виступає в якості уповноваженого представника позивача без переконливих причин (він або вона не є родичем, опікуном, професійним консультантом і т.п.).

Врегулювання

- Клієнт вимагає виплати відшкодування «тільки у вигляді готівки».
- Відшкодування за вимогами виплачується особам, які є об'єктами розслідування, проведеного правоохоронними органами або органами регулювання.
- Клієнт охоче погоджується на негайний платіж маленької суми, замість очікуваної, тоді страхова компанія відкладає виплату відшкодування або ставить під сумнів суму вимоги.
- Клієнт беззастережно приймає пропозицію про виплату більш низької суми відшкодування.
- Клієнт вимагає виплатити суму відшкодування готівкою або у вигляді декількох чеків з розбивкою суми з метою дотримання встановленого граничного значення при настанні терміну платежу.
- Відшкодування коштів здійснюється на іноземний рахунок у валюті, відмінній від валюти страхової премії.

Виплати третім сторонам

Відповідно до умов страхового продукту, виплата відшкодування за вимогами, часто може проводитися особам, які не є власниками полісів. Це відноситься, як до полісів страхування життя (наприклад, в разі смерті власника поліса) і до полісів загального страхування, крім страхування життя (наприклад, потерпілі під час ремонту, жертви нещасного випадку і т.д.). Тим не менш, важливо переконатися в тому, що всі виплати здійснюються законним третім сторонам.

- Від страхової компанії вимагають, щоб відшкодування на вимогу було виплачено особам, які не являються страхувальниками, ні законними третіми сторонами.
- Від страхової компанії вимагають, щоб відшкодування на вимогу було виплачено особам, які не мають відношення до вимоги.

6. Особливі види угод і продукту

Перестрахування

- Установа фіктивних страхових компаній, які можуть використовуватися для розміщення злочинних доходів або коштів фінансування тероризму у законних перестраховиків.
- Установа фіктивних компаній перестрахування, які можуть використовуватися для отримання злочинних доходів або коштів фінансування тероризму від страховиків і посередників страхових компаній.

		- Залучення недавно заснованих страхових компаній, компаній з перестрахування або компаній історія створення яких не досить прозора. - Випуск полісів договірною перестрахування з сумою вимог нижче щорічної премії. - Укладення договорів перестрахування з перестраховиками в офшорному центрі, який вважається зоною з низьким рівнем нагляду, або в країнах з підвищеним рівнем ризику відмивання грошей і фінансування тероризму. <i>Приватні пенсійні схеми</i> Представлені індикатори є характерними для приватних пенсійних схем або добровільних пенсійних фондів (пенсійних схем). Необхідно відзначити, що більшість індикаторів може ставитися до пенсійних схем. - Великі суми готівки вкладаються в пенсійні схеми, учасниками таких схем. - Вкладаються цінні папери або інші активи, володіння якими не підтверджується доходом сторони за договором або власника поліса і (або) видом платежу в схему капіталізації. - В схему капіталізації переводяться активи від непов'язаною третьою стороною. - Наполегливі прохання про вкладення в схему капіталізації цінних паперів або інших активів, які зазвичай не передбачаються для вкладення правилами. - Непов'язані треті сторони виплачують внески готівкою від імені учасника пенсійної схеми. - Безробітне особа виплачує внески в пенсійну схему, призначену для співробітників підприємства. - Засоби або інші активи, які вкладаються в пенсійну схему, не відповідають профілю власника поліса. - Тип або обсяг угод не відповідає економічній діяльності клієнта, а пояснення до здійсненої клієнтом угоди викликають обґрунтовані підозри. - Клієнт здійснює багато ідентичних угод на суми, які нижчі або відповідають встановленому пороговому значенню, які є підставою для подачі звітів про угоди на великі суми. - Угода пов'язана з іншою угодою, про яку було подано звіт підрозділу фінансової розвідки (ПФР) кредитною установою, кредитною спілкою, інвестиційно-брокерською компанією, компанією з управління інвестиціями, депозитарієм, організатором регульованого ринку або пенсійним фондом.
17.	FATF Звіт «Ризики відмивання коштів, що виникають внаслідок торгівлі людьми та контрабанди мігрантів» (липень 2011 р.)	КРИТЕРІЇ РИЗИКУ Не існує окремого керівництва щодо протидії відмиванню грошей від ТЛ/НВМ, оскільки канали та інструменти використовуються такі ж, як і для іншої злочинної діяльності. І хоча акценти можуть бути різні, ці види злочинної діяльності здійснюються в готівковій грошовій формі, то дуже важливо звертати особливу увагу на операції з готівкою. Було виявлено ряд критеріїв ризику, які допоможуть установам як краще боротися з відмиванням грошей від ТЛ/НВМ. Критерії розбиті на ті, які характерні для країни походження, й на ті, які – для країни призначення. Однак треба зазначити, що більшу частину з них можна віднести до обох категорій. До країн транзиту можуть застосовуватися критерії з обох категорій через їхнє особливе положення. <u>Країни походження:</u>

**FATF Report. Money
Laundering Risks Arising
from Trafficking in Human
Beings and Smuggling of
Migrants
(july 2011)**

Характерні риси злочинців:
незрозумілий/нічим невинувачений спосіб життя;

- невідповідність між внесеними коштами й діяльністю особи;
- необумовлений/невиправданий високий прибуток компанії;
- підроблені документи;
- здійснюють операції від свого імені або із пред'явленням даних інших осіб;
- реєстрація активів на різні особи;
- використання систем грошових переказів мігрантами для того, щоб переводити частину своєї заробітної плати за кордон, також цим же способом незаконні мігранти сплачували борги;
- зв'язок з особами, які мають кримінальне минуле або в відношенні яких є підозри щодо цього.

Характерні риси операцій:

- Для організацій, що здійснюють розрахункові операції:
 - переказ готівкових коштів малими сумами;
 - розбивання коштів на суми нижче порогового значення;
 - повторні перекази схожі за своїм характером;
 - перекази в ризикові країни;
 - перекази з різних регіонів на одну особу;
 - ті самі вигодоодержувачі.
- Використання законного бізнесу:
 - введення злочинних доходів у законний бізнес;
 - фінансовий оборот не відповідає комерційному обороту;
 - баланс компанії відображає активи в готівковій формі, а доходи не мають ніякого торговельного виправдання;
 - розподіл між комерційними організаціями й переказ коштів з використанням договорів позик;
 - фіктивні позики: позика надається акціонером пов'язана з юридичною особою, а потім переводилася назад;
 - значна частина капіталу компанії на безстрокових депозитах;
 - компанії можуть бути пов'язані різними способами з торгівлею людьми й незаконним ввозом мігрантів: вони можуть бути використані як основний, так і додатковий інструмент для відмивання грошей; вони можуть бути використані як прикриття;

не здійснюють або практично не здійснюють ту діяльність, для здійснення якої були зареєстровані. Вони найчастіше здійснюють міжнародну діяльність (тур-агентства, компанії пов'язані з туристичним бізнесом, організації, що займаються переказом коштів і т.д.).

- Використання посередників/третіх осіб:
 - посередники беруть участь у різних операціях у банківській системі з використанням безготівкових грошових переказів. Треті особи беруть участь в операції й займають найчастіше чільне положення (розподіл грошей або торгівлі);

	- відкриття рахунку на ім'я недієздатної неповнолітньої особи; - використання кеш-кур'єрів для здійснення платежу або для повернення коштів назад у країну походження. • Для фінансових установ: - за переказом слідує зняття з рахунку; - фіктивні позики, доходи, які використовувались для забезпечення позики, пізніше погашаються з тих же доходів; - використання фіктивних субсидій. • Інвестиції в нерухомість: - використання готівкових коштів в угодах з нерухомим майном для виплат по заставній; - часті угоди з нерухомим майном, що вчиняються підставними особами. <u>Країни призначення:</u> Характерні риси злочинців: Повії, які переводять невеликі суми родичам й обмінюють великі суми (перекази становлять собою їх власні частки, у той час як більші суми обмінюваних грошей переводяться особам, що стоять за торгівлею людьми); • клієнт вносить гроші під ескорт послуги; • особи, що вказують номери телефонів, які легко відстежити через відкриті джерела (Google) для зазначення в особистих оголошеннях і т.д.; • нові клієнти із країн, що представляють ризик, і які здійснюють більшу частину переказів; • особи/компанії, пов'язані із проституцією, і які здійснюють операції із цінностями, що перевищують розмір їх доходу/прибутку; • оплата наймання тих приміщень, де, як «відомо займаються проституцією» або оплата авіаквитків/готелів різним жінкам; • громадянин іноземної держави, який нещодавно прибув до країни, але який може й не перебувати в ній – рахунок відкритий третьою особою (наприклад, через уповноважену особу або перекладача, якому допомагав корумпований співробітник банку); • довідка з місця роботи надана бюро з працевлаштування, що займається добором персоналу сільськогосподарських робіт, харчової промисловості й виробничих сфер (ризикові сектори); • той самий номер мобільного телефону або адреса використовуються для відкриття рахунків на різні імена; • особа здійснює операції, які не відповідають заявленій діяльності й/або історії транзакцій по рахунку; • використання численних рахунків і кредитних карток. Характерні риси операцій: Для організацій, що здійснюють розрахункові операції: розбивання операцій: - численні грошові перекази на суму нижче порогового значення; - у відправника грошового переказу в готівковій формі в його країні немає банківського рахунку; - часті перекази в ризикові країни;
--	--

	- поділ переказів (невеликі суми переводяться різним одержувачам); - численні особи здійснюють міжнародні перекази коштів на ім'я того самого одержувача; - використання тієї самої адреси; - невеликі суми, часто такі, що перекази не пов'язані між собою; - операції, пов'язані з обміном валют на євро, долари США, канадські долари або фунти стерлінгів для сексуальних цілей; гроші переводяться дуже часто невеликими сумами для членів організованого злочинного угруповання, які перебувають за кордоном або в іншій частині країни. • Для фінансових установ: - Тип рахунку: - відразу після розгляду умов для овердрафту, плюс дебетова або кредитна картка, а також можливість одержання одного або кількох кредитів; - номер пін-коду змінюється після відкриття рахунку (код поширюється на інші рахунки зі спільним номером телефону, адресою й/або даними щодо працевлаштування), гроші відразу ж знімаються з рахунків за допомогою одного або кількох банкоматів, що знаходяться у безпосередній близькості; - особові рахунки використовуються як транзитні рахунки; - часте внесення або зняття коштів без ділової необхідності; - недостатня інформація або ідентифікація; - для переказів, що здійснюються різними людьми, використовується та сама адреса; - однакові номери телефону, адреси й/або дані щодо працевлаштування використовуються для відкриття банківських рахунків на різні імена; - нові рахунки відкриваються в незвичний час (дуже рано або дуже пізно) або скупчення представників однієї й тієї ж національності серед тих, хто відкриває рахунки у відділенні. - Рух по банківському рахунку - внесення готівки нижче порогової суми, але в кількох відділеннях, часте внесення/зняття готівки нижче порогової суми; - здійснення грошових переказів в оплату рахунків замість того, щоб виписати іменний чек; - чеки державної допомоги зараховуються на рахунок, незважаючи на те, що власник рахунку може мати у своєму розпорядженні значні кошти на ньому; - рахунки використовуються для одержання пільг і податкових виплат; - після зарахування чеків і депозитів на великі суми відбувається безготівковий переказ всередині країни або зняття готівки; - банківські чеки часом переводились в готівку казино або організаціями, що здійснюють розрахункові операції; - треті особи вносять кошти в різні відділення банку або через банкомати; - ЕПК (електронний переказ коштів) може бути отриманий з-за кордону, відразу після якого йде ЕПК одержувачеві в іноземній державі; - ЕПК також міг бути подібнений (сума нижче порогового значення);
--	---

		- внесення великої суми й наступне за цим доручення здійснити безготівковий переказ коштів, але вже більш дрібними сумами; - внесення великої суми й наступні за цим міжнародні перекази на суму нижче порогової; - особлива увага повідомленням про крадіжки документів, що засвідчують особистість – багато злочинних угруповань людей, що займаються викраденнями, і вимаганням, використовують вкрадені документи для здійснення злочинної діяльності; - оплата кредитною картою реклами ескорт-послуг в Інтернеті (включаючи винагороду для компаній, що розміщують невеликі оголошення, а також ексклюзивних холдингових компаній); - банківські рахунки, що використовуються як транзитні рахунки; зарахування великих сум за короткий період, а потім відповідна сума переводиться особам у третій країні; - зарахування сум, неспівставних із здійснюваною діяльністю; - велика кількість грошових переказів або іменних чеків зараховуються на особовий рахунок без якої-небудь законної мети; - широке використання готівкових коштів, в тому числі й для покупки активів; - на банківський рахунок компанії (наприклад, готелю) надходять тільки готівкові кошти й соціальні допомоги; - незвичне зняття готівки, внесення або безготівкові грошові перекази, невідповідні звичайній діяльності або різка зміна руху по рахунку; - сплата великих грошових сум іноземним компаніям, що не відповідають обсягам отриманої продукції; - різка зміна звичайної ділової практики клієнта, наприклад, збільшення кількості депозитів, зняття або добробуту; - після зарахування великих сум здійснюється електронний переказ коштів (ЕПК), купівля банківських векселів та/або видача чеків. • Казино - купівля фішок може бути відшкодована навіть у результаті гри з мінімальними ставками; - очищення (обмін дрібних банкнот на банкноти великого номіналу); - обмін іноземних валют (в основному доларів США на канадські долари); - внесення готівки у формі банківських чеків на авансовий рахунок казино. • Для торговців предметами розкоші - операції здійснюються в готівковій формі; - товари купуються для особистого вивозу в юрисдикції, що вважаються ризиковими. Джерело: http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Trafficking%20in%20Human%20Beings%20and%20Smuggling%20of%20Migrants.pdf
18.	MONEYVAL Типологічне дослідження «Кримінальні грошові	3.2. Індикатори можливого відмивання грошей: червоні прапорці (показники ризику) відмивання грошей. 206. Що стосується кібер-відмивання, то «червоні прапорці» аномальної поведінки можуть бути такими ж, що і для традиційних платіжних систем, але в той же час можуть мати і відмінні риси. Поява одного або декількох таких

**потоки у мережі інтернет:
методи, тенденції та
взаємодія між усіма
основними учасниками»
(прийняте на 38 засіданні
MONEYVAL, 5–9 березня
2012 р.)**

індикаторів може бути попереджувальним знаком незвичайної поведінки, яка може бути пов'язана з відмиванням грошей або фінансуванням тероризму. Наведений перелік не є вичерпним, а лише відображає ті способи дій злочинців, які були вказані у відповідях на запитальник. Операції або види діяльності, зазначені в списку, необов'язково є ознакою відмивання грошей, якщо вони пов'язані з законним бізнесом клієнта. Підзвітні суб'єкти (СПФМ) повинні концентруватися на виявленні підозрілої діяльності, а не на з'ясуванні того факту, чи дійсно операції є пов'язаними з відмиванням грошей, фінансуванням тероризму або іншим певним злочином:

- особа має дуже велику кількість акаунтів в одного та того ж самого Інтернет-провайдера;
- наявність різниці між наданою інформацією щодо ідентифікації клієнта та IP-адресою;
- підозрілі IP-адреси і підозрілі імена користувачів (клички, імена ICQ) можуть допомогти у виявленні злочинних потоків;
- логіни і спроби введення логінів з неперевіраних IP-адрес або ідентифікаційних даних, які нібито містили інформацію про підозрілу діяльність; спроба розміщення того, що раніше було визначено як шкідливі cookies-файли;
- незвичайні умови або складність операції: висока частота грошових переказів протягом невеликого періоду часу, велика кількість різноманітних джерел походження коштів і платіжних методів для бенефіціарів;
- у випадку клієнта–юридичної особи, відсутність явного економічного підґрунтя або зв'язку між операцією та господарською діяльністю клієнта;
- відсутність точної інформації про господарську діяльність клієнта або використання он-лайнних платіжних систем замість традиційних (звичайних для компаній і ділових платежів);
- для фізичної особи (наприклад, менеджера компанії) – відсутність даних про професійну сферу діяльності; для компанії – якщо в сфері діяльності зазначено «інвестування», «міжнародний», «міжнародний інвестор», «будь-які види експорту-імпорту»;
- підставні співробітники, власники зразків або очевидні подібності, пов'язані з адресами, діяльність, що пов'язана з консультуванням або фінансами;
- зовнішність особи або його поведінка не відповідає характеру операції, що здійснюється або поведінка особи не заслуговує на довіру;
- особа використовує допомогу в заповненні документів або вона не може їх заповнити;
- особа не поінформована про характер діяльності юридичної особи, яку він чи вона представляє;
- особа не може пояснити необхідність надання кредитною або фінансовою установою тієї чи іншої послуги;
- особа вимагає надати надзвичайно високі ліміти (особливо для переказів на далеку відстань), які не відповідають обороту особи, її попередньої фінансової поведінки або соціальному уявленню про неї;
- особа вимагає видати йому дві та більше банківських карток, що не відповідає характеру діяльності особи або його обороту;
- особа не володіє інформацією про справжніх кінцевих бенефіціарних власників юридичної особи, яку він чи вона представляє, місце знаходження або не має контактних даних;
- особа не може вказати партнерів юридичної особи та / або сферу його діяльності;

- особа хоче відкрити рахунок у філії банку в одному регіоні або місті, в той час як адреса і місцезнаходження представника або юридичної особи – в іншому місці, і не надано зрозумілого пояснення цьому факту;
- внесення коштів на рахунок особи або компанії, у якої низький рівень прибутку або не було ніякого значного зростання обсягів прибутку;
- міжнародні перекази, що одержуються або відправляються за кордон, що не відповідає профілю клієнта;
- отримані кошти з-за кордону, після чого відбулося їх зняття або переказ в інше місце;
- операція не відповідає попереднім операціям клієнтів;
- постійні операції на суму нижчу за порогову заради уникнення декларування джерела походження активів; велика сума переведених активів;
- рахунок он-лайнової платіжної системи використовується тільки для зняття готівки;
- кошти вносяться в основному готівковою формою або інструментами, схожими на готівку (наприклад, передплачені картки); сума нижче порогового значення;
- внесення коштів здійснюється невідомою третьою стороною після чого йде негайне їх переведення в готівку або міжнародний переказ;
- операції, що здійснюються до або з іноземних держав, в поєднанні з непідтвердженими даними про зовнішніх одержувачів, платників або джерел походження активів;
- встановлення тривалих комерційних відносин або здійснення операцій шляхом електронного повідомлення, електронного документа, підписаного електронним цифровим підписом та іншими способами без особистої присутності клієнта;
- корпоративне накопичення (перекази між банківськими рахунками пов'язаних між собою осіб або пожертвування без видимої на те причини);
- телеграфні перекази від організацій-донорів на адресу компаній, що знаходяться в податкових гаванях;
- операції з активами з офшорних юрисдикцій, а також країн, що не реалізують міжнародні стандарти ПВК/ФТ тощо;
- операції або зняття грошових коштів (готівка, чеки, телеграфні перекази тощо) за рахунками, щодо яких не застосовуються попередні умови про депозит;
- операції, що пов'язані з великою кількістю вхідних або вихідних переказів без логічних або видимих цілей, що здійснюються до або з «ризикових юрисдикцій» (тобто країн, щодо яких введено санкції, які не співпрацюють або, що підтримують тероризм);
- незрозумілі клірингові операції або операції за контрактом з використанням чеків третіх осіб або їх депозитами на рахунках в іноземному банку;
- використання великої кількості рахунків для отримання коштів для їх подальшого переказу на адресу одних і тих же іноземних одержувачів;
- схеми зі списанням готівки, при яких депозити (наприклад, в США) прямо ведуть до зняття готівки через банкомати в проблемних країнах. Зворотні операції також є підозрілими;

		• видача чеків, платіжних доручень та інших фінансових інструментів послідовно збільшується стосовно однієї і тієї ж особи або компанії, або осіб або компаній, чії імена чи найменування співзвучні; • підприємство з незначним оборотом або новостворене підприємство отримують перекази на незвичайно значні суми, що не відповідає їхньому профілю; • рахунки відкриваються нерезидентами, які не мають ніякого відношення до юрисдикції, в якій здійснюються платіжні послуги; • часті іноземні надходження на банківський рахунок, з наступним їх переведенням у готівку або переказ з використанням постачальників послуг з переказу коштів, он-лайнних платіжних систем, валютних систем, розташованих на сервері, який знаходиться в країні або середовищі, щодо яких є стурбованість в частині ВК/ФТ, як це визначено FATF, регіональними організаціями за типом FATF або відповідними національними органами; • діяльність грошових мулів є «червоним прапорцем» відмивання грошей і повинна стати приводом для ПФР щодо вжиття відповідних заходів.
19.	FATF Звіт «Протидія фінансуванню розповсюдженню зброї масового знищення. Звіт про стан справ з розробки політики і консультацій» (лютий 2010 р.) Combating Proliferation Financing – A Status Report on Policy Development and Consultation (February 2010)	Оцінка ризиків 13. Включення злочину з фінансування розповсюдження зброї масового знищення до оцінки ризиків має бути відповідним і врахованим в загальний ризик пов'язаний з діяльністю установи. Наприклад, установа, яка здійснює свою діяльність на міжнародному ринку і / або працює з міжнародною клієнтською базою, буде більш широкого діапазону ризиків, включаючи ризик розповсюдження ЗМЗ, ніж невеликі організації, які здійснюють свою діяльність на внутрішньому ринку. В областях підвищеного ризику слід застосовувати посилені заходи, які можуть включати посилені заходи НПК і посилений моніторинг операцій. З цього випливає, що в тих випадках, коли ризик невисокий, можна застосовувати спрощені або скорочені процедури контролю. Однак обов'язковою умовою будь-якої ефективної оцінки ризику є наявність об'єктивних критеріїв для виявлення фінансування розповсюдження ЗМЗ. 14. Для впровадження доцільного застосування оцінки ризику, фінансовим установам необхідно використовувати об'єктивні критерії для оцінки можливого ризику. Фінансові установи повинні проводити таку оцінку, покладаючись на власні знання і досвід, і у відповідних випадках, покладаючись на інформацію, надану державними органами. 15. Мета заснованого підходу оцінки ризиків не повинна складатися у встановленні заборони для фінансових установ на здійснення операцій з клієнтами або на встановлення ділових відносин з потенційними клієнтами. Він призначений для надання сприяння фінансовим установам в ефективному управлінні потенційними ризиками поширення. Також слід визнати, що навіть належним чином застосовані заходи контролю не можуть забезпечити визначення і виявлення всіх випадків поширення. 16. Було б нереалістично очікувати від фінансових установ розробки спеціальної системи оцінки ризику, призначеної виключно для оцінки ризиків, пов'язаних з фінансуванням розповсюдження ЗМЗ. Більш досяжною метою стало б розгляд питань фінансування поширення в рамках більш широкого визначення факторів ризику. Більш того, наявні механізми, використані для оцінки ризику і виявлення підозрілої діяльності як частини більш масштабної злочинної діяльності, можуть, в деяких випадках, і застосовуються до питань розповсюдження ЗМЗ. 17. Виходячи з вищесказаного, наступна інформація могла б бути прийнята до уваги при аналізі існуючих ризиків.

Державний / географічний ризик

18. Найбільш очевидною ознакою при визначенні ризику є те, чи введені відносно країни відповідні санкції ООН (наприклад, Кореїська Народно-Демократична Республіка (КНДР) і Іран). В цьому випадку будуть присутні деякі елементи обов'язкових правових зобов'язань, нарівні з ризиками, пов'язаними в обхід санкцій організаціями, до яких вони застосовані, а також ризики, пов'язані з фінансуванням розповсюдження з боку організацій, щодо яких санкції не введені. Отже, на фінансову установу вже можуть поширюватися вимоги проявляти пильність, що впливають з конкретних обов'язкових правових зобов'язань щодо країни, проти якої введені санкції.

19. Залежно від ступеня оцінки ризику і виду діяльності, такі фактори можуть також бути прийняті до уваги:

- Країни зі слабким або відсутнім режимом експортного контролю. Як зазначалося в Звіті ФАТФ про типології Фромма, тільки 80 юрисдикцій мають системи експортного контролю за зброєю масового знищення, проте дані про виконання окремими країнами зобов'язань щодо здійснення експортного контролю ще не опубліковані. При відсутності такої інформації, фінансові установи не зможуть проводити обґрунтовані оцінки (державного) ризику і, таким чином, не зможуть використовувати цей показник. Однак, якщо така інформація буде надходити - або на міжнародному рівні або на рівні окремих урядів - може з'явитися додатковий фактор, на підставі якого можна буде проводити оцінку станового ризику.

Клієнтський ризик

20. Будь-яка оцінка ризиків, пов'язана з клієнтами, буде ґрунтуватися на процедурах встановлення відносин з клієнтами і в подальшому для виконання зобов'язань по НПК. При оцінці ризику фінансові установи повинні враховувати відмінності між клієнтами, наприклад, між експортерами, кінцевими користувачами в конкретній операції або кореспондентським банком, який діє за дорученням кінцевого користувача. На клієнтів також поширюються вимоги НПК. До конкретних категорій клієнтів, чия діяльність може вказувати на більш високий ризик фінансування розповсюдження ЗМЗ, можуть потенційно відноситися:

Експортери, які здійснюють операції з кінцевими користувачами, які включені в національні списки організацій, що представляють високу ступінь ризику. Наприклад, у Великій Британії в список іранських кінцевих користувачів включені понад 100 організацій, які можуть викликати заклопотаність у плані розповсюдження ЗМЗ. Слід зазначити, що такі списки не є списками організацій, щодо яких введено ембарго, швидше за їх можна прирівняти до списків політичних діячів (ПП). У зазначених списках перераховані організації, які викликають підвищене занепокоєння, які слід враховувати при прийнятті рішення про рівень НПК і постійного моніторингу.

- Включені в списки кінцеві користувачі, які є підприємствами військово-промислового комплексу або дослідницькими організаціями, пов'язані з юрисдикцією представляє високий ступінь ризику і викликає заклопотаність у плані розповсюдження ЗМЗ.

У разі, якщо клієнт бере участь у постачанні, закупівлі або продаж продукції подвійного призначення, потрібне застосування більш диференційованого підходу. Фінансові установи покладаються на режими експортного контролю та митні органи в питаннях контролю діяльності експортерів, які є їх клієнтами. Крім іншого, органи експортного контролю та митні органи забезпечують виконання вимог, що стосуються ліцензування експорту / імпорту продукції подвійного призначення. Отже, той факт, що клієнт бере участь у постачанні, закупівлі або продажі продукції

подвійного призначення, сам по собі, не є ознакою для фінансової установи. В іншому випадку, в цю категорію могло б потрапити занадто велика кількість торгових компаній. Однак, слід враховувати, що існує безліч промислових виробів і матеріалів, які можуть виявитися корисними для програм розробки зброї масового знищення і потенціальних розповсюджувачів (проліфератором). Хоча найбільш важливі вироби зазвичай вносяться в національні списки стратегічної продукції, що підлягає експортному контролю, перевірка операцій на підставі списків контрольованої продукції не є доцільним практичним рішенням для фінансових установ. Таким чином, участь організації в поставках, закупівлі або продажу продукції подвійного призначення може служити певним показником, за умови, що вже були виявлені інші фактори ризику.

Ризики, пов'язані продуктом та послугами

При визначенні ризику, пов'язаного з продуктом та послугами, можуть розглядатися наступні фактори:

- Надання послуг певним організаціям, які представляють підвищений ризик, наприклад, встановлення кореспондентських банківських відносин з іранськими установами, перерахованими в Регламенті ЄС 1110/2008, або встановлення кореспондентських відносин з країнами, щодо яких введено відповідні санкції ООН.
- Фінансування проєктів та використання складних схем кредитування, в яких присутні інші об'єктивні фактори ризику, наприклад, встановлений кінцевий користувач.
- Надання фінансових послуг, включаючи фінансування торгівлі, в яких присутні інші фактори підвищеного ризику, наприклад, встановлений кінцевий користувач, який викликає занепокоєння

22. Як і в разі протидії відмиванню грошей, при будь-якої оцінки ризику слід брати до уваги певні змінні, властиві конкретному клієнтові або операції. До таких змінних відносяться тривалість ділових відносин та їх мета, а також прозорість відносин або організаційність структури компанії. Було б недоцільним оцінювати надійного клієнта що представляє помірний або високий ризик тільки за те що він бере участь в постачанні, закупівлі або продажі продукції подвійного призначення або чутливої продукції.

23. Однак, ступінь загального оціненого ризику може зрости при наявності інших об'єктивних чинників, таких як вид і характер основних учасників операції / незвично великі операції в порівнянні з операціями, які можна було б очікувати від клієнтів такого типу, якщо фінансова установа проводить таку оцінку на підставі власних знань і досвіду. Аналіз цих ризиків, включаючи аналіз інформації про конкретних клієнтів і факторів зниження ризику, дозволить фінансовій установі отримати достовірне уявлення про ступінь ризику, пов'язаного з фінансуванням розповсюдження ЗМЗ, який вони представляють.

24. Однак, в деяких випадках можливості фінансових установ з виявлення підозрілої діяльності обмежені. Наприклад, в разі угод про фінансування торгових операцій, що складаються з декількох окремих угод, відсутність достатньої інформації буде фактором, що обмежує можливості фінансової установи встановити, хто є кінцевим покупцем (або продавцем) продукції, або яка може бути мета кінцевого використання цієї продукції. Хоча і очікується, що всі фінансові установи мають діючу систему моніторингу фінансових операцій, інформація, що надається установі, буде безсумнівно відрізнятися в залежності від її ролі в конкретній операції і виду використовуваної платіжної системи. Наприклад, в разі акредитива фінансова установа матиме деяку, і часто обмежену, інформацію про операції, якщо вона являється банком-емітентом, і буде мати менший обсяг інформації в разі, якщо вона виступає в ролі

	авізуючого банку. Ступінь, в якій необхідно перевірити наявну інформацію, також буде змінюватися в залежності від ролі фінансової установи. Фактори зниження ризику 25. При оцінці ризику також слід розглядати чинники зниження ризику. Наприклад, чи відомо самим клієнтам про ризику розповсюдження ЗМЗ, і чи мають вони систему і процедури, що забезпечують дотримання ними зобов'язань в галузі експортного контролю. Управління ризиками: використання заснованого на оцінці ризику напрямок повідомлень про підозрілу діяльність 26. Як і в випадку протидії фінансуванню тероризму, можливості фінансових установ з виявлення можливих операцій, пов'язаних з фінансуванням розповсюдження ЗМЗ, є обмеженими. Якщо не має відповідної типології або, якщо фінансові установи не діють на основі розвідувальної інформації, що надається державними органами, це завдання нездійсненне. З цієї причини, будь-які зобов'язання, покладені на регульований сектор, повинні супроводжуватися обміном відповідною інформацією між державним та приватним сектором. Країни повинні думати, які органи мають кращі можливості для надання інформації, але, як мінімум, в цьому процесі повинні брати участь підрозділи фінансової розвідки та правоохоронних органів. 27. Види інформації, якими можна обмінюватися для протидії фінансуванню розповсюдження ЗМЗ (якщо така інформація є в наявності), включають: • Національні списки організацій, що представляють підвищений ризик. • Попереджувальна інформація для галузі, яка надається ПФР (або іншим відповідним органом), про можливі способи ухилення / обхід, наприклад, компанії, які навмисно приховують дані про себе для обходу міжнародних та національних санкцій, а також приховують країни, в яких вони зареєстровані і / або країни призначення платежу. • Національні типології, що описують способи і методи проникнення і використання розповсюджувачами (проліфератором) регульованого сектора. • Зворотній зв'язок, що стосується повідомлень про підозрілі операції. • Інформація про використовуваних шляхах переадресації продукції і / або інформація про економічні зони зі слабким режимом експортного контролю. • Цільова розсекречена розвідувальна інформація. 28. Головний принцип застосування заснованого на оцінці ризику підходу полягає в тому, що регулятор реалізує відповідні заходи і засоби контролю для зниження ризику, для високоризикових клієнтів. Це, очевидно, включає посилені заходи НПК, посилений моніторинг, збільшення частоти аналізу ділових відносин і отримання дозволу. Такі заходи і засоби контролю можуть часто застосовуватися щодо кількох виявлених ризиків і, таким чином, регулятору не обов'язково вводити окремі заходи і засоби контролю для кожного виду ризику. Наприклад, ризики, пов'язані з фінансуванням розповсюдження ЗМЗ, швидше за все, можуть бути включені в систему моніторингу фінансової установи, що охоплює загальні клієнтські ризики країни, а також ризики, пов'язані з продукцією, які не завжди пов'язані з фінансуванням розповсюдження ЗМЗ. 29. Більш того, використання існуючих заходів і систем контролю ПІД / ФТ для протидії фінансуванню
--	---

		розповсюдження ЗМЗ, фінансовим установам надаються додаткові можливості що дозволяють їм покладатися на вже знайомі концепції, процеси і процедури. Додаткова інформація, яка може виявитися особливо корисною для оцінки ризиків розповсюдження зброї масового знищення, може включати додаткову інформацію про сторони, що беруть участь в операції. 30. При автоматизованому моніторингу операцій, фактори що вказують на «незвичайні операції», зазвичай включають: • суму платежу; • обсяг платежів; • країну платежу; • імена відправника / одержувача; • схеми, що стосуються країни або назви організації 31. Однак, «попередження», що видаються такими автоматизованими системами, зазвичай схильні до впливу певного людського втручання. Тому ефективність застосування заснованого на оцінці ризику при моніторингу може бути підвищена за рахунок використання ознак ризику, визначених на підставі розвідувальної інформації. 32. Перевірка на предмет причетності до фінансування розповсюдження ЗМЗ, здійснювана в режимі реального часу, використовується найбільш ефективно в рамках виконання вимог, що стосуються дотримання санкцій, введених на підставі списків осіб / організацій. Схоже, що можливості включення заходів контролю на підставі здійснюваної діяльності в нинішній системі перевірки в режимі реального часу обмежені (якщо взагалі це технічно можливо). 33. Можливо припустити, що підозри щодо фінансування розповсюдження ЗМЗ, виникають у фінансових установах в результаті належної перевірки клієнтів, оцінки ризику та використання заходів внутрішнього контролю. У таких випадках фінансові установи повинні мати право або обов'язок повідомляти про свої підозри компетентним органам, наприклад, підрозділу фінансової розвідки. Джерело: https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Status-report-proliferation-financing.pdf
20.	FATF Керівництво «Оцінка ризиків відмивання коштів та фінансування тероризму на національному рівні» (лютий 2013 р.) FATF Guidance. National Money Laundering and Terrorist Financing Risk	Додаток І: ФАКТОРИ ОЦІНКИ РИЗИКІВ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ЗАГРОЗ Планування і організація оцінки ризиків ВК/ФТ Як зазначено в тексті керівних вказівок, для проведення оцінки ризиків ВК/ФТ важливо розуміти умови та обставини, в яких учиняються предикатні злочини і утворюються злочинні доходи (Для визначення їх характеру і, можливо, масштабів або обсягів). Нижче наведено перелік категорій злочинів, який може виявитися корисним для складання картини або оцінки загроз. Цей перелік не є вичерпним, і окремі категорії слід розглядати як приклади, які можуть бути доповнені, виходячи з мети і масштабів оцінки. Облік всіх етапів відмивання коштів і фінансування тероризму • Етап розміщення

Assessment (February 2013)

- Етап заплутування слідів
- Етап інтеграції

Розгляд всіх етапів фінансування тероризму

- Залучення / збір фінансових засобів
- Переміщення фінансових засобів
- Використання фінансових засобів

Фактори загроз

- Характер і масштаби відповідної злочинної діяльності (тобто предикатних злочинів) всередині країни
- Види здійснюваних предикатних злочинів
- Суми доходів, одержаних злочинним шляхом всередині країни
- Транскордонні потоки злочинних доходів з країни і в країну
- Суми доходів від злочинів, скоєних за кордоном, і легалізованих (відмитих) в країні
- Джерела, знаходження і місця зосередження злочинної діяльності, в тому числі в неформальних «тіньових» секторах економіки

секторах економіки

- Характер і масштаби терористичної діяльності та терористичних угруповань всередині країни
- Характер і масштаби терористичної діяльності та терористичних угруповань в сусідніх країнах, регіонах і субрегіонах

субрегіонах

Наведений нижче перелік категорій і підкатегорій злочинів може бути корисним при складанні загальної картини або оцінки загрози (що стосується злочинних доходів). Цей перелік не є вичерпним, і окремі категорії і підкатегорії злочинів слід розглядати як приклади.

Категорії предикатних злочинів для категорій і підкатегорій злочинів ВК [джерело: МВФ]

Участь в організованих злочинних угрупованнях і рекет

- Участь в організаціях, що мають складну розвинену структуру (таких як, наприклад, мафія, якудза)
- Участь в організаціях, що займаються виробництвом і збутом наркотиків
- Участь в мотоциклетних бандах
- Участь у вуличних бандах
- Інше

Тероризм і фінансування тероризму

- Фінансування тероризму за рахунок доходів від злочинної діяльності, не пов'язаної з незаконним збором фінансових засобів

- Фінансування тероризму за рахунок доходів від «законної» або нібито законної діяльності
- використання «законних» схем збору фінансових коштів добровільними жертводавцями (наприклад, НКО)
- обманне використання «законних» схем збору фінансових коштів (наприклад, НКО і жертводавці не знають про те, що кошти йдуть на фінансування тероризму)
- пожертвування надходять із законних доходів (наприклад, із заробітної плати та прибутку)
- Інше

Торгівля людьми і незаконне ввезення/вивезення мігрантів

- Торговля людьми (проти їх волі):
- ввезення в країну
- вивезення з країни
- Незаконне ввезення / вивезення мігрантів (за їх згодою):
- ввезення в країну
- вивезення з країни
- Інше

Сексуальна експлуатація, включаючи сексуальну експлуатацію дітей

- Загальна сексуальна експлуатація - без поділу на категорії
- Залучення до незаконної проституції
- Сексуальне рабство
- Використання сексуальних послуг за участю неповнолітніх
- Продаж / поширення незаконних порнографічних матеріалів
- Продаж / поширення незаконних порнографічних матеріалів за участю неповнолітніх
- Інше

Незаконний обіг наркотичних засобів і психотропних речовин

- Незаконний обіг кокаїну
- Незаконний обіг марихуани / канабісу (конопель)
- Незаконний обіг ЛСД
- Незаконний обіг «екстазі»
- Незаконний обіг метамфетаміну / амфетаміну
- Незаконний обіг героїну морфію / опіуму
- Незаконний обіг галюциногенних грибів
- Інше

		Незаконний обіг зброї • Незаконний обіг стрілецької зброї/пістолетів • Незаконний обіг легкої зброї • Незаконний обіг військової техніки • Незаконний обіг боєприпасів • Незаконний обіг зброї масового ураження • Інше Незаконний обіг крадених та інших товарів • Незаконний обіг крадених товарів (примітка: стосується товарів, що не відносяться, наприклад, до категорії викрадених) • Незаконний обіг дорогоцінних каменів • Незаконний обіг дорогоцінних металів • Незаконний обіг радіоактивних матеріалів • Незаконний обіг предметів, що мають культурну цінність • Інше Корупція і хабарництво • Давання / отримання хабара у великих розмірах – Давання / отримання хабара за «сприятливу» оцінку сум податку на товари і послуги/інших податків – давання / отримання хабара за припинення розслідування / судового переслідування – давання / отримання хабара за присудження договорів, що стосуються (державних) закупівель – давання / отримання хабара за видачу дозволів / тверджень / ліцензій – інше • Давання / отримання хабара у великих розмірах – підкуп (давання / отримання хабара) співробітників поліції – підкуп (давання / отримання хабара) співробітників дорожньої поліції – підкуп (давання / отримання хабара) співробітників митниці – підкуп (давання / отримання хабара) посадових осіб, які відповідають за видачу дозволів / ліцензій – інше • Незаконне привласнення / розтрата майна або грошових коштів (розкрадання) – незаконне привласнення / розтрата майна або грошових коштів центрального / федерального уряду – незаконне привласнення / розтрата майна або грошових коштів місцевого / обласного / районного і т.д. уряду • Підкуп (давання / отримання хабара) представників приватного сектора • Підкуп (давання / отримання хабара) посадових осіб іноземних держав
--	--	---

• Підкуп (давання / отримання хабара) або незаконне привласнення майна або грошових коштів міжнародних організацій

- Протиправне лобіювання та фінансування політичних кампаній
- Інше

Шахрайство

- Шахрайство щодо уряду (держави) в цілому
- Шахрайство щодо уряду (держави) в питаннях податку на додану вартість / податку на товари і послуги
- Незаконне привласнення / розтрата майна або грошових коштів (виключаючи присвоєння / розтрату державного майна або грошових коштів чиновниками)
- Шахрайство в сфері кредитування (наприклад, іпотечне шахрайство)
- Шахрайство в сфері платіжних інструментів (наприклад, шахрайство, що стосується кредитних карт, чеків)
- Шахрайство у сфері страхування
- Шахрайство в сфері охорони здоров'я
- Шахрайство в сфері соціального забезпечення (субсидій, посібників і т.д.)
- Шахрайство щодо продавців, постачальників в сфері закупівель
- Шахрайство, пов'язане зі зловживанням довірою /обдурюванням
- Фальсифікація (виставлення підроблених) рахунків / рахунків-фактур
- Шахрайство в кібернетичній сфері і в сфері інтернет-торгівлі (наприклад «фішинг», тобто інтернет-шахрайство з метою розкрадання особистих даних, паролів і т.д.)
- Шахрайство в сфері інвестування (наприклад, фінансові піраміди)
- Інші види шахрайства

Підrobка грошових знаків

- Підrobка місцевої валюти
- Підrobка іноземної валюти
- Інше

Підrobка і контрафакція продукції

- Нелегальний «паралельний» імпорт продукції
- Порушення патентних прав / авторських прав / прав на торговельні знаки
- Підrobка і контрафакція одягу і взуття
- Підrobка і контрафакція аксесуарів: сумочок / сонцезахисних окулярів / годинників і т.д.
- Підrobка і контрафакція книг
- Підrobка і контрафакція продуктів, пов'язаних з інформаційними технологіями

- Підробка і контрафакція компакт-дисків / цифрових відеодисків і т.д.
- Підробка і контрафакція сигарет
- Підробка і контрафакція продуктів харчування
- Підробка і контрафакція побутової техніки та іншої електроніки
- Підробка і контрафакція фармацевтичної продукції
- Підробка і контрафакція колекцій (наприклад, вин, антикварних виробів)
- Підробка і контрафакція програмного забезпечення
- Інше

Екологічні злочини

- Незаконний вилов риби
- Незаконна вирубка лісу
- Незаконне скидання відходів / забруднення повітря
- Незаконний видобуток корисних копалин
- Інший незаконний видобуток природних ресурсів
- Незаконна торгівля видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES)
- Незаконне будівництво
- Інше

Вбивства, нанесення тяжких тілесних ушкоджень

- Вбивства - замовні вбивства / за контрактом
- Вбивства, мотивами яких є отримання доходів (наприклад, страхової виплати)
- Нанесення тяжких тілесних ушкоджень - на замовлення або з метою відібрання майна або грошових коштів
- Інше

Викрадення людей, незаконне позбавлення волі і захоплення заручників

- Викрадення людей з метою отримання прибутку
- Захоплення заручників з метою отримання викупу
- Інше

Пограбування або крадіжки

- Крадіжка зі зломом - з метою розкрадання комерційної продукції

- Крадіжка зі зломом - з метою розкрадання майна з приватних будинків / квартир
- Крадіжка / розкрадання / злочинство
- Крадіжка автомобільних транспортних засобів (включаючи викрадення автомобілів, в тому числі з пасажирами)
- Крадіжка майна з автомобільних транспортних засобів
- Крадіжка в магазинах
- Кишенькові крадіжки
- Пограбування банків
- Крадіжка / незаконне привласнення грошових коштів або майна (крадіжки, вчинені співробітниками)
- Грабежі / вуличні пограбування (в тому числі збройні пограбування)
- Кібернетичні крадіжки (наприклад, переказ коштів з банківського рахунку шляхом отримання незаконного доступу до рахунку)
- Інше

Контрабанда

- Заборонений імпорт
- Контрабанда сигарет
- Контрабанда алкогольної продукції
- Контрабанда «чистої» готівки (контрабанда «брудних» грошей за подвійну оплату)
- Контрабанда продуктів харчування
- Заборонений експорт
- Контрабанда палива
- Інше

Вимагання

- Шантаж
- Забезпечення «захисту» («кришування») за гроші / рекет
- Інше

Фальсифікація/підробка

- Підробка фінансових активів
- Підробка філателістичної продукції

- Підробка інших документів
- Підробка паспортів
- Підробка посвідчень особи / водійських прав
- Підробка предметів мистецтва
- Інше

Піратство (на морі)

- Розкрадання майна в результаті піратських дій на морі
- Вимагання або отримання викупу в результаті піратських дій на морі
- Інше

Інсайдерські операції і маніпулювання ринком

- Інсайдерські угоди
- Маніпулювання біржовими ринками
- Порушення антитрастового / антикартельного законодавства або законодавства про вільну конкуренцію
- Шахрайство, пов'язане з «котельними» операціями (продажем ризикованих або сумнівних цінних паперів)
- Інше

Ухилення від сплати податків та акцизних зборів

- Ухилення від сплати прибуткового податку з фізичних осіб
- Ухилення від сплати податку, утримуваного у джерела доходу
- Ухилення від сплати прибуткового податку з юридичних осіб
- Приховування доходів з незаконних джерел
- Ухилення від сплати податку з продажів / обороту і податку на додану вартість
- Ухилення від сплати митних / акцизних зборів при виставленні рахунку-фактури - в разі експортних операцій
- Ухилення від сплати митних / акцизних зборів при виставленні рахунку-фактури - в разі імпорتنих операцій
- Ухилення від сплати митних / акцизних зборів шляхом помилкового декларування кількості і видів продукції
- Ухилення від сплати акцизних зборів на алкоголь, тютюн і паливо
- Ухилення від сплати податків та акцизних зборів на ігрові автомати
- Ухилення від сплати акцизних зборів шляхом використання підробленої або піратської продукції
- Ухилення від сплати інших акцизних зборів
- Ухилення від сплати податків і мит на виїзд

- Ухилення від сплати мит / податків на спадщину та нерухомість
- Ухилення від сплати гербових мит
- Ухилення від сплати податку на доходи від приросту капіталу
- Ухилення від сплати податку на прибуток від оренди нерухомості
- Ухилення від сплати податків на доходи, отримані від діяльності в «неофіційному» секторі
- Ухилення від сплати податків шляхом встановлення «вигідних цін» при внутрішньофірмовій передачі продукції
- Інше

Незаконна гральна діяльність

- Організація незаконних лотерей
- Організація незаконних тоталізаторів / незаконна букмекерська діяльність
- Організація незаконних гральних будинків / казино
- Організація незаконного гральної діяльності в Інтернеті
- Інше

Відмивання коштів

- Відмивання (легалізація) доходів, одержаних злочинним шляхом за кордоном

Інші злочин, що приносять доходи

- Комп'ютерні злочини
- Незаконна торгівля товарами та незаконне надання послуг
 - незаконна торгівля алкогольною та тютюновою продукцією,
 - незаконна торгівля фармацевтичною продукцією, в тому числі через Інтернет,
 - незаконна торгівля стероїдними анаболічними засобами (анаболічними стероїдами),
 - незаконна торгівля «клубними» та іншими наркотичними засобами, що не вважаються «класичними» наркотиками,
 - незаконна торгівля антикваріатом.
- Незаконна регульована / ліцензована комерційна діяльність
 - «Гангстерське» лихварство / незаконне надання кредитів,
 - незаконна діяльність, пов'язана з грошовими переказами,
 - незаконний / заборонений обмін валют або обмін грошей,
 - надання інших незаконних / заборонених фінансових послуг,

- незаконне надання професійних послуг (наприклад, бухгалтерських, юридичних послуг тощо),
- незаконне надання медичних послуг (наприклад, аборти, стоматологія, операції і торгівля донорськими тканинами і т.д.).

Додаток II:

ФАКТОРИ ОЦІНКИ РИЗИКІВ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ВРАЗЛИВОСТЕЙ

Для розуміння ризиків ВК / ФТ в країні необхідно встановити відповідні вразливі місця. В даному Додатку наведено розширений список факторів, які, можливо, слід розглянути на цьому етапі оцінки ризиків ВК / ФТ, і які можуть виявитися корисними для виявлення відповідних вразливостей. Ці фактори перераховані відповідно до аналітичної моделі, відомої під назвою «PESTEL» (це є аббревіатурою, складеної з перших літер відповідних категорій: політичний, економічний, соціальний, технологічний, екологічний і правовий аналіз). Цей список не є вичерпним і обов'язковим для використання. Не всі перераховані чинники підходять для кожної оцінки ризиків ВК / ФТ в усіх країнах. Ці фактори слід використовувати з урахуванням особливостей кожної окремої країни.

Політичні чинники

- Структура політичної системи
- Стабільність чинного уряду
- Серйозність політичних намірів і зобов'язань реалізовувати програми в області ПВК / ФТ
- Серйозність політичних намірів і зобов'язань боротися зі злочинністю
- Історія діяльності, пов'язаної з фінансуванням тероризму, не вивчена і не проаналізована
- Широке поширення організованої злочинності, особливо що займається незаконним виробництвом та обігом наркотичних засобів, викраденнями людей для отримання викупу, вимаганням і злочинами, пов'язаними з інтелектуальною власністю
- Наявність незаконного обігу стрілецької зброї
- Широке поширення мереж, за якими здійснюється контрабанда
- Слабке державне управління в деяких районах країни, особливо в прикордонних районах; наявність «дірявих» кордонів
- Високий рівень корупції
- Еквівалентність кадрового, фінансового та іншого ресурсного забезпечення компетентних органів
- недостатнє ресурсне забезпечення,
- протидія відмиванню коштів (ВК) і фінансуванню тероризму (ФТ) не входить в число національних пріоритетів,
- державні органи не проводять оцінки ризиків ВК / ФТ,
- небажання визнати наявність ризиків ВК / ФТ,
- відсутність спеціальної підготовки,

- відсутність зобов'язань для представників фінансового сектора, включаючи представників нижньої ланки, щодо направлення повідомлень про підозрілі операції (ППО), і / або погана якість направлених ППО,
- представники фінансового сектора звертають недостатню увагу, чи не мають достатніх стимулів звертати увагу на репутаційні ризики, пов'язані з відмиванням коштів,
- фінансові установи і ВНУП не в достатній мірі розуміють або виконують вимоги порядку ПВК,
- недостатнє ресурсне забезпечення регулювання НПО, беручи до уваги встановлений рівень ризику,
- недостатнє ресурсне забезпечення для виявлення бенефіціарних власників фондів, асоціацій / об'єднань та інших аналогічних юридичних осіб, таких як трасти.
- Ефективність діяльності компетентних органів
- можливості компетентних органів боротися зі злочинністю в цілому і з предикативними злочинами для ВК / ФТ, зокрема,
 - системні недоліки і слабкі місця в діяльності правоохоронних органів і державних органів, спрямованої на боротьбу зі злочинністю в цілому і з відмиванням коштів / фінансуванням тероризму, зокрема,
 - обмежені можливості або відсутність можливостей у розвідувальних і правоохоронних органів, що займаються протидією відмиванню коштів або фінансуванню тероризму, використовувати фінансову інформацію при проведенні розслідувань,
 - недостатня взаємодія і обмін інформацією між правоохоронними та розвідувальними органами, що займаються протидією відмиванню коштів і фінансуванню тероризму,
 - недостатня взаємодія між національними державними органами, що займаються протидією відмиванню коштів і фінансуванню тероризму,
 - істотні відмінності в порядку діяльності (процедурах) компетентних органів, що відповідають за протидію відмиванню коштів,
 - недостатні можливості підрозділу фінансової розвідки (ПФР) для обробки отримуваних ним повідомлень,
 - недостатні можливості правоохоронних органів для боротьби з відмиванням коштів або фінансуванням тероризму, що може привести до не виявлення або до недостатнього розслідування випадків ВК або ФТ,
 - недостатня міжвідомча взаємодія, що перешкоджає реалізації процедур і діяльності в сфері ПВК / ФТ,
 - недостатні можливості прокурорів, судової і пенітенціарної системи для боротьби зі злочинами, пов'язаними з ВК або ФТ, в тому числі слабкості законодавства та інші слабкі місця, які дозволяють злочинцям уникати судового переслідування, обвинувальних вироків, належних санкцій або позбавлення майна або грошових коштів,
 - недостатні можливості державних органів по збору та обміну інформацією через брак повноважень або внаслідок наявності правового імунітету,
 - нездатність домогтися засуджень (судових обвинувальних вироків) за відмивання коштів / фінансування тероризму та пов'язані з цим злочини,
 - відсутність дієвого підрозділу фінансової розвідки (ПФР) або неефективність діяльності ПФР; нездатність або відсутність можливостей аналізувати повідомлення про підозрілі операції (ППО),
 - відсутність взаємодії або небажання взаємодіяти на регіональному або міжнародному рівні з питань, що

стосуються протидії відмиванню коштів, у тому числі з питань виконання запитів про допомогу,

- неефективні заходи прикордонного контролю,
- у посадових осіб органів прикордонного контролю та імміграційної служби немає доступу до глобальної інформаційно-телекомунікаційній системі Інтерполу «I-24/7»,
- слабкі заходи контролю за кур'єрами з перевезення готівки на прикордонних пунктах,
- слабкий нагляд у сфері ПВК / ФТ,
- уряд не проводить регулярний аналіз ризиків фінансування тероризму в своєму секторі НПО.

Економічні чинники:

- Тип економічної системи
- Масштаби регулювання в економіці
- Середні доходи населення
- Обмінні курси валюти
- Вартість послуг
- Розмір сектору фінансових послуг
- Велика складна економіка, або і те й інше (що, можливо, сприяє непомітному проведенню операцій з відмивання коштів)
- Загальна непрозорість фінансової системи
- Склад сектору фінансових послуг
 - продукти, послуги та операції
 - основна інформація про сектори і продукти;
 - наявність продуктів / послуг, що сприяють проведенню прискорених або анонімних операцій;
 - операції з готівкою і транскордонні перекази грошових коштів;
 - канали поставок.
- Наявність заходів, що сприяють оптимізації податків з боку нерезидентів (податкова гавань)
 - клієнти
 - види і спектр клієнтів (тобто юридичні особи, фізичні особи і т.д.);
 - характер ділових відносин;
 - наявність клієнтів, що представляють підвищений ризик;
 - виконання нормативно-правових положень / вимог, що стосуються клієнтів;
 - виконання будь-яких заборон на здійснення операцій для клієнтів.
- географічні чинники
 - ведення комерційної діяльності та клієнтська база в певних географічних районах;
 - обслуговування клієнтів, що є нерезидентами;
 - наявність клієнтів з географічних районів, що викликають занепокоєння;

	➤ виконання будь-яких вимог, встановлених в інших країнах; ➤ транснаціональне або транскордонне переміщення грошових коштів. • Володіння / контроль над фінансовими установами та вимоги, що стосуються ідентифікації (встановлення особи) бенефіціарних власників, що є нерезидентами • Організація корпоративного управління у фінансових установах і в ширшій економічній сфері • Характер і роль юридичних осіб та юридичних утворень в економіці • Наявність, характер і розмір секторів юридичних осіб та юридичних утворень • Характер системи здійснення платежів і масштаби / поширеність операцій з використанням готівки • Велике використання готівки в економіці, і наявність великого неофіційного сектору в економіці; високий відсоток готівки в обігу поза офіційною (законною) банківською системою, особливо, відносно з іншими порівнюваними країнами • Жорстке застосування норм, що стосуються фінансової та іншої таємниці, включаючи професійну таємницю • Географічне покриття операцій, здійснюваних у фінансовому секторі, і географічний розподіл клієнтів • Наявність НПО, що проводять свою діяльність в зонах конфліктів за кордоном або в регіонах, відомих як місця зосередження терористичної діяльності • Наявність НПО, що займаються збором фінансових засобів для одержувачів в третій країні, які є членами структур, що беруть участь в насильницькій або партизанській діяльності • Непрозорі відносини між одержувачами і НПО, що займаються розподілом коштів або ресурсів між одержувачами. Наприклад, від одержувачів не вимагається надавати НПО інформацію про те, як витрачаються грошові кошти; або відсутня письмова угода про надання допомоги; НПО не проводить належну перевірку одержувачів, або проводить лише вибірккову і непослідовну перевірку; НПО може виплачувати великі суми на невизначені проекти, обрані одержувачем • Ефективність виконання фінансовими установами і ВНУП зобов'язань в сфері ПВК / ФТ або реалізації заходів контролю – належна перевірка клієнтів, – постійна належна перевірка, включаючи моніторинг операцій, – повідомлення про вжиті на поточний момент заходи, – внутрішній контроль, – зберігання документів. Соціальні чинники • Демографічна ситуація в суспільстві • Ступінь соціальної залученості • Значна міграція населення • Етнічне розмаїття населення
--	---

	• Культурні фактори та характер громадянського суспільства • Наявність областей соціальних, етнічних або політичних конфліктів • Наявність культурних зв'язків з юрисдикціями, в яких ведеться терористична діяльність або існує політична нестабільність, або і те й інше • Низький рівень взаємодії / співпраці між урядом і фінансовим сектором • Дочірні (афілійовані) структури банків обходять міжнародні заборони на здійснення операцій для терористів, осіб, які займаються незаконним обігом наркотиків, «країн-ізоїв» і інших осіб, що займаються протиправною діяльністю • Відсутня вимога для співробітників банку регулярно обмінюватися інформацією з дочірніми (афілійованими) структурами для зміцнення і підвищення взаємодії • Фінансові установи та ВНУП не в достатній мірі розуміють або виконують вимоги порядку ПВК / ФТ Технологічні чинники • Використання транспорту • Нові методи зв'язку • Впровадження і використання нових способів платежів Екологічні чинники • Глобальні екологічні чинники, такі як наявність води, глобальне потепління і т.д. • Використання і повторне використання ресурсів • Вплив місцевої екологічної ситуації на злочинність, наприклад, на квартирні крадіжки, ступінь суспільної безпеки і т.д. • Вплив законодавства в сфері екології. Правові чинники • Система кримінального правосуддя і правове середовище • Ступінь швидкості і простоти прийняття нових законів • Аналіз чинного законодавства • Вплив міжнародних стандартів на національне законодавство • Сильні і слабкі сторони законодавства, спрямованого на боротьбу з серйозними (тяжкими) злочинами та організованою злочинністю • Сильні і слабкі сторони чинного законодавства в сфері ПВК / ФТ – запобіжні заходи контролю, включаючи конкретний нагляд і моніторинг з метою ПВК / ФТ, які в разі їх недостатності не дозволяють припиняти випадки ВК або ФТ, або не дозволяють виявляти такі випадки – заходи транскордонного контролю, що стосуються ПВК / ФТ, і міжнародна співпраця
--	--

- юрисдикція не підписала і не ратифікувала Міжнародну конвенцію про боротьбу з фінансуванням тероризму, Конвенцію ООН проти транснаціональної організованої злочинності та протоколи до неї і / або Конвенцію ООН проти корупції
- виконання міжнародних стандартів або конвенцій, що стосуються конкретного сектору або продукту
- відмивання коштів / фінансування тероризму не криміналізовані (не визнані кримінальними злочинами) або криміналізовані в недостатній мірі
- не повною мірою враховані предикатні злочини для відмивання коштів
- відмивання коштів / фінансування тероризму не криміналізовані в якості окремих злочинів
- фінансування тероризму не є предикатним злочином для відмивання коштів
- фінансування тероризму не криміналізоване, якщо тільки воно не пов'язане з конкретним терористичним актом
- фінансування тероризму криміналізоване тільки в контексті видів злочинів, встановлених в договорах
- відсутність заходів або недостатні заходи з оперативного заморожування коштів і майна терористів
- відсутність законів, що забороняють надавати притулок особам, які сприяють або вчинили терористичні акти (закони, що стосуються механізмів міждержавного співробітництва, екстрадиції, надання взаємної правової допомоги, передачі злочинних доходів і т.д.)
- уряд не аналізує і не переглядає свою політику, законодавчу базу і інші інструменти, спрямовані на зниження ризику фінансування тероризму в секторі НПО і не вживає заходів щодо усунення недоліків
- регулювання діяльності, що стосується благодійних пожертвувань, не поширюється на пожертвування, що надходять з-за кордону
- відсутність угод про «раннє попередження» з питань протидії фінансуванню тероризму з іншими юрисдикціями
- відсутність заборони для представників фінансового сектору встановлювати або підтримувати ділові відносини з номінальними банками або фіктивними компаніями
- еквівалентність і адекватність заходів контролю в області ПВК
 - здійснення належної перевірки клієнтів
 - здійснення постійної належної перевірки, включаючи моніторинг операцій
 - поточне виконання заходів у напрямку повідомлень
 - наявність заходів внутрішнього контролю
 - зберігання даних
 - відсутність або недостатнє регулювання питань, що стосуються бенефіціарного володіння
- відсутність посібників (керівних вказівок) для відповідних органів з питань, що стосуються бенефіціарного володіння (бенефіціарної власності)
 - регулюючі, контрольні та наглядові органи дають мало керівних вказівок або взагалі не дають ніяких вказівок, що стосуються застосування ризик-орієнтованого підходу в сфері ПВК / ФТ
 - обмежене регулювання систем переказу коштів або цінностей
 - юридичні особи не реєструються, і розмір сектору невідомий
 - відсутня система реєстрації або ліцензування постачальників послуг; складно використовувати правозастосовні

заходи і, таким чином, легалізувати потоки грошових коштів

- наявність будь-яких заходів контролю, які не пов'язані з ПВК / ФТ, які застосовуються до юридичних осіб, які можуть бути незаконно використані з метою відмивання коштів або фінансування тероризму, включаючи здійснення загального нагляду або моніторингу
- наявність будь-яких заходів прикордонного контролю, не пов'язаних з ПВК / ФТ, включаючи спільні заходи контролю і безпеки на кордоні
- рівень і ефективність перевірок виконання встановлених вимог
- можливість забезпечення дотримання правил або керівних вказівок
- наявність регулюючого або наглядового органу
- наявність зв'язків з іншими фінансовими посередниками
- правові або інші обмеження, що стосуються продуктів, послуг, операцій
- дотримання правил або вимог в інших країнах

Для повноти розуміння в австралійському звіті про оцінку загроз ВК на національному рівні країни, що представляють високий ризик, були розділені на дві групи, виходячи з двох широких категорій злочинів: організована / транснаціональна злочинність і ухилення від сплати податків в офшорних зонах. Хоча межа між цими двома категоріями злочинів є розмитою, і деякі країни внесені в обидві групи, такий підхід допомагає «просіяти» довгий список країн. Він також дозволяє сконцентрувати увагу на характері потоків незаконних грошових коштів, які мають відношення до різних країн, що набагато простіше, ніж у випадку, якби всім країнам нависли ярлик, як представникам високого ризику.

Ознаки країн, що представляють високий ризик

- Часто змінюється нормативна база, включаючи розмиті законодавчі та нормативні положення в області ПВК / ФТ, слабке регулювання реєстрації підприємств, фінансових ринків і обміну іноземної валюти.
- Наявність пільгових податкових режимів, як визначено ОЕСР (Організація економічного співробітництва та розвитку).
- Наявність жорстких і широких законів про банківську та фінансову таємницю.
- Великий обсяг небанківських міжнародних переказів коштів.
- Країни є регіональними або світовими фінансовими центрами.
- Наявність зон вільної торгівлі або особливих економічних зон.
- Країни, що є джерелом походження незаконних товарів і послуг.
- Країни, через які здійснюється транзит незаконних товарів і послуг.
- Низькі податки на закордонні доходи.
- Простота створення і реєстрації складних юридичних осіб з метою приховування факту бенефіціарного володіння активами / власністю.

		• Країни, в яких, як вважається, є високий рівень корупції. • Країни, залучені в серйозні внутрішні або зовнішні конфлікти. • Наявність схем ухилення законними компаніями від заходів валютного контролю і регулювання. • Обмежені повноваження на арешт і конфіскацію активів / власності. • Слабкі можливості правоохоронних органів і органів прикордонного контролю. • Наявність великих «паралельних» секторів або чорного ринку в економіці. • Країни з економікою, в яких у великих обсягах використовуються готівкові гроші. • Країни, що не мають договору про екстрадицію з Австралією. • Юрисдикції, які є місцем постійного проживання членів злочинних об'єднань, або в яких члени злочинних об'єднань мають міцні родинні або культурні зв'язки, або і те й інше. • Юрисдикції, в яких злочинці можуть отримати подвійне громадянство. Джерело: https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/content/images/National_ML_TF_Risk_Assessment.pdf
21.	FATF Керівництво «Публічні посадові особи» (Рекомендації 12-22) (червень 2013 р.) FATF Guidance: Politically Exposed Persons (Recommendations 12 and 22) (june 2013)	Червоні прапори / Підозрілі показники FATF розробила список червоних прапорців/підозрілих показників, які можуть бути використані для надання допомоги у виявленні зловживань публічними діячами під час ділових відносин з ними. Цей список червоних прапорців/підозрілих індикаторів призначений для надання допомоги в виявленні підозрілої поведінки серед тих публічних діячів, які зловживають своїм посадовим становищем. Водночас, слід пам'ятати, що перелік показників не може бути застосований як «клеймо» щодо всіх публічних діячів. <i>Високопосадовці, що намагаються приховати свою особистість</i> Публічні діячі володіють інформацією, що їх статус у сфері фінансового моніторингу може сприяти виявленню їх незаконного поведіння. Це означає, що публічні діячі можуть спробувати захистити свою особистість, щоб запобігти її виявленню. <i>Приклади способів, як це робиться, наступні:</i> • використання корпоративних інструментів (юридичних осіб та правових механізмів), щоб приховати кінцевого бенефіціарного власника (контролера); • використання корпоративних інструментів (трастів) без поважної бізнес причини; • використання посередників, коли це не відповідає звичайній діловій практиці, або коли це, використовується, щоб приховати особистість публічного діяча; • використання членів сім'ї чи близьких осіб, як правовласників. Червоні прапорці та індикатори, що мають відношення до публічних діячів та їх поведінки: Специфічна поведінка та індивідуальні характеристики публічних діячів можуть спровокувати червоні прапорці/рівні ризику або підозру: • використання корпоративних транспортних засобів (юридичних осіб та правових механізмів), щоб приховати (а) власність, (б), залучені підприємства (в) країни;

	• публічні діячі роблять запити стосовно політики протидії відмиванню коштів та політики щодо публічних діячів; • публічним діячам незручно надавати інформацію про джерело походження коштів та статків; • інформація, яка надається публічним діячем не відповідає інформації у загальнодоступних джерелах, таким як декларації про доходи або опублікованим офіційним зарплатам; • публічні діячі не в змозі або не хочуть пояснювати причину для ведення бізнесу в країні фінансової установи; • публічні діячі надають неточну або неповну інформацію; • публічні діячі прагнуть скористатися послугами суб'єкта первинного фінансового моніторингу що, як правило, не догоджають іноземним або важливим клієнтам; • кошти неодноразово переказуються до і з країн, з якими публічні діячі нібито не мають зв'язків; • публічним діячам було відмовлено у в'їзді в країну (відмова у візі); • публічні діячі є резидентами країни, яка забороняє або обмежує певні права своїх громадян мати рахунки або власне майно в іноземній країні. <i>Посада публічного діяча або залучення в бізнесі</i> Посада яку займає публічний діяч та як він/вона її представляє являється важливим фактором. Можливий червоний прапорець: • публічний діяч має значні повноваження над або доступ до державних активів і засобів, політики та операцій; • публічний діяч має контроль над регулюючими органами, у тому числі наданні ліцензій та поступок; • публічний діяч має формальну або неформальну здатність контролювати механізми, створені для запобігання і виявлення відмивання коштів/фінансування тероризму; • публічний діяч (активно) применшує важливість його/її суспільної функції, або суспільної функції з якою він пов'язаний; • публічний діяч не вказує всі посади, які він обіймає (в тому числі неофіційні); • публічний діяч має доступ контролювати або впливати на урядові або корпоративні рахунки; • публічний діяч (частково) володіє або контролює суб'єктів первинного фінансового моніторингу, в приватному порядку, або за посадою; • публічний діяч (частково) володіє або контролює суб'єктів первинного фінансового моніторингу (особисто або неофіційно), які є другою стороною або посередниками у фінансовій операції; • публічний діяч є директором або кінцевим бенефіціарним власником (контролером) юридичної особи, що є клієнтом суб'єкта первинного фінансового моніторингу. <i>Червоні прапорці та індикатори, що відносяться до сектору промисловості з яким пов'язаний публічний діяч:</i> Зв'язок з промисловістю високого ризику може підвищити ризик ведення бізнесу з публічними діячами. Відповідно до Рекомендації FATF 1, суб'єкти первинного фінансового моніторингу визначають тип клієнтів, які можуть мати підвищений ризик. Для цього, суб'єкти первинного фінансового моніторингу керуються національними рекомендаціями або оцінкою ризиків. Галузі, що можуть бути ризикованими, залежать від оцінки ризиків та інших гарантій промисловості і варіюються від країни до країни. Приклади ризикованих галузей: • торгівля зброєю та оборонна промисловість;
--	--

	• банківська справа та фінанси; • підприємства, що діють у сфері державних закупівель; • будівництво та (великі) інфраструктури; • розвиток та інші види допомоги; • діяльність з охорони здоров'я людини; • гірничовидобувна промисловість; • приватизація; • надання комунальних послуг <i>Бізнес відносини/угоди/мета ділових відносин</i> Червоні прапорці та індикатори також можуть мати відношення до специфічних відносин або транзакцій: • велика кількість представлених звітів про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, здійснені за участю публічного діяча; • послідовне використання значних сум, у разі, коли це неможливо пояснити веденням бізнесу; • депозит або зняття значних сум готівки з рахунку, використання банківських чеків або інших документів на пред'явника для здійснення великих платежів. Використання великої кількості готівки; • інші суб'єкти первинного фінансового моніторингу припинили ділові відносини з публічним діячем; • інші суб'єкти первинного фінансового моніторингу мали предметом своєї діяльності ведення бізнесу з публічним діячем; • особисті і ділові грошові потоки пов'язані, важко відрізнити один від одного; • фінансова діяльність публічного діяча несумісна із законною або очікуваною діяльністю, активи переміщуються на рахунок або з рахунку чи між фінансовими установами без бізнес-обґрунтування; • спостерігається істотна активність на рахунку після періоду спокою; або протягом відносно короткого часу; або одразу після початку ділових відносин; • спостерігається суттєвий потік готівкових коштів або грошових переказів на рахунок або з рахунку; • перекази між корпоративними рахунками юридичних осіб, які належать публічним діячам не-клієнтам; • публічний діяч не може або не бажає надавати інформацію або пояснення для встановлення ділових відносин, відкриття рахунку або проведення фінансових операцій; • публічний діяч отримує великі міжнародні перекази грошових коштів на ігровий рахунок. Публічний діяч знімає з рахунку невелику кількість для ігрових цілей; • публічний діяч використовує треті сторони для обміну ігрових фішок на готівку і навпаки з невеликою або мінімальною ігровою діяльністю; • публічний діяч використовує кілька банківських рахунків без видимої комерційної чи іншої причини. <i>Продукти, послуги, операції або канали доставки</i> Рекомендації FATF (Пояснювальна записка до Рекомендації 10) містять приклади продуктів, галузей, послуг, операцій або каналів доставки, які мають більш високий ризик, незалежно від типу клієнта. Це приклади: • приватний банкінг;
--	---

		• анонімність переказів (у тому числі готівкових коштів); • безособові (без «особистої участі») ділові відносин або трансакції; • платежі, отримані від невідомої або непов'язаної третьої особи. Якщо ці сфери, товари, послуги, операції або канали доставки використовуються публічними діячами, то це створює додатковий фактор ризику (залежно від характеру публічного діяча). На додаток до прикладів, які уже перераховані в Рекомендаціях FATF, є інші продукти, угоди або канали доставки, які можуть стати уразливими, якщо участь у них бере публічний діяч. Прикладами цього є: • підприємства, які обслуговують в основному іноземних клієнтів; • трастові і корпоративні послуги; • грошові перекази, до і від публічних діячів, що не можуть бути пояснені економічним обґрунтуванням, чи відсутність відповідних даних про відправника або бенефіціара інформації; • кореспондентські та накопичувальні рахунки; • дилери з дорогоцінних металів і каміння, або інших товарів розкоші; • дилери розкішних транспортних засобів (наприклад, коштовних автомобілів, спортивних автомобілів, кораблів, вертольотів і літаків); • дилери елітної нерухомості. <i>Особливі червоні прапорці та індикатори для країни</i> Рекомендації FATF (Пояснювальна записка до Рекомендації 10) містять приклади високоризикованих країн або географічним фактором ризику, незалежно від типу клієнта. Крім того, такі червоні прапорці і індикатори, що стосуються країн можуть бути прийняті до уваги при веденні бізнесу з публічними діячами: • іноземні чи національні публічні діячі з високоризикованих країн (як визначено в Рекомендації FATF 19, або Пояснювальної записці до Рекомендації 10); • додаткові ризики виникають, якщо іноземні чи національні публічні діячі з високоризикованих країн будуть мати контроль чи вплив над рішеннями, які будуть впливати на ефективність виявлених недоліків в системі ПВК/ФТ; • іноземні чи національні політичні діячі з країн, визначених як такі, що мають високий ризик корупції; • іноземні чи національні публічні діячі з країн, які не підписали або не ратифікували або в недостатній мірі реалізували відповідні конвенції по боротьбі з корупцією, такі як Конвенція ООН по боротьбі з корупцією і Конвенція по боротьбі з хабарництвом ОЕСР; • іноземні чи національні публічні діячі з країн з моноекономією (економічна залежність від одного або декількох експортних товарів), особливо, якщо контроль експорту або заходи ліцензування були введені в дію; • іноземні чи національні публічні діячі з країн, які залежать від експорту незаконних товарів, таких як наркотики; • іноземні чи національні публічні діячі з країн з політичними системами, заснованими на особистій владі, авторитарному режимі, або країн, в яких функціонує режим збагачення можновладців, і країн з високим рівнем патронажу призначень; • іноземні чи національні публічні діячі з країн з поганим (бідним) і/або непрозорим управлінням та обов'язками
--	--	---

		щодо звітування; іноземні чи національні політичні діячі з країн, які відповідно до відкритих джерел, мають високий рівень організованої злочинності. Джерело: https://www.fatf-gafi.org/documents/documents/peps-r12-r22.html
22.	ЕГМОНТСЬКА ГРУПА Бюлетень: Професійні посередники з відмивання коштів (2019 р.)	РЕКОМЕНДОВАНІ ПОКАЗНИКИ ЧЕРВОНИХ ПРАПОРЦІВ ДЛЯ ПФР ТА ПРИВАТНОГО СЕКТОРУ - Фінансові перекази через різні банківські рахунки які управляються з одної і тією ж самої IP – адреси; - Різне географічне розташування компаній, банківських рахунків, власників та керуючих директорів, в той час як, однакові IP – адреси зазвичай використовуються для онлайн керування рахунків; - Фізична особа або структура, що відкриває або координує узгоджено банківські рахунки; - Транзитний рух коштів через банківські рахунки компаній (рахунки компаній використовуються для отримання та негайного переказу грошей, а залишок на рахунок до кінця дня дорівнює нулю). - Компанії, які використовуються для транзитного руху коштів, не здійснюють податкових, страхових або соціальних платежів; - Регулярні транскордонні перекази коштів через рахунки фіктивних компаній, котрі пов'язані із кредитними угодами та платіжками за послуги; - Переказ коштів за кордон для закупки товарів, які ніколи не відправляються, не приймаються або не документуються; - Здійснення платежів за нерухомість та інші високо-цінні активи здійснюються офшорними компаніями; - Здійснення платежів за товари, які доставляють третім країнам, які здійснюються офшорними компаніями та не є сторонами договору; - Банківські рахунки в одній юрисдикції, які зберігаються корпоративними структурами в другій юрисдикції із вигідними власниками в третій юрисдикції, використовуються для оплати або отримання транзакцій за товари або послуги, коли вони не пов'язані з підприємствами, що надсилають або отримують транзакцію. - Значна кількість Повідомлень про підозрілі операції / Звіт про підозрілу діяльність щодо юридичних осіб, зареєстрованих через одні, і ті ж самі Трасти та компанії з надання сервісних послуг або мати однакових номінальних акціонерів та директорів; - Зняття готівки або грошові депозити з або на декілька банківських карт проводяться систематично через одні і ті ж банкомати (дуже невеликі інтервали між зняттям готівки або депозитними транзакціями з різними картками свідчать про те, що цими транзакціями керує одна і та ж особа); - Залучені компанії реєструються за одним або кількома «віртуальним» адресами, за адресами поштових скриньок, використовуючи постачальників спеціальних послуг (адвокатів, юристів або інших).
23.	FATF та ЕГМОНТСЬКА ГРУПА Звіт підрозділів фінансової	Індикатори приховування бенефіціарної власності Під час розробки звіту щодо вразливостей, пов'язаних з приховуванням бенефіціарної власності, члени FATF та

**розвідки «Приховування
бенефіціарної власності»
(липень 2018 р.)**

**FATF – Egmont Group (2018),
Concealment of Beneficial
Ownership , FATF (july 2018)**

Егмонтської групи представили 106 тематичних досліджень. Провівши аналіз цих тематичних досліджень, а також обговоривши з підрозділами фінансової розвідки (ПФР), компетентними органами та приватним сектором, було виявлено низку індикаторів приховування бенефіціарної власності. Ці індикатори ризику наведені нижче. Важливо зазначити, що цей перелік не є вичерпним, також можуть бути визначені інші індикатори.

Індикатори щодо клієнта:

1. Клієнт не бажає надавати особисту інформацію.
2. Клієнт не бажає або не може пояснити:

- його бізнес діяльність та корпоративну історію;
- особистість бенефіціарного власника;
- його джерело доходу/коштів;
- чому він веде свою діяльність певним чином;
- з ким він проводить операції;
- характер його бізнесу у відносинах з третіми особами (зокрема, третіми особами, що знаходяться в іноземних юрисдикціях).

3. Фізичні особи або пов'язані з ними особи:

- наполягають на використанні посередника (як професійного, так і неформального) у всіх взаємовідносинах без достатніх обґрунтувань;
- активно уникають особистого контакту без достатніх обґрунтувань;
- є іноземними громадянами, які не мають суттєвих справ у країні, де вони отримують професійні чи фінансові послуги;
- відмовляються співпрацювати або надавати інформацію, дані та документи, які зазвичай потрібні для полегшення транзакції;
- є політичними діячами або мають сімейні або професійні зв'язки з особою, яка є політичним діячем
- проводять операції, які виглядають дивно, враховуючи вік людини (це особливо актуально для неповнолітніх клієнтів);
- раніше засуджені за шахрайство, ухилення від сплати податків або тяжкі злочини;
- перебувають під слідством або мають зв'язки з злочинцями;
- особи, яким раніше було заборонено займати керівну посаду в компанії або управляти трастом і компанією – надавачем послуг (TCSP);
- підписують рахунки компанії без достатніх обґрунтувань;
- здійснюють фінансову діяльність та операції, несумісні з профілем їх клієнтів;
- декларують дохід, який не відповідає їх активам, операціям або стилю життя.

4. Юридичні особи або правові утворення:

- демонструють тривалий період бездіяльності після реєстрації, а потім раптово та незрозуміло відбувається приріст фінансової діяльності;
 - описують себе як комерційний бізнес, але не можуть бути знайдені на інтернет-платформах або в соціальних мережах (наприклад, LinkedIn, XING тощо);
 - зареєстровані під назвою, яка не вказує на діяльність компанії;
 - зареєстровані під назвою, яка вказує на те, що компанія виконує діяльність чи надає послуги, які вона не надає;
 - зареєстровані під назвою, яка схоже імітує назву інших компаній, зокрема відомих транснаціональних корпорацій;
 - використовують електронну адресу з незвичним доменом (наприклад такі як Hotmail, Gmail, Yahoo тощо);
 - зареєстровані за адресою, яка не відповідає діяльності компанії;
 - зареєстровані за адресою, якої не існує в картографічних сервісах (таких як Google карти);
 - зареєстровані за адресою, до переліку якого входить багато інших компаній чи правових утворень, що свідчить про використання послуги поштової скриньки;
 - де керівник або контрольний акціонер(и) не можуть бути знайдені або з якими не можливо сконтактувати;
 - де керівник або контрольний акціонер(и), схоже, не беруть активної участі в компанії;
 - де керівник, контрольний акціонер(и) та/або бенефіціарний власник(и) перераховують кошти на рахунки інших юридичних осіб або організацій, що вказує на використання підставних осіб;
 - декларують надзвичайно велику кількість бенефіціарів та інших контрольних пакетів акцій;
 - надають повноваження безлічі осіб уповноважених підписувати документи без достатніх обґрунтувань або комерційних підстав;
 - є зареєстрованими/створеними в юрисдикції, яка, як вважається, створює високий ризик відмивання коштів або фінансування тероризму;
 - є зареєстрованими/створеними в юрисдикції з низьким рівнем податку або міжнародної торгівлі та фінансової системи;
 - регулярно надсилають гроші до юрисдикцій з низьким рівнем податку або міжнародної торгівлі та фінансової системи.
5. Існування розбіжності між можливими статками засновника та об'єктом заснування.
6. Особи, юридичні особи та/або правові утворення:
- проводять часті платежі іноземним професійним посередникам;
 - використовують декілька банківських рахунків без видимої на те причини;
 - використовують банківські рахунки у декількох юрисдикціях без видимої на те причини;
 - зосереджені на агресивній стратегії мінімізації податків;
 - зацікавлені у створенні закордонної компанії, особливо в юрисдикціях, що відомі своєю низькою ставкою податку або секретністю, без наявності суттєвої комерційної вигоди;
 - демонструють обмежену ділову хватку, незважаючи на серйозні частки капіталу в юридичних особах;

- здаються не зацікавленими питаннями структури компанії, яку вони створюють;
 - вимагають створення складної структури компанії, без суттєвого ділового обґрунтування;
 - підробляють записи чи документацію;
 - вірні документи не подають до податкового органу;
 - є визначеними особами чи групами;
 - залучають декількох професійних посередників в одній країні для сприяння в проведенні однакових аспектів операції без зазначення чіткої причини.
7. Перевірка ділових записів виявила:
- невідповідність між рахунками-фактурами купівлі та продажу;
 - дублювання рахунків-фактур між юрисдикціями;
 - укладання угод на номінальних директорів та акціонерів;
 - що робітники фірм професійних посередників діють як номінальні директори чи акціонери;
 - сфабриковані записи щодо власності корпорації;
 - створення фальшивих рахунків-фактур за послуги, які не надавались;
 - сфальсифікований документаційний слід;
 - що члени сімей, які не грають жодної ролі чи не залучені до ведення ділової діяльності, зазначені як бенефіціарні власники юридичної особи чи правового утворення;
 - продаж активів за завищеними цінами між підприємствами, що контролюються одним бенефіціарним власником;
 - відставка чи звільнення директорів чи ключових акціонерів незадовго після створення;
 - місцезнаходження підприємства часто змінюється без достатнього ділового обґрунтування;
 - часто змінюються високопосадовці чи члени ради директорів без видимої причини.
8. Складні корпоративні структури, які насправді не потребуються або наявність яких не має жодного комерційного сенсу.
9. Звичайні банківські відносини укладаються із використанням посередників.
- Індикатори компаній-оболонки.
10. Номінальні власники та директори:
- офіційні номінальні директора чи акціонери (під офіційними маються на увазі особи, що виступають номінальними агентами для великої кількості компаній-оболонки);
 - неофіційні номінальні власники такі як діти, подружжя, родичі або пов'язані особи, які не беруть участі в управлінні корпоративними структурами.
11. Вказана адреса масової реєстрації (зазвичай адреса TCSP, який управляє компаніями-оболонками від імені своїх клієнтів).
12. Наявна тільки поштова адреса (часто використовується за відсутності послуг професійного TCSP та у поєднанні з номінальними директорами).
13. Жодної реальної ділової діяльності.

	14. Полегшення виключно транзитних операцій, які, як здається, не генерують статки та прибутки (операції проходять через компанію за короткий проміжок часу без наявності іншої мети для проходження операції). 15. Корпорація не має персоналу (або тільки одну особу). 16. Юридична особа не сплачує податки, пенсійні внески чи соціальні виплати. 17. Юридична особа не має фізичної присутності. Індикатори операцій. 18. Клієнт виступає як відправник, так і отримувач коштів у декількох міжнародних переказах коштів. 19. Зв'язки між сторонами є сумнівними, або створюють підозри, які клієнт не може пояснити в достатній мірі. 20. Фінансування, що надається кредитором, фізична чи юридична особа, який не є відомою кредитною установою, без жодного логічного пояснення чи комерційного обґрунтування. 21. Займи, що отримані від приватних третіх сторін, без будь-яких супровідних угод, застав або регулярної виплати відсотків. 22. Операція: • відбуваються між двома або більше сторонами, що пов'язані без очевидних ділових інтересів чи торгового обґрунтування; • це повторювана операція між сторонами за контрактний період часу; • є діловою транзакцією, до якої залучено членів родини однієї чи декількох сторін без законного ділового обґрунтування; • є великою чи повторюваною операцією, де клієнт, що здійснює операцію має довіреність на управління рахунком, але не вказаний в якості особи, що володіє контрольним пакетом акцій у компанії; • операцією виступає двосторонній переказ коштів між клієнтом та професійним посередником на однакову суму коштів; • здійснюється із номерними рахунками; • здійснюється з бізнес-рахунку, але покриває персональні витрати, в тому числі придбання активів або фінансування рекреації, що не відповідає профілю компанії; • здається циклічною (вихідні та вхідні операції на однакову суму, які відправляються та отримуються з одного рахунку, що вказує на те, що отримані кошти були повернуті із невеликим збитком); • до проведення операції залучено дві юридичні особи з однаковими чи ідентичними директорами, акціонерами чи бенефіціарними власниками; • проводиться з бізнес рахунку та включає великі суми готівки, внесення чи зняття, які є аномальними або не відповідають профілю компанії; • включає використання декількох великих готівкових платежів для сплати кредиту чи іпотеки; • до операцій залучено професійного посередника без належної причини чи обґрунтування; • передбачає складні маршрути операцій без відповідних пояснень або торговельних записів; • передбачає переказ реальної власності від фізичних осіб до юридичних поза ринком; • передбачає ліцензійні угоди між корпораціями, що належать одній особі;
--	---

		• передбачає придбання товарів високої вартості готівкою; • кредит чи іпотека сплачують раніше строку, створюючи збиток; • передбачає переказ акцій (на пред'явника) на позабіржовому ринку; • передбачає контрактні угоди на такі терміни, що не мають ділового обґрунтування для жодної зі сторін; • передбачає контрактні угоди з незвичними умовами, дозволяючи сторонам буди захищеними від відповідальності, отримуючи більшість прибутку на початку дії угоди; • проводиться через цифровий гаманець. 23. Кошти, що залучені до операції: • незвичні у контексті профілю клієнта; • аномальні у порівнянні з минулими операціями; • відправлені до, або отримані від, іноземної країни за відсутності очевидного зв'язку між країною та клієнтом; • відправляються до, чи отримуються від, юрисдикцій з низькою ставкою податку чи які є фінансовими центрами або центрами міжнародної торгівлі; • відправляються до, чи отримуються з, юрисдикцій, які вважаються такими, що становлять високий ризик відмивання коштів чи фінансування тероризму. 24. Актив придбано за готівку, а потім, через короткий проміжок часу, він використовується в якості заставного майна для отримання кредиту. 25. Використання довіреностей чи інших процесів делегування (наприклад, використання представницьких офісів) без ґрунтового пояснення. 26. Використання експрес-трастів та/або недоречні відносини між бенефіціарами (або особами, що мають повноваження) та засновником. 27. Наявність недоречних типів бенефіціарів у трасті, без ґрунтовних пояснень. Джерело: https://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/concealment-beneficial-ownership.html
24.	FATF Звіт «Вразливість відмивання коштів та фінансування тероризму професіоналів-юристів» (червень 2013 р.) FATF Report. Money Laundering and Terrorist Financing Vulnerabilities of Legal Professionals	Глава 5 Червоні прапорці Як зазначено в Главі 4, способи і методи, що застосовуються злочинцями для відмивання грошей, можуть також використовуватися клієнтами законними засобами в законних цілях. У зв'язку з цим підозрілі ознаки слід завжди розглядати в контексті конкретних ситуацій. Само по собі наявність підозрілих ознак необов'язково є підставою для підозри у відмиванні грошей або фінансуванні тероризму, оскільки клієнт може надати законні пояснення. Такі підозрілі ознаки повинні служити підмогою професійним юристам при використанні ними ризик-орієнтованого підходу при виконанні вимог НПК, що стосуються знання того, хто є їх клієнтами і бенефіціарними власниками, розуміння характеру і мети ділових відносин, а також джерела грошових коштів, що використовуються в рамках угоди між фахівцем з правових питань і його клієнтом. Якщо має місце кілька підозрілих ознак, у професійного юриста, ймовірно, повинні бути вагомі підстави для підозр у відмиванні грошей або фінансуванні тероризму. Такі підозрілі ознаки також, можливо, будуть корисними для саморегулівних організацій та правоохоронних

(june 2013)

органів в процесі моніторингу (контролю) професійної поведінки або розслідування діяльності професійних юристів або їх клієнтів. Якщо у професійного юриста є інформація, яка вказує на наявність підозрілих ознак, і він не поставив додаткові питання своєму клієнтові, то це може бути підставою для оцінки того, чи є його поведінка співучасником, або ненавмисною дією.

У даній Главі наведено список підозрілих ознак, виявлених в ході вивчення та аналізу ситуаційних досліджень, публікацій та наявних вказівок ПФР і СРО, представлених у відповідях на запитальник.

Підозрілі ознаки, що стосуються клієнтів

Підозріла ознака 1: Коли клієнт проявляє надмірну скритність або ухилення відносного того:

- Ким він (клієнт) є;
- Хто є бенефіціарним власником;
- Звідки взяли гроші;
- Чому операція (угода) здійснюється саме таким способом;
- Яка загальна картина/ситуація в цілому.

Підозріла ознака 2: Клієнт:

- Використовує агента або посередника без вагомих на те підстав;
- Всіляко уникає і ухиляється від особистого контакту без вагомих на те підстав;
- Не бажає або відмовляється надати інформацію, дані та документи, які звичайно потрібні для оформлення та здійснення операції (угоди);
- Займає або раніше займав державну посаду (політичний або професійний пост на високому рівні), або має професійні або сімейні зв'язки з такою людиною і займається незвичайною приватною комерційною діяльністю з урахуванням частоти і характеру операцій;
- Надає фальшиві або підроблені документи;
- Є юридичною особою, яке неможливо знайти в Інтернеті, і/або використовує адреси електронної пошти в незвичайному домені, такому як Hotmail, Gmail, Yahoo і т.д., особливо, якщо такий клієнт ще й проявляє скритність або уникає особистих контактів;
- Відомо, що клієнт має судимості за вчинення корисливих злочинів, в його відношенні проводяться розслідування в зв'язку з вчиненням корисливих злочинів або має зв'язки зі злочинним світом;
- Є чи пов'язаний з відомим спільником особи, внесеного до списків, як учасника або підозрюваного в участі в терористичній діяльності або діяльності, пов'язаної з фінансуванням тероризму;
- Виявляє незвичайну обізнаність щодо звичайних стандартів, передбачених законом, які стосуються питань встановлення особи клієнта, реєстрації даних і напрямки повідомлень про підозрілі операції, а саме, задає неодноразові запитання про порядок застосування звичайних стандартів.

Підозріла ознака 3: Сторони/учасники:

- Сторони або їх представники (і, у відповідних випадках, справжні власники або посередницькі компанії в схемі

	володіння юридичними особами) є громадянами, проживають або засновані в країні, що представляє високий ризик; • Сторони/учасники операції (угоди) пов'язані між собою без очевидних комерційних підстав; • Зв'язки між сторонами, що носять сімейний, службовий, корпоративний чи інший характер, які викликають сумніви щодо справжнього характеру або причини операції (угоди); • Неодноразова участь одних і тих же сторін/осіб в операціях (угодах) протягом короткого проміжку часу; • Незвичайний вік учасників операції (угоди), особливо, якщо вони є неповнолітніми, або, якщо учасники є недієздатними, або відсутнє логічне пояснення їх участі в операції (угоді); • Спроби приховати особистість справжнього власника або учасників операції (угоди); • Особа, яка керує при здійсненні операції (угоди), не є офіційною стороною операції (угоди) або її представником; • Фізична особа, яка виступає в якості директора або представника, що не виглядає підходящою кандидатурою для цього. Підозрілі ознаки, що стосуються джерела грошових коштів • Підозріла ознака 4: Залучення в операції (угоді) непропорційно великих сум особистих грошових коштів, чеків на пред'явника або готівки, особливо, якщо це не відповідає соціально-економічним становищем фізичної особи або економічному становищу компанії. • Підозріла ознака 5: Внесення клієнтом або третьою стороною без будь-якого логічного пояснення значних сум готівки в якості забезпечення/застави, що надається позичальником/судотримувачем, замість використання цих коштів безпосередньо. • Підозріла ознака 6: Незвичайне джерело грошових коштів: • Фінансування операції (угоди) або надання грошових коштів для оплати пов'язаних з операцією (угодою) гонорарів/податків третьою стороною без будь-якого очевидного зв'язку або логічного пояснення; • Отримання грошових коштів з або переказ грошових коштів в зарубіжну країну без очевидного зв'язку між такою країною і клієнтом; • Отримання грошових коштів з/або переказ грошових коштів в країнах, що представляють високий ризик. • Підозріла ознака 7: Використання клієнтом кількох банківських рахунків або рахунків за кордоном без вагомих на те підстав. • Підозріла ознака 8: Фінансування особистих витрат приватної особи компанією, підприємством або урядом. • Підозріла ознака 9: Відкладання вибору способу платежу, без логічного пояснення, майже до дня нотаріального оформлення операції (угоди) в юрисдикції, в якій спосіб платежу зазвичай прописується в договорі, особливо, якщо не надана гарантія такого платежу. • Підозріла ознака 10: Встановлено незвично короткий період погашення /повернення грошових коштів без логічного пояснення. • Підозріла ознака 11: Неодноразове погашення позик по судам набагато раніше встановленого терміну погашення без логічних пояснень;
--	---

		• Підозріла ознака 12: Придбання активів за готівку і подальше швидке використання таких активів, як забезпечення для отримання кредиту/позики. • Підозріла ознака 13: Прохання змінити попередньо узгоджений порядок платежу без логічних пояснень, особливо, якщо пропонується використовувати платіжні інструменти, які як правило, не застосовуються для здійснення заявленої операції (угоди). • Підозріла ознака 14: Надання грошових коштів позикодавцем - фізичною або юридичною особою, що не є кредитною установою, без логічного пояснення або економічного обґрунтування. • Підозріла ознака 15: Надана під операцію (угоду) забезпечення знаходиться в країні, що представляє високий ризик. • Підозріла ознака 16: Істотне збільшення капіталу недавно створеної компанії, або кілька вкладень коштів у таку компанію протягом короткого періоду часу без логічного пояснення. • Підозріла ознака 17: Збільшення капіталу компанії за рахунок вкладень з зарубіжної країни, яка або не має відношення до компанії, або представляє високий ризик. • Підозріла ознака 18: Вкладення, без логічних пояснень, капіталів або матеріальних активів в компанію, що значно перевищують і непорівнянні з об'ємом комерційної діяльності, розміром або ринкової вартості такої компанії. • Підозріла ознака 19: Передача цінних паперів за значно нижчою або високою ціною з урахуванням обставин такого збільшення/зниження ціни (наприклад, обсягу доходів, торгівлі або комерційної діяльності, розміру, знання заявлених систематичних збитків або надходжень) або з урахуванням суми, заявленої в іншій (аналогічній) операції. • Підозріла ознака 20: Здійснення великих фінансових операцій (угод), особливо на прохання нещодавно створених компаній, коли такі операції не обґрунтовані з точки зору заявлених цілей компанії, діяльності клієнта або можливої групи компаній, якій вона належить, або без інших обґрунтованих причин. Підозрілі ознаки, що стосуються вибору професійного юриста • Підозріла ознака 21: Дача вказівок/розпоряджень професійному юристу, який знаходиться на значній відстані від клієнта або місця здійснення операції (угоди) без поважних або економічних підстав. • Підозріла ознака 22: Дача вказівок/розпоряджень професійному юристу, який не має відповідної спеціалізації або не має досвіду надання послуг при здійсненні складних або дуже великих операцій (угод). • Підозріла ознака 23: Готовність клієнта заплатити набагато вищий гонорар, в порівнянні зі звичайною оплатою за послуги, без достатніх на те підстав. • Підозріла ознака 24: Неодноразова зміна клієнтом консультантів протягом короткого періоду часу, або використання послуг декількох консультантів по юридичним/правовим питанням без достатніх на те підстав. • Підозріла ознака 25: Інший професійний юрист відмовився надати необхідну послугу, або відносини з іншим фахівцем були розірвані. Підозрілі ознаки, що стосуються характеру (предмета) угоди між професійним юристом і клієнтом Підозріла ознака 26: Незвичайність операції (угоди), наприклад:
--	--	---

	• Операції (угоди) є незвичайними внаслідок їх розміру, характеру, періодичності або способу здійснення; • Наявність явних і великих розбіжностей між заявленою ціною і реальною вартістю відповідно до будь-якими довідковими матеріалами, в якому можна знайти приблизні дані про реальну вартість, або за оцінкою професійного юриста; • Звернення некомерційної організації за послугами, пов'язаними з операціями (угодами), або з метою, що не відповідають заявленій діяльності або є незвичайними для такої організації. Підозріла ознака 27: Клієнт: • Бере участь в операціях (угодах), які не відповідають його звичайній професійної або комерційній діяльності; • Демонструє відсутність відповідних знань характеру і мети професійних послуг, за якими він звертається; • Бажає заснувати або поглинути юридичну особу з сумнівним описом цілей цього, або з описом цілей, не пов'язаних з його звичайної професійної або комерційною діяльністю, або з описом цілей, для яких потрібне отримання ліцензії, при явній відсутності у клієнта наміри отримати таку ліцензію; • Часто змінює організаційно-правову форму та/або керівництво юридичних осіб; • Просить спростити процедуру і завершити операцію(угоду), без надання пояснень; • Виявляє очевидну незацікавленість в результатах угоди між ним і фахівцем з правових питань; • Просить рекомендувати його фінансовим установам для отримання банківських послуг. Підозріла ознака 28: Створення складних схем володіння і власності без поважних або економічних підстав. Підозріла ознака 29: Участь в операції (угоді) структур (юридичних осіб), розташованих в декількох країнах, які не мають очевидного ставлення до клієнта або операції, або без інших поважних або економічних підстав. Підозріла ознака 30: Створення та/або придбання за короткий період часу акцій або цінних паперів декількох компаній, підприємств або юридичних осіб, що мають спільні елементи (той же самий один або кілька партнерів або акціонерів, директорів, зареєстрованих адрес, цілей діяльності) без будь-якого логічного пояснення. Підозріла ознака 31: Відсутність документів, що підтверджують розповідь клієнта, його попередні операції (угоди) або діяльність компанії. Підозріла ознака 32: Наявність ряду спільних елементів в декількох операціях (угодах), здійснених за короткий період часу, без будь-яких логічних пояснень. Підозріла ознака 33: Операції з перепродажу нерухомості (або продажу по ланцюжку) з постійно зростаючою вартістю або ціною покупки. Підозріла ознака 34: Переривання операцій без будь-якого занепокоєння з приводу оплати гонорару або подальшого отримання грошових коштів. Підозріла ознака 35: Незрозумілі зміни розпоряджень/вказівок, особливо в останній момент. Підозріла ознака 36: Предметом угоди між фахівцем з правових питань і клієнтом є виключно зберігання документації чи інших предметів, зберігання депонованих грошей або інше використання клієнтського рахунку без надання юридичних послуг. Підозріла ознака 37: Відсутність розумної комерційної/фінансової/податкової або юридичної причини для
--	---

		здійснення операції (угоди). Підозріла ознака 38: Надмірна складність операції (угоди) або структури (юридичних осіб), які використовуються для її здійснення, що призводить до очевидно непотрібного збільшення податків або гонорарів. Підозріла ознака 39: Оформлення довіреності потрібно для управління або розпорядження активами в незвичайних умовах або без логічного пояснення. Підозріла ознака 40: Вкладення (інвестицій) в нерухоме майно без будь-якого зв'язку з місцем розташування такої нерухомості і/або фінансових вигод від таких вкладень. Підозріла ознака 41: Дуже простий або швидке врегулювання позову без участі або з мінімальною участю найнятого професійного юриста. Підозріла ознака 42: Прохання про здійснення виплати третім особам без обґрунтованих причин або без здійснення відповідної операції (угоди). Джерело: http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/ML%20and%20TF%20vulnerabilities%20legal%20professionals.pdf
25.	FATF Звіт «Фінансові операції, які пов'язані з незаконним обігом афганських опіатів» (червень 2014 р.) FATF Report. Financial flows linked to the production and trafficking of Afghan opiates (june 2014)	Додаток Е. ІНДИКАТОРИ (Червоні прапорці) В даному Додатку наведені шаблони фінансових операцій, характерних для розрахунків за опіати афганського походження і відмивання отриманих доходів. Такі схеми можуть бути також використані при виявленні фінансових операцій, пов'язаних з іншими наркотичними засобами. «Елементарні» індикатори можуть використовуватися фінансовими установами та ПФР в різних комбінаціях один з одним - за принципом конструктора. У деяких індикаторах враховується певна етнічна приналежність, національність або місце проживання учасника операції. Розглянуті окремо, такі фактори ні в якій мірі не можуть бути первинними підставами для підозри. Однак в окремих випадках і певних юрисдикціях, при наявності інших ознак підозрілості, такі фактори можуть сприяти виявленню осіб, які беруть участь у злочинній діяльності. Дане типологічне дослідження ні в якій мірі не підтримує дискримінацію осіб і спільнот на основі їх національної або етнічної приналежності. - Фінансові операції (включаючи перекази грошових коштів без відкриття рахунку) відбуваються між особами однієї етнічної чи національної приналежності, але знаходяться в різних країнах. Наявність етнічного зв'язку з країною виробництва або транзиту наркотиків. - Переказ грошових коштів в/з фінансових центрів (особливо фігуруючих в даному дослідженні). - Суми фінансових операцій, що здійснюються фізичними чи юридичними особами, кратні 100, 1 000, 10 000 в доларах США, євро або національній валюті. Розпливчасті призначення платежів, наприклад, «на поточні витрати», «за товари», «матеріальна допомога», «позика» і т. д. Як правило, операції не мають економічного сенсу. Одержувачі коштів не пропонують жодних товарів чи послуг платникам. - Джерело походження коштів невідомий. У цьому випадку платник не може або відмовляється надати документи або пояснення, що підтверджують джерело походження коштів. Наприклад, фізична особа (резидент або нерезидент), обмінює національну валюту в

		готівковій формі на долари США або євро та перераховує їх за кордон, при виникненні питань у співробітників банку, обмінного пункту або офісу грошових переказів ухиляється від відповіді, проявляє ознаки занепокоєння і т. д. • Фінансові операції не пов'язані з веденням підприємницької діяльності, інвестиціями або придбанням нерухомого майна. Відправниками за такими операціями є фізичні особи - нерезиденти. • Систематичні операції з обміну валюти здійснюються фізичними особами - нерезидентами, етнічно пов'язаними з країнами виробництва і транзиту наркотиків. • Грошові кошти перераховуються до Афганістану при відсутності поставок товарів (послуг). • Розпливчаті характеристики, неможливість оцінити загальну кількість (обсяг) і вартість товару. • Кримінальне минуле або наявність зв'язків з особами, залученими в незаконний обіг наркотиків. • Різке збільшення оборотів за рахунком в порівнянні з попереднім періодом. • Велика кількість рахунків (в тому числі електронних гаманців), оформлених на одну особу. • Оплата за товар, вартість якого легко піддається маніпуляції/фальсифікації. • Оплата за експортними контрактами третьою стороною. • Систематичне внесення/зняття коштів через термінали. • Банківські перекази в міжнародний фінансовий центр за «поставку товарів», опис або вартість таких товарів легко піддається маніпуляції (наприклад, антикваріат, програмне забезпечення, старі автомобілі). • Перекази грошових коштів в/з компанії-посередники (як правило «... Exchange Company») в фінансових центрах (особливо, позначених в даному дослідженні). • Внесення готівкових коштів на рахунок компанії з послідовним переказом. • Внесення готівкових коштів на рахунок компанії з ознаками фіктивності з подальшим переведенням в міжнародний фінансовий центр. • Використання компаній-посередників для проведення трансграничних грошових переказів. • Багаторазове внесення (зняття) готівкових коштів. • Багаторазове зарахування грошових коштів на електронний гаманець (електронний засіб платежу). • Багаторазові перекази грошових коштів з електронного засобу платежу в країну, через яку пролягають маршрути транспортування наркотиків. • Багаторазове внесення грошових коштів на карткові рахунки фізичними особами, етнічно пов'язаними з країнами виробництва або транзиту наркотиків. • Операції провайдерів фінансових послуг в міжнародних фінансових центрах. • Операції провайдерів фінансових послуг, які мають зв'язки з міжнародними фінансовими центрами. Джерело: http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Financial-flows-linked-to-production-and-trafficking-of-afghan-opiates.pdf
26.	FATF Керівництво з ризик	РОЗДІЛ II – КЕРІВНИЦТВО ДЛЯ ПРОВАЙДЕРІВ ПОСЛУГ ПО ПЕРЕКАЗУ ГРОШОВИХ КОШТІВ І ЦІННОСТЕЙ 39. Ризик-орієнтований підхід в частині ПВК/ФТ спрямований на сприяння розвитку розмірних виявлених ризиків

орієнтованого підходу для послуг переказу коштів або вартості (лютий 2016 р.) Guidance for a Risk-Based Approach for Money or Value Transfer Services, FATF (February 2016)	ВК/ФТ заходів управління і мінімізації. У разі провайдерів послуг з переказу грошових коштів або вартості відноситься до видів продукту і послуг, які надають такі провайдери, до способів розподілу ресурсів в області комплаєнсу, організації системи внутрішнього контролю і внутрішніх структур, а також до імплементації політики і процедур управління і мінімізації ризиків, припинення і виявлення ВК/ФТ, з урахуванням мереж агентів. А. Оцінка ризиків 40. Оцінка ризиків формує базу ризик-орієнтованого підходу провайдерів послуг по переказах грошових коштів і цінностей. Така оцінка повинна дозволяти провайдерам послуг по переказах грошових коштів і цінностей, розуміти, яким чином і якою мірою вони уразливі з погляду ВК/ФТ. Часто результатом оцінки ризиків є умовний поділ ризиків за категоріями, що дозволяє провайдерам послуг переказу грошових коштів або вартості визначати характер і обсяги ресурсів в області ПВК/ФТ, необхідних для мінімізації та управління ризиками. Оцінка ризиків завжди має бути належним чином задокументована, регулярно оновлюватися і доводитися до відома відповідних працівників провайдера послуг по переказах грошових коштів і цінностей. Оцінка ризиків провайдера послуг переказу коштів та цінностей повинна бути співмірного характеру і складності його діяльності, видами надаваних продуктів і послуг, умовами запропонованих операцій, використовуваних каналів розподілу і характеристиками клієнтів. Зазначене включає в себе розгляд наступних факторів: характер і масштаб ділової активності провайдера послуг по переказах грошових коштів і цінностей, у тому числі наявність або відсутність безлічі філій, відділень, мережі агентів, що надають широкий спектр різноманітних фінансових продуктів і послуг; профіль ризику клієнта, в тому числі наскільки більше різноманітна їх клієнтська база в різних географічних районах; якою мірою пропоновані продукти і послуги послідовно нижче встановленого порогового значення; а також якою мірою провайдер послуг по переказах грошових коштів і цінностей вразливий з точки зору загроз ВК/ФТ. 41. Протидія фінансуванню тероризму та відмивання грошей є глобальним пріоритетом. Провайдери послуг з переказом грошових коштів і цінностей повинні використовувати різні джерела інформації для цілей виявлення, управління та мінімізації таких ризиків. Зазначене включає в себе облік типологічних досліджень, індикаторів і показників ризику, посібників та/або рекомендацій, що видаються компетентними державними органами і ФАТФ. Крім того, при виявленні та оцінці індикаторів ризиків ВК/ФТ, до яких схильні провайдери послуг переказу коштів і цінностей, вони повинні розглядати ряд чинників, який може включати в себе: • характер, масштаб, різноманітність і складність їх діяльності та цільового ринку; • частку клієнтів, вже встановлених як високоризикованих; • юрисдикції, де провайдер послуг з перекладу грошових коштів та матеріальних цінностей здійснює свою діяльність або яким він іншим чином схильний, як через свою власну діяльність, так і за допомогою діяльності клієнтів, особливо в юрисдикціях більш вразливих зважаючи контекстуальних чинників і різних факторів ризику, таких як поширення злочинності, корупції, фінансування тероризму, так само як і загальний рівень і якість управління і правозастосування, контролю в області ПВК / ФТ, регулювання та нагляду, в тому числі в юрисдикціях, зазначених в переліку ФАТФ.
---	---

	• канали розподілу, в тому числі ступінь, в якій провайдер послуг з переказу коштів і цінностей безпосередньо взаємодіє з клієнтом, а також наскільки він довіряє (або йому дозволено довіряти) проведення НПК третім особам, складність ланцюжка платежів, а також систем розрахунків, використовуваних між операторами, в ланцюжку платежів, використання технологій, а також в якій мірі використовується мережа агентів; • внутрішній аудит і результати регулювання; • обсяг і розмір операцій з урахуванням звичайної діяльності провайдера послуг переказу коштів і цінностей і профілю ризиків його клієнтів. 42. У належних випадках провайдери послуг переказу коштів та матеріальних цінностей можуть співпрацювати, наприклад, на галузевому або національному рівні для розробки інституційних засобів оцінки, які можуть бути використані окремими суб'єктами при проведенні власної оцінки ризиків. 43. При підготовці своєї оцінки ризиків провайдери послуг з переказу коштів і цінностей повинні брати до уваги кількісну та якісну інформацію, отриману з відповідних внутрішніх і зовнішніх джерел, таких як керівники підприємств, національна та секторальна оцінка ризиків та загроз, статистика злочинів, переліки та доповіді, що видаються міжурядовими міжнародними організаціями та національними урядами. 44. Ризики ВК/ФТ можуть бути визначені різними категоріями. Застосування категорій ризиків дозволяє розробити стратегію управління потенційними ризиками, сприяючи провайдерам послуг з переказу коштів і цінностей в застосуванні до клієнтів пропорційних заходів контролю і нагляду. Найбільш загальноприйнятими критеріями ризиків є: міждержавні або географічні ризики; ризики клієнтів; ризики продукту/послуг; а також ризики агентів. Значимість зазначених категорій ризиків (окремо або в комбінації) при оцінці загального ризику ВК/ФТ може варіюватися в різних організаціях, в залежності від відповідних обставин і управління ризиками. Отже, провайдерам послуг з переказу коштів і цінностей належить самостійно визначити питому вагу ризиків; тим не менш, параметри, встановлені в законі або нормативному регулюванні можуть обмежити свободу розсуду підприємців. 45. У той час як узгоджений перелік категорій ризиків відсутня, зазначені в цьому Посібнику приклади являють собою категорії ризиків, які частіше виявляються. Єдина методологія застосування даних категорій ризиків відсутня, а застосування таких категорій ризиків спрямовано на надання стратегії управління потенційними ризиками. Нижчезазначені категорії ризиків могли б розглядатися окремо або у взаємозв'язку з іншими категоріями ризику. Державний/географічний ризик 46. Відсутність універсально узгоджене визначення або методології виявлення того, чи є певна країна або регіон (в тому числі, країна/географічна області, в якій здійснює свою діяльність провайдер послуг з переказу коштів і цінностей) підвищений ризик ВК/ФТ. Державний або географічний ризик у взаємозв'язку з іншими факторами ризику являє собою корисну інформацію щодо потенційних ризиків ВК/ФТ. Фактори, які можуть бути розглянуті в якості індикаторів ризику, що включають в себе: • країни, визначені достовірними джерелами, які надають фінансування або надають підтримку терористичної діяльності, або на території яких здійснюють свою діяльність включені в переліки терористичні організації; • країни, визначені достовірними джерелами, як мають значний рівень організованої злочинності, корупції
--	---

	або іншої злочинної діяльності, в тому числі країни, що є джерелами або транзитом для незаконних потоків наркотиків, торгівлі людьми, контрабанди та незаконних азартних ігор; • країни, щодо яких застосовуються санкції, ембарго або схожі заходи, прийняті міжнародними організаціями, такими як Організація Об'єднаних Націй; • країни, визначені достовірними джерелами, які мають слабкий рівень державного управління і правозастосування, режиму регулювання, в тому числі країни, визначені в заявах ФАТФ, як мають слабкі режими ПВК/ФТ і щодо яких фінансові організації повинні проявляти особливу увагу в контексті ділових відносин та операцій. Ризик клієнтів 47. Провайдери послуг переказу коштів і цінностей повинні визначити, чи є конкретний клієнт підвищений рівень ризику і потенційний вплив яких-небудь мінімізують факторів на таку оцінку. Таке визначення категорії може бути обумовлено родом діяльності клієнта, його поведінкою або діловою активністю. Зазначені фактори окремо можуть не свідчити про підвищений ризик у всіх випадках, але комбінація таких чинників може без сумніву вимагати більш ретельного дослідження. Категорії клієнтів, підприємницька або інша діяльність яких може свідчити про підвищений ризик включає в себе: • клієнт або контрагент є іншим провайдером послуг з переказу грошових коштів і цінностей або фінансової організацією, щодо яких відповідними національними компетентними органами державної влади були застосовані санкції за недотримання вимог чинного режиму ПВК/ФТ та які не здійснюють відновлювальні заходи для поліпшення відповідності вимогам; • клієнт здійснює свої ділові відносини або операції при незвичайних обставинах, таких як: - клієнт здійснює поїздки в непояснених напрямках для проведення операцій; - наявність мережі клієнтів; тобто певних груп фізичних осіб, які здійснюють операції в одному або в багатьох місцях або за допомогою безлічі послуг; - клієнт володіє або управляє підприємством, заснованому на звороті готівкових грошових коштів, яке представляється підставною компанією або в якій змішані доходи, що мають законне і незаконне походження, як це визначено при проведенні огляду операцій, що представляються невідповідними фінансового стану чи роду діяльності. • Публічні посадові особи або члени їх сімей, або близькі до них особи, а також випадки, коли бенефіціарний власник клієнта є публічною посадовою особою, як це визначено Рекомендацією 12. • Заочні клієнти у разі наявності сумнівів у особистості такого клієнта. • Клієнт, який використовує агентів або пов'язаних з ним осіб, у випадках, коли, в силу характеру відносин або операції представляється важко ідентифікувати бенефіціарного власника коштів. • Клієнт мало обізнаний або не схильний розкривати деталі одержувача грошових коштів (адреса/контактна інформація та ін). • Клієнт надає невідповідну інформацію (наприклад, надає різні імена). • Клієнт бере участь в операції, яка не має видимої зв'язку з країною призначення та відсутні пояснення.
--	--

		• Підозра щодо дії клієнта від імені третьої сторони у відсутність розкриття такої інформації, або під контролем якогось або особи (особи, яка надає вказівки). Наприклад, отримує грошовий переказ і відразу передає його іншій особі, або хтось інший діє за клієнта, але вказує в операції його/її ім'я. • Клієнт, щодо якого застосовувалися санкції правоохоронних органів (у зв'язку з вчиненням злочинів, спрямованих на витяг прибутку), про яких відомо провайдера послуг по переказах грошових коштів і цінностей. • Клієнт, надає неправдиві/шахрайські ідентифікаційні відомості, про що свідчать документи, недостатній зв'язок документів з клієнтом або розгляд документів в контексті інших документів (наприклад, використання ідентифікаційних карток або документів на різні імена без пояснення). • Клієнт, операції або діяльність якого виявляють зв'язок з потенційно злочинною діяльністю, або індикаторами зазначеними у звітах ФАТФ або національних компетентних органів державної влади (наприклад, ПФР, правоохоронні органи та ін). Ризики продукту/послуг 48. Загальна оцінка ризиків повинна також включати визначення потенційних ризиків, які становлять продукт і послуги, пропоновані провайдером послуг по переказах грошових коштів і цінностей. Провайдер послуг по переказах грошових коштів і цінностей повинен враховувати ризики, пов'язані з новими або інноваційними продуктами або послугами, безпосередньо не надаються провайдером, але сприяють системі постачання продукту або надання послуг. Виявлення ризиків продуктів і послуг може також включати в себе розгляд їх характеристик, так само як і застосовуваних заходів мінімізації таких ризиків, а також може включати такі фактори: • Продукти або послуги, яким властиво сприяти анонімності, чи продукти, які швидко переміщуються через державні кордони, такі як готівкові кошти, грошові перекази онлайн, передплачені картки, платіжні доручення та міжнародні грошові перекази з використанням мобільних телефонів. • Продукти або послуги, з дуже високим або відсутнім лімітом транзакції. • Глобальний охоплення пропонованих продуктів або послуг. • Складність пропонованих продуктів або послуг. • Продукти або послуги, що дозволяють обмінювати готівку грошові кошти на оборотні документи на пред'явника, такі як передплачені картки або платіжні доручення. 49. Ризик, пов'язаний з операцією, який також може змінюватись у залежності від того, виступає провайдер послуг з перекладу грошових коштів і цінностей в якості відправника або одержувача операції. Загальна оцінка ризиків повинна включати в себе розгляд операції в цілому. Зазначене має включати в себе розгляд таких факторів, як а) Спрямовані операції або спроби вчинення операції: • Поведінку клієнта у пункті операції: - Клієнт структурує операцію з явним наміром розподілити суми таким чином, щоб не перевищити застосовне для НВК порогове значення, уникаючи вимог щодо направлення повідомлень і зберігання даних. - Операція необґрунтовано складна, а явні підприємницькі або законні цілі її здійснення відсутні. - Кількість або сума операцій не відповідає фінансовому становищу або роду діяльності, або виходить за межі
--	--	---

	звичайної господарської діяльності клієнта в контексті інформації, наданої клієнтом при проведенні операції або в ході подальшої взаємодії (такого, як інтерв'ю, дискусія або виходячи з інформації, наданої податковим органам, до якої забезпечений доступ провайдера послуг з перекладу грошових коштів і цінностей і т.д.). - Клієнт пропонує хабар або чайові, в випадках, коли чайові не є звичайною практикою, або готовий сплатити невластиві винагороди для проведення операції. - Клієнт має туманне уявлення про суму операції. - Клієнт здійснює незвичайні запити, загрожує або намагається переконати працівників не направляти повідомлення. - Клієнт здійснює міжнародні відправлення грошових засобів і потім очікує отримання рівноцінних сум перекладів або навпаки. - Клієнт здійснює електронний переказ грошових коштів на незаконні сайти азартних ігор онлайн. Адреса електронної пошти містить посилання на азартні ігри або переказ здійснюється в країни з великою кількістю діючих інтернет-сайтів азартних ігор. - Клієнт здійснює переказ грошових коштів в юрисдикцію, країну або регіон, що характеризуються підвищеним рівнем ризику. - Клієнт намагається здійснити операцію, але з урахуванням ймовірності підпасти під моніторинг НПК, скасовує проведення операції для того, щоб уникнути застосування до нього вимог про направлення повідомлень та інших вимог. - Клієнт здійснює переказ грошових коштів для заяви про свої права на виграш у лотереї або отримання призу або особі, з якою він зустрічався тільки в режимі онлайн. Переказ кредитну картку або в цілях оплати позики, за можливість працевлаштування або за можливість анонімної покупки. Всі індикатори потенційного споживчого шахрайства. - Представляється, що відправник не має ніяких родинних зв'язків з одержувачем, а також відсутні пояснення з приводу такого переказу. • Діяльність, виявлена в ході моніторингу (у багатьох таких випадках діяльність клієнтів може бути очевидною, як при взаємодії в пункті відправлення, так і в ході аналізу транзакції з боку одержувача): - Перекази різних осіб одній і тій особі або перекази однієї особи різним особам в відсутність пояснення. - Незвично великі агреговані електронні перекази або великий обсяг, або частота операцій у відсутність логічної і явної причини. - Клієнт використовує вигадані, номінальні або кілька різних адрес. - Показник концентрації операцій клієнта, спрямованих на якусь юрисдикцію, значно перевищує очікуваний з урахуванням клієнтської бази в цілому. - Клієнт надсилає або отримує кошти від осіб, залучених до злочинну діяльність, згідно з наявними даними. • Мережу клієнтів, що використовують загальну контактну інформацію, таку як адреси, телефонні номери, адреси електронної пошти, у випадках, коли це не є нормальним і не має розумного пояснення. • Перекази в систему Хавала і іншим провайдерам аналогічних послуг в напрямках, де такі операції
--	--

	розглядаються як незаконні згідно інформації, якою володіє провайдер послуг з переказах грошових коштів і цінностей. b) Отримані операції: • щодо імплементації Р. 16 про електронні перекази, провайдери послуг по переказах грошових коштів і цінностей повинні приділяти особливу увагу: - Операціями, у яких не зазначені необхідні відомості про відправника та одержувача грошових коштів. - Випадків, коли у провайдера-розпорядника, надає послуги по переказах грошових коштів і цінностей була запитана додаткова інформація про клієнта або операції, але відповідь не було отримано. - Одноразове або протягом певного періоду часу отримання великої кількості операцій, які, як видається, не відповідають раніше звичної моделі діяльності одержувача (наприклад, протягом сезону виробництва незаконних наркотичних засобів, щодо незаконного переміщення сезонних робітників і т.д.). Ризики каналів розподілу, зокрема, ризики агентів 50. При загальній оцінці ризиків аналізу підлягають конкретні фактори, що виникають з використання агентів як бізнес-моделі, сприяючої надання послуг по переказах грошових коштів і цінностей. У деяких випадках такі агенти можуть також самі використовувати продукти і послуги. Для провайдерів послуг з перекладу грошових коштів і цінностей, важливо забезпечити розуміння того, що з себе представляє агент, і що він не є особою, яка вчиняла злочин, або його співучасником. Оцінка ризиків агентів видається більш складною для провайдерів, що надають послуги по переказах грошових коштів і цінностей на міжнародному рівні, зважаючи на відмінності у вимогах, пропонувані країнами, а також потенційного ризику недотримання вимог агентами відповідних місцевих нормативних актів у сфері ПВК/ФТ, а також логістики нагляду за агентами. Зазначений аналіз ризику повинен включати в себе такі чинники, які зазначені нижче на підставі заходів, в якій вони відносяться до бізнес-моделі провайдера послуг з переказах грошових коштів і цінностей. • Агенти, що представляють більше одного провайдера послуг з перекладу грошових коштів і цінностей. • Агенти, які перебувають на території юрисдикцій або країн, характеризуються підвищеним рівнем ризику, або обслуговуючі високоризикованих клієнтів або угоди. • Агенти, статус яких встановлений як «публічні посадові особи». • Агенти, які здійснюють незвично велика кількість операцій з іншими агентами, особливо з агентами, що знаходяться в географічній області або регіоні, характеризуються високими ризиками. • Обсяг операцій агента не відповідає ні загальним, ні відносного обсягу операцій, раніше був типовим. • Модель операції, що визначає вартість операцій рівне нижче будь-яких застосовних порогових значень для цілей НВК. • Агенти, щодо яких застосовувались санкції з боку правоохоронних органів. • Агенти, які не пройшли або не закінчили програми навчання. • Агенти, які не відповідають стандартам програми комплаєнсу, тобто програми, які не дозволяють ефективно керувати дотриманням вимог внутрішніх політик, вартісних обмежень, зовнішнього регулювання і т. д.
--	---

		- Агенти, раніше не дотримували нормативне регулювання, і які не мають наміру слідувати програмами комплаєнсу, переглядати рекомендації, і тим самим, що підлягають випробувального терміну, зупинення або припинення діяльності. - Агенти, які не подали необхідну інформацію про відправника переведення за запитом. - Агенти, у яких збір і зберігання даних не є строгими, стабільними або узгодженими. - Агенти, готові прийняти помилкові ідентифікаційні відомості або дані про ідентифікацію, що містять недостовірну інформацію, неіснуючі адреси, про що відомо особі, яка перебуває в даному регіоні, або телефонні номери, які використовуються в якості накопичувача інформації. - Агенти з незбалансованим співвідношенням напрямки-отримання перекладів, в зіставленні з іншими агентами в даній місцевості, або операції або діяльність яких свідчить про потенційному співучасті у злочинній діяльності. - Агенти, сезонні коливання бізнесу яких не відповідають їх доходам або іншим агентам в тій же місцевості, або збігаються з структурою злочинних доходів. - Агенти, у яких співвідношення спірних або аномальних клієнтів і клієнтів, що не входять в дану групу, не відповідає нормі в порівнянних регіонах. Джерело: https://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Guidance-RBA-money-value-transfer-services.pdf
27.	FATF Керівництво щодо боротьби з фінансування розповсюдження зброї масового знищення – імплементація фінансових положень резолюцій Ради Безпеки ООН щодо протидії розповсюдженню зброї масового знищення (лютий 2018 р.) Guidance on Counter Proliferation Financing – The Implementation of Financial Provisions of United Nations Security Council Resolutions	Елементи, що можуть вказувати на фінансування розповсюдження зброї масового знищення Індикатори можливого фінансування розповсюдження, як зазначено у Додатку 1 до Звіту FATF про Типології з Фінансування Розповсюдження 2008 року (з оновленими наказами) - В операції залучено осіб чи підприємства, що знаходяться в іноземній країні, щодо якої існують підозри у розповсюдженні. - В операції залучено осіб чи підприємства, що знаходяться в іноземній країні, щодо якої існують підозри у проведенні диверсій. - Клієнт, контрагент чи їх адреса аналогічні тим, що знаходяться у публічно відкритому списку «небажаних осіб», або мають історію порушень експортного контролю. - Діяльність клієнта не відповідає профілю його бізнесу, або інформація про кінцевого користувача не відповідає діловому профілю цього користувача. - Експедиторська фірма вказана як кінцевий пункт призначення продукту. - Замовлення товарів розміщується фірмами чи особами, що знаходяться в іноземних країнах, відмінних від країни зазначеного кінцевого користувача. - Транзакція включає в себе поставку товарів несумісних з технічним рівнем країни, до якої вони поставляються (напр., обладнання для виробництва напівпровідників для поставки у країну, що не має електронної промисловості). - В проведенні операцій залучені можливі компанії оболонки (напр., компанії не мають високої капіталізації або мають інші індикатори, що вказують на можливу фіктивність компанії).

**to Counter the Proliferation
of Weapons of Mass
Destruction, FATF
(February 2018)**

- Транзакція демонструє зв'язки між представниками компаній, що здійснюють обмін товарами, тобто однакові власники чи керівники.
- Обхідний маршрут поставок (якщо доступний) та/або непрямий шлях фінансових операцій.
- Операції фінансової торгівлі, в яких шлях поставок (якщо інформація доступна) проходить через країни зі слабким законодавством щодо експортного контролю або його слабким правозастосуванням.
- В проведенні операцій залучені особи чи компанії (особливо торгівлі), що розташовані у країнах зі слабким законодавством щодо експортного контролю або його слабким правозастосуванням.
- Операція включає поставки товарів, що не відповідають географічній схемі торгівлі (напр., чи країна залучена зазвичай до експорту/імпорту даних товарів?).
- До проведення операції залучена компанія, що має відомі недоліки у застосуванні контролю з ПВК/ФТ та/або операція відбувається у країні зі слабким законодавством щодо експортного контролю або його слабким правозастосуванням.
- Базуючись на інформації, що отримана через проведення операції, задекларована вартість вантажу очевидно занижена по відношенню до вартості поставки.
- Невідповідність інформації, що міститься у торговій документації та фінансових потоках, таких як назви/імена, компанії, адреси, пункт призначення й так далі.
- Схеми з електронного переказу коштів, які показують незвичну поведінку чи не мають конкретної цілі.
- Клієнт надає неповну інформацію, відмовляється надавати додаткові дані на вимогу.
- Новий клієнт надає запит на проведення кредитної операції, очікуючи на затвердження нового рахунку.
- Інструкції з проведення або платежі від чи на користь осіб, що не ідентифіковані на оригінальному листі кредитної чи іншої документації.

В. Додаткові потенційні індикатори ухилення від санкцій, зазначені у звітах третіх сторін (напр., Звіт РоЕ ООН, академічне дослідження)

- Залучення предметів, що знаходяться під режимом експортного контролю ЗМЗ або національного режиму з контролю.
- Залучення осіб, що пов'язані із країною, яка підозрюється у розповсюдженні, та/або здійснюються угоди щодо складного обладнання, для використання якого особа не має технічної бази.
- Використання готівки чи дорогоцінних металів (напр., золото) в операціях із залученням предметів промисловості.
- Залучення малих торгових, брокерських чи посередницьких компаній, що часто проводять діяльність, яка неспівставна з їх звичайною діяльністю.
- Залучення клієнта або контрагента, що заявляються як такі, що ведуть комерційну ділову діяльність, чиї операції дають підстави вважати, що вони діють як надавачі послуг з переказу грошей.

		- Операції між компаніями на основі бухгалтерських угод, які усувають потребу у фінансових міжнародних операціях. - Клієнти або контрагенти операцій пов'язані (напр., їх поєднує спільна фізична адреса, IP-адреса або телефонний номер, або їх діяльність може бути скоординованою). - Залучення університету у країні, що підозрюється у розповсюдженні. - Опис товарів у торговій або фінансовій документації неспецифічний, нешкідливий та не вводить в оману. - Свідчення того, що документація або інші офіційні документи (напр., ті, що пов'язані з перевезенням, розмитненням чи платіжними операціями) є фейковими або неправдивими. - Використання персональних рахунків для купівлі промислових продуктів. Джерело: http://www.fatf-gafi.org/media/fatf/documents/reports/Guidance-Countering-Proliferation-Financing.pdf
28.	FATF Керівництво із застосування ризик-орієнтованого підходу у секторі страхування життя (жовтень 2018 р.) Extract from “FATF Guidance for a Risk-Based Approach for the Life Insurance Sector” (october 2018)	Секція 1. Ризик-орієнтований підхід (РОП) FATF щодо ПВК/ФТ Виклики та методологія для ефективного РОП <i>Ідентифікація ризиків ВК/ФТ</i> 31. Страховикам та посередникам зі страхування життя може надаватись гнучкість у рішеннях щодо найбільш ефективного способу ідентифікувати ризики ВК/ФТ. Страховикам та посередникам зі страхування життя варто брати до уваги наднаціональний (якщо такі є) та національний правовий та регуляторний режим, будь-які зони встановлених важливих ризиків та будь-які заходи з пом'якшення, які визначені на правовому та регуляторному рівні. Якщо національна оцінка ризиків є проведеною, то це також варто взяти до уваги. 32. Компетентним та наглядовим органам варто розглянути питання щодо видання керівництва для страховиків та посередників зі страхування життя про те, як від останніх очікується виконання їхніх юридичних та регуляторних зобов'язань у ПВК/ФТ, включаючи коли страховики працюють на транскордонній основі. Постійні та ефективні комунікації між компетентними органами та страховиками та посередниками зі страхування життя є істотними передумовами для успішної імплементації РОП. 33. Доступ до чіткої, вчасної та об'єктивної інформації про ризики ВК/ФТ є також передумовою для ефективного РОП. У пояснювальній записці до Рекомендацій FATF 1.3 вимагається, щоб країни мали механізми забезпечення відповідною інформацією щодо результатів оцінки ризиків всім відповідним компетентним органам, фінансовим установам та іншим зацікавленим сторонам. Методологію та проведення цих оцінок ризиків варто також поширювати максимально як можливо та у випадках, коли така інформація не класифікується або її використання обмежено через правоохоронні причини чи причини національної безпеки. Поширення інформації грає важливу роль у наданні фінансовим установам, наглядовим та правоохоронним органам можливостей кращого використання ресурсів при ризик-орієнтованому підході та розвитку інноваційних технологій у боротьби з ВК/ФТ. Забезпечення більшого поширення інформації є ключовим елементом співробітництва незважаючи чи це здійснюється через кордони, чи між суб'єктами якоїсь фінансової групи, чи між фінансовими групами, чи між приватним та державним секторами. Це

відноситься також і в контексті страхування життя, оскільки страховики можуть бути частиною фінансової групи, куди залучаються різні типи фінансових установ на національному та транскордонному рівнях. Де інформація не є доступною відразу чи неадекватною, це буде більш складнішим для страховика чи посередника зі страхування життя щодо правильної ідентифікації (тобто виявлення та реєстрації) ризиків ВК/ФТ та, отже, вони можуть невдало оцінювати та пом'якшувати їх відповідно.

Оцінювання ризиків ВК/ФТ

34. Оцінювання ризиків ВК/ФТ означає, що країни, компетентні органи, страховики та посередники зі страхування життя повинні визначити як ідентифіковані загрози ВК/ФТ будуть впливати на них. Їм варто аналізувати інформацію, що одержана, щоб зрозуміти ймовірність прояву цих ризиків, а також вплив, який ризики б здійснювали на окремого страховика чи посередника зі страхування життя, на сектор страхування життя та дотичних фінансових установ, та можливо на національну економіку. Ризики, що визначені за допомогою цього процесу, часто відомі як притаманні ризики, та ризики, які залишились після процесу пом'якшення, відомі як залишкові ризики.

35. За результатами оцінки ризиків, ризики ВК/ФТ часто класифікують як низькі, середні, високі, з можливістю комбінування між різними категоріями (середньо-високий, низько-середній тощо). Якийсь ризик може бути визнаним як високий в одній юрисдикції, натомість в іншій юрисдикції той самий ризик може вважатись більш низьким, залежно від обставин, які переважають у цій юрисдикції. Така класифікація має на меті допомогти у розумінні та пріоритизації ризиків ВК/ФТ. Оцінювання ризиків ВК/ФТ, отже, виходить за межі кількісного та якісного збирання інформації: це формує основу для ефективного пом'якшення ризику ВК/ФТ, яку варто своєчасно оновлювати для збереження актуальності.

36. Оцінювання та розуміння ризиків означає, що компетентним органам, страховикам та посередникам зі страхування життя варто мати кваліфікований та довірений персонал, що найнятий за допомогою тестів на відповідальність та добросовісність, де доречно. Це також вимагає, щоб персонал мав та підтримував на належному рівні технічну компетентність та відповідний досвід, що пов'язаний зі складністю продуктів та операцій страховиків та посередників зі страхування життя.

Пом'якшення ризиків ВК/ФТ

37. Рекомендації FATF вимагають, щоб при використанні РОП страховики та посередники зі страхування життя, країни та компетентні органи вирішували щодо найбільш доречного та ефективного способу пом'якшення ризиків ВК/ФТ, які вони ідентифікували. Їм варто вживати посилені заходи, щоб пом'якшити ситуацію, в якій ризик ВК/ФТ є більш високим, та відповідно – спрощені заходи можуть бути застосовані при ситуаціях з більш низьким ризиком:

- Країнам, страховикам та посередникам зі страхування життя при розгляді застосування спрощених заходів варто здійснювати оцінку ризиків, що звернута на категорії споживачів або цільові продукти та встановлювати більш низький рівень ризиків, що з цим пов'язані, та визначити обсяг та інтенсивність заходів з ПВК/ФТ, що вимагаються. У Спеціальних рекомендаціях FATF викладено більш детально як цей загальний принцип застосовується до особливих вимог.

- Де ризики ВК/ФТ є більш високими, страховикам та посередникам зі страхування життя варто завжди застосовувати заходи з поглибленої перевірки клієнта, що є співмірними до цих наявних ризиків, навіть якщо у національному законодавстві або регулюванні може не бути описано як такі більш високі ризики пом'якшувати (наприклад, щодо зміни рівня поглибленого поточного контролю).

38. Тільки країни можуть вирішувати щодо дозволу на звільнення від деяких Рекомендацій у доведених низькоризикових ситуаціях (Пояснювальна записка до Рекомендацій 1. 2 А. 6)

Секція II. Керівництво для приватного сектору

Оцінка ризику

47. Витяги з таблиці 2 «Приклади притаманних факторів ризику у контексті страхування життя»

Приклади ризикових факторів

- У частині клієнтів та пов'язаних третіх сторін (держатель полісу та, якщо є його бенефіціарний власник, бенефіція та, якщо є, її бенефіціарний власник):
 - Зростання клієнтської бази
 - Фізичні особи, які є більш важкими для ідентифікації.
 - Структури, що створюють складнощі для ідентифікації бенефіціарного власника держателя поліса або бенефіції.
 - Незвичайні обставини, що пов'язані з діловими відносинами або операціями клієнтів.
 - Клієнт є публічним діячем.
 - Методи платежів
 - Походження або джерела коштів та багатства.
 - Високоризикові фізичні особи.
- У частині продуктів та послуг:
 - Продукти, що пов'язані з висоризикованими платежами.
 - Продукти, які накопичують значні кошти, здійснюють операції зі значними сумами або дозволяють знімати значні суми коштів.
 - Продукти, які сприяють анонімності або їх легко передати.
 - Продукти, які легко дозволяють їх достроково розірвати.
 - Продукти з низькою вартістю полісів страхової допомоги та простими характеристиками.
- У частині каналів розповсюдження:

- Канали збуту без фізичної присутності клієнта
- Довіра та постачання.
- Управління клієнтськими платежами.
- У частині географії:
 - Продукти та послуги.
 - Клієнти.
 - Посередники.

Секція III. Керівництво для наглядових органів

Ризик-орієнтований підхід для наглядових органів

Розуміння та оцінка ризиків ВК/ФТ

Ризики, загрози та вразливості сектору страхування життя

103. На національному рівні країнам та компетентним органам варто визначити та оцінити головні характеристики ризиків ВК/ФТ сектору страхування життя, щоб визначити їхній підхід до нагляду. Відповідні фактори ризиків можуть включати наступне:

- Політичне та правове середовище.
- Економічна структура країни та податкова політика.
- Культурні фактори та природа громадянського суспільства.
- Ресурси, розміщення та концентрація кримінальної діяльності.
- Розмір галузі страхування життя.
- Побудова галузі страхування життя.
- Структура власності страховиків та посередників зі страхування життя.
- Інструменти корпоративного управління у страховиках та посередниках зі страхування життя та в економіці взагалі.
- Природа платіжної системи та поширення готівкових операцій.
- Географічне поширення операцій та клієнтів страхової галузі.
- Типи продуктів та послуг, що пропонуються страховиками життя (включаючи, якщо потрібно, страхове покриття у страхуванні життя).
- Типи клієнтів, які обслуговуються страховиками життя.

- Типи найбільш часто здійснених предикатних злочинів.
- Кількість незаконних грошей, створених на національному рівні.
- Кількість незаконних грошей, створених за кордон та відмитих на національному рівні.
- Головні канали або інструменти, що використовуються для ВК/ФТ.
- Вага тіньової економіки.

Ризики, загрози та вразливості, пов'язані з географічним місцезнаходженням страховиків та посередників зі страхування життя як частин страхових чи фінансових груп

108. Відсутні загальновизнані характеристики та методології для визначення чи окрема країна або географічна територія (включаючи країну або географічну територію) з якої страхових чи посередників працює) репрезентує більш високий ризик для ВК/ФТ. Ризик країни чи території, спільно з іншими ризиковими факторами, надає корисну інформацію щодо потенційних ризиків ВК/ФТ. Фактори, що можуть вважатись індикаторами ризику, включають:

Країни або території, визначені надійними джерелами, які надають кошти або підтримку для терористичної діяльності або які визнали, що терористичні організації діють на їхніх теренах.

- Країни, визначені надійними джерелами, що мають значний рівень організованої злочинності, корупції або іншої кримінальної діяльності, включаючи країни, що є джерелами або транзитними для незаконного обігу наркотиків, торгівлі людьми, контрабанди та незаконних азартних ігор.
- Країни, що підпадають під санкції, ембарго чи інші схожі заходи, накладені міжнародними організаціями, такими як ООН.
- Країни, визначені надійними джерелами, що мають слабкі уряди, правоохоронні та регуляторні режими, включаючи країни, визначені заявами FATF, що мають слабкі режими з ПВК/ФТ та щодо яких фінансовим установам варто звертати особливу увагу стосовно ділових відносин та операцій.

109. При визначенні профілів ризику щодо страховиків та посередників зі страхування життя наглядовим органам варто брати до уваги на складні фактори, включаючи:

- Їхні бізнес-моделі, включаючи продукти та послуги, що пропонуються, клієнтську базу та характеристики, канали розповсюдження, географічне місцезнаходження, де вони працюють, та відповідна фінансова інформація.
- Засоби реагування на місці, включаючи урядові заходи, якість управління ризиками та системи з ПВК/ФТ та ефективність заходів з пом'якшення.
- Професійна відповідність та доброчесність менеджменту та держателів кваліфікованої або контрольної участі.

Додаток А. Приклади ризикових факторів, які підходять для оцінки ризиків ВК/ФТ щодо суб'єктів страхування
Ризикові фактори продукту

145. Де фактор ризику поєднується з одним або більше індикаторами з «червоних прапорців», страховики або посередники зі страхування життя можуть бажати застосовувати більш суворий підхід до належної перевірки клієнта та контролю. Наступне: фактори ризику, які страховик або посередник зі страхування життя можуть розглядати, коли проводять власну оцінку ризиків. Взагалі, рівень ризику ділових відносин є зазвичай результатом комбінації декількох факторів ризику. Як виняток, це може бути засновано на одному окремому ризику, якщо останнього вважають важливим.

Ризикові фактори продукту

146. Ризик продукту оцінюється шляхом визначення того, наскільки продукт вразливий до відмивання коштів та фінансування тероризму, базуючись на побудові продукту. Ризик продукту варто оцінювати періодично та коли важливі зміни вносяться до пропонованих продуктів (включаючи розвиток нових продуктів чи послуг). Ризик продукту є важливим фактором при визначенні незвичайної діяльності.

147. Витяг з таблиці. Атрибути для оцінки вразливості продукту:

- Можливість володіти коштами або переказувати великі суми.
- Ліквідність
- Часовий горизонт
- Купівля та цільове використання продукту

148. Наступні характеристики продукту призводять до зростання профіля ризику продукту:

- Гнучкість платежів, для прикладу, продукт дозволяє платежі від невизначеної третьої сторони або високовартісні чи невизначені платежі з премій, переплати або велику кількість низьковартісних платежів з премій чи готівкові платежі.
- Легкий доступ до нагромаджених коштів, для прикладу, продукт дозволяє частково знімати кошти або у будь-який час його легко достроково розірвати, з обмеженими платежами або внесками.
- Доступність, для прикладу, продукт може торгуватись на вторинному ринку або використовуватись як застава для позики.
- Анонімність, для прикладу, продукт сприяє або дозволяє анонімність клієнта.

149. Наступні характеристики продукту призводять до зменшення профіля ризику продукту:

- Продукт виплачується тільки при наперед визначених подіях, наприклад, смерть чи на конкретну дату, таку як у випадку полісів страхування життя позичальника, що покривають споживчі та іпотечні кредити та виплачуються лише у випадках смерті застрахованої особи.
- Немає дострокового розірвання.
- Немає інвестиційних елементів.

- Немає можливості платежів від третьої сторони.
- Загальне інвестування обмежується низькою вартістю.
- Поліс страхування життя з низькою премією.
- Доступність тільки через роботодавця, наприклад, допомоги, пенсійні відрахування або прості механізми, що надається як вихідна допомога працівникам, де внески здійснюються шляхом вирахування з зарплати та напрацьовані правила не дозволяють передання відсотків учасників у рамках програми.
- Продукт не може викупатись у короткостроковому або середньостроковому періоді, як у випадках з пенсійними правилами без можливості дострокового розірвання.
- Відсутність готівкових платежів.

Ризикові фактори через послуги та операції

150. Ризик послуги та операції може бути оціненим шляхом визначення того, наскільки вразливим є використання продукту третьою стороною або непередбачене використання, що базується на застосуванні операцій, які надаються. На ризик послуги та операції впливає побудова продукту. Розуміння потенційних ризиків послуги та операції при здійсненні бізнесової діяльності є важливим фактором в розпізнанні незвичайної діяльності на клієнтському рівні.

151. Ризик послуги та операції вважається більш високим, коли характеристики чи послуги продукту створюють можливості для клієнтів використовувати продукт у спосіб, що не відповідає меті продукту. Для прикладу, страховий поліс з інвестиційними коштами може бути використаний як довгострокові інвестиції, але може бути вразливий через часті операції, оскільки це дозволяє операції з низькими преміями та не може бути перепорою для зняття грошей будь-який час.

152. Витяг з таблиці. Атрибути для оцінки ризиків послуги чи операції:

- Складність визначення власності коштів.
- Клієнт не є платником чи отримувачем коштів.
- Платіжний ресурс або отримувач знаходяться за межами країни.
- Кількість операцій.
- Операційні шаблони.

Фактори ризиків через посередницькі канали та канали розповсюдження

153. Канал розповсюдження є методом, коли клієнт використовує відкриття нового полісу чи рахунку. Ризик каналу розповсюдження визначається за оцінюванням як вразливість каналу до діяльності з відмивання грошей та фінансування тероризму, що базується на атрибутах, які можуть створити полегшення щодо приховування ідентифікаційних даних клієнта.

154. Ризик нездатності правильної ідентифікації клієнта може бути вищим для каналу розповсюдження, що використовує посередника або не вимагає контакту віч-на-віч. Залежно від продукту, ризик каналу розповсюдження

пом'якшується, якщо використовуються розповсюджувачі, які також є суб'єктами законодавства з ПВК/ФТ, що вимагає наявності комплаєнс-програми або підписаної роботодавцем клієнта програми з пенсійних відрахувань.

155. Витяг з таблиці. Атрибути для оцінки ризиків вразливості каналів розповсюдження:

- Розповсюджувач має зобов'язання з ПВК/ФТ.
- Платіж страхувальнику зі страхування життя.
- Безпосередні відносини між клієнтом та страхувальником зі страхування життя.

Наступні фактори ризику посередницьких каналів та каналів розповсюдження можуть сприяти підвищенню ризику:

- Торгівля не віч-на-віч, такі як торгівля онлайн, поштою або за телефоном, без достатньої гарантії щодо пом'якшення ризиків обману при ідентифікації.
- Посередник є залученим при управлінні претензіями
- Довгий ланцюг посередників.
- Посередник використовується при незвичайних обставинах (для прикладу, заохочення через непояснювальну географічну відстань).

Наступні фактори можуть сприяти пониженню ризику:

- Розповсюдження здійснюється через визначені компанії, що мають контракти зі страховиком, що надає страхування життя для їхніх працівників, для прикладу як частина соціального пакету.

Ризикові фактори клієнта

157. Клієнт-орієнтовані фактори ризику оцінюються, щоб визначити рівень вразливості до загроз відмивання грошей та фінансування тероризму, що виникають через клієнтів та ґрунтуються на характеристиці останніх. Розуміння притаманних ризиків допомагає нам ефективно визначати відповідну систему контролю за пом'якшення ризиків та управління остаточними ризиками. Фактори ризику клієнта у поєднанні з факторами ризику бізнес-діяльності можуть використовуватись як критерії для виставлення балів ризикам, щоб визначити високоризикових клієнтів. Фактори клієнт-орієнтованого ризику включають:

- Ідентифікацію клієнта.
- Залучення третіх сторін.
- Джерела коштів та багатства клієнта.
- Клієнти – публічні діячі.
- Відомі кримінальні злочинці та терористи.

158. Витяг з таблиці. Атрибути, що використовуються для оцінки вразливості від клієнт-орієнтованого ризику до відмивання грошей та фінансування тероризму:

- Ідентифікація.

- Відносини з третьою стороною.
- Юридична форма клієнта.
- Джерела коштів або багатства, включаючи вид зайнятості та господарської діяльності.
- Інтенсивність та тривалість відносин з клієнтом.
- Клієнт тільки є держателем рахунків з низькоризикованими продуктами та послугами.
- Інші фактори (наприклад, інформація з ЗМІ).
- Публічні діячі.

Ідентифікація клієнта

159. Ризик ідентифікації клієнта стосується ризику, при якому страхувальник зі страхування життя здійснює господарську діяльність з клієнтом, який не є тим, за кого себе видає, або залучений з метою відмивання коштів та фінансування тероризму.

160. Щоб пом'якшити ризик ідентифікації клієнта, ідентифікація клієнта може встановлюватись шляхом перегляду ідентифікаційних даних клієнта та профілю клієнта. Це є доповненням до підтвердженої інформації або до будь-яких наявних відносин з клієнтом.

161. Профіль клієнта може включати:

- Тривалість відносин між страховиком та клієнтом.
- Історія підозрілих та незвичних операцій.
- Негативні новини, які можуть пов'язувати клієнтів з твердженнями про кримінальну поведінку.
- Повідомлення або запити від правоохоронних органів.

Червоні прапорці для факторів ризику клієнта:

- Клієнт є юридичною особою, чия структура власності створює складнощі щодо визначення кінцевого бенефіціарного власника або контролера (Примітка: Це може статись на початку або згодом, що страховий поліс, що перебуває в індивідуальній власності, може передаватись юридичній особі. Процеси «знай свого клієнта» або належної перевірки клієнта варто застосовувати в обох випадках).
- Держатель полісу та/або отримувач коштів від контракту є компанії, чия структура власності створює складнощі щодо визначення кінцевого бенефіціарного власника, наприклад: багаторівневість або тому, що структура власності компанії виходить за межі юрисдикції.
- Держатель полісу та/або отримувач коштів від контракту є компанії з номінальними власниками та/або їхні акції є на пред'явника.
- Діяльність з низьким середнім доходом, але поліс має високі постійні внески.
- Історія у межах діяльності з високим ризиком ВК/ФТ відповідно до місцевих типологій щодо злочинів, високий

		доступ до господарської діяльності, що базується на використанні готівки чи на міжнародній орієнтації. • Клієнти, які з небажанням надають ідентифікаційну інформацію, коли купують продукт, або які надають мінімальну чи, начебто, вигадану інформацію. • Клієнт передає контракт іншому страховику (низький ризик після довготривалих відносин, високий ризик, якщо після короткого періоду часу, особливо з високими платежами). • Страховик ознайомлений зі зміною отримувача коштів від контракту тільки при пред'явленні вимоги та клієнт зазнає значних витрат через зацікавленість у більш ранньому завершенню дії продукту. • Запити клієнта щодо зміни чи зростання суми покриття та/або преміальна виплата є незвичною чи надмірною. <i>Залучення третьої сторони</i> 162. Залучення третьої сторони у продукт страхування може збільшити ризик відмивання грошей та фінансування тероризму, оскільки невідома сторона може мати зацікавленість або контроль полісу чи рахунку. 163. Коли при незвичній операції чи серії незвичних операцій залучають ресурси третьої сторони або одержувачем коштів є третя сторона та ця сторона є ідентифікованою, додаткова інформація подібна до належної перевірки клієнта може допомогти пом'якшити ризик. Кроки з поглибленої належної перевірки можуть включати запити щодо відносин з клієнтом, залучення до полісу чи рахунку та джерел багатства. Деякі продукти не дозволяють або обмежують внески чи платежі від третіх осіб. <i>Червоні прапорці третіх осіб</i> • Гейткіпери такі як бухгалтери, юристи або інші професії, що є держателями рахунків/полісів/контрактів в страховика, діючи від імені їхніх клієнтів, та де страховик має необґрунтовану довіру до гейткіперів. • Клієнти, які доручають або інакшим чином переказують вигоду від продукту завідомо непов'язаній третій стороні. • Клієнт змінює отримувача коштів від контракту та призначає завідомо непов'язану третю сторону. • Платежі регулярно одержуються від третьої сторони, яка не має очевидних відносин з держателем полісу. <i>Джерела багатства клієнта</i> 164. Щоб пом'якшити ризики нерозуміння джерел багатства клієнта, програми ризик-орієнтованого підходу для страховика зі страхування життя можуть контролювати високовартісні операції та реагувати на червоні прапорці шляхом перегляду на послідовність джерел багатства клієнта у поєднанні з клієнтськими: • Полісами та рахунками у страховика; та • Типами господарської діяльності, зайнятості та галузями, географічним резидентством та належністю до публічних діячів. <i>Географічний ризик</i>
--	--	--

		165 Географічне місцезнаходження або зв'язки з клієнтом можуть вказувати на високий ризик щодо діяльності з відмивання коштів та фінансування тероризму. З метою пом'якшення ризику рекомендують поділяти фактори ризику на внутрішні та міжнародні. <i>Внутрішні географічні фактори ризику</i> 166. Де дані є придатними, оцінка більш високих внутрішніх географічних ризиків ґрунтується на даних від внутрішнього історичного досвіду страховика або урядових даних, що ґрунтуються на злочинах у сфері відмивання грошей та інших предикатних порушеннях у регіоні. Це можна використовувати як фактор ризику або у межах моніторингової програми. Витяг з таблиці. Атрибути для оцінки ризику: • Регіони з високим рівнем злочинності. • Історія про високоризикову діяльність чи шахрайство. <i>Міжнародні географічні фактори ризику</i> 167. Ризик клієнта є більш високим серед клієнтів, які приєднуються з-за меж країни, особливо це стосується високоризикованих країн (див. абзац 108 цього пункту). Витяг з таблиці. Атрибути для оцінки ризику: • Іноземний податок або фізичне резиденство клієнта. • Іноземні зв'язки або операції Червоні прапорці географічного ризику: • Географічний ризик: значна та не пояснювальна географічна відстань між резидентом або місцем господарської діяльності клієнта та місцем, де відбувся продаж продукту (або місцезнаходженням представника страховика). • Чи надав клієнт довідку про свою національну податкову резиденцію, що спирається на іншу інформацію, яка для страховика чи посередника є відомою про клієнта? • Яке податкове резидентство клієнта? • Чи всі комунікації надсилаються за кордон без іноземних резидентних зв'язків? • Чи джерела багатства, джерела коштів або інші відомі відносини включають зв'язки з високоризикованими країнами? • Вимога у зв'язку зі смертю виплачується отримувачу коштів від контракту, який є резидентом високоризикованої країни, пов'язаної з тероризмом. • Премії та/або виплати здійснюються за допомогою рахунків, держателями яких є фінансові установи, що засновані в юрисдикціях, пов'язаних з високим ризиком ВК/ФТ.
--	--	--

		Посередники, що діють або мають зв'язки з юрисдикціями, що пов'язані з високим ризиком ВК/ФТ. Джерело: http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/rba-life-insurance.html
29.	FATF Керівництво з ризик-орієнтованого підходу «Віртуальні активи та постачальники послуг з переказу віртуальних активів» (червень 2019 р.) Guidance for a Risk-Based Approach to Virtual Assets and Virtual Asset Service Providers, FATF (june 2019)	Щодо територіальної діяльності постачальника послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів або щодо юрисдикції чи території, з якої можуть здійснюватися операції з віртуальними активами: - Країни або географічні зони, які за даними надійних джерел, надають фінансування чи підтримку терористичній діяльності або мають діючі терористичні організації на своїй території; - Країни, які визначені надійними джерелами, як такі, що мають високий рівень організованої злочинності, корупції чи іншої злочинної діяльності, в тому числі країни, які постачають (чи через які проходить транзит) наркотики, де здійснюється торгівля людьми, високий рівень контрабанди та незаконних азартних ігор; - Країни, які є об'єктами санкцій, ембарго чи схожих заходів, які накладені міжнародними організаціями, такими як Організація Об'єднаних Націй; - Відбуваються переміщення вартості з та до фіатної валюти, так і з традиційною фінансовою системою та операції поміж різними видами віртуальних активів; - Використання певних видів віртуальних активів: криптовалюти з підвищеною анонімністю, що можуть представляти підвищений ризик потенційно заплутуючи операції чи підриваючи спроможність СПФМ дізнатись свого клієнта та запровадити ефективну належну перевірку клієнта, інші заходи з ПВК/ФТ; - Використання анонімайзерів, таких як TOR чи I2P, які можуть ще сильніше заплутати операцію чи діяльність та завадити СПФМ дізнатись своїх клієнтів і запровадити ефективні заходи з ПВК/ФТ; - Характер та сфера дії рахунку, продукту чи послуги (напр., рахунки для збереження та розміщення маленьких сум, які дають змогу клієнтам, які не мають доступу до фінансових послуг, розміщувати обмежену суму); - Характер та сферу дії платіжних каналів та систем (напр., відкриті та закриті системи або системи, які сприяють мікроплатежам чи платежу від держави до особи / від особи до держави). Джерело: https://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/guidance-rba-virtual-assets.html
30.	FATF Звіт «Професійне відмивання коштів» (червень 2018 р.) Extract from «FATF Report. Professional	РОЗДІЛ V: МЕХАНІЗМИ ПІДТРИМКИ, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ПРОФЕСІЙНИМИ ВІДМИВАЧАМИ КОШТІВ PMLNs використовують широкий спектр інструментів та методів ВК. Серед найбільш значущих механізмів – TBML, механізми створення рахунку та підпільний банкінг. <i>Відмивання коштів з використанням торгівлі (TBML)</i> TBML визначається як «процес маскування доходів, одержаних злочинним шляхом, і рухомої вартості за допомогою використання торгових операцій з метою легітимізації їх незаконного походження». Існують різні варіанти TBML, які можуть бути використані PML. До них належать: Купівля товарів високої вартості з використанням доходів, одержаних злочинним шляхом, з подальшим

**Money Laundering»
(july 2018), p. 30 (extract
from Section V), p. 36, 37,
39, 40, 41, 44 (extract from
Section VI)**

відправленням та перепродажем товарів за кордон;

- *Перерахування коштів, які мають бути пов'язані з торгівлею, або з придбанням товарів, які в кінцевому рахунку ніколи не відвантажуються та не отримуються (також відомі як «фантомні поставки»);*
- *Фальсифікація кількості та/або вартості товарів, що відвантажуються, є вищою або нижчою за відповідний платіж, що дозволяє передати або отримати вартість доходів, одержаних злочинним шляхом (також відомих як завищені або занижені рахунки);*
- *Використання доходів, одержаних злочинним шляхом, для придбання товарів для законного перепродажу з оплатою товарів, виготовлених наркоторговцями/розповсюджувачами наркотиків законними власниками бізнесу (наприклад, the Black Market Peso Exchange – BMPE); і*
- *Використання грошових (Peso) брокерів, які є третіми особами, що прагнуть отримати виручку від наркотиків у місці, де незаконні доходи заробляють наркокартелі (наприклад, Колумбія, Мексика) за заниженою ставкою. Грошові брокери часто наймають багатьох осіб, відповідальних за збір виручки від наркотиків та за розпорядження цією виручкою, відповідно до керівництва або організації з незаконного обігу наркотиків, або грошових посередників, які виконують функції PMLOs.*

РОЗДІЛ VI: ЗАЛУЧЕНІ/ЗЛОЧИННІ ПОСТАЧАЛЬНИКИ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ ТА ІНШІ ПРОФЕСІОНАЛИ

Постачальники послуг з переказу грошових цінностей (MVTs)

Наведені делегаціями приклади та огляд даних показують, що постачальники MVTs свідомо сприяли проведенню PML, включаючи конвертацію валюти (тобто валюту), операції на основі грошових коштів та/або електронні перекази коштів. Складні постачальники MVTs можуть відігравати важливу роль на етапі розміщення процесу ВК. Найпоширеніші транзакції ВК, які сприяють постачальникам MVTs, це:

- придбання готівкових грошових переказів у фізичному місці провайдерів MVTs;
- великі грошові депозити, внесені на рахунки фізичних та юридичних осіб з подальшим внутрішнім перерахуванням на рахунок постачальника послуг MVTs або придбанням банківських внесків (наприклад, касового чеку), що підлягають сплаті постачальнику MVTs; і
- придбання банківських розписок на користь фізичних осіб та підприємств, про які домовляються постачальники MVTs для фінансування придбання грошових переказів.

Фінансові установи

Компетентним органам складно встановити фактичні докази, що свідчать про те, що фінансові установи активно втручаються у сприяння ВК. Банківські інсайтери, як правило, не повідомляють відкрито про свою злочинну поведінку і можуть мати можливість використовувати свій інсайдерський статус, щоб приховати проступки. Це може ускладнити виявлення та притягнення до кримінальної відповідальності залучених професіоналів фінансових служб. Ряд працівників у фінансових установах (від менеджерів нижчого рівня до керівництва вищого рівня) створює значну вразливість, яку можуть використовувати відмивачі коштів, але також і старші інсайтери, які свідомо допомагають у ВК та можуть завдати більше шкоди.

Залучені працівники банку можуть виконувати такі функції, як:

- створення підроблених чеків;

- моніторинг (або неналежний моніторинг) грошових потоків між рахунками, контрольованими співзмовниками;
- координація фінансових операцій, щоб уникнути STR;
- прийняття фіктивних документів, що надаються клієнтами, як основу для здійснення операцій, не задаючи жодних додаткових питань; і
- здійснення «віртуальних операцій» на рахунках своїх клієнтів – численні операції, проведені без істотної зміни чистого балансу на початку та в кінці робочого дня.

Проаналізовані випадки та отримана інформація також показали, що приватні банківські консультанти можуть виступати в якості PMLs та надавати послуги з метою приховування джерела власності та контролю над коштами, щоб уникнути перевірки, використовуючи різні методи, включаючи:

- відкриття та переказ грошей на банківські рахунки та з них на імена фізичних осіб або офшорних організацій, крім справжніх бенефіціарних власників рахунків;
- складання неправдивих заяв на банківські документи, необхідні банку для ідентифікації клієнтів та розкриття справжніх бенефіціарних власників рахунків;
- використання договорів «консалтингових послуг» та інших подібних видів договорів для створення легітимності незаконних переказів;
- ведення та використання декількох рахунків в одному банку для того, щоб перекази коштів між цими рахунками могли здійснюватися внутрішньо, не покладаючись на міжнародні механізми клірингу, більш видимі для правоохоронних органів;
- відкриття декількох банківських рахунків на фірми, що мають однакову назву, в одних і тих же або різних установах, щоб переводи не надходили від сторонніх осіб.

Юридичні та професійні послуги

Правоохоронні органи по всьому світі відзначили, що корпоративні структури часто використовуються в схемах PML та що професійні постачальники послуг використовуються у створенні структур. Правоохоронні органи ідентифікували використання складних корпоративних структур та офшорних компаній для приховування власності та полегшення руху злочинних доходів, а також те, що PMLNs використовує деякі послуги TSCP при створенні структур. Кілька поточних розслідувань по всьому світу вказували на те, що TCSPs виступають номінальними директорами корпоративних структур із подібною поведінкою, спостерігаючи за великими чи меншими TCSPs, включаючи:

- використання підходу «позначте галочку» для узгодженої активності;
- дистанціювання від ризику (тобто зменшення своєї відповідальності);
- використання ланцюгів агентів формування в декількох юрисдикціях;
- залучення до свідомо недбалої поведінки; і
- підробка підписів та нотаріальних документів.

Джерело: [https://www.fatf-gafi.org/documents/riskbasedapproach/documents/rba-legal-professionals.html?hf=10&b=0&s=desc\(fatf_releasedate\)](https://www.fatf-gafi.org/documents/riskbasedapproach/documents/rba-legal-professionals.html?hf=10&b=0&s=desc(fatf_releasedate))

31.	ЕГМОНТСЬКА ГРУПА Компрометація шахрайства ділової електронної пошти» (2019 р.)	• Клієнт надсилає електронною поштою інструкції щодо транзакцій які спрямовують платежі до відомого бенефіціару; проте інформація облікового запису бенефіціара відрізняється від раніше використаної. • Клієнт надсилає електронною поштою інструкції щодо транзакцій які спрямовують платежі бенефіціару, з яким у клієнта немає історії платежів або задокументованих оформлених ділових відносин, та платежів у подібному розмірі або тих платежів котрі перевищують раніше відправлених клієнтом бенефіціарів. • Клієнт надсилає електронною поштою запит щодо транзакцій стосовно додаткових платежів, відразу після успішного платежу на рахунок, який раніше не використовувався клієнтом для оплати своїх постачальників/виробників. Така поведінка може відповідати злочинцю, який намагається здійснити додаткові несанкціоновані платежі після того, як дізнався, що шахрайська виплата була успішно здійснена. • Клієнт надсилає по електронній пошті інструкції щодо транзакцій, які вказують на запит стосовно транзакцій таких як, «Терміновий», «Секретний» або «Конфіденційний». • Клієнт надсилає по електронній пошті інструкції щодо транзакцій таким чином, щоб надати фінансовій установі обмежений час або можливість підтвердити автентичність запитуваної транзакції. • Клієнт надсилає по електронній пошті інструкції стосовно транзакцій з метою направлення переказів коштів на рахунок іноземної фінансової установи, яка була задокументована у скаргах клієнтів як підозрілий пункт призначення шахрайських транзакцій. • На перший погляд, законні інструкції щодо транзакцій клієнта стосовно електронної пошти, включають в себе інформацію до якої входять різноманітні мови, часові рамки та кошти, аніж раніше перевірені та автентичні інструкції щодо транзакцій. • Інструкції щодо транзакцій походять із облікового запису електронної пошти, яка нагадує обліковий запис електронної пошти відомого клієнта; однак адреса електронної пошти була дещо змінена шляхом додавання, змін або видалення одного або декількох символів. • Фінансова установа отримує по електронній пошті інструкції щодо транзакцій від клієнта співробітника, який є нещодавно новою уповноваженою особою на рахунку, або є уповноваженою особою, яка раніше не надсилала інструкцій стосовно переказу коштів. • Співробітник або представник клієнта відправляє по електронній пошті інструкції стосовно транзакцій фінансової установи від імені клієнта, які ґрунтуються виключно на повідомленнях електронної пошти, що походять від керівників, адвокатів або їх представників. Однак, співробітник або представник клієнта, вказує на те, що він/ вона не змогли перевірити транзакції з такими керівниками, адвокатами або представниками. • Рахунок бенефіціара може належати офшорній компанії або мати фінансову установу, що знаходиться у юрисдикції з високим ризиком, як визначено фінансовою установою та відповідними юрисдикційними компетентними органами. • Злочинці надсилають підроблені документи або рахунки співробітнику жертви, для підтвердження транзакції. Підроблені документи та рахунки, можуть бути високої якості та включати в себе справжні документи, які були змінені для перенаправлення коштів на рахунок фінансової установи злочинця.
-----	---	--

		• Знімання коштів з рахунків у фінансовій установі та негайний переказ їх із фінансової установи або перерахунок на кілька рахунків у межах фінансової установи. • Фінансова установа отримує банківський переказ за кредитом на рахунок, однак, переказ коштів називає бенефіціара, який не є власником рахунку. • Сума переказу коштів, отриманого на рахунок бенефіціара, не відповідає профілю клієнта. • Раптове зростання великих транзакцій та залишків клієнта – посередника може вказувати на потенційну участь в якості грошового мула в шахрайській схемі.
32.	FATF Керівництво із застосування ризик-орієнтованого підходу для бухгалтерів (2019 р.) FATF Guidance for a Risk-Based Approach for the Accounting Profession (june 2019)	3. Розділ III. Керівництво по застосуванню ризик-орієнтованого підходу для бухгалтерів. 3.3.1. Виявлення та оцінка ризиків 60. Бухгалтери повинні вжити відповідних заходів для виявлення і оцінки ризику в масштабах всієї компанії для виявлення ВК / ФТ, з урахуванням своєї клієнтської бази. Зазвичай це виконується під час загальних процесів встановлення відносин з новими клієнтами. Вони повинні документувати ці оцінки ризику, підтримувати їх в актуальному стані і мати відповідні механізми для надання інформації про оцінку ризиків компетентним і наглядовим органам. Характер та ступінь оцінки ризиків ВК / ФТ повинні відповідати типу діяльності, характеру клієнтів та масштабу операцій. 61. Ризики ВК / ФТ потрібно розділити на три категорії: (a) державний / географічний ризик; (b) клієнтський ризик; (c) операційний ризик / ризик, пов'язаний з послугою та каналами поставок. Списки ризиків та індикаторів підозрілих червоних прапорців в кожній категорії не є вичерпними, але дають бухгалтерам відправну точку для розробки своїх РОП. 62. При оцінці ризиків бухгалтери повинні врахувати всі відповідні фактори ризику до того, як вони будуть визначати рівень сукупного ризику і відповідний рівень заходів щодо зниження ризику, які необхідно застосовувати. Така оцінка ризику цілком може ґрунтуватися на результатах НОР, наднаціональних оцінок ризику, на галузевих звітах компетентних органів по ризиках ВК / ФТ, властивим послуг / сектору бухгалтерів, на звітах про ризики в інших юрисдикціях, в яких базується бухгалтер, а також на будь-якій іншій інформації, що має відношення до оцінки рівня ризику, характерної для бухгалтерської практики. Наприклад, стаття в пресі та в іншій загальнодоступній інформації, яка висвітлює проблеми, які могли б виникнути в певних юрисдикціях. Бухгалтери також можуть посилалися на Керівництво ФАТФ за індикаторами та факторами ризику. Крім того, в ході відносин з клієнтом важливі процедури постійного моніторингу та аналізу профілю ризику клієнта. Компетентні органи повинні визначити спосіб оповіщення бухгалтерів про результати будь-яких національних оцінок ризику, наднаціональних оцінок ризику і про будь-яких

інших відомостях, які можуть мати відношення до оцінки рівня ризику, специфічного для бухгалтерської практики у відповідній країні.

63. Через характер послуг, що зазвичай надаються бухгалтером, автоматизовані системи моніторингу операцій, що використовуються кредитно-фінансовими установами, для більшості бухгалтерів не підходять. У контексті аудиту з метою виявлення незвичайних операцій може бути доречно використання штучного інтелекту та аналітичних інструментів. Знання бухгалтера про клієнта і його бізнес збільшуються в ході тривалих двосторонніх професійних відносин (в деяких випадках такі відносини можуть існувати і з короткостроковими клієнтами, наприклад, у зв'язку з угодами з нерухомістю). Однак, незважаючи на те, що від окремих бухгалтерів не очікується, що вони будуть розслідувати справи своїх клієнтів, у них можуть бути можливості для виявлення змін в типах робіт або характері діяльності клієнта в ході ділових відносин. А також бухгалтерам необхідно враховувати ризики, пов'язані з короткостроковими відносинами з клієнтами, які по суті можуть бути низькоризиковими, хоча і не обов'язково (наприклад, разові відносини з клієнтами). Крім того, бухгалтери повинні пам'ятати про суть професійних послуг (обов'язків), за якими звертається існуючий або потенційний клієнт, і про ризик їх використання.

64. Виявлення ризиків ВК / ФТ, пов'язаних з певними клієнтами або категоріями клієнтів, та певними видами робіт дозволяють бухгалтерам визначати і застосовувати належні заходи і заходи контролю для зниження таких ризиків. Ризики та відповідні заходи щодо зниження ризиків, також залежать від характеру виконуваних функцій і залучення бухгалтера. У фахівців, які представляють клієнтів при укладанні разових угод і фахівців найманих для консультування на тривалий термін, обставини можуть значно відрізнятися.

65. Обсяг і ступінь постійного моніторингу та аналізу залежить від характеру і частоти взаємин, а також від комплексної оцінки клієнтського / операційного ризику. Бухгалтеру також може знадобитися скорегувати оцінку ризику певного клієнта на основі інформації, отриманої від спеціально призначеного компетентного органу, ОСР або з інших достовірних джерел.

66. Бухгалтери можуть оцінювати ризики ВК / ФТ, використовуючи різні категорії. Це забезпечує стратегію управління потенційними ризиками, дозволяючи бухгалтерам, де це необхідно, піддавати кожного клієнта обґрунтованій оцінці ризику.

67. Значимість зазначених категорій ризику (окремо або в комбінації) при оцінці загального ризику ВК / ФТ може варіюватися в залежності від складності, характеру і обсягу послуг, що надаються бухгалтером і/або бухгалтерською фірмою. Однак ці критерії слід розглядати комплексно, а не окремо. Бухгалтери на основі своєї індивідуальної практики та обґрунтованості повинні самостійно оцінити значимість, яка буде прописана кожному фактору ризику.

68. Незважаючи на те, що універсального узгодженого набору категорій ризику не існує, приклади, наведені в цьому посібнику, містять найбільш типові категорії ризику. Не існує єдиної методології застосування цих категорій ризику, і

		використання даних категорій ризику має забезпечити пропонований системний підхід до управління потенційними ризиками ВК / ФТ та управління ними. Для невеликих фірм і одноосібних фахівців доцільно дивитися на пропоновані ними послуги (наприклад, надання послуг корпоративного управління може спричинити більший ризик, ніж інші послуги). 69. Злочинці використовують ряд методів та механізмів, щоб приховати активи і операції бенефіціарних власників. Багато загальних механізмів/методів було описано ФАТФ в попередніх документах, включаючи Керівництво ФАТФ про прозорість і бенефіціарну власність 2014 року і Спільний звіт FATF та Групи «Егмонт» про приховування відомостей про вигодоодержувача власності 2018 року. У цих документах і відповідних ситуаційних дослідженнях бухгалтери можуть знайти більш детальну інформацію про використанні методи маскування. 70. Практичною відправною точкою для бухгалтерських фірм (особливо невеликих) і бухгалтерів (особливо одноосібних фахівців) є наступний підхід. Багато з цих елементів мають вирішальне значення для виконання інших зобов'язань перед клієнтами, таких як фідучіарні обов'язки, а також їх загальних нормативних зобов'язань: а) політика встановлення відносин з новими клієнтами і «знай свого клієнта»: ідентифікація клієнта (і його бенефіціарів власників, коли це необхідно) і справжніх «бенефіціарів» угоди. З'ясування джерела походження грошових коштів та джерела доходу клієнта, якщо це необхідно, його власників і мету угоди. б) Політика прийняття зобов'язань: розуміння характеру роботи. Бухгалтери повинні знати характер наданих ними послуг і розуміти, як ця робота може сприяти переміщенню або приховування злочинних доходів. Якщо бухгалтер не має необхідного досвіду, він не повинен братися за роботу. с) Розуміння комерційне або приватне обґрунтування роботи: бухгалтери повинні перевірити та переконатися, що виконувана робота має комерційне або приватне обґрунтування. Однак бухгалтери не зобов'язані об'єктивно оцінювати комерційне або приватне обґрунтування, якщо воно є доцільним і обґрунтованим. д) Увага до індикаторів небезпеки-червоним прапорцям: пильність при виявленні і подальшому вивченні аспектів угоди, якщо є достатні підстави підозрювати, що кошти є доходами від злочинної діяльності або пов'язані з фінансуванням тероризму. У таких випадках необхідно направити повідомлення про підозрілу операцію. Документування роздумів при наявності плану дій - життєздатний варіант, що допомагає інтерпретувати / оцінювати червоні прапорці / індикатори підозрілості. е) Заходи, які можливо, необхідно виконати. ф) Результати зазначених вище заходів (тобто комплексна оцінка ризику конкретного клієнта / угоди) будуть визначати рівень і характер доказів / документації, аналізованих відповідно до заходів НПК / посиленими заходами НПК фірми (включаючи підтвердження джерела доходу або грошових коштів). g) Бухгалтери повинні належним чином документувати та фіксувати заходи, вжиті відповідно до пунктів а) - е).
--	--	---

3.1.1. Державний / географічний ризик

71. Клієнт може представляти високий ризик, якщо його бізнес пов'язаний з країною підвищеного ризику щодо:

- a) походження або поточного місцезнаходження джерела грошових коштів;
- b) місця надання послуг;
- c) країни реєстрації або місцезнаходження клієнта;
- d) місця скоєння основних операцій клієнта;
- e) країни реєстрації або місцезнаходження вигодоодержувача;
- f) країни реєстрації компанії або місцезнаходження основних операцій (для потенційних придбань).

72. Не існує загальновизнаного значення країни або географічного району підвищеного ризику, але бухгалтери повинні звертати увагу на:

- a) країни / області, які визначені надійними джерелами що здійснюють фінансування або надають підтримку терористичної діяльності або в яких є діючі терористичні організації;
- b) країни, що визначені надійними джерелами, як такі, що значний рівень організованої злочинності, корупції або іншої злочинної діяльності, включаючи країни походження або транзиту незаконних наркотиків, торгівлі людьми, контрабанди і незаконних азартних ігор;
- c) країни, котрі підпадають санкціям, ембарго або аналогічним заходам, накладеним міжнародними організаціями, такими як ООН;
- d) країни, що визначені надійними джерелами як такі, що слабкі режими управління, охорони права і регулювання, включаючи країни в заявах ФАТФ як такі, що слабкі режими ПВК / ФТ, діловим відносинам та операціям з якими кредитно-фінансові установи (а також УНФПП) повинні приділяти особливу увагу;
- e) країни, що визначені надійними джерелами, які відмовляються співпрацювати з компетентними органами для надання інформації про бенефіціарних власників, яких можливо встановити на основі аналізу звітів ФАТФ або звітів організацій, які також розглядають різні рівні співпраці, таких як звіти Глобального форуму ОЕСР про дотримання міжнародних стандартів податкової прозорості.

3.1.2. клієнтський ризик

73. Ключовими факторами ризику, які повинні враховувати бухгалтери, є:

- a) клієнтська база фірми, що включає галузі або сектора, в яких є особливо широкі можливості для ВК / ФТ;
- b) клієнти фірм, серед яких є ППО особи з близького оточення ППО або особи, пов'язані з ППО, які характеризуються клієнтами підвищеного ризику (подальші вказівки по виявленню ППО наводяться в Керівництві ФАТФ щодо публічних

	посадових осіб (2013 рік)). с) клієнти, які підтримують свої ділові відносини або які звертаються за послугами при незвичайних або нетрадиційних обставинах (що має оцінюватися з урахуванням всіх обставин, представлених клієнтом). d) Клієнти, у яких структура або характер установи або відносин перешкоджає своєчасній ідентифікації дійсного бенефіціарного власника або особи, яка контролює, або клієнти, які намагаються перешкодити суті свого бізнесу або намагаються приховати власника або характер операцій, наприклад: i. незрозуміле використання фіктивних і / або підставних компаній, юридичних осіб, які є номінальними власниками акцій або які володіють акціями на пред'явника, здійснення управління через номінальних директорів і директорів юридичних осіб, реєстрація компаній та управління активами в різних країнах, і все це без будь-якої очевидної законної або легальної податкової, комерційної, економічної чи іншої причини; ii. незрозуміле використання неформальних утворень, таких як сім'я або наближені особи, що діють як номінальні акціонери або директори; iii. незвичайна складність структури контролю або власності без чіткого пояснення, коли певні обставини, структури, географічне розташування, міжнародна діяльність або інші фактори не узгоджуються з розумінням бухгалтера ділових і економічних цілей клієнта; e) компанії-клієнти, які здійснюють значну частину свого бізнесу або мають великі дочірні компанії в країнах, які можуть представляти високий географічний ризик; f) клієнти, які займаються бізнесом, пов'язаним з великим об'ємом готівкових розрахунків (і / або розрахунків з використанням грошових еквівалентів). Якщо такі клієнти самі підпорядковуються повному спектру вимог у сфері ПКК / ФТ і доступні регулюванню відповідно до Рекомендацій ФАТФ, то це може знизити ризики. До них відносяться: i. провайдери послуг переказу грошей або цінностей (УПДЦ) (Наприклад, провайдери послуг грошових переказів, обмінні пункти, casas de cambio, centros cambiarios, remisores de fondos, bureaux de change, оператори грошових переказів і оператори банківських операцій або інші організації, що пропонують послуги з переказу грошей); ii. оператори, брокери та інші особи, які надають послуги, пов'язані з віртуальними активами; iii. казино, букмекерські контори та інші гральні заклади та види їх діяльності; iv. торговці дорогоцінними металами і камінням; g) підприємства, як правило, не мають великий оборот готівки, але мають у своєму розпорядженні, значні суми готівки для здійснення певних операцій; h) некомерційні або благодійні організації, які беруть участь в угодах, мабуть, не мають логічної економічної мети або у яких відсутній зв'язок між заявленою діяльністю та іншими сторонами угоди; а) клієнти, які використовують послуги фінансових посередників, кредитно-фінансових установ або УНФПП, на яких
--	--

	не поширюються закони та заходи в сфері ПВК / ФТ і які не знаходяться під належним наглядом компетентних органів або ОСР; b) клієнти, які діють відповідно до вказівок невідомої неналежної особи; c) клієнти, які активно і нез'ясовно уникають особистих зустрічей або які періодично віддають розпорядження без законних підстав, іншим чином ухиляються від контакту або з якими дуже важко зв'язатися, коли цього зазвичай не очікується; d) клієнти, які вимагають здійснення операцій в незвично стислі часові рамки без обґрунтування прискорення операції, що ускладнює або робить неможливим для бухгалтерів належну оцінку ризику; e) клієнти, раніше засуджені за злочини, пов'язані з отриманням доходу, інструктують бухгалтерів (які, в свою чергу, знають про таких осуджених) здійснювати певні дії від їх імені; f) клієнти, у яких немає адреси, або є кілька адрес без обґрунтованих причин; g) клієнти, що мають грошові кошти, які явно нез'ясовні з їх обставинам (наприклад, їх віку, доходу, професії або добробуту); h) клієнти, які змінюють свої розпорядження по платежах або інструкції без відповідного пояснення; i) клієнти, необґрунтовано (або з підозрілим обґрунтуванням) змінюють свої способи оплати угоди в останній момент, або незрозуміле відсутність інформації, або непрозорість угоди. Цей ризик поширюється на ситуації, коли в останній момент вносяться зміни, що дозволяють виплату грошових коштів третьою стороною / третій стороні; j) клієнти, які наполягають, без адекватного обґрунтування або пояснення, на тому, щоб операції здійснювалися виключно або в основному з використанням віртуальних активів з метою збереження анонімності; k) клієнти, які пропонують заплатити незвично великі суми за послуги, які, як правило, не передбачають таку надбавку. Однак не слід розглядати як фактор ризику сумлінні і чесні домовленості про умовну винагороду, яка виплачується в разі успішного результату справи, коли бухгалтери можуть отримати значну премію за успішне надання своїх послуг; l) незвично великий обсяг активів або незвично великі операції в порівнянні з тими, що потрібно було б очікувати від клієнтів даної категорії, вказує на те, що клієнта, який не відноситься до клієнтів підвищеного ризику, слід віднести до такої категорії; m) наявність певних обставин, структур, географічне розташування, міжнародна діяльність або інші фактори, які не узгоджуються з розумінням бухгалтером бізнесу або економічної ситуації клієнта. p) клієнтська база бухгалтерів, що включає галузі чи діяльності, в яких є особливо широкі можливості для ВД / ФТ; n) клієнти, які підозрюються у фальсифікації діяльності за допомогою використання неправдивих позик, фальшивих рахунків і вводять в оману про назву угод;
--	---

	о) переклад головного офісу компанії в іншу юрисдикцію, в якій не ведеться ніякої справжньої економічної діяльності, створює ризик, створення фіктивних компаній, які можуть використовуватися для маскування вигодоодержувача; р) взаємозв'язок між чисельністю / структурою співробітників і характером бізнесу, що відрізняється від норми в даній галузі (Наприклад, оборот компанії невиправдано високий, враховуючи кількість співробітників і використовуваних активів в порівнянні з аналогічними підприємствами); q) раптова активність раніше недіючого клієнта без будь якого пояснення; г) клієнт створює або розвиває підприємство з несподіваним напрямом діяльності або швидким отриманням результатів. Організована злочинність, як правило, не вимагає збору засобів / позик, тому злочинці часто виходять на новий ринок першими, особливо якщо цей ринок роздрібний / пов'язаний з великими обсягами готівкових розрахунків; с) ознаки небажання клієнта отримувати необхідні державні дозволи / реєстрацію і т.д .; т) незрозуміла причина, по якій клієнт вибирає бухгалтера, враховуючи місцезнаходження або спеціалізацію фірми; u) часта або незрозуміла заміна професійного (их) консультанта (ів) або керівників клієнта; v) небажання клієнта надавати всю актуальну інформацію або наявність у бухгалтерів підстав підозрювати, що надана інформація невірна або недостатня; w) спроби клієнта отримати права резидента або громадянство в країні установи бухгалтерів в обмін на переклад капіталу, придбання майна або державних облігацій або інвестиції в корпоративні структури. 74. Клієнтами, згаданими вище, можуть бути фізичні особи, які, наприклад, намагаються приховати свої ділові інтереси і активи, або такими клієнтами можуть бути керівники компанії, які, наприклад, намагаються приховати структуру власності. 3.1.3. Операційний ризик / ризик, пов'язаний з послугою і каналами поставок 75. Послуги, які надають бухгалтери і які (в деяких випадках) можуть бути використані для надання сприяння особам, які займаються відмиванням грошей, включають: а) використання загальних клієнтських рахунків або зберігання грошових коштів або активів клієнта без обґрунтування; б) ситуації, в яких консультації по створенню юридичних утворень можуть незаконно використовуватися для приховування власника або реальної економічної мети (включаючи створення трастів, компаній або зміна назви / місцезнаходження або створення складних групових структур). Це може включати консультування з приводу дискреційного трасту, що дає довірчому керуючому право на свій розсуд визначати клас бенефіціарів, в який не
--	---

	входить реальний бенефіціар (наприклад, спочатку вказати благодійну організацію в якості єдиного дискреційного бенефіціара, щоб пізніше додати реальних бенефіціарів). Крім того, сюди відносяться ситуації, коли траст створюється для управління акціями компанії з метою зашкодити визначення бенефіціарів активів, якими управляє траст. с) У випадку довірчого трасту, заснованого за угодою сторін - незрозумілі (коли пояснення виправдано) класи бенефіціарів та дії довірчих керуючих такого трасту; d) послуги, при яких бухгалтери на практиці представляють або запевняють репутацію і надійність клієнта третім сторонам, не в повній мірі розбираючись в справах клієнта; е) послуги, які дозволяють приховувати бенефіціарних власників від компетентних органів; f) послуги, за якими звертається клієнт, в наданні яких у бухгалтера немає досвіду, за винятком випадків, коли бухгалтер передає звернення відповідно навченому фахівцеві для отримання консультації; g) безготівкові банківські перекази з використанням численних внутрішньокорпоративних переказів для приховування обліку, аудиту; h) послуги, в значній мірі спираються на новітні технології (Наприклад, пов'язані з первинним розміщенням монет або віртуальними активами), які за своїм характером уразливі з точки зору використання злочинцями, не піддаються регулюванню в сфері ПІД / ФТ; i) передача нерухомості або інших дорогих виробів або активів між сторонами протягом періоду, незвично короткого часу для аналогічних угод, без явних юридичних податкових, комерційних, економічних чи інших законних причин; j) угоди, при яких для бухгалтера очевидно, що винагорода невинуватна, а клієнт не вказує законних причин для угоди; k) адміністративні домовленості, що стосуються спадщини, якщо бухгалтеру було відомо, що померлий був засуджений за злочин, спрямований на отримання доходів; l) послуги, які навмисно припускають велику анонімність клієнта або інших учасників, ніж зазвичай при даних обставин і з досвіду бухгалтера; m) використання віртуальних активів та інших анонімних коштів платежу і переказу майна в ході операції без явних юридичних, податкових, комерційних, економічних чи інших законних причин; n) операції з використанням незвичайних платіжних засобів (Наприклад, дорогоцінних металів або каменів); o) відстрочка платежу за актив або послугу, доставленого негайно, до більш пізньої дати, ніж в яку зазвичай очікується платіж, без належних гарантій оплати; р) незрозуміла вказівка незвичайних умов / положень в кредитних угодах, які не відображають комерційних відносин сторін і можуть зажадати від бухгалтерів з'ясування ризиків. Угоди, які можуть зловмисно використовуватися
--	---

		таким чином, припускають незвично короткі / довгі періоди амортизації, процентні ставки істотно вище / нижче ринкових або незрозумілі повторювані анулювання векселів / заставних або інших інструментів фінансового забезпечення істотно раніше узгодженої дати погашення; q) передача товарів, які складно оцінити (Наприклад, коштовності, дорогоцінне каміння, предмети мистецтва або антикваріат, віртуальні активи), коли така передача не типова для даного типу клієнтів, наприклад, передача юридичній особі або взагалі без будь-якого відповідного пояснення; r) послідовні внески в акціонерний капітал однієї і тієї ж компанії або інші внески протягом короткого періоду часу без явних юридичних, податкових, комерційних, економічних або інших законних причин; s) придбання підприємств, що знаходяться в процесі ліквідації, без явних юридичних, податкових, комерційних, економічних або інших законних причин; t) право представництва, що надається при незвичайних умовах (Наприклад, коли воно надається беззастережно або в відношенні конкретних активів), і неясне або нелогічне обґрунтування цих умов; u) угоди за участю тісно пов'язаних осіб, які клієнт і / або його фінансові консультанти обґрунтовують непослідовно або нераціонально і згодом не бажають або не можуть пояснити, посилаючись на юридичні, податкові, комерційні, економічні або інші законні причини; v) ситуації, в яких використовується номінальна особа (наприклад, один або член сім'ї називається власником майна / активів, і при цьому очевидно, що цей друг або член родини отримує вказівки вигодоодержувача) без явних юридичних, податкових, комерційних, економічних чи інших законних причин; w) платежі, які отримані від пов'язаних або невідомих третіх сторін і платежі готівкою, коли це не є типовим способом оплати; x) комерційні, приватні угоди або угоди з нерухомістю або послуги, які полягають або надаються клієнтом без явних юридичних, комерційних, економічних, податкових, сімейних, управлінських або інших законних причин; y) підозри з приводу шахрайських операцій або угод, які неправильно враховані. Такі угоди включають: i. заниження або завищення сум виставлених рахунків за товари / послуги; ii. неодноразове виставлення рахунків на оплату одних і тих же товарів / послуг; iii. невірно зазначені товари / послуги - недопоставки / поставки надмірної кількості (наприклад, помилкові дані в транспортних накладних); iv. багаторазова продаж товарів / послуг. 76. Що стосується категорії ризику, зазначених вище, бухгалтери можуть також розглянути приклади факторів ризику шахрайства, перерахованих в Міжнародному стандарті аудиту 240 «Обов'язки аудитора щодо несумлінних дій при проведенні аудиту фінансової звітності »(МСА 240) та приклади умов та соціальні обставини, які можуть вказувати
--	--	---

на ризики суттєвого викривлення з Міжнародного стандарту аудиту 315 «Виявлення та оцінка ризиків суттєвого викривлення за допомогою вивчення організації та її оточення» (МСА 315). Навіть якщо бухгалтер не проводить аудит, в МСА 240 і МСА 315 наводяться корисні переліки додаткових індикаторів небезпеки-червоних прапорців.

3.1.4. Параметри, які можуть впливати на РОП та на ризик

77. Незважаючи на те, що всі бухгалтери повинні дотримуватися жорстких стандартів належної перевірки клієнтів, щоб уникнути розглядів з боку органів регулювання, необхідно належним чином враховувати відмінність методів, розмірів організацій, масштабів і кваліфікації бухгалтерів, а також характер клієнтів, яких вони обслуговують. Тому ці ж чинники необхідно враховувати і при розробці РОП, відповідно існуючим зобов'язанням бухгалтерів.

78. Крім того, слід враховувати ресурси, які доцільно виділити для впровадження належним чином розробленого РОП і управління ними. Наприклад, від одноосібного фахівця не слід очікувати, що він виділить такий же обсяг ресурсів, як і велика фірма, скоріше очікується, що він розробить відповідні системи, заходи контролю і РОП, пропорційні обсягу і характеру своєї практики і клієнтів. Не потрібно очікувати, що в невеликих фірмах, які обслуговують переважно місцевих і низько ризикових клієнтів, значна кількість часу керівних співробітників буде витрачатися на проведення оцінки ризиків. У таких випадках для оцінки ризику одноосібним фахівцем доцільніше покладатися на загальнодоступні документи та інформацію, надану клієнтом, ніж великим фірмам, які мають широкую базу клієнтів з різними профілями ризику. Однак якщо джерелом інформації є публічний реєстр або клієнт, завжди існує потенційний ризик отримання невірної інформації. Злочинці набагато охочіше розглядають в якості мішеней для осіб, що займаються відмиванням грошей, одноосібних фахівців і невеликих фірм, ніж великі юридичні компанії. Бухгалтери багатьох юрисдикцій зобов'язані проводити оцінку як загальних ризиків, пов'язаних зі своєю практикою, так і всіх нових і наявних клієнтів, що беруть участь в певних разових операціях. Акцент повинен бути на застосування РОП.

79. Важливим фактором, який необхідно враховувати, є незвичайність або підозрілість клієнта і пропонованої роботи для конкретного бухгалтера. Цей фактор завжди має враховуватися в контексті практики бухгалтера, а також юридичних, професійних і етичних зобов'язань у відповідній (їх) юрисдикції (ях). Тому методологія РОП бухгалтера може враховувати параметри ризику, характерні для конкретного клієнта або типу роботи.

Відповідно до РОП і принципом пропорційності, наявність одного або декількох таких параметрів може змусити бухгалтера зробити висновок, що посилені заходи НПК і моніторинг виправдані або, навпаки, що стандартні заходи НПК і моніторинг потрібно скоротити, змінити або спростити. При скороченні, зміни або спрощення заходів НПК бухгалтери повинні дотримуватися мінімальної вимоги, які викладені в національному законодавстві. Ці параметри можуть підвищувати або знижувати передбачуваний ризик, пов'язаний з конкретним клієнтом або видом роботи. І

		хоча наявність особливих факторів, зазначених в підрозділах 3.1.1-3.3.3, може підвищити ризик, існують більш загальні змінні, пов'язані з клієнтом / звернення за послугами, які можуть підвищити або знизити цей ризик. 80. Приклади факторів, які можуть підвищити ризик: a) незрозуміла терміновість необхідної допомоги; b) незвичайна складність, пов'язана з клієнтом, в тому числі складна система управління; c) незвичайна складність операції / схеми; d) нерегулярність або тривалість ділових відносин з клієнтом. Разові звернення за послугами при рідкісній взаємодії з клієнтом протягом всього періоду ділових відносин підвищують ризик. 81. Приклади факторів, які можуть знизити ризик: a) участь належним чином регульованих кредитно-фінансових установ або інших УНФПП; b) географічна близькість бухгалтерів і клієнта в країні; c) функції або нагляд органу регулювання чи кількох органів регулювання; d) регулярність або тривалість ділових відносин з клієнтом. Тривалі ділові відносини з частими взаємодіями з клієнтом і вільний обмін інформацією протягом всього періоду відносин знижують ризик; e) приватні компанії, прозорі і добре відомі громадськості; f) знайомство бухгалтера з конкретною країною, включаючи знання і дотримання місцевих законів і нормативних актів, а також структура та інтенсивність нагляду з боку органів регулювання. Джерело: http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/rba-accounting-profession.html
33.	FATF Керівництво з ризик-орієнтованого підходу для професіоналів-юристів (червень 2019 р.) Guidance for a Risk-Based Approach for Legal Professionals, FATF (june 2019)	Розділ III. Керівництво для юристів 3.1. Визначення та оцінка ризиків 90. Можливі ризики, з якими можуть мати справу юристи, залежать від безліч факторів, включаючи здійснювані ними види діяльності, тип і особистість клієнта, а також характер і походження клієнтських відносин. Застосовуючи РОП, юристи та юридичні фірми повинні пам'ятати про те, що певні види діяльності вважаються більш схильними до ВК/ФТ, оскільки пов'язані з переміщенням або контролем клієнтських активів; схильність може збільшитися, якщо такі види діяльності здійснюються на міжнародній основі. У число таких видів діяльності входять: a) купівля-продаж нерухомості; b) управління грошима, цінними паперами або іншими активами клієнтів; c) управління банківськими або ощадними рахунками або рахунками цінних паперів; d) збір внесків на створення компаній, забезпечення їх роботи і управління; e) створення юридичних осіб та утворень, забезпечення їх роботи і управління, а також купівля-продаж комерційних структур. 91. Незважаючи на те, що застосування РОП не повинно позбавляти клієнта права доступу до юридичної допомоги

та системи правосуддя, юристи та юридичні фірми повинні розуміти, які ризики ВК/ФТ представляють послуги, що надаються ними, щоб уникати ненавмисної участі в злочинній діяльності і не стати пособником у вчиненні серйозного злочину ВК/ФТ. Юристи та юридичні фірми повинні захищати себе від ненавмисної причетності до ВК/ФТ; подібна причетність не просто тягне за собою репутаційні ризики для окремого юриста, юридичної фірми та адвокатську діяльність в цілому – неприпустимо, щоб юристи дозволяли злочинцями зловживати їх послугами.

92. Перш ніж вступити в клієнтські відносини, юрист повинен провести оцінку ризиків. При проведенні такої оцінки можна використовувати результати НОР, наднаціональні оцінки ризиків, секторальні звіти компетентних органів по ризиках ВК/ФТ в секторі юридичних послуг, звіти про ризики в інших юрисдикціях, де у юриста є представництва, та будь-яку іншу інформацію, яка може мати значення для оцінки рівня ризиків, характерного для юридичної практики. Це можуть бути, наприклад, статті в пресі та інша загальнодоступна інформація про можливі проблеми в певних юрисдикціях. Крім того, юристи можуть використовувати індикатори та чинники ризику, описані в Керівництві ФАТФ. В ході клієнтських відносин також важливі процедури поточного моніторингу та аналізу профілю ризиків клієнта і його операцій. Компетентним органам необхідно знайти оптимальний спосіб інформування юристів про результати національних оцінок ризиків, наднаціональних оцінок ризиків і про будь-який інший вид інформації, яка може мати значення для оцінки рівня ризиків, характерного для юридичної практики у відповідній країні.

93. У зв'язку з характером послуг, що надаються, автоматизовані системи моніторингу, які зазвичай застосовують у фінансових установах, більшості юристів не підходять. Знання юриста про клієнта і його діяльності формується протягом більш тривалого часу і в ході інтерактивних професійних відносин (в деяких випадках такі відносини виникають і з короткостроковими клієнтами, наприклад, при здійсненні операцій з нерухомістю). Хоча юристи не зобов'язані вникати в справи своїх клієнтів, в ході ділових відносин вони можуть помітити зміни в типі або характері їх діяльності. Юристи повинні враховувати характер ризиків, що подаються короткостроковими клієнтськими відносинами. Зазвичай, але не завжди цей ризик невисокий (наприклад, при простих операціях з разовими клієнтами). Юристи повинні пам'ятати про суть професійних послуг (договірні відносини), які цікавлять діючих або потенційних клієнтів, і про відповідні ризики.

94. Виявлення ризиків ВК/ФТ, пов'язаних з певними клієнтами або категоріями клієнтів, і певними видами робіт, дозволяє юристам визначати і впроваджувати співмірні заходи і засоби контролю для пом'якшення цих ризиків. Ризики та заходи щодо їх пом'якшення залежать від характеру участі та участі юриста. Юристи, які представляють клієнтів в разовій угоді, що надають довгострокову юридичну допомогу та що залучені з конкретною метою, включаючи, наприклад, нотаріусів цивільного права і місцевих юридичних радників, які беруть участь в транзакціях в певній юрисдикції та діють за різних обставин.

95. Обсяг і рівень поточного моніторингу та аналізу залежать від характеру і частоти відносин, а також від комплексної оцінки ризиків клієнта або транзакції. Буває, що юристу доводиться коригувати оцінку ризику певного клієнта з урахуванням інформації, отриманої від встановленого компетентного органу, СРО або інших надійних джерел (у т. ч. від юриста, який передав йому справу).

96. Юристи можуть оцінювати ризики ВК/ФТ, застосовуючи різні категорії. Це дозволяє визначити стратегію для управління потенційними ризиками і дає юристам можливість при необхідності піддавати розумної, сумірною оцінці

		ризиків кожного клієнта. 97. Основні категорії ризиків: а) державний або географічний ризик; б) клієнтський ризик; с) ризик, пов'язаний з певною пропонованою послугою. 98. Значимість кожної категорії ризиків (окремо або в сукупності) в оцінці загального ризику можливого ВК/ФТ залежить від розміру, складності, характеру і обсягу послуг, що надаються юристом або юридичною фірмою. У той же час ці критерії необхідно розглядати комплексно, а не окремо. Юристи оцінюють значимість кожного фактору ризику самостійно, виходячи зі своєї приватної практики та суджень. 99. Загальноприйнятого набору категорій ризиків немає, але в цьому Керівництві наводяться приклади основних виявлених категорій. Єдиної методології застосування цих категорій ризику не існує, а саме ця дія спрямована на те, щоб служити основою для формування підходу до оцінки і пом'якшення потенційних ризиків відмивання коштів ВК/ФТ. Невеликим юридичним фірмам і приватно практикуючим юристам рекомендується враховувати пропоновані ними послуги (наприклад, надання послуг управління компанією пов'язано з більш високим ризиком, ніж інші послуги). 100. Зловмисники використовують цілий ряд методів і механізмів для приховування бенефіціарних власників активів і транзакцій. Багато з них описані ФАТФ в попередніх дослідженнях, включаючи Керівництво ФАТФ з прозорості і бенефіціарних власників 2014 року і Спільний звіт ФАТФ і групи «Еґмонт» про приховування бенефіціарних власників 2018 року. У цих дослідженнях юристи зможуть знайти більш детальну інформацію про використання прийомів маскування і відповідні приклади. 101. Зручною стартовою точкою для юридичних фірм (особливо невеликих) і юристів (особливо приватно практикуючих) може стати наступний підхід. Багато з цих елементів критично важливі для виконання інших зобов'язань перед клієнтами, таких як фідучіарні, і в рамках інших нормативних зобов'язань: а) Прийняття клієнта на обслуговування і знання його політик: ідентифікувати клієнта і його бенефіціарних власників, а також фактичних «бенефіціарів» транзакції. З'ясувати джерело коштів і добробуту клієнта, якщо є необхідність, його власників і мета транзакції. б) Політики вступу у відносини: зрозуміти характер роботи. Юристи повинні знати точний характер послуг, що надаються і мати уявлення про те, як така робота може сприяти переміщенню або приховування доходів від незаконної діяльності. Якщо юрист не володіє необхідним досвідом, йому не слід братися за роботу. с) Розуміння комерційного і особистого обґрунтування для роботи: юристи повинні бути впевнені в тому, що у роботи, за яку вони беруться, є комерційне або приватне обґрунтування. При цьому юристи не зобов'язані об'єктивно оцінювати комерційне або приватне обґрунтування, якщо воно виглядає розумним і справжнім. д) Увага до індикаторів ризику: проявляти пильність при визначенні та подальшому ретельному аналізі аспектів транзакції, якщо є вагомі підстави підозрювати, що кошти отримані незаконним шляхом або пов'язані з фінансування тероризму. При наявності ознак, зазначених у цьому Керівництві, в подібних ситуаціях виникають зобов'язання за повідомленням про підозрілі операції. Тлумачити і оцінювати індикатори ризиків і ознаки підозрілої діяльності
--	--	---

допомагає запис ходу думок.

е) **Визначення необхідних заходів і складання плану дій:** від результату вжитих заходів (т. е. комплексної оцінки ризиків певного клієнта або транзакції) буде залежати рівень і характер доказів або документації, яка збирається відповідно до прийнятих в фірмі процедурами стандартної або посиленою НПК (включаючи підтвердження джерела добробуту або коштів).

ф) **Документація:** юристи зобов'язані належним чином документувати і фіксувати дії, що вживаються згідно з пунктами а) – е).

3.1.1 Державний або географічний ризик

102. У компетентних органів, СРО та юристів немає єдиного узгодженого визначення, що дозволяє встановити, що та чи інша країна або географічний регіон (включаючи країну здійснення юридичної практики) представляють підвищений ризик. Державний ризик у поєднанні з іншими факторами ризику дає корисну інформацію про ризики ВК/ФТ. Географічні ризики відмивання ВК/ФТ можуть виникати в різних обставинах, у т. ч. через місцезнаходження клієнта, місця проведення операції або джерела добробуту або коштів. Зазвичай до категорії підвищеного ризику відносять такі країни:

а) Країни/регіони, певні надійними джерелами як джерело фінансування або підтримки терористичної діяльності або місце здійснення діяльності встановлених терористичних організацій.

б) Країни, визначені надійними джерелами як такі, що мають високий рівень організованої злочинності, корупції та іншої незаконної діяльності, включаючи країни походження та транзиту заборонених наркотиків, торгівлі людьми, контрабанди і незаконної гральної діяльності.

с) Країни, щодо яких застосовуються санкції, ембарго чи інші аналогічні заходи міжнародних організацій, таких як ООН.

д) Країни, визначені надійними джерелами як такі, що мають слабку систему правління, правоохоронних органів і регулювання, включаючи країни, в яких ФАТФ виявила слабкий режим ПВК/ФТ і діловим відносинам та транзакціям з якими фінансові установи (а також ВНУП) повинні приділяти особливу увагу. Країни, певні надійними джерелами як не надають інформацію про бенефіціарних власників компетентним органам; такий висновок може бути зроблений шляхом аналізу звітів ФАТФ про взаємні оцінки або звітів організацій, які беруть до уваги різні рівні співпраці, таких як звіти Всесвітнього форуму ОЕСР щодо дотримання міжнародних стандартів податкової прозорості.

3.1.2 Клієнтський ризик

103. Для розробки і реалізації загальної ризик-орієнтованої системи вкрай важливо визначити потенційні ризики відмивання ВК/ФТ, що надаються конкретним клієнтом або групою клієнтів. Використовуючи власні критерії, юристи та юридичні фірми намагаються визначити, чи представляє певний клієнт підвищений ризик і як на цю оцінку можуть вплинути пом'якшувальні фактори. Змінні ризиків можуть послабити або посилити оцінку ризиків. На підвищений ризик може вказувати діяльність наступних категорій клієнтів:

а) ПЗО і особи, тісно пов'язані з ПЗО або ті, що перебувають з ними в родинних стосунках, вважаються клієнтами

	підвищеного ризику (інструкції по ідентифікації ПЗО див. у Керівництві ФАТФ по ПЗО від 2013 року). b) Клієнти, які здійснюють ділові відносини або ті, що запитують послуги в незвичайних або нестандартних обставинах (цей фактор оцінюється з урахуванням усіх обставин уявлення клієнта). c) Клієнти, структура або характер підприємства або відносин яких перешкоджають своєчасній ідентифікації фактичних бенефіціарних власників, які контролюють осіб або клієнтів, які намагаються приховати свій бізнес, власників або характер операцій, наприклад: i. Незрозумілий використання фіктивних і (або) формальних компаній, підставних компаній, юридичних осіб, володіння якими здійснюється за допомогою не іменних акцій або акцій на пред'явника, контроль через номінальних утримувачів і корпоративних директорів, юридичних осіб і освіти, поділ процесу створення компанії і управління активами між різними країнами і все це без видимої юридичної або легітимною податкової, комерційної, економічної чи іншої причини. ii. Використання неформальних утворень, наприклад, коли в якості номінальних власників або директорів виступають члени сім'ї чи близькі родичі. iii. Незвичайна складність структур управління або володіння без зрозумілого пояснення, коли певні обставини, структури, географічне місцезоположення, міжнародна діяльність або інші фактори не узгоджуються з поданням юристів про ділової та економічної мети клієнта. d) Компанії-клієнти, які здійснюють значну частину своєї діяльності або мають основні філії в країнах, що представляють підвищений географічний ризик. e) Клієнти, що представляють собою компанії з інтенсивним потоком грошових коштів (та/або грошових еквівалентів). Якщо на таких клієнтів покладається обов'язок дотримуватися всіх вимог ПВК/ФТ, відповідні Рекомендацій FATF, це допоможе в пом'якшенні ризиків. Сюди можуть, наприклад, входити: i. Компанії з надання послуг переводу коштів та цінностей (ППКЦ), наприклад, системи грошових переказів, пункти обміну валют, casas de cambio, centros cambiarios, remisores de fondos, bureaux de change, агенти грошових переказів і трейдери асигнацій або інші компанії, що пропонують послуги грошових перекладів). ii. Оператори, брокери та інші постачальники послуг, пов'язаних з віртуальними активами. iii. Казино, тоталізатор та інші заклади і види діяльності, пов'язані з азартними іграми. iv. Дилери дорогоцінних металів та каменів. f) Компанії, які зазвичай не пов'язані з інтенсивним рухом грошових коштів, але мають у своєму розпорядженні значні суми готівки. g) Компанії, які активно використовують нові технології (наприклад, електронну торгову площадку), можуть бути схильні до зловживання з боку злочинців, особливо, якщо вони не регулюються на предмет ПВК/ФТ. h) Некомерційні або благодійні організації, які беруть участь в транзакції без видимої економічної мети або за відсутності зв'язку між заявленим видом діяльності організації та іншими сторонами угоди. i) Клієнти, що використовують фінансових посередників, фінансові установи або юристів, які не підкоряються адекватним законам і заходам ПВК/ФТ і не перебувають під адекватним наглядом компетентних органів або СРО. j) Клієнти, які, по всій видимості, діють за вказівками інших осіб, не розкриваючи їх особистості.
--	---

	k) Клієнти, які, по всій видимості, активно і з незрозумілих причин уникають особистих зустрічей або дають вказівки через посередників без достатніх на те підстав, ухиляються від контактів якимось іншим чином і не виходять на контакт. l) Клієнти, які просять оформити транзакції в незвично стислі або прискорені терміни без пояснення для такого поспіху, що заважає або не дозволяє юристу провести належну оцінку ризиків. m) Клієнти, які раніше звинувачувалися в незаконному отриманні прибутку і доручають юристам (знаючим про такі звинувачення) провести від їх імені певні види діяльності. n) Клієнти, які не мають адреси або мають кілька адрес без достатніх на те підстав. o) Клієнти, що володіють засобами, які явно і нез'ясовно не співпадають з їх діяльністю (наприклад, віком, рівнем доходом, професією або добробутом). p) Клієнти, що змінюють свої вказівки по проведенню оплати або оформлення угоди без відповідних пояснень. q) Клієнти, що змінюють спосіб оплати угоди в останню хвилину і без обґрунтування (або по підозрілої причини), або в угоді без підстав відсутня інформація або прозорість. Цей ризик поширюється на ситуації, коли зміни в останню хвилину вносяться для того, щоб можна було виплатити гроші третій стороні або отримати платіж від третьої сторони. r) Клієнти, які без пояснень наполягають на оформленні угоди на виняткових умовах і в основному з використанням віртуальних активів, щоб зберегти їх анонімність. t) Незвично високі рівні активів або незвично великі транзакції в порівнянні з тим, чого можна очікувати від клієнтів аналогічного профілю, можуть вказувати на те, що клієнта, який не належить до групи підвищеного ризику, слід вважати таким. u) Наявність певних транзакцій, структур, географічних місць розташування, міжнародної діяльності або інших чинників, які не узгоджуються з поданням юриста про стан справ і економічну ситуацію клієнта. v) Клієнтська база юриста включаючи індустрії і сектори, де можливості для ВК/ФТ особливо широкі. w) Клієнти, клопочуться про оформлення громадянства або дозволу на проживання в обмін на переклади капіталу, купівлю нерухомості або державних облігацій або інвестиції в корпоративні структури в цій юрисдикції. x) Клієнти, підозрювані в фальсифікаційні діяльності з використанням підроблених закладних, підроблених рахунків-фактур і вводять в оману. y) Співвідношення між чисельністю або структурою штату і характером діяльності відрізняється від галузевих норм (наприклад, необґрунтовано високий оборот в порівнянні з аналогічними компаніями, враховуючи число співробітників і активів). z) Клієнт, який хоче отримати консультацію або оформити угоду, демонструє ознаки ухилення від податків – такий висновок можна зробити безпосередньо зі слів клієнта, в зв'язку з відомою схемою ухилення від податків або за інших ознаками в характері транзакції. aa) Переміщення компанії в іншу юрисдикцію за відсутності реальної економічної діяльності в країні призначення становить ризик створення фіктивних компаній, які можуть використовуватися для приховування бенефіціарного володіння. bb) Раптова активність неактивного раніше клієнта без явної причини.
--	--

	сс) Клієнт, який створює або розвиває підприємство з несподіваним профілем або аномальними бізнес-циклами або виходить на нові/ринки, що розвиваються. Організована злочинність зазвичай не займається залученням інвестицій або боргового фінансування, тому часто в числі перших виходить на новий ринок, особливо якщо він пов'язаний з роздрібною торгівлею або інтенсивним рухом грошових коштів. dd) Є ознаки того, що клієнт не хоче отримувати необхідні урядові дозволи або реєстраційні документи. ee) Незрозуміла причина вибору клієнта на користь конкретної фірми, з огляду на її розмір, місце знаходження або спеціалізацію. ff) Постійна або незрозуміла зміна професійних консультантів або членів керівництва клієнта. gg) Клієнт відмовляється надати всю відповідну інформацію або у юристів є обґрунтовані підстави підозрювати, що надана інформація невірна або недостатня. hh) Клієнти, які намагаються отримати посвідку на проживання або громадянство країни установи юриста в обмін на переказ капіталу, купівлю нерухомості або державних облігацій або інвестиції в корпоративні структури. 3.1.3 Ризик транзакцій/послуг 104. Загальна оцінка ризиків клієнта повинна включати визначення потенційних ризиків, пов'язаних з пропонованими юристом послугами, враховуючи характер таких послуг і беручи до уваги той факт, що юристи надають широкий і різноманітний асортимент послуг. Контекст пропонованих або послуг, що надаються завжди має для РОП велике значення. Самі по собі фактори, обговорювані в цьому Керівництві, не є обставинами високого ризику – їх потрібно розглядати в цілому та в сукупності. При визначенні ризиків, пов'язаних з наданням послуг з певних видів діяльності, необхідно враховувати і надавати відповідне значення таким факторам, як: а) Послуги, при наданні яких юристи, які виступають в якості фінансових посередників, проводять отримання і передачу грошових коштів через рахунки, які вони контролюють в рамках сприяння ділової операції. б) Послуги, що дозволяють клієнтам вносити/переказувати кошти через довірчий рахунок юриста без прив'язки до транзакції, для оформлення якої юрист здійснює види діяльності, зазначені в Р. 22. с) Послуги, при наданні яких клієнт може запитувати проведення фінансових транзакцій без використання довірчого рахунку юриста, тобто рахунку, відкритого юристом для клієнта (наприклад, через загальний рахунок фірми та (або) особистий або корпоративний рахунок, що належить самому юристу). d) Послуги, при наданні яких юристи можуть фактично гарантувати становище, репутацію і надійність клієнта третім сторонам, не маючи достатньо повного уявлення про його справи. е) Послуги, що дозволяють приховувати бенефіціарних власників від компетентних органів. f) Клієнт запитує послуги, у яких юрист не компетентний, за винятком випадків, коли юрист передає запит юристу відповідної кваліфікації. g) Послуги, які надаються із застосуванням нових технологій (наприклад, в зв'язку з первинним розміщенням монет або віртуальними активами) і можуть бути схильні до зловживання з боку злочинців, особливо якщо не регулюються на предмет ПВК/ФТ. h) Передача нерухомості або інших дорогих товарів або активів між сторонами в незвично короткий для таких
--	--

	операцій період часу без явної юридичної, податкової, ділової, економічної чи іншої обґрунтованої причини. i) Надходження платежів від не асоційованих або невідомих третіх сторін і в формі готівки, якщо це нетиповий спосіб оплати. j) Угоди з явною неадекватною вартістю, особливо якщо клієнт не вказує вагомі підстави для такої суми угоди. k) Угоди про управління спадковим майном, якщо юристу відомо, що покійний раніше звинувачувався в отриманні доходів незаконним шляхом. l) Використання фіктивних підприємств, володіння якими здійснюється за допомогою не іменних акцій або акцій на пред'явника і які контролюються через номінальних утримувачів і корпоративних директорів, без видимої юридичної, податкової, комерційної, економічної чи іншої розумної причини. m) Ситуації, в яких консультацією з приводу заснування юридичних утворень можуть зловжити для приховування їх власників або дійсної економічної мети (включаючи зміни в найменуванні, місцезнаходження або створенні комплексних групових структур). Сюди можуть входити консультації з приводу дискреційних довірчих фондів, які дають довірчому керуючому дискреційне право називати бенефіціарів без вказівки дійсного бенефіціара (наприклад, спочатку назвати благодійну організацію одноосібним дискреційним бенефіціаром, щоб додати дійсних бенефіціарів пізніше), а також ситуації, коли довірчий фонд створюється для управління акціями в компанії з метою ускладнити ідентифікацію бенефіціарів керованих цим фондом активів. n) Послуги, які були надані з забезпеченням або на умовах більш високої анонімності щодо особистості клієнта або інших учасників, ніж зазвичай в подібних обставинах і з досвіду юриста. o) Нетиповий порядок отримання заочних судових рішень або альтернативних варіантів вирішення спорів (наприклад, якщо необхідне задоволення або присуджений борг виплачуються із занадто великою готовністю). p) Використання віртуальних активів та інших анонімних способів оплати і передача власності за угодою без явної юридичної, податкової, ділової, економічної чи іншої обґрунтованої причини. q) Транзакції з використанням незвичайних способів оплати (наприклад, дорогоцінних металів або каменів). r) Тривале відкладання оплати активу або послуги, наданих негайно, після настання звичайного терміну здійснення оплати без належних гарантій того, що платіж відбудеться. s) Необґрунтоване включення в кредитні угоди незвичайних положень, що не відображають комерційні відносини між сторонами. Подібні зловживання кредитними угодами можуть включати незвично короткі/довгі періоди амортизації, процентні ставки набагато вище/нижче ринкових або незрозуміле багаторазове погашення боргових зобов'язань/заставних або інших цінних паперів задовго до початку узгодженого терміну. t) Передача товарів, які в принципі складно оцінити (наприклад, ювелірних виробів, дорогоцінного каміння, предметів мистецтва або антикваріату, віртуальних активів), якщо це не типово для конкретного типу клієнта, транзакції або нормальної діяльності юриста, наприклад передача корпоративної структури, або цьому немає розумного пояснення. u) Успішне поповнення акціонерного капіталу або здійснення інших внесків в організацію за короткий період часу без явної юридичної, податкової, ділової, економічної чи іншої обґрунтованої причини. v) Придбання ліквідованих компаній без явної юридичної, податкової, ділової, економічної чи іншої обґрунтованої
--	---

	причини. w) Довіреність на незвичайних умовах (наприклад, надана безвідклично або відноситься до певних активів), і зазначена причина таких умов неконкретна або нелогічна. x) Угоди за участю тісно пов'язаних між собою людей, якщо клієнт та (або) його фінансові консультанти дають суперечливі або ірраціональні пояснення і не можуть або не хочуть вказати юридичну, податкову, ділову, економічну чи іншу обґрунтовану причину. y) Юридичні особи, що в якості окремого виду діяльності пропонують трастові та корпоративні послуги, зобов'язані дотримуватися Керівництва для постачальників трастових і корпоративних послуг, навіть якщо знаходяться у власності або під управлінням юристів. При цьому юристи, які пропонують трастові та корпоративні послуги, зобов'язані дотримуватися цього Керівництва і враховувати ризики, пов'язані з такими послугами або клієнтами: i. Незрозуміла передача повноважень клієнта за дорученням, через змішані поради або через представництва. ii. Надання юридичної адреси і номінальних директорів без належного пояснення. iii. Незрозумілий використання дискреційних довірчих фондів. iv. У разі явно вираженої довірчої власності: незрозумілі взаємини між засновником і бенефіціарами з законним правом, іншими бенефіціарами та особами, серед яких може бути розподілено спадкове майно. z) У випадку явно вираженої довірчої власності: незрозумілий характер класів бенефіціарів (якщо пояснення потрібно). aa) Послуги, при наданні яких юристи виступають в якості довірчого керуючого або директора, що дозволяє клієнту зберігати анонімність. bb) Ситуації, в яких без явної юридичної, податкової, ділової, економічної чи іншої обґрунтованої причини використовується номінальний утримувач (наприклад, друг або член сім'ї називається власником власності/активів, хоча очевидно, що діє він за вказівкою бенефіціарного власника). cc) Незрозуміле використання загальних клієнтських рахунків або відповідального зберігання грошей або активів клієнта або, якщо допустимо, акцій на пред'явника без обґрунтування. dd) Операції або послуги, пов'язані з комерційним, приватним або нерухомим майном, здійснювані клієнтом без явних і вагомих ділових, економічних, податкових, сімейних або юридичних причин. ee) Підозра про шахрайські або неправильно зареєстровані транзакції. Сюди можуть входити: i. Завищені або занижені ціни на товари або послуги. ii. Кілька рахунків на одні і ті ж товари або послуги. iii. Неправильний опис товарів або послуг. iv. Відвантаження в більшій або меншій кількості (наприклад, внесення завідомо неправдивих записів в транспортну накладну). v. Багаторазова продаж товарів або послуг. 3.2 Змінні, які можуть впливати на оцінку ризиків 105. Незважаючи на те, щоб уникнути арбітражних розглядів з органами регулювання, всі юристи зобов'язані дотримуватися надійних стандартів належної перевірки клієнтів, необхідно також належним чином враховувати
--	---

відмінності в практиці, масштабах і досвіді різних юристів, а також характері обслуговуваних ними клієнтів. Це означає, що дані фактори потрібно враховувати при розробці РОП, який відповідає діючим зобов'язанням юриста. Наприклад, на певних нотаріусів покладається цілий ряд обов'язків державних посадових осіб. Юристи, в свою чергу, не мають таких великих суспільних зобов'язань, але майже завжди зобов'язані дотримуватися професійної таємниці і права клієнтів на збереження конфіденційності їх листування. Юристи, які грають у правовій системі явні «публічні» ролі, повинні суворо стежити за тим, як їх громадські обов'язки співвідносяться з РОП, що описується в цьому Керівництві.

106. Конкретні обов'язки, статус і роль юриста в цілому серйозно впливають на те, що повинно входити в оцінку ризиків. Наприклад, у багатьох юрисдикціях цивільного права нотаріуси не представляють сторін та не діють як посередники. Вони зобов'язані бути неупередженими і незалежними та консультувати обидві сторони, приймаючи до уваги будь-які розбіжності між їх повноваженнями. Нотаріуси виконують свої обов'язки як державні посадові особи. Ці обов'язки впливають на обсяг роботи нотаріусів по оцінці ризиків ВК/ФТ і на порядок дій за результатами цієї оцінки. Нотаріуси повинні усвідомлювати, що підвищують рівень довіри до документів, і розуміти, який інтерес це може представляти для тих, хто нечистий на руку.

107. Необхідно враховувати, які ресурси можна виділити на впровадження належним чином розробленого РОП і управління його застосуванням. Наприклад, приватно практикуючий юрист не зобов'язаний виділяти на це такий же обсяг ресурсів, як велика фірма, але повинен розробити відповідні системи і засоби контролю, а також РОП, пропорційний масштабами і характером його практики і клієнтів. Невеликі фірми, які обслуговують переважно місцевих клієнтів невисокого ризику, як правило, не можуть виділити чимало часу свого вищого керівництва на проведення оцінок ризиків. Приватно практикуючі юристи можуть використовувати для оцінки ризиків загальнодоступні джерела та інформацію, надану клієнтом, в той час як для великої юридичної фірми з різноманітною клієнтською базою і різними профілями ризиків це не підходить. Однак, якщо джерелом є відкритий реєстр або клієнт, завжди є ризик того, що інформація невірна. Приватно практикуючі юристи та невеликі фірми швидше привернуть увагу злочинців, зацікавлених у відмиванні грошей, ніж великі юридичні фірми. У багатьох юрисдикціях і практиках юристи зобов'язані проводити оцінку загальних ризиків своєї роботи, а також всіх нових і діючих клієнтів, які здійснюють разові угоди. Головна увага має приділятися застосуванню РОП.

108. При цьому необхідно враховувати, чи є клієнт і передбачувана робота незвичайними, ризикованими або підозрілими для відповідного юриста. Цей фактор слід розглядати в контексті практики юриста, а також юридичних, професійних та етичних зобов'язань в юрисдикції цієї практики. Таким чином, застосовувана юристом методологія РОП повинна враховувати змінні ризику, характерні для конкретного клієнта або типу роботи. Згідно РОП і принципу пропорційності, при наявності однієї або декількох таких змінних юрист може зробити висновок про необхідність застосування посиленою НПК і моніторингу або, навпаки, про можливості скоротити, змінити або спростити стандартну НПК і моніторинг. При скороченні, зміні або спрощення НПК юристи завжди повинні дотримуватися мінімальних вимог національного законодавства. Ці змінні можуть збільшити або зменшити сприймається ризик, що представляється певним клієнтом або типом робіт, і можуть включати:

а) Характер клієнтських відносин і потреба клієнта в тому, щоб юрист підготував або здійснив певні види

	діяльності. b) Рівень регулювання чи іншого режиму нагляду або управління, яким підкоряється клієнт. Наприклад, клієнт, який є фінансовою установою або юристом під наглядом країни з задовільним режимом ПВК/ФТ, представляє більш низький ризик ВК/ФТ, ніж клієнт в галузі, де ризики ВК/ФТ існують, але поки не регулюються. c) Репутація і загальнодоступна інформація про клієнта. Юридичні особи, які прозорі, широко відомі і мають багаторічний досвід роботи без звинувачень в отриманні доходів незаконним шляхом, можуть бути менше схильні до відмивання грошей. Інша справа, якщо така юридична особа відчуває фінансові труднощі або знаходиться в процесі ліквідації/банкрутства. d) Регулярність, глибина або тривалість відносин з клієнтами можуть знижувати або збільшувати ризик (в залежності від характеру цих відносин). e) Знання юристом країни, включаючи місцеві закони, постанови та правила, а також структури і обсягу регулятивного нагляду та результатів власної діяльності юриста. f) Співвідношення масштабу або обсягу і давності клієнтської діяльності з його юридичними вимогами, включаючи характер запитуваних послуг. g) З урахуванням інших факторів (включаючи характер послуг, джерело та характер відносин з клієнтом) надання обмежених юридичних послуг в якості місцевого або спеціального радника може вважатися фактором низького ризику. Однак це також може означати, що юрист не займається «підготовкою» або «проведенням» транзакцій, для проведення яких здійснюються види діяльності, зазначені в Р.22. h) Значна або незрозуміла географічна відстань між юристом і місцезнаходженням клієнта без безпосереднього зв'язку з типом здійснюваної діяльності. i) Потенційний клієнт звертається до юриста за послугою проведення одиночної угоди (а не вступає з ним в постійні консультаційні відносини), і присутній один або кілька інших факторів ризику. j) Юристу відомо, що потенційний клієнт звертався відразу до декількох юристів за одним типом послуг протягом відносно короткого проміжку часу. k) Ризики, які можуть впливати з дистанційних відносин та сприяти анонімності. У зв'язку з тим, що при наданні юридичних послуг юристи та клієнти найчастіше взаємодіють електронно, відсутність особистого контакту між юристами і клієнтами сама по собі не вважається фактором високого ризику. Його необхідно оцінювати з урахуванням підходу, який застосовується в законодавстві та органах нагляду відповідної юрисдикції. l) Характер передачі або походження клієнта. Потенційний клієнт, який звертається до юриста за власною ініціативою або без використання звичайних або загальноприйнятих методів початкового оформлення або передачі клієнтів. Це може вказувати на підвищений ризик. При цьому, якщо потенційний клієнт направляється іншим надійним джерелом або джерелом, регульованим в цілях ПВК/ФТ (наприклад, іншим юристом), така передача може вважатися пом'якшувальною фактором. m) Структура клієнта або транзакції. Структури без явної юридичної, податкової, ділової, економічної чи іншої обґрунтованої причини можуть становити ризик. Юристи часто створюють структури (навіть комплексні) за розумними юридичним, податковим, діловим, економічним або іншим обґрунтованих причин, в разі чого це може не рахуватися
--	---

		індикатором підвищеного ризику ВК/ФТ. Юристи повинні бути впевнені в тому, що такі комплексні структури дійсно необхідні в контексті конкретної транзакції. п) Пенсійні трасти являють собою знижений ризик. 3.3 Документація оцінок ризиків 109. Різні юрисдикції встановлюють різні вимоги по документації з ПВК/ФТ. Юристи завжди повинні знати свої ризики ВК/ФТ (щодо клієнтів, країн або географічних регіонів, послуг, транзакцій або каналів постачання). На підтвердження свого розуміння вони зобов'язані документувати оцінки цих ризиків. При цьому компетентні органи або СРО можуть вирішити, що окремі задокументовані оцінки ризиків не потрібні, якщо конкретні властиві сектору ризики точно встановлені і зрозумілі.
34.	MONEYVAL Типологічне дослідження «Відмивання грошей і контрафактна продукція» (липень 2008 р.)	85. Також в ході аналізу вдалося виявити наступні можливі ознаки операцій, пов'язаних з відмиванням прибутку від торгівлі контрафактом: ▪ Часте поповнення банківських рахунків через систему PayPal або електронних платежів; ▪ Отримання платежів PayPal або електронних платежів та/або переказ коштів фізичними особами, які є безробітними або мають низькооплачувану роботу; ▪ Грошові перекази в Китай або інші країни Азії, що виробляють контрафактні товари; ▪ Установа компаній оболонки або транзитних рахунків як інструменту для відмивання доходів від контрафакції (а також відсутність законного економічного обґрунтування); ▪ Платежі готівкою з використанням підпільних провайдерів банківських послуг; ▪ Продаж контрафактної продукції разом з справжніми товарами; ▪ Повідомлення від митних органів про підозрілі операції, що виявляють юридичних/фізичних осіб, які використовують документи на імпорт товару, при наявності підозр про імпорт контрафактної продукції; ▪ Занадто низькі ціни на товари відомих фірм, що дозволяє приховувати прибуток від контрафакції та інших злочинів; ▪ Наявність в чатах та у співтовариствах покупців негативних відгуків про якість продаваної через інтернет продукції.